

**gemeente
Midden-Groningen**

Jaarstukken 2025

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
1. Algemeen	6
1.1 Inleiding	6
1.2 Jaarrekening in één oogopslag.....	7
1.3 Samenstelling college en gemeenteraad.....	8
2.1 Programma Dorpen en wijken	11
2.1.0 Inleiding	11
2.1.1 Het versterken van de sociale cohesie	12
2.1.2 Deelname aan het maatschappelijk leven	13
2.1.3 Sport en bewegen.....	17
2.1.4 Veiligheid op het gebied van wonen, werken en leven.....	18
2.1.5 Fysieke leefbaarheid.....	21
2.1.6 Verplichte beleidsindicatoren (BBV)	29
2.1.7 Financieel overzicht Dorpen en wijken	30
2.2 Programma Sociaal.....	34
2.2.0 Inleiding	34
2.2.1 Gezondheid	35
2.2.2 Welzijn	36
2.2.3 Wmo	38
2.2.4 Jeugd, jeugdgezondheidszorg en onderwijs.....	41
2.2.5 Participatiewet	45
2.2.6 Schuldhulpverlening	50
2.2.7 Sociale teams	54
2.2.8 Verplichte beleidsindicatoren (BBV)	56
2.2.9 Financieel overzicht Sociaal	58
2.3 Programma Fysieke leefomgeving.....	62
2.3.0 Inleiding	62
2.3.1 Ruimtelijke ontwikkeling en kwaliteit.....	62
2.3.2 Wonen	65
2.3.3 Werken	69
2.3.4 Energie en duurzaamheid.....	72
2.3.5 Verplichte beleidsindicatoren (BBV)	78
2.3.6 Financieel overzicht Fysieke leefomgeving	80
2.4 Programma Dienstverlening.....	83
2.4.0 Inleiding	83
2.4.1 Bestendigen van optimale dienstverlening	84
2.4.2 Financieel overzicht Dienstverlening	86
2.5 Programma Gevolgen gas- en zoutwinning en lokaal programma NPG.....	87
2.5.0 Inleiding	87
2.5.1 Herstelagenda	87
2.5.2 Duurzaamheidsmaatregelen Nij Begun: alle woningen in 2035 geïsoleerd	89

2.5.3 Sociale en Economische Agenda	90
2.5.4 Nationaal Programma Groningen (NPG) - lokaal programma Hart voor Midden-Groningen ...	91
2.5.5 Financieel overzicht Gevolgen gas- en zoutwinning en lokaal programma NPG	97
2.6 Programma Bestuur en bedrijfsvoering	100
2.6.0 Inleiding	100
2.6.1 Bestuur en bedrijfsvoering	100
2.6.2 Verplichte beleidsindicatoren (BBV)	101
2.6.3 Financieel overzicht Bestuur en bedrijfsvoering	102
3. Paragrafen.....	105
3.1 Paragraaf Bedrijfsvoering	105
3.2 Paragraaf Lokale heffingen.....	114
3.3 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	121
3.4 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	128
3.5 Paragraaf Financiering	135
3.6 Paragraaf Verbonden partijen.....	138
3.7 Paragraaf Grondbeleid	141
3.8 Paragraaf Bestuur.....	144
3.9 Paragraaf Wet open overheid (Woo).....	146
4. Jaarrekening 2025.....	150
4.1 Overzicht baten en lasten per programma	150
4.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten.....	151
4.2.1 Toelichting op de baten	151
4.2.2 Toelichting op de lasten.....	153
4.2.3 Structureel evenwicht	154
4.2.4 Wet Normering Topinkomens (WNT)	159
4.3 Balans	160
4.4 Toelichting op de balans	161
4.4.1 Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	161
4.4.2 Toelichting activa	165
Vaste activa	165
Vlottende activa	172
4.4.3 Toelichting passiva	179
Vaste passiva	179
Vlottende passiva	192
4.4.4 Niet uit de balans blijvende verplichtingen	197
4.5 Rechtmatigheidsverantwoording	200
4.6 Overige gegevens (controleverklaring).....	201
Bijlage 1: SiSa	201
Bijlage 2: Overzicht baten en lasten per taakveld.....	237
Bijlage 3: Overzicht investeringen	238
Bijlage 4: Incidentele subsidies 2025.....	245

1. Algemeen

1.1 Inleiding

Voor u liggen de jaarstukken 2025 van de gemeente Midden-Groningen. Met deze jaarstukken sluiten wij niet alleen het boekjaar 2025 af, maar ook deze collegeperiode. Daarmee is dit een moment van verantwoording én reflectie: wat we bereikt hebben, waar we nu staan en wat we meegeven aan de volgende bestuursperiode.

We sluiten 2025 af met een positief financieel resultaat. Dit resultaat ontstaat vooral doordat een deel van de voorgenomen werkzaamheden nog niet is uitgevoerd. Het resultaat geeft daarmee op het eerste gezicht ruimte, maar is in belangrijke mate incidenteel van aard. Tegelijkertijd blijft er structurele druk op de begroting en weten we dat het meerjarenperspectief vanaf 2028 fors negatief is. Dit betekent dat de financiële opgave niet achter ons ligt, maar nadrukkelijk onderdeel is van de toekomst.

In deze collegeperiode hebben we gebouwd aan een gemeente die dichter bij haar inwoners staat. Het gebiedsgericht werken heeft zich ontwikkeld van ambitie naar werkwijze. In 2025 is dit zichtbaar in het feit dat in vrijwel alle dorpen en wijken plannen zijn opgesteld en inwoners zijn betrokken bij de inrichting van hun leefomgeving. Tegelijkertijd hebben we gezien dat het betrekken van inwoners in de praktijk wisselend en per dossier verschillend wordt ervaren. Participatie vraagt blijvende aandacht en zorgvuldigheid en blijft in veel gevallen een complex proces. Er is een basis gelegd voor een manier van werken waarin de leefwereld van inwoners nadrukkelijker wordt meegenomen, maar die ook verdere ontwikkeling vraagt.

Ook op andere terreinen zien we een gemengd beeld. In de openbare ruimte is geïnvesteerd in onderhoud en kwaliteit, maar een deel van de geplande werkzaamheden is doorgeschoven. Dit laat zien dat uitvoering en planning niet altijd in hetzelfde tempo verlopen. Binnen het sociaal domein ligt de grootste bestuurlijke en financiële opgave. De spanning tussen wat nodig is voor inwoners en wat financieel houdbaar is, wordt hier het meest zichtbaar. De druk, met name in de jeugdzorg, blijft hoog en structureel van aard. Tegelijkertijd zetten we nadrukkelijk in op preventie en het versterken van de eigen kracht van inwoners, om zwaardere en duurdere vormen van ondersteuning waar mogelijk te voorkomen. In de fysieke leefomgeving is voortgang geboekt op het gebied van woningbouw, economie en verduurzaming. Tegelijkertijd blijft de uitvoering complex en afhankelijk van externe factoren, waardoor planning en realisatie niet altijd synchroon lopen.

Wat deze periode kenmerkt, is dat op veel fronten duidelijke stappen vooruit zijn gezet, terwijl tegelijkertijd duidelijk is geworden dat een deel van de opgaven meerjarig van aard is en niet binnen één bestuursperiode kan worden afgerond. Met deze jaarstukken wordt het beeld over 2025 afgerond. Het laat een organisatie zien die veel van haar plannen grotendeels uitvoert, maar ook te maken heeft met beperkingen in uitvoeringskracht en financiële ruimte. Dit vraagt om een realistische blik op de komende jaren, waarin voortbouwen op wat is ingezet en het maken van scherpe keuzes hand in hand gaan. Het college wenst haar opvolger hier veel succes bij.

Financieel beeld in een notendop

De jaarrekening 2025 sluit met een positief resultaat van € 8,8 miljoen. Voorgesteld wordt om een deel van dit resultaat te bestemmen voor specifieke doelen. Zo wordt € 1,8 miljoen gereserveerd voor eventuele nadelen op jeugd. Daarnaast worden nieuwe reserves gevormd om toekomstige opgaven en risico's op te vangen, waaronder een reserve voor toekomstige tekorten en een reserve Realisatiestimulans voor wonen. Ook wordt een deel van het resultaat gebruikt voor het afronden van lopende werkzaamheden en overhevelingen naar volgende jaren. Na deze bestemmingen resteert een toevoeging van € 2,2 miljoen aan de Algemene Reserve.

1.2 Jaarrekening in één oogopslag

Inkomsten
Waar komt het
geld vandaan.

Uitgaven
Waar is het geld
naar toe gegaan.

Rijk		Economische ontwikkeling	€ 10.910
Uitkeringen	€ 211.141	Openbaar groen en openlucht recreatie	€ 8.186
Inkomensondersteuning	€ 36.830	Milieubeheer, afval en riolering	€ 19.682
Subtotaal	€ 247.971	Integrale veiligheid	€ 6.760
Andere inkomstenbronnen		Onderwijs	€ 12.153
Opbrengsten uit grondverkoop	€ 2.282	Sport en vrije tijd	€ 7.091
Verhuur	€ 1.821	Wet maatschappelijke ondersteuning Wmo	€ 29.528
Overig	€ 46.567	Bestuur en dienstverlening	€ 45.278
Subtotaal	€ 50.670	Jeugd en ouderen	€ 48.064
Lokale heffingen		Inkomensondersteuning	€ 44.278
Onroerendzaakbelasting (OZB)	€ 24.425	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	€ 29.528
Rioolheffing	€ 6.239	Samenkracht en burgerparticipatie	€ 36.998
Afvalstoffenheffing	€ 8.472	Cultuur	€ 7.265
Toeristenbelasting	€ 499	Overig	€ 7.259
Overig	€ 4.953	Gevolgen gas- en zoutwinning	€ 21.447
Subtotaal	€ 44.588	Totaal	€ 334.426
Totaal	€ 343.229	Resultaat	€ 8.802
Gemeentelijke tarieven in 2025		Totale inkomsten	€ 343.229
OZB	€ 600	Totale uitgaven	€ 334.426
Afvalstoffenheffing	€ 305		
Rioolheffing	€ 198		

1.3 Samenstelling college en gemeenteraad

Samenstelling College

Portefeuilleverdeling

Burgemeester Erica van Lente

Openbare orde en veiligheid
NPG (inclusief coördinatie dorpsplannen)
Dienstverlening
Participatie
Gebiedsgericht werken
Bedrijfsvoering
Regionale samenwerking
Discriminatiebeleid

Wethouder Markus Ploeger (GemeenteBelangen Midden-Groningen)

Zonneparken
Financiën
Belastingen
Beheer Openbare Ruimte
Grondbedrijf
Vastgoed
Projectwethouder: Havengebied Slochteren
Wethouder voor: Slochteren, Schildwolde, Hellum, Overschild, Siddeburen, Steendam, Tjuchem

Wethouder Annemiek Hoesen-Spithorst (Boer & Burger Partij Midden-Groningen)

Economie (inclusief landbouw)
Vrijtijdseconomie
Cultuur
Erfgoed
Sport en sportaccommodaties
Dorpen en wijken (inclusief dorpshuizen)
Archeologie
Natuur en landschap
Snel internet
LEADER+
Projectwethouder: Visie A7/N33
Wethouder voor: Meerwijck, Kropswolde, Kielwindeweer, Foxhol, Kolham, Foxham, Froombosch, Meeden en Noordbroek

Wethouder Erianne van der Burg-Versteeg (CDA)

Ruimtelijke ordening
Wonen
Verkeer en Vervoer
Taakstelling huisvesting statushouders
Projectwethouder: Hoogezand Noord, Stadshart, Hart van Muntendam en Harkstede/Meerstad
Wethouder voor: Woudbloem, Lageland, Westerbroek, Waterhuizen, Harkstede, Scharmer, Zuidbroek en Muntendam

Wethouder Evert Offereins (VVD)

Sociaal Domein
Jeugdzorg
Ouderenbeleid
WMO / Gezondheid / Welzijn
Participatie en inkomen (inclusief BWRI en Sociaal Werkbedrijf)
Arbeidsmarkt
Gevolgen gas- en zoutwinning
Wethouder voor: Martenshoek, Spoorstraat-Kieldiep, Woldwijck, De Dreven, het Centrum, Gorecht, Vosholen, Kalkwijksterlint, Borgercompagnie en Tripscompagnie

Wethouder Jur Mellies (GemeenteBelangen Midden-Groningen)

Energietransitie
Duurzaamheid
Milieu
Vergunningverlening, toezicht en handhaving
Onderwijs, inclusief huisvesting
Opvang asielzoekers en ontheemden
Dierenwelzijn
Wethouder voor: Noorderpark, Westerpark, Oosterpark, Zuiderpark, Margrietpark, Boswijk, Sappemeer Noordoost, Compagniestervijk

Samenstelling Gemeenteraad

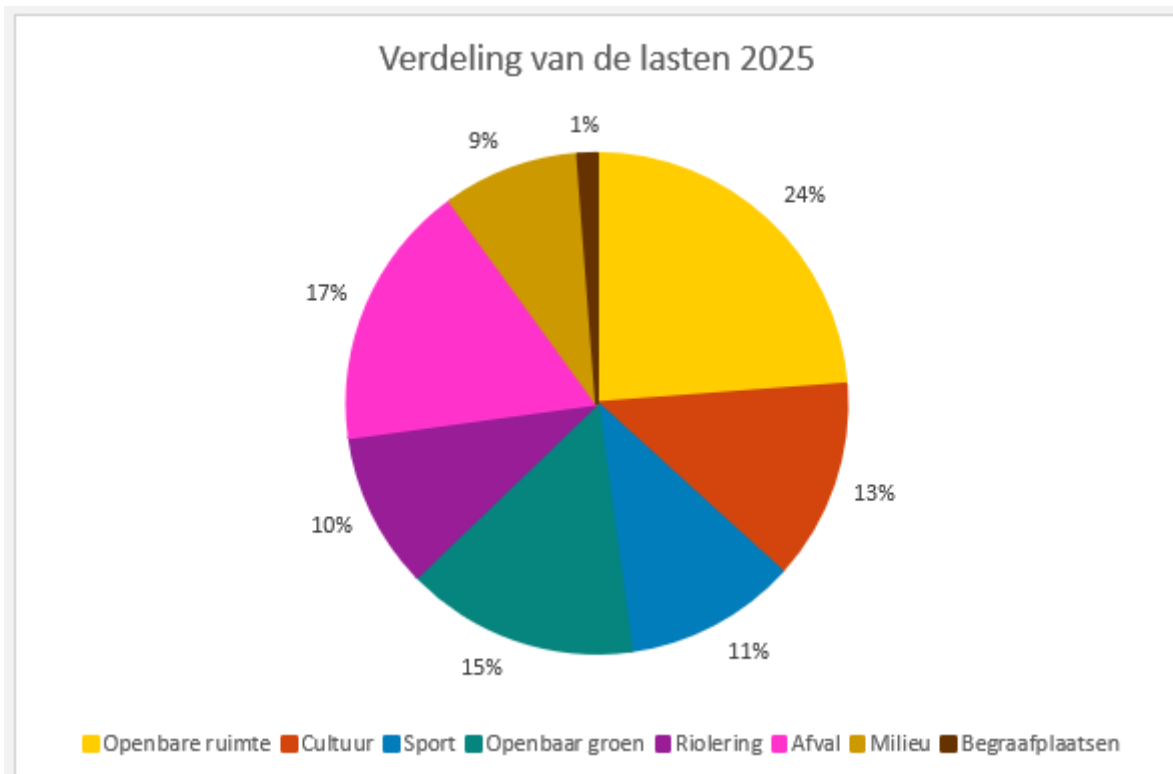
Partij	Aantal zetels
Gemeentebelangen	7
Boer & Burger Partij	5
PvdA	4
SP	2
CDA	3
ChristenUnie	3
GroenLinks	2
VVD	2
D66	2
BBB-LMG	1
Lijst Jan Hulzebos	2
Totaal	33

2.1 Programma Dorpen en wijken

2.1.0 Inleiding

We willen 'groots zijn in kleinschaligheid'. Onze gemeente bestaat uit vitale, lokale gemeenschappen, gevormd door de inwoners van dorpen, kernen en wijken. Onze inwoners ontmoeten elkaar op het sportveld, in de kerk, het dorps huis en bij vrijwilligerswerk. Al deze gemeenschappen hebben hun eigen identiteit. In het ene dorp zijn de inwoners bijvoorbeeld zeer maatschappelijk actief. In het andere dorp leven inwoners meer hun eigen leven. Overal kennen mensen elkaar en voelen zij zich verantwoordelijk voor elkaar en voor de leefbaarheid in hun directe omgeving. Wij zijn bondgenoot van inwoners in het vergroten van de leefbaarheid. Leefbare dorpen en kernen dragen direct bij aan het welbevinden van onze inwoners en de sociale veerkracht van de diverse lokale gemeenschappen.

Binnen het programma Dorpen en Wijken zetten we in op zelfredzame en leefbare dorpen en kernen. Dit betekent dorpen en wijken waarin volop mogelijkheden zijn voor onze inwoners om elkaar te ontmoeten en initiatieven te ontplooiën. De inwoners ervaren de omgeving als schoon, heel en veilig. We werken nauw samen met inwoners en organisaties om de leefbaarheid te vergroten. Dit kan op iedere plek anders vorm krijgen. Geen dorp, wijk of buurt is hetzelfde. De aanpak is dat we de zeggenschap en het eigenaarschap van onze inwoners stimuleren en ondersteunen. Activiteiten op het gebied van sport, cultuur, educatie en activiteiten voor specifieke doelgroepen, zoals jongeren en ouderen, dragen wezenlijk bij aan leefbaarheid in de dorpen en wijken. Ze geven kleur en identiteit én stimuleren ontmoeting en samen bezig zijn. Ontmoeting vindt vaak plaats in maatschappelijke accommodaties. We willen dan ook dat ieder dorp beschikt over een gelegenheid of voorziening om elkaar te kunnen ontmoeten. Ons streven is om de voorzieningen die van belang zijn voor het dagelijks leven, zo dicht mogelijk bij mensen te brengen of te zorgen dat deze goed bereikbaar zijn. Ook de openbare ruimte is van belang voor de identiteit van een dorp of wijk en het woonplezier van onze inwoners. We vergroten de leefbaarheid door inwoners meer zeggenschap en zelfbeheer te geven over bijvoorbeeld het groen in de wijk. We zijn verantwoordelijk voor het afgesproken kwaliteitsniveau.

2.1.1 Het versterken van de sociale cohesie

Algemeen

Het is prettig wonen en leven in onze dorpen en wijken. Inwoners zijn zelf primair verantwoordelijk voor hun eigen leefomgeving. Wij zorgen ervoor dat inwoners invloed hebben op hun leefomgeving en samen met ons kunnen werken aan het verbeteren van hun wijk of dorp. Dit doen we onder andere vanuit het programma Gebiedsgericht werken.

Gebiedsgericht werken betekent dat we meer denken vanuit de leefwereld van onze inwoners, dat we samenwerken met onze inwoners en maatschappelijke partners aan problemen, kansen, ideeën, én opgaven in een gebied in samenhang oppakken. Het doel van gebiedsgericht werken is dat plannen en beleid beter aansluiten bij de behoeften van onze inwoners, dat die beide effectiever zijn en dat inwoners meer invloed hebben op hun leefomgeving. Samenwerking met onze inwoners is onmisbaar. We werken aan deze doelen door met maatschappelijke partners en inwoners naar een dorp, wijk of gebied te kijken en in kaart te brengen wat er speelt en leeft. Welke kansen zijn er? Welke opgaven spelen er of gaan er spelen? In combinatie met het gebruik van data stellen we prioriteiten en maken afspraken over het vervolg.

In 2025 hebben we in verschillende dorpen en wijken stappen gezet in deze werkwijze. Daarnaast hebben we een tussenevaluatie gedaan om te kijken wat goed gaat en waar we bij moeten sturen. In 2026 gaan we met de uitkomsten van die evaluatie aan de slag. Daarnaast is in 2025 nieuw beleid vastgesteld voor participatie. Dit beleid laat zien dat we de inbreng van de inwoners belangrijk vinden en geeft kaders voor hoe we die inbreng ophalen en meenemen in onze plannen en beleid.

Doelstellingen

Inwoners hebben meer invloed op hun leefomgeving en voelen zich betrokken bij maatschappelijke vraagstukken.

Inwoners hebben en ervaren invloed op en zeggenschap over hun dorp of wijk. We werken samen met onze inwoners aan problemen, kansen, ideeën, en opgaven in een gebied. Inwoners nemen regie over zaken die zij zelf willen aanpakken en hebben een aanspreekpunt om ideeën en zorgen over hun leefomgeving mee te bespreken. Dit leidt tot beleid en plannen die aansluiten bij de behoeften van onze inwoners en effectiever zijn.

We stimuleren de betrokkenheid die inwoners voelen bij hun wijk of omgeving en hun bereidheid om zich daar vrijwillig voor in te zetten. Het gaat ook om het stimuleren van ontmoeting tussen inwoners. Daarbij hebben we speciale aandacht voor inwoners die moeilijk te bereiken zijn en die niet op eigen kracht volwaardig mee kunnen doen aan de maatschappij.

Nij Begun

Het kabinetsplan 'Nij Begun' bestaat uit 50 maatregelen die gericht zijn op het oplossen van de problemen die het gevolg zijn van de aardgaswinning. Het kabinet beschrijft in haar plan een gebiedsgerichte crisisaanpak voor versnelling van de versterking. Daarin wordt nadrukkelijk de verbinding gelegd tussen versterking, schadefhandeling en leefbaarheid. Nij Begun wordt nader toegelicht in programma 5. Gevolgen gas- en zoutwinning én NPG.

Acties

Door een diversiteit aan acties de betrokkenheid van onze inwoners stimuleren bij ontwikkelingen in hun leefomgeving, dorp, wijk, buurt, straat

We hebben gebiedsteams in dorpen en wijken ingesteld om integraal projecten en plannen bij elkaar te brengen en zo voor de bewoners het verschil te kunnen maken.

De meeste dorpen en wijken hebben inmiddels een dorps-of wijkplan gemaakt of gaan die nog maken wijkplan vanuit het NPG-project dorps- en wijkplannen. Met dit project krijgen al onze 37 dorpen en wijken de mogelijkheid om zelf een dorps/wijkplan te maken. Met de gemeente wordt vervolgens in gezamenlijkheid een uitvoeringsagenda gemaakt met daarin de ideeën en projecten die uit het dorps-of wijkplan voortkomen. In de dorpen en wijken is men over het algemeen positief kritisch over de gemeente geboden mogelijkheid om zelf na te denken over hun toekomst. Bewonersorganisaties zijn allemaal bereid tijd en energie te steken in het maken van een plan en om te proberen om zoveel mogelijk inwoners bij te betrekken. We hebben de eerste subsidies in 2025 uitgekeerd om ideeën/activiteiten vanuit dit NPG-project te realiseren. Onder andere voor speelplekken in Scharmer en Tjuchem en de realisatie van een dorps huis in Kielwindeweer.

2.1.2 Deelname aan het maatschappelijk leven

Algemeen

Cultuur, kunst, archeologie, erfgoed en monumentenzorg geven samen kleur aan de identiteit, kracht en eigenheid van Midden-Groningen. Onze gemeente heeft vele gezichten. Inwoners en omgeving verschillen zichtbaar van elkaar en dat hangt voor een groot deel samen met de geschiedenis van onze streek. Juist daarom bieden cultuur en erfgoed herkenning en houvast: ze maken zichtbaar waar we vandaan komen en wat ons eigen maakt. Inwoners voelen zich thuis in hun omgeving en zijn er trots op. Dat versterkt en verbindt de samenleving en geeft sociale veerkracht. Cultuur kun je maken én meemaken. Zelf kunst maken, of ernaar kijken en luisteren, brengt verdieping in het dagelijks leven. Het helpt om anders te kijken en maakt creatiever. Het is de moeite waard om dit te behouden én te verspreiden, zodat iedere inwoner er mee in aanraking kan komen. Daar beginnen we al vroeg mee: op school, met cultuureducatie en erfgoedlessen. Erfgoed en cultuur maken Midden-Groningen bovendien aantrekkelijk voor bezoekers en toeristen. Zo maken zij kennis met de geschiedenis en de eigenheid van onze dorpen en onze streek.

Doelstellingen

a. Cultuurvisie verder uitvoeren de komende beleidsperiode

De Cultuurvisie Meedoen en Meemaken 2025-2028 is uitgewerkt in een uitvoeringsagenda.

Acties

In 2025 wordt een cultuurvisie opgesteld.

Eind november 2024 is de cultuurvisie Meedoen en Meemaken 2025-2028 vastgesteld. In 2025 is gewerkt aan het opstellen van de bijbehorende uitvoeringsagenda die door ons wordt vastgesteld. In de begroting 2026 is financiële ruimte gecreëerd voor een nieuwe subsidieregeling voor kleinere culturele partijen. De kaders en voorwaarden van deze nieuwe subsidieregeling worden in de eerste helft van 2026 nader uitgewerkt.

Doelstellingen

b. Cultuur in Kielzog Theater, Muziekschool en Kunstwerkplaats

Kielzog ontvangt jaarlijks subsidie en is, naast Biblionet en de Fraeylemaborg, onderdeel van onze culturele infrastructuur. Vanuit de missie 'Kielzog toont kunst, maakt kunst en onderwijst in de beoefening van kunst, draagt zij bij aan ontwikkeling en leefbaarheid in Midden-Groningen. Kielzog biedt een breed programma waarin je kunst kunt bekijken én zelf kunt maken: professionele voorstellingen in het theater en een uitgebreid cursusaanbod (zoals muziek, beeldend, dans en fotografie). Daarnaast organiseert Kielzog projecten en evenementen verspreid over de gemeente en werkt het samen met alle scholen in onze gemeente.

Voor verenigingen, makers en organisaties is Kielzog ook een plek om te spelen, te presenteren en te ontmoeten. Er zijn zalen en ruimtes voor evenementen van 5 tot 400 personen, met ondersteuning van techniek tot catering, en gratis parkeren vlakbij. De cultuurcoaches van Kielzog zorgen voor culturele verbindingen in de gemeente: ze brengen culturele vragen en aanbod bij elkaar en zijn een spil tussen inwoners en scholen en de culturele projecten die Kielzog (samen) uitvoert. Via Kielzog komt elk kind in de gemeente jaarlijks in aanraking met kunst, muziek en theater.

In 2025 realiseerde Kielzog 140.966 kunstmomenten. Een kunstmoment is een contactmoment waarbij iemand in aanraking kwam met theater, muziek (actief of als publiek) of beeldende kunst. Bijna de helft daarvan (49%) betrof jongeren tot 21 jaar. Daarnaast programmeerde Kielzog ruim 130 professionele voorstellingen en faciliteerde het 12 culturele verhueringen. Wekelijks volgden 730 cursisten lessen bij de muziekschool en 765 bij de kunstwerkplaats. Via het onderwijs werden 8.449 leerlingen bereikt.

Doelstellingen

c. Bibliotheek ontwikkelt taal, cultuur, lezen en digitale vaardigheden

In 2025 is in samenwerking met Biblionet Groningen gewerkt aan het versterken van de maatschappelijke functies van de bibliotheek. De bibliotheek vervulde een belangrijke rol als toegankelijke publieke voorziening waar inwoners konden leren, ontwikkelen en ontmoeten. Daarnaast konden zij ondersteuning krijgen bij het versterken van basisvaardigheden. Via culturele programmering en activiteiten stimuleerde de bibliotheek ontmoeting, lokale identiteit en deelname aan kunst en cultuur in de verschillende kernen. Deze inzet versterkte de zelfredzaamheid en participatie van inwoners. Dit past bij de voorbereidingen op de landelijke zorgplicht voor gemeenten voor een volwaardige bibliotheekvoorziening.

Om de toegankelijkheid van bibliotheekvoorzieningen verder te vergroten is Biblionet eind 2025 gestart met de pilot 'Mobiele Bibliotheek'. Hiermee werd het bibliotheekaanbod ook op andere locaties dichterbij inwoners gebracht. De inzet op basisvaardigheden en digitale inclusie sloot aan bij bredere regionale en landelijke ontwikkelingen, waaronder de Sociale Agenda Nij Begun, waarin het versterken van basisvaardigheden en digitale vaardigheden van inwoners een belangrijke pijler vormde.

Acties

Taalbevordering en ontwikkelen leesplezier van kinderen van 0 t/m 18 jaar

In 2025 is vanuit het onderwijskansenbeleid in samen met de bibliotheek, onderwijs en kinderopvangpartners ingezet op leesbevordering bij kinderen en hun ouders. De bibliotheek organiseert activiteiten gericht op het stimuleren van lezen en taalontwikkeling op scholen en in de kinderopvang. Er is uitvoering gegeven aan Boekstart, Boekenpret en de Bibliotheek op school en is er een leesconsulent ingezet op het consultatiebureau. Voor volwassenen die moeite hebben met lezen en schrijven werd via het Taalhuis ondersteuning geboden om hun leesvaardigheid te verbeteren. Hiermee werd ook de taalomgeving binnen gezinnen versterkt.

Werken aan geletterdheid van volwassenen

Via de bibliotheek en het Taalhuis is in 2025 ingezet op het versterken van basisvaardigheden van volwassenen. Het Taalhuis fungeerde als laagdrempelige plek voor leren, ontmoeting en doorverwijzing naar passend aanbod. In samenwerking met lokale en regionale partners is gewerkt aan een samenhangende aanpak, waarbij signalering, ondersteuning en toeleiding goed op elkaar aansloten.

Meedoen in de samenleving door het ontwikkelen van digitale vaardigheden van inwoners

In 2025 is ingezet op het versterken van digitale vaardigheden van inwoners. Laagdrempelige vormen van ondersteuning en begeleiding zijn verder verkend en ontwikkeld. Hierbij is gekeken naar de inrichting van herkenbare en toegankelijke plekken waar inwoners informatie en advies kunnen krijgen en waar verbinding wordt gelegd met passend leer- en ondersteuningsaanbod. Het 'Informatiepunt Digitale Overheid' en activiteiten van partners zijn in samenhang bekeken en verder uitgewerkt.

In 2025 werken we samen met Biblionet de toekomstplannen uit voor het bibliotheekwerk in Harkstede, Noordbroek en Zuidbroek.

In 2025 is samen met Biblionet gewerkt aan de verdere uitwerking van toekomstplannen voor de bibliotheekvestigingen in Harkstede, Zuidbroek en Noordbroek. Het doel is om de voorzieningen toekomstbestendig in te richten en beter te laten aansluiten bij de behoeften van inwoners.

Voor Harkstede is een Specifieke Uitkering door het Rijk beschikbaar gesteld. De inzet van deze middelen is in 2025 voorbereid in samenhang met de herinrichting van MFA De Borgstee en de inhoudelijke doorontwikkeling van de bibliotheekfunctie. Hiermee is de basis gelegd voor de inzet van deze middelen in 2026 voor de versterking van een volwaardige bibliotheekvoorziening met een ontmoetings- en ontwikkelfunctie.

De bibliotheek in Zuidbroek is in 2025 vernieuwd en heropend als een eigentijdse voorziening met meer ruimte voor ontmoeting en activiteiten. Voor Noordbroek zijn in 2025 verkenningen en gesprekken gestart over de toekomstige inrichting en functie van het bibliotheekwerk. Deze gesprekken vormen de basis voor verdere uitwerking in 2026.

Doelstellingen

d. Het historisch erfgoed Fraeylemaborg openstellen.

Landgoed Fraeylemaborg is belangrijk cultureel erfgoed voor de provincie Groningen én voor Nederland. De Fraeylemaborg is als compleet ensemble bewaard gebleven. De borg, het schathuis, het koetshuis, de oranjerie en het uitgestrekte park zijn rijksmonumenten die als samenhangend geheel uitzonderlijk zijn. Jaarlijks bezoeken tientallen scholen de borg voor educatieve projecten. Fraeylemaborg biedt ruimte aan een cultuurcoach om activiteiten te organiseren op het gebied van erfgoed en geschiedenis. Dit gebeurt voor scholen, maar ook voor groepen als nieuwkomers en ouderen. De Fraeylemaborg is belangrijk als onderdeel van de leefomgeving van omwonenden, als pijler van het culturele voorzieningenniveau en als essentieel onderdeel van de toeristische infrastructuur van de provincie Groningen.

In 2025 kwamen er in totaal 138.219 bezoekers naar Landgoed Fraeylemaborg. Daarvan kwamen 26.419 bezoekers voor het museum en/of één van de evenementen. Dat zijn er minder dan in 2024 (37.932 bezoekers). Dit verschil heeft vooral te maken met minder evenementen (er was geen lichtfestival, in 2024 nog goed voor 6.000 bezoekers) en pech met de weersomstandigheden. Het bezoek aan het museum en de exposities is constant gebleven (rond de 16.000). Het park van de Fraeylemaborg blijft heel populair: 111.900 bezoekers. In 2025 bezochten meer dan 1.300 kinderen van 34 verschillende scholen de Fraeylemaborg in schoolverband. Fraeylemaborg fungeert ook als trouwlocatie. Het afgelopen jaar werden er 43 huwelijken gesloten.

Doelstellingen

e. Beeldende kunst en gedenktekens/monumenten onderhouden en realiseren

Beeldende kunst in de openbare ruimte zorgt voor herkenning en geeft karakter aan dorpen en wijken. Gedenktekens en oorlogsmonumenten doen dat ook en zijn plekken van herdenking en troost. Onze gemeente heeft ongeveer 100 kunstwerken en gedenktekens in de openbare ruimte. Wij hebben deze in 2025 onderhouden. Samen met de Stichting Herdenkingsstenen Midden-Groningen zijn de laatste struikelstenen in de gemeente geplaatst en onthuld. Voor ieder weggevoerd slachtoffer van de Tweede Wereldoorlog is er nu een struikelsteen in de gemeente.

Acties

In 2025 worden nog een aantal kunstwerken opgeknapt.

In 2025 is er een aantal kunstwerken opgeknapt volgens planning. Hiermee verbeteren we de kwaliteit van de gebouwde omgeving.

In 2025 wordt een opdracht geformuleerd voor het uitzetten en teneinde realiseren van een kunstwerk voor de nieuwbouw BWRI

De kunstopdracht is openbaar gepubliceerd met een oproep aan professionele kunstenaars om bij de opdracht passende documentatie van bestaand werk in te zenden. Kernbegrippen in de kunstopdracht; beeldentuin, fabelachtig, fantasierijk, figuratief. Meerwaarde directe of indirecte verbinding met Midwerk. Uit de 87 inzendingen zijn uiteindelijk drie kunstenaarsduo's geselecteerd voor het maken van een schetsontwerp. Het ontwerp van kunstenaarsduo Mainkunstenaars is unaniem door de kunstcommissie gekozen voor realisatie. Het productieproces, de plaatsing, oplevering en feestelijke onthulling zal in 2026 gebeuren.

Doelstellingen

f. Uitvoering geven aan het Erfgoedprogramma

Het Groninger erfgoed bewaren. Ons erfgoed is van belang, omdat het zorgt voor thuis voelen en herkenbaarheid van een gebied. Het vertelt de geschiedenis en ontwikkeling van onze leefomgeving en draagt bij aan de ruimtelijke kwaliteit van wijk en dorp. In 2025 hebben we samen met andere overheden het Erfgoedprogramma geactualiseerd en verlengd. In dit Erfgoedprogramma is aangegeven hoe we ons erfgoed willen behouden, beschermen en ontwikkelen. Er is met name aandacht geweest voor het zorgvuldig versterken en verduurzamen van monumenten en karakteristieke panden. We hebben in 2025 ook de Kerkervisie vastgesteld, waarin speciale aandacht is voor de toekomst van kerken. Naast dat we uitvoering geven aan het beleidsprogramma promoten we erfgoed en de geschiedenis van onze gemeente op de landelijke Open monumentendagen.

Acties

We maken voor monumenten die versterkt moeten worden een voorbereidend advies om zo sneller een erfgoed-ge dragen omgevingsvergunning te kunnen verlenen

We kijken vanaf de start mee bij de versterking van karakteristieke panden om tot een zorgvuldig versterkingsbesluit te komen

We bezoeken monumenteigenaren samen met andere instanties om vanaf het begin mee te kunnen denken over het zorgvuldig versterken van het monument.

We laten de gemeentelijke erfgoedcommissie advies uitbrengen over omgevingsvergunningen monument

De Erfgoedcommissie bekijkt aanvragen voor het versterken en verbouwen van monumenten en brengt advies uit over de plannen.

We maken beleid over onder andere kerken en boerderijen met als doel deze cultuurhistorisch waardevolle gebouwen te behouden voor de generaties na ons

In 2025 is de Kerkensie vastgesteld. Voor boerderijen wordt dit beleid op provinciaal niveau gezamenlijk verder uitgewerkt.

We communiceren over erfgoed via het Erfgoedloket (ondergebracht bij Libau). Het loket ondersteunt en adviseert monumenteigenaren en eigenaren van karakteristieke panden

Eigenaren van monumenten en karakteristieke panden kunnen gratis contact opnemen met het Erfgoedloket voor hulp en advies over allerlei zaken

Organiseren jaarlijks samen met het lokale comité een Open Monumenten Dag

In september is elk jaar de landelijke monumentendag. Op deze dag staan monumenten in het zonnetje, ieder die dat wil kan een monument bezoeken en bekijken.

Doelstellingen

g. Beschermen archeologische waarden

Bij grondwerkzaamheden moet vooraf onderzocht worden of er archeologische waarden aanwezig zijn. Dit volgt uit de Erfgoedwet.

Acties

Beoordelen noodzaak archeologisch onderzoek

We beslissen of er archeologisch onderzoek nodig is. Hiervoor gebruiken we ons eigen archeologiebeleid. We laten ons hierbij adviseren door archeologen van Libau in Groningen. We doen dit door:

- Te beoordelen of archeologisch onderzoek nodig is;
- Onderzoeksrapporten te beoordelen en er besluiten over te nemen;
- Informatie over archeologie actueel te houden;

Informatie over archeologie te delen binnen en buiten de organisatie.

Beoordelen archeologische onderzoeken en het nemen van besluiten hierover

We hebben 25 Archeologische Onderzoeken beoordeeld en hierover 25 Collegebesluiten genomen.

Informatie over archeologische waarden in de gemeente actueel houden (onderzoeksresultaten verwerken op de archeologische waardenkaart en in de bijbehorende database)

We hebben op 20 locaties een of meerdere Archeologische onderzoeken laten uitvoeren en dit vastgelegd op de Archeologische verwachtingenkaart in de bijbehorende database.

Informatieverstrekking archeologie intern en extern

We hebben gevraagd en ongevraagd informatie verstrekt aan inwoners, ondernemers /marktpartijen en andere externe partijen.

2.1.3 Sport en bewegen

Algemeen

Elke week doen duizenden inwoners in onze gemeente mee aan sport- en beweegactiviteiten. Ze doen dat als sporter, vrijwilliger of professional. We bouwen aan een gemeente waar sporten en bewegen voor iedereen mogelijk én leuk is. We richten ons extra op mensen die kwetsbaar zijn. Ook zij moeten makkelijk kunnen meedoen, zich ontwikkelen en prettig leven. Sport en bewegen helpt daarbij. Het zorgt voor meer welzijn, een betere gezondheid en verbinding.

Doelstellingen

a. Het vergroten van het aandeel inwoners dat regelmatig sport en beweegt

We willen dat alle inwoners, met of zonder beperking, kunnen sporten en bewegen. Daarom stimuleren we beweging bij jeugd, ouderen en kwetsbare groepen. Het aanbod moet passen bij wat mensen willen. Waar mogelijk zorgen we dat geld geen belemmering is. We verbeteren de toegankelijkheid van sportplekken en speelruimtes in de buitenlucht. Hierbij is er ook aandacht voor ontmoeting. Een team van buurtsportcoaches helpt hierbij. Zij organiseren activiteiten na school, tijdens vakanties, bij schoolvoetbal en de schoololympiade. Ook op feestdagen zijn er sportmomenten.

Acties

In 2025 vinden verbeteringen plaats op het vlak van fysieke en sociale toegankelijkheid van speel- en beweegplekken in de openbare ruimte

- We zetten in op het aanmoedigen van voldoende beweging bij de jeugd, bij ouderen en bij kwetsbare groepen.
- We willen dat het sport- en beweegaanbod aansluit bij de huidige vraag van de inwoners.
- We dragen zorg dat onze inwoners geen financiële drempels ervaren om deel te kunnen nemen aan sport- en beweegactiviteiten.
- We werken aan verbetering van de fysieke en sociale toegankelijkheid van speel- en beweegplekken in de openbare ruimte.

In verschillende dorpen lopen mensen elke week samen met begeleiding van een buurtsportcoach. Er zijn nu vier van zulke wandelgroepen.

Via het programma Dorpen in beweging hebben we in zes dorpen een beweegkar neergezet bij het dorpshuis. Ouderen kunnen zo laagdrempelig bewegen. Eind 2024 hebben we een tweede beweegkar aangeschaft. Deze is in 2025 meer ingezet om nog meer mensen in beweging te krijgen. Ook koppelen we dit aan het programma Uniek Sporten. Daarnaast heeft in 2025 urban sports een boost gekregen met de opening van het indoor skatepark in de Agrifirm en de plaatsing van de sportcontainer in Muntendam.

In totaal deden in 2025 meer dan 19.000 mensen mee aan onze sport- en beweegactiviteiten. In 2025 heeft uw raad nieuw sport en beweegbeleid vastgesteld voor 2026 tot en met 2030. In 2026 wordt de uitvoeringsagenda opgesteld.

Doelstellingen

b. Het bevorderen van vitale en toekomstbestendige sportverenigingen

Een belangrijk aandachtspunt de komende jaren is het investeren in kwalitatief sterke sportaanbieders die voor iedereen toegankelijk en veilig zijn. Meer inwoners voelen zich aangesproken en uitgenodigd

om te gaan sporten bij sportverenigingen, ondernemende sportaanbieders of via anders georganiseerd aanbod. In het stimuleren van beweging zijn toekomstbestendige sportverenigingen cruciaal. De gemeente kijkt graag samen met sportverenigingen hoe meer inwoners, jong en oud, (structureel) in beweging kunnen komen en betreft daarbij ook de inwoners zelf om het aanbod goed aan te laten sluiten bij de huidige behoefte.

Acties

Faciliteren en stimuleren van het verenigingsleven binnen de sport

Samen met sportverenigingen en maatschappelijke organisaties geven wij vorm aan het Sportakkoord. Daarnaast versterken en ondersteunen we de sportverenigingen. Toekomstbestendige en goed georganiseerde verenigingen vormen de basis van een gedegen sport aanbod. Van uit het lokaal sportakkoord bestaat een subsidieregeling voor verenigingen. Deze regeling is gericht op samenwerking met andere verenigingen. Daarnaast werken we met een verenigingsondersteuner die de sportaanbieders ondersteunt bij het ontwikkelen van voldoende bestuurlijk en sporttechnisch kader. Het gaat hierbij over beleid, samenwerking en concrete acties. Er is ook veel aandacht voor een veilige sportomgeving.

Doelstellingen

c. Het harmoniseren van het accommodatiebeleid

Door de herindeling bestaan er grote verschillen in de afspraken met, en ondersteuning van, sportverenigingen met betrekking tot de sportaccommodaties. Door de harmonisatie van het accommodatiebeleid maken we eerlijke en eenduidige afspraken samen met sportverenigingen. Hiermee werken we toe naar een toekomstbestendige sportinfrastructuur.

Acties

Gelijke basis voor sportverenigingen realiseren

In november 2025 heeft uw raad ingestemd met het raadsvoorstel harmonisatie accommodaties buitensportverenigingen. In 2026 zal dit raadsvoorstel worden uitgevoerd en zal de harmonisatie en daarmee de gelijke basis voor verenigingen in werking treden.

In goed overleg samen met de verenigingen afspraken maken rondom eigendom, beheer en onderhoud van accommodaties. Het vastleggen van die nieuwe afspraken corrigeert ongelijkheden tussen verenigingen. Daarnaast zetten we in op verduurzaming van sportaccommodaties via energiebesparende maatregelen. Ook voeren we innovaties door om sportaccommodaties aantrekkelijker te maken. Voorbeeld daarvan zijn interactieve systemen in gymzalen, die mensen op een innovatieve manier uitdagen om in beweging te komen.

2.1.4 Veiligheid op het gebied van wonen, werken en leven

Algemeen

Wij zetten ons in voor een veilige en leefbare woonomgeving voor inwoners en ondernemers in Midden-Groningen. Veiligheid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Daarom werken wij intensief samen met veiligheidspartners zoals de politie, het Openbaar Ministerie, de Veiligheidsregio Groningen, het RIEC, het Zorg- en Veiligheidshuis, maatschappelijke instellingen, woningcorporaties, ondernemers en inwoners.

We hebben gewerkt in overeenstemming met het Integraal Veiligheidsbeleid 2025–2028 dat in 2025 is vastgesteld. Dit beleid geeft richting aan de gemeentelijke inzet op veiligheid en leefbaarheid en is gebaseerd op landelijke en regionale kaders, een veiligheidsanalyse en lokale prioriteiten. De uitvoering kenmerkt zich door een integrale benadering, waarbij preventie, handhaving en nazorg in samenhang worden ingezet.

De inzet richt zich op de volgende prioritaire veiligheidsthema's:

- ondermijning;
- jeugd en veiligheid;
- verbeteren van veiligheid en leefbaarheid in wijken (NPG);

- mensenhandel;
- maatschappelijke onrust;
- personen met onbegrepen gedrag.
- Daarnaast zijn cybercriminaliteit, crisisbeheersing, actualisering van de APV en evenementenbeleid benoemd als strategische en doorlopende thema's.

Maatschappelijke onrust of verdeeldheid bij overheidsbeslissingen.

Bij ondermijnende criminaliteit of ondermijning gaat het vrijwel altijd om misdaden die worden uitgevoerd in georganiseerd verband. Voorbeelden hiervan zijn:

- Georganiseerde drugscriminaliteit;
- Fraude en misbruik in de vastgoedsector;
- Witwassen en financieel-economische criminaliteit en mensenhandel

Problemen op het gebied van leefbaarheid en veiligheid komen vooral voor in wijken waar sprake is van een opeenstapeling van problemen zoals armoede, schulden, lage opleiding, wonen en (psychische) gezondheid. De uitzichtloosheid voor sommige gezinnen/inwoners maakt die onder meer bevattelijk voor drugs en drugs gerelateerde criminaliteit. Ook thuisprostitutie en prostitutie gerelateerde criminaliteit kunnen voor deze inwoners een weg naar snel geld verdienen zijn. De gevolgen worden niet overzien. Binnen de kortste keren raken inwoners (met een extra risico voor jongeren) verstrikt in de criminaliteit. En als je eenmaal in de fuik' zit is het lastig om eruit te komen.

Doelstellingen

a. Aanpak georganiseerde en ondermijnende criminaliteit

Georganiseerde en ondermijnende criminaliteit blijft een structurele bedreiging voor de veiligheid en integriteit van de samenleving. Het vraagt om een stevige bestuurlijke aanpak, versterking van de informatiepositie en intensieve samenwerking binnen en buiten de gemeente.

Acties

Onze gemeente minder aantrekkelijk maken voor (internationale) georganiseerde criminaliteit.

We hebben geïnvesteerd in het vergroten van de bestuurlijke en maatschappelijke weerbaarheid tegen georganiseerde en ondermijnende criminaliteit en het versterken van de informatiepositie van de gemeente. Dat hebben wij gedaan door o.a. het organiseren van diverse voorlichtingen voor interne collega's en externe partners, bijvoorbeeld over thema cybercriminaliteit, als door gerichte integrale controles uit te gaan voeren.

Een gerichte aanpak op brancheniveau

We hebben bestuurlijke instrumenten ingezet om ondermijnende activiteiten te voorkomen en tegen te gaan, waaronder de toepassing van de Wet Bibob, bestuurlijke maatregelen op grond van de APV en de Opiumwet en integrale controles in risicobranches en -gebieden. Hierbij is nauw samengewerkt met de politie, het Openbaar Ministerie en het RIEC. Door versterking van de informatiepositie en het delen van signalen en analyses is gericht geprioriteerd en opgetreden.

Doelstellingen

b. Effectieve verbinding veiligheid en zorg

Veiligheidsvraagstukken raken steeds vaker aan zorgproblematiek. Personen met onbegrepen gedrag en multiproblematiek vragen om een integrale, domeinoverstijgende aanpak, gericht op het voorkomen van escalatie. Casuïstiek, bijvoorbeeld bij (woon)overlast, wordt volgens het AVE (Aanpak Voorkomen van Escalatie) model opgepakt. Deze werkwijze richt zich op vroegsignalering, duidelijke regieafspraken en domeinoverstijgende samenwerking tussen zorg, veiligheid en het sociaal domein. Door het gezamenlijk wegen van signalen en het tijdig inzetten van passende zorg- en veiligheidsinterventies is escalatie zoveel mogelijk voorkomen. Indien nodig zijn casussen opgeschaald naar het Zorg- en Veiligheidshuis Groningen voor procesregie.

Jeugd en jonge aanwas

Jongeren lopen risico om betrokken te raken bij criminaliteit, zowel offline als online. Preventie, vroegsignalering en samenwerking met onderwijs, jeugdwerk en zorgpartners zijn essentieel.

Acties

Door een diversiteit aan acties werken aan een effectieve verbinding tussen veiligheid en zorg door gezamenlijk te werken aan beleidsontwikkeling, prioriteiten te bepalen, en het uitwisselen van kennis en expertise

Toepassen van de AVE-methodiek (Aanpak Voorkomen van Escalatie) bij complexe casuïstiek. Bij inwoners met multiproblematiek en veiligheidsrisico's is gewerkt volgens de AVE-methodiek. Deze werkwijze richt zich op vroegsignalering, duidelijke regieafspraken en domeinoverstijgende samenwerking tussen zorg, veiligheid en het sociaal domein. Door het gezamenlijk wegen van signalen en het tijdig inzetten van passende zorg- en veiligheidsinterventies is escalatie zoveel mogelijk voorkomen. Indien nodig zijn casussen opgeschaald naar het Zorg- en Veiligheidshuis Groningen voor procesregie.

Digitalisering en cybercriminaliteit

De toename van digitalisering vergroot de kwetsbaarheid van inwoners, ondernemers en overheid voor cybercriminaliteit. Bewustwording en digitale weerbaarheid blijven daarom belangrijk.

Doelstellingen

c. Veilige woon- en leefomgeving

In wijken en dorpen is ingezet op een combinatie van preventie, toezicht en handhaving. Hierbij is gebiedsgericht gewerkt op basis van meldingen, analyses en signalen van partners. Bestuurlijke maatregelen zijn ingezet bij ernstige overlast of verstoring van de openbare orde. Daarnaast is uitvoering gegeven aan het NPG-project *Verbeteren Veiligheid Midden-Groningen*, waarin samen met inwoners en partners wordt gewerkt aan structurele verbetering van leefbaarheid en veiligheid.

Acties

Door een diversiteit aan acties de veiligheid in dorpen en wijken op peil houden, en waar nodig vergroten.

Gebiedsgerichte inzet van toezicht, handhaving en preventieve maatregelen. In wijken en dorpen is ingezet op een combinatie van preventie, toezicht en handhaving. Hierbij is gebiedsgericht gewerkt op basis van meldingen, analyses en signalen van partners. Bestuurlijke maatregelen zijn ingezet bij ernstige overlast of verstoring van de openbare orde. Daarnaast is uitvoering gegeven aan het NPG-project *Verbeteren Veiligheid Midden-Groningen*, waarin samen met inwoners en partners wordt gewerkt aan structurele verbetering van leefbaarheid en veiligheid.

Doelstellingen

d. Maatschappelijke onrust of verdeeldheid bij overheidsbeslissingen

Het voorkomen en beperken van maatschappelijke onrust, polarisatie en radicalisering.

Acties

Door een diversiteit aan acties maatschappelijke onrust zoveel als mogelijk voorkomen en verminderen

We hebben ontwikkelingen die kunnen leiden tot maatschappelijke onrust actief gemonitord en signalen gedeeld met veiligheidspartners. Bij demonstraties is ingezet op een zorgvuldige voorbereiding en begeleiding binnen de wettelijke kaders. Daarnaast is geïnvesteerd in samenwerking en kennisdeling om signalen van polarisatie en radicalisering tijdig te herkennen en escalatie te voorkomen.

2.1.5 Fysieke leefbaarheid

Algemeen

De openbare ruimte vormt een belangrijke ontmoetingsplek voor inwoners, ondernemers en bezoekers. Het is de plek waar men zich verplaatst naar werk en school, waar wordt gespeeld, gesport en ontspannen. In deze openbare ruimte bevinden zich de gemeentelijke kapitaalgoederen, zoals wegen, bruggen, parken, speelplaatsen, lantaarnpalen en verkeerslichten. In 2025 is, naast het dagelijks beheer en onderhoud van de openbare ruimte, gewerkt aan diverse projecten. Het betrof onder andere werkzaamheden in het kader van de versterkingsopgave, de verdere inrichting van de wijken Gorecht en Vosholen en particuliere initiatieven voor de ontwikkeling van zonneparken. Daarnaast is ingezet op het verder verbeteren van het beheer, onder meer door het door ontwikkelen van een meerjarige integrale onderhoudsplanning.

De gemeente beheert en onderhoudt een omvangrijk areaal aan kapitaalgoederen. In de jaren voorafgaand aan 2025 was sprake van achterstanden in het beheer, mede als gevolg van onvoldoende beschikbare beheermiddelen. In 2024 is gestart met het actualiseren van beleid en beheerniveaus en het wegwerken van deze achterstanden. In dat jaar zijn onder andere de beleidsnota's voor het beheer en onderhoud van wegen en kunstwerken vastgesteld, evenals het Water- en Rioleringsprogramma (WRP). In 2025 is verder uitvoering gegeven aan deze vastgestelde beleidskaders. Onze ambitie hierbij is dat een goed onderhouden buitenruimte bijdraagt aan leefbaarheid. In 2025 is een verdere stap gezet naar een beheer- en onderhoudsniveau dat past bij de ambities van de gemeente, waarbij bestaande achterstanden geleidelijk worden ingelopen. Zo is gewerkt aan het beheren en onderhouden van de openbare ruimte naar een niveau dat als schoon, heel, veilig en duurzaam kan worden aangemerkt. Hierbij is ingezet op een openbare ruimte waar inwoners, ondernemers en bezoekers tevreden over zijn en waarin zij zich medeverantwoordelijk voelen voor de leefbaarheid van hun dorp of wijk. Dit betrof onder andere brugrestauraties, rioolvervangingen met aanleg van gescheiden stelsels en groot onderhoud aan wegen en fietspaden.

Waar de gemeente verantwoordelijk is voor het basisbeheer en -onderhoud, is in gebiedsgerichte samenwerking met partners waar mogelijk een aanvullende kwaliteitsimpuls gerealiseerd. Daarnaast is aandacht besteed aan het toekomstbestendig maken van de openbare ruimte, met het oog op de gevolgen van klimaatverandering. De maatregelen waren met name gericht op het beperken van wateroverlast en hittestress.

Trends en indicatoren

Ook in 2025 is gebleken dat de kosten voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte verder zijn toegenomen. Deze stijging hangt samen met hogere marktprijzen, onder andere als gevolg van duurder grondstoffen en aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt. De klimaatopgave, de energietransitie en de verdere uitrol van glasvezelnetwerken hebben in 2025 geleid tot een toename van werkzaamheden in de openbare ruimte. Wegen, voetpaden en groenstroken zijn op meerdere plekken opengebroken, wat nadelige effecten had op de kwaliteit en levensduur van de openbare ruimte. Daarnaast nam de drukte in de ondergrond verder toe door de aanleg van nieuwe kabels (glasvezel) en leidingen en de vervanging en verzwaring van bestaande netwerken. Dit heeft het gemeentelijk beheer en onderhoud, onder andere aan het rioolstelsel, bemoeilijkt en vroeg om aanvullende maatregelen. Aanvullende maatregelen betroffen onder meer extra toezicht op werkzaamheden (zoals glasvezelaanleg) en versterkte regie en afstemming in de ondergrond.

Doelstellingen

a. Afval: We geven uitvoering aan het vastgestelde beleidsplan

Voor 2025 gold voor de gemeente de doelstelling om maximaal 30 kg restafval per inwoner te produceren. Deze doelstelling is niet gehaald. Om hierop bij te sturen wordt vanaf 2026 ingezet op een huishoudelijk recyclingpercentage van 60%.

Er is ingezet op versterking van de rol van de afvalcoach. Afvalcoaches vormen de verbindende schakel tussen inwoners en de uitvoering van het afvalbeleid. Uit evaluaties blijkt dat de inzet van afvalcoaches leidt tot meer bewustwording, hogere betrokkenheid en een schonere leefomgeving. Door deze rol verder te versterken, kan gerichte wijkondersteuning effectiever worden ingezet.

Ook is er ingezet op intensivering en structurele inzet van handhaving. Handhaving is noodzakelijk om de naleving van de afvalregels te verbeteren en de geloofwaardigheid van het afvalbeleid te vergroten. Waar communicatie en begeleiding onvoldoende effect hebben, is handhaving onmisbaar. Eind 2025 is de handhaving structureel ingezet. Dit draagt bij aan het verminderen van bijplaatsingen,

vervuiling in containers en verkeerd aangeboden afval, die leiden tot hoge uitvoeringskosten en frustratie bij inwoners die zich wel aan de regels houden.

Acties

De gemeentelijke PMD-inzameling evalueren.

PMD wordt ingezameld met transparante zakken; beladers controleren op vervuiling en nemen te vervuilde zakken niet mee. Daardoor is er in 2025 geen afkeur op het ingezamelde PMD. Er is ongeveer 24 kg PMD per inwoner gescheiden ingezameld, terwijl er volgens sorteeranyses nog gemiddeld 25 kg PMD per inwoner in het restafval zit. Het gescheiden aandeel blijft daarmee rond de 50% hangen. Over 2025 is 1463 ton PMD ingezameld; de door de gemeente verkregen vergoeding in 2025 bedraagt €397.219. De kosten voor de inzameling en afvoer naar de verwerker komen rond de €425.000 (voorlopige berekening). De kostendekkendheid van de inzameling van het PMD is licht gedaald ten opzichte van 2024.

Inzet plegen op het op termijn halen van de VANG-doelstelling

Het scheidingspercentage was in 2025 71% (t.o.v. 69% in 2024) en de hoeveelheid restafval is 166 kg per inwoner. Er zit nog veel waardevol materiaal in het restafval (o.a. PMD, glas, textiel (+/-50%)), hier zit de grootste winst richting de VANG doelstelling/hoogwaardige recycling. De stijgende kosten voor het verbranden van (rest) afval vraagt van ons dat we een groter deel van de herbruikbare grondstoffen uit het restafval krijgen. In 2025 zijn we daarom begonnen met de intensivering van de inzet van de afvalcoaches om onze inwoners te ondersteunen bij het beter scheiden van het afval. Daarnaast lopen de afvalcoaches in de wijken voor het inzamelvoertuig uit om de containers (Gft) op vervuiling te controleren en gaan daarbij zo mogelijk met de inwoners in gesprek. Hierdoor is de afvalcoach meer zichtbaar op straat, zijn ze beter benaderbaar en zijn daarmee in 2025 effectiever ingezet. Ook handhaving heeft in de uitvoering van het afvalbeleid in 2025 een belangrijkere rol gekregen die we in 2026 verder zullen gaan intensiveren.

Doelstellingen

b. Groen, zwerfafval en spelen: Onderhoud en beheer uitvoeren volgens vastgestelde beleids(beheer)plannen

Routes Schier en Schoon

Het project Schier en Schoon is gestart in 2023 en bestond in 2025 uit 4 actieve routes langs kunstwerken en historische gebouwen. Daarnaast waren 2 extra routes in behandeling, maar deze waren nog niet doorgevoerd. Vrijwilligers wandelden langs de routes en ruimden daarbij zwerfafval op. Na afloop konden zij het ingezamelde zwerfafval inleveren en gebruikmaken van een gratis kopje koffie.

Aanvullende activiteiten en inzet

In 2025 is de E-waste Race gehouden en is de Week van de Afvalhelden actief gecommuniceerd. Daarnaast zijn de hotspots intensief bediend op 6 dagen per week. Het aantal hotspots is uitgebreid naar 8 locaties in Hoogezand/Sappemeer.

Spelen

In 2025 is gestart met de voorbereiding van een actualisatie van het speelbeleid. Hiervoor is een inventarisatie uitgevoerd van het bestaande areaal aan speelvoorzieningen. Op basis van deze inventarisatie wordt in 2026 verdere uitwerking gegeven aan een toekomstbestendig beleidsplan. Daarnaast is in 2025 regulier onderhoud uitgevoerd en zijn inspecties uitgevoerd om de veiligheid van speelplaatsen te borgen. Waar noodzakelijk is tussentijds ingegrepen om acute gebreken te herstellen.

Groen

Ook in 2025 is het reguliere onderhoud van het openbaar groen uitgevoerd volgens Mien Toen Mien Stee. Daarbij is ingezet op het in stand houden van de groenstructuren en het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte. Daarnaast is gestart met het monitoren van de beeldkwaliteit van het groen. Deze monitoring is vastgelegd in beeldkwaliteitsresultaten en vormt een basis voor gerichte kwaliteitsverbeteringen in de komende jaren.

Acties

Actieve inzet op voorkomen bijplaatsingen van afval op meer locaties in onze gemeente.

Op basis van de uitgevoerde schouw, in samenwerking met de afvalcoaches en handhaving, is actief ingezet op het verminderen van bijplaatsingen onder andere op de locatie Gorecht-Oost. Deze aanpak is in 2025 breder uitgerold naar andere locaties binnen de gemeente waar structureel bijplaatsingen werden geconstateerd. Afhankelijk van de situatie is gekozen voor de meest geschikte oplossing, zoals extra handhaving, aanvullende voorlichting of het gezamenlijk aanpakken van de problematiek met vrijwilligers.

Speelbeleid actualiseren

In 2025 is gestart met de voorbereiding van een actualisatie van het speelbeleid en dit zal in 2026 verder worden uitgewerkt en voorgelegd worden aan uw raad.

Starten opstellen 'Nota Gemeentelijke Bomen'

In 2025 is gestart met het uitwerken van de Nota Gemeentelijke Bomen, met de intentie om deze in de eerste helft van 2026 op te leveren. Met deze nota wordt toegewerkt naar een meerjarige, planmatige aanpak die aansluit bij actuele opgaven op het gebied van klimaatadaptatie, biodiversiteit en leefbaarheid. De nota biedt daarmee een stevige basis voor een consistent en duurzaam bomenbeleid voor de komende jaren.

Vastleggen "contouren" houtopstanden

We zijn gestart met het aanpassen van de 'Bebouwingscontouren houtkap'. De nieuwe contouren zijn in concept gereed en worden in 2026 ter besluitvorming voorgelegd aan uw raad.

Afronden en opleveren ingezette verbeteringen Margrietpark Sappemeer.

In de afgelopen jaren hebben er veel kwalitatieve veranderingen plaatsgevonden in het Margrietpark. Beschoeiing is vervangen voor natuurvriendelijke oevers. Daarnaast zijn de meeste paden in beton uitgevoerd, waardoor bezoekers van het park gemakkelijker toegang hebben tot het park. De vijver is gebaggerd en plaatselijk is het groen gerenoveerd. Er is bewust gekozen voor meer robuuste beplanting die sterker is. Er is rekening gehouden met een optimale beleving, maar het doet geen afbreuk aan de verbetering van onze biodiversiteit. De bomen met een levensverwachting korter dan 5 jaar zijn vervangen. Hierbij is gekozen voor soorten die klimaatadaptief zijn en die onderscheidend zijn in sierwaarde. De zichtlijnen, die ooit als basis golden bij de aanleg van het park, zijn hersteld. De gedenknaald heeft met deze renovatie een prominentere plek in het park gekregen. Met deze verbeteringen is de kwaliteit en gebruikswaarde van het Margrietpark zichtbaar versterkt

Doelstellingen

c. We beheren en onderhouden de kunstwerken, het water en de beschoeiingen

Beleidsbeheerplan Kunstwerken

Het beleidsbeheerplan voor de kunstwerken is eind 2023 vastgesteld en is in 2024 opgestart voor reguliere onderhoudswerkzaamheden en brugvervangingen. Naast deze reguliere onderhoudswerkzaamheden, beginnend in 2024, is op basis van nadere inspecties een overall-MJOP opgesteld voor 2025 en verder. Het jaar 2025 is deels gebruikt om een goede voorbereiding (Europese aanbestedingen van twee raamovereenkomsten met aannemers) te treffen voor alle werkzaamheden die op ons af staan te komen.

Beleidsbeheerplan Water en Oevers

Het beleidsbeheerplan voor Water en Oevers is Q4 2024 vastgesteld en is in 2025 opgestart voor reguliere onderhoudswerkzaamheden aan water (maaieren/baggeren), oever(beschoeiingen) en steigers. Naast het opstarten van deze reguliere onderhoudswerkzaamheden is gewerkt aan een meerjarenaanpak qua organisatie (bemensing) en realisatiecapaciteit.

Acties

Een diversiteit aan beheer- en onderhoudswerkzaamheden op het gebied van civieltechnische kunstwerken, watergangen en beschoeiingen voorbereiden, uitvoeren en opleveren

Afronding van projecten in 2025 die zijn opgestart in 2024:

- Brugonderhoudsbestekken 2024 (conserveringsbestek en houtonderhoudsbestek);
- Levensduurverlenging fietsbrug Munnekesloot te Siddeburen;
- Vervanging brug Drevenbos te Hoogezand.

Projecten die (grotendeels) zijn uitgevoerd in 2025:

- Brugonderhoudsbestek 2025 (i.v.m. onderdeel Europese aanbestedingen raamcontracten pas laat in 2025 opgestart en afronding vindt plaats in 2026);
- Europees raamcontract beweegbare bruggen 2025;
- Europees raamcontract vaste bruggen 2025;
- Restauratie Rijksmonumentale brug Schaive Klabbe (afgerond in 2025, de onderhouds-/garantieperiode speelt nog in 2026);
- Levensduurverlenging 5 houten verkeersbruggen te Harkstede (herstel en afronding in 2025, de onderhouds-/garantieperiode speelt nog in 2026);
- Restauratie Rijksmonumentale brug Slochterhaven (afronding werkzaamheden Q1 2026);
- Vervanging loopbrug over N387 te Slochteren (uitgevoerd in 2025 met uitzondering van plaatsen leuning en conservering beton, dit wordt in 2026 afgerond zodra de weersomstandigheden het toelaten);
- Beweegbare brug Woudbloem - door aanrijdschade preventief ingepland (veiligheid is hersteld en plan voor grootschaliger aanpak is in ontwikkeling).

Voortgang in 2025 van het vastgestelde beleidsbeheerplan Water en Oevers

- Water - maaien en drijfvuil verwijderen (meegenomen in reguliere bestek 2025 groenonderhoud, waarbij pilot gestart voor een harkboot en ecologische vijvers zijn gemaaid);
- Waterbodembaggeren en bezonken vuil verwijderen (bestek 2025 voor waterpartijen aanbesteed en uitvoering opgestart, afronding Q1 2026 met aanvullende werkzaamheden afgerond in 2025 m.b.t. opschonen sloten/watergangen);
- Oevers - maaien en onderhouden/vervangen beschoeiing (naast reguliere herstelwerkzaamheden voor beschoeiingen zijn ook herstelreparaties van beschoeiingen in de Gouden Driehoek opgestart, deze worden afgerond in Q1 2026);
- Stuwren - reinigen en onderhouden/vervangen (uitgevoerde reparaties aan stuwren nabij ZNC Zuidbroek en aan Pastorielaan Westerbroek) Duikers - reinigen en onderhouden/vervangen (na onderzoek, inmetingen en een prioriteitsanalyse duikers in 2025 zijn een groot aantal duikers binnen het baggerbestek in 2025 doorgespoten t.b.v. instandhouding watersysteem);
- Steigers - reinigen en onderhouden/vervangen (verwijderen van groen rond diverse steigers en reparaties aan steigers voorbereid/uitgevoerd te Tjuchem, Kropswolde, Kielwindweer, Sappemeer en Zuidbroek).

Projecten opgestart/uitgevoerd in 2025 (en qua realisatie deels doorlopend in 2026):

- Herstel natuurlijke oevers langs fietspad te Dannemeer (geheel uitgevoerd/afgerond in 2025);
- Beschoeiing Oostwoldjerpweg te Siddeburen - samenwerking met provincie Groningen (vertraging contractering aannemer, maar opgestart eind 2025 en afronding in 2026);
- Baggeren en natuurvriendelijke oevers Margrietpark te Sappemeer (uitgevoerd en afgerond in 2025, onderhoud en inboet speelt nog in 2026);
- Kademuren in de Slochterhaven (uitgevoerd in 2025 en afronding geheel in Q1 2026);
- Surfstrand en inrichting recreatieweide Roegeweg Schildmeer (uitgevoerd/opgeleverd in 2025, onderhoud/garantie speelt nog in 2026);

- Vervangen damwand langs Winschoterweg te Westerbroek (fase van onderzoek en ontwerp is in 2025 opgestart, contractvoorbereiding/aanbesteding en realisatie speelt in 2026).

Met deze werkzaamheden is uitvoering gegeven aan het vastgestelde beleidsbeheerplan en is gewerkt aan het duurzaam in stand houden van de gemeentelijke kapitaalgoederen.

Doelstellingen

d. We beheren en onderhouden de openbare verlichting volgens het vastgestelde beleidsplan

Het beleidsplan openbare verlichting is in 2025 vastgesteld en hanteren wij het uitgangspunt “Donker waar het kan en licht waar het moet”. Dit betekent dat wij alleen verlichting toepassen op locaties waar dit aantoonbaar noodzakelijk is voor verkeersveiligheid, sociale veiligheid of oriëntatie op doorgaande routes. Op andere plekken geven we bewust ruimte aan natuurlijke donkerte, om redenen van biodiversiteit, energiebesparing en beperking van lichtvervuiling. Daarnaast vervangen wij oude verlichting door duurzame lampen. Dat bespaart energie en verlaagt de CO2-uitstoot. Hiermee is in 2025 invulling gegeven aan het vastgestelde beleidskader, met aandacht voor veiligheid, duurzaamheid en biodiversiteit.

Acties

Minder verlichting binnen en buiten de bebouwde kom

Binnen zowel de bebouwde kom als het buitengebied wordt terughoudend omgegaan met openbare verlichting. In parken, in en nabij natuurgebieden en bij achterpaden wordt bij het einde van de technische levensduur per locatie beoordeeld of vervanging van de verlichting nog noodzakelijk is. Daarbij worden functie, verkeersveiligheid, sociale veiligheid en ecologische waarden expliciet afgewogen.

In het buitengebied wordt eveneens kritisch beoordeeld of vervanging van bestaande verlichting noodzakelijk is. Waar verlichting functioneel vereist blijft, wordt deze zoveel mogelijk beperkt tot oriëntatieverlichting. Met een lage lichtintensiteit en juiste armatuur keuze wordt verstoring van flora en fauna geminimaliseerd. Verlichting die is geplaatst op terrein van derden en waarvoor de gemeente geen beheer- en onderhoudsverantwoordelijkheid draagt, wordt – na vaststelling van de eigendomssituatie – overgedragen aan de betreffende grondeigenaar of verwijderd.

Verwijdering van verlichting vindt gefaseerd plaats en wordt waar mogelijk gecombineerd met vervangingsplannen of andere werkzaamheden in de openbare ruimte, zodat een doelmatige en beheerbewuste uitvoering wordt geborgd.

Grootschalige renovatie Openbare Verlichting rondom Winkelcentrum De Hooge Meeren uitvoeren en afronden.

De grootschalige vervanging in het winkelcentrum de Hooge Meeren is uitgevoerd. Alleen de hoge sprietmasten bij de entrees moeten nog worden afgemonteerd en in bedrijf worden gesteld. Door leveringsproblemen en software-instellingen wordt dit in Q1 van 2026 opgeleverd.

Doelstellingen

e. We beheren en onderhouden het riolenstelsel volgens het vastgestelde afvalwaterbeleidsplan

In 2025 zijn diverse rioleringsprojecten opgestart in het kader van duurzaamheid en klimaatadaptatie. In meerdere gebieden waar sprake was van wateroverlast is de riolering vervangen of het stelsel geoptimaliseerd, met als doel het verminderen of voorkomen van wateroverlast. Waar mogelijk zijn deze projecten integraal opgepakt, in samenhang met andere beheerwerkzaamheden en disciplines.

Acties

Een diversiteit aan rioolwerkzaamheden (optimalisaties, renovaties) uitvoeren.

Het Loeg

De herinrichting en vervanging van de riolering in Het Loeg is in 2024 gestart en medio 2025 afgerond. De weg is heringericht waarbij de maximumsnelheid is aangepast van 50 km/uur naar een 30 km/uur-zone. In de weg is een gescheiden rioolstelsel aangelegd, waardoor schoon regenwater niet langer wordt afgevoerd naar de rioolwaterzuivering, maar rechtstreeks wordt afgevoerd naar het oppervlaktewater. Dit draagt bij aan zowel duurzaamheid als klimaatadaptatie.

Kerspellaan

De werkzaamheden aan de Kerspellaan zijn in 2025 afgerond. De straat is heringericht met nieuwe materialen en er is een goede afwateringsverbinding naar de polder gerealiseerd door middel van een gestuurde boring. Deze maatregel maakt het mogelijk om in de toekomst verder te werken aan het afkoppelen van de wijk. Door de aanleg van een gescheiden rioolstelsel is de wateroverlast in deze straat opgeheven.

Kerkstraat, Zuidbroek

In de Kerkstraat in Zuidbroek is een bypass met een grotere diameter aangelegd, waarmee een knelpunt in het bestaande rioolstelsel is opgelost. Door deze uitbreiding van het vuilwaterriool is de hydraulische capaciteit verbeterd. Daarnaast maakt deze voorziening het mogelijk om de geplande nieuwbouw van zes woningen eenvoudig en adequaat aan te sluiten op de riolering.

Leeuwerikhoogte, Siddeburen

De werkzaamheden aan de Leeuwerikhoogte in Siddeburen zijn nagenoeg afgerond. Het betreft een integraal project waarbij riolering, wegen en groen zijn aangepakt. Er is een wadi aangelegd en een regenwaterrioolleiding gerealiseerd. Hiermee wordt de rioolwaterzuivering minder belast en wordt schoon regenwater afgevoerd naar het oppervlaktewater (sloot).

Renovatie overstortbemalingen Hoogezand-Sappemeer

In Hoogezand-Sappemeer worden de twee belangrijkste overstortbemalingsgemalen gerenoveerd om de bedrijfszekerheid te waarborgen. Bij de overstortbemaling aan de Lelystraat is de elektrische installatie vervangen en zijn een schuif en pomp vernieuwd. Ook is de verouderde besturing vervangen, waardoor het gemaal weer betrouwbaar functioneert.

Momenteel wordt gewerkt aan de renovatie van de tweede overstortbemaling. Hierbij wordt de elektrische installatie vervangen. De pompen van dit gemaal zijn nog in redelijke staat en worden jaarlijks geïnspecteerd, zodat vroegtijdig kan worden ingegrepen indien nodig. De uitvoering van deze werkzaamheden staat gepland voor het voorjaar van 2026. Na afronding zijn beide overstortbemalingsgemalen weer bedrijfszeker voor de komende jaren.

Hoofdpst telemetrie gemalen en overstortlocaties

Eind 2025 is een aanbesteding afgerond voor een nieuwe hoofdpst voor de telemetrie van gemalen en overstortlocaties. Met de geselecteerde leverancier wordt de nieuwe hoofdpst in 2026 overgezet en in werking gesteld. Hiermee wordt de monitoring en aansturing van het rioolstelsel verder verbeterd en toekomstbestendig gemaakt.

Doelstellingen

f. We beheren en onderhouden onze wegen volgens de beleidsplannen Wegen en Gladheidsbestrijding

In 2025 hebben we invulling gegeven aan het beheren- en onderhouden van onze wegen, fiets- en voetpaden. Daarbij hebben we integrale projecten (domein overstijgende werkzaamheden) opgestart en afgerond. Daarnaast zijn we ook specifiek met het eigen domein bezig geweest. Dit is voornamelijk in het groot onderhoud. Daarnaast geven we uitvoering aan het vastgestelde beleidsplan gladheidsbestrijding. De gladheidsbestrijding is uitgevoerd volgens de vastgestelde richtlijnen en het beleid, waarbij de in het uitvoeringsplan opgenomen wegen en fietspaden, zijn gestrooid. Alle routes zijn volgens afspraak binnen het gereserveerde tijdsbestek voltooid. Wanneer weersomstandigheden of lokale situaties daartoe aanleiding geven, leveren wij maatwerk om de veiligheid en bereikbaarheid te waarborgen.

Acties

Een diversiteit aan beheer- en onderhoudswerkzaamheden aan wegen, fiets- en voetpaden Integrale projecten 2025

Abraham Kuypersingel, Hoogezand

We zijn gestart met de voorbereiding van de werkzaamheden aan de Abraham Kuypersingel in overleg met aanwonenden en de verkeerskundigen.

Noordbroeksterstraat, Sappemeer

De voorbereidingen van de Noordbroeksterstraat zijn dit jaar gestart. Het betreft hier een complete herinrichting (wegreconstructie) waaraan veel beheerdisciplines van de gemeente deelnemen. Het functioneren van riolering wordt geoptimaliseerd, er worden verkeerskundige aanpassingen en de beplanting /het groen wordt vervangen.

Vijverstraat/Oosterpark, Hoogezand

De voorbereidingen voor de werkzaamheden zijn gestart in 2025. Binnen dit project wordt de verharding opnieuw aangebracht en de regenwateraanvoeren op de bestaande riolering worden afgekoppeld, waardoor het rioolstelsel ontlast wordt. De ervaren waterproblematiek moet hiermee naar verwachting worden opgelost. De aanwezige bomen krijgen, in de ondergrond, meer groeiruimte.

Hoofdstraat, Noordbroek

Ook hier is de voorbereiding gestart maar zijn we nog niet in uitvoering. Binnen dit project wordt de weg opnieuw ingericht. Er wordt een regenwaterriool aangelegd.

Leeuwerikhoogte, Siddeburen

De Leeuwerikhoogte in Siddeburen is in 2025 aangepakt. Hierbij zijn zowel werkzaamheden aan de riolering als aan de weg uitgevoerd. Alleen de halfverhardingspaden binnen het project moeten in 2026 nog uitgevoerd worden.

Slochterhaven/ Hoofdweg, Slochteren

Deze werkzaamheden zijn qua voorbereiding al deels gestart in 2024 en liepen door in 2025. Het asfalt van de Hoofdweg verkeert in een uitermate slechte staat. We proberen werk met werk te maken door wensen van bewoners en de school o.a. over verkeersveiligheid, mee te nemen.

Weereweg, Tjuchem

De Weereweg is uitgevoerd in 2025. De gehele constructie is opnieuw aangebracht omdat er vanwege verdroging in een veenlaag veel natuurlijke drempels zijn ontstaan. De nieuwe verharding is aangebracht, maar er zijn nog een aantal restpunten die in 2026 opgepakt moeten worden.

Eideweg Siddeburen

In 2025 is begonnen met de voorbereiding op de uitvoering van de Eideweg. Net als de Weereweg zijn door verdroging grote verzakkingen ontstaan in de rijbaan. Voor deze weg geldt dat we de opties moeten bekijken op welke wijze de reconstructie kan plaatsvinden, en of er een mogelijkheid is om de diversiteit van verkeersdeelnemers kan worden gescheiden.

Scheemderstraat, Noordbroek

Zowel de verhardingswerkzaamheden als de rioleringswerkzaamheden aan de Scheemderstraat zijn in 2025 afgerond.

Talingstraat, Foxhol

In 2025 is gestart met de werkzaamheden aan de Talingstraat in Foxhol. Deze zijn nog niet in zijn geheel afgerond. Als aanvulling hierop wordt ook de Meerkoetstraat nog opgenomen in dit project. Dit is namelijk het laatst ontbrekende deel van de wijk dat nog niet in onderhoud is geweest.

Groot onderhoud uitgevoerd in 2025

Kooiweg, Froombosch

In 2025 zijn de werkzaamheden aan de asfaltverharding van de Kooiweg gestart. Deze zijn nog niet afgerond en worden in 2026, zodra het weer het toelaat, afgerond.

Bieleveldslaan, Harkstede

Op de Bieleveldslaan is een gehele nieuwe asfaltverharding inclusief een fundering aangebracht. Vanaf het kruispunt met de Hoofdweg tot aan de bebouwde komgrens.

Borgercompagniesteweg, Borgercompagnie

De zijweg van de Borgercompagniesteweg is omgevormd van een asfaltverharding naar een betonverharding. Daarbij is een aansluiting gemaakt met het fietspad en is de route uit het fietsroutenetwerk weer begaanbaar.

Gouden Driehoek, Zuidbroek

Op verschillende wegen op het industrieterrein is levensduurverlengend onderhoud uitgevoerd. Hier zijn enkele slechte schades plaatselijk hersteld en is over de gehele lengte een nieuwe slijtlaag aangebracht.

Rengerslaan, Kolham

Het fietspad van elementenverharding ter plaatse van de Rengerslaan in Kolham is geheel herstraat.

Loena, Hoogezand

De gehele weg aan de Loena is vernieuwd. Naast de vernieuwing zijn er ook extra, en vooral duidelijkere, parkeermogelijkheden gecreëerd.

Zevenwoldsterweg – Meeden

De voorbereiding voor de Zevenwoldsterweg is in 2025 gestart. De uitvoering zal plaatsvinden in 2026.

Populierenlaan – Hellum

De Populierenlaan in Hellum is in 2025 al aanbesteed maar vanwege het weer was dit niet meer mogelijk om in 2025 uit te voeren. Daarom staat de uitvoering gepland voor Q1 2026.

Winschoterdiep – Zuidbroek

De voorbereiding van het Winschoterdiep is gestart. Waar bij de start de werkzaamheden alleen verhardingen zou betreffen is er nu sprake van een samenwerking met de Provincie en het Waterschap. Door de samenwerking en afstemming die moet plaatsvinden is het project vertraagd en wordt de verdere voorbereiding en uitvoering in 2026 opgepakt.

Fietspaden

Fietspad Waesingeweg, Meerwijck

Het vrijliggende fietspad parallel aan de Waesingeweg is omgevormd van een asfaltfietspad naar een betonfietspad.

Valckenlaan - Borgweg, Westerbroek

Het fietspad Valckelaan – Borgweg in Westerbroek is helemaal vernieuwd met een nieuw betonpad.

Fietspad Huisweesterbos

De fietspaden in het Huisweesterbos zijn omgevormd van een halfverharding naar een betonpad inclusief een fundering. De werkzaamheden hiervoor zijn in 2025 afgerond.

Fietspad Woltersumer AE – Slochtermeenteweg

Ook op dit fietspad is een fundering aangebracht, waarop een nieuw betonpad is gerealiseerd.

Fietspad Herenlaan, Scharmer

Het onverharde fietspad aan de Herenlaan is vervangen voor een betonfietspad. Daarnaast zijn er, waar mogelijk, extra voorzieningen getroffen ten behoeve van de flora en fauna.

2.1.6 Verplichte beleidsindicatoren (BBV)

Indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Peiljaar	MG	Nederland
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	2024	10,0	9,0
		2023	8,0	9,0
		2022	8,0	8,0
		2021	8,0	8,0
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2025	1,1	2,1
		2024	0,7	2,2
		2023	1,2	2,5
		2022	0,9	2,3
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2024	3,2	4,3
		2023	2,8	4,3
		2022	3,3	4,5
		2021	3,2	4,4
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2024	0,8	1,2
		2023	1,4	1,3
		2022	1,6	1,4
		2021	1,8	1,4
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte	Aantal per 1.000 inwoners	2024	4,8	5,7
		2023	4,5	5,8
		2022	5,5	6
		2021	5,8	6,1
Niet-sporters	%	2024	51,0%	42,5%
		2022	58,0%	46,4%
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	2024	124	148
		2023	-	148
Hernieuwbare elektriciteit	%	2022	96,1%	32,5%
		2021	83,4%	24,9%
		2020	47,3%	22,1%
		2019	9,7%	16,8%
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2024	4,3	8,4
		2023	3,4	9,1
		2022	13,2	9,3
		2021	5,4	8,9

De gegevens kunnen onderhevig zijn aan verandering en zijn overgenomen van [waarsstaatjengemeente.nl](https://www.waarsstaatjengemeente.nl) op peildatum 18-02-2026

2.1.7 Financieel overzicht Dorpen en wijken

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Primitief begroot 2025	Begroting 2025 na wijzigingen	Realisatie 2025	Verschil 2025
Lasten					
Openbare ruimte	12.711	14.216	13.517	13.012	505
Cultuur	6.975	7.185	7.766	7.084	682
Sport	5.405	5.480	6.106	6.055	51
Openbaar groen	7.345	7.921	8.402	8.186	216
Riolering	4.731	4.537	5.152	5.487	-334
Afval	8.558	8.456	8.377	9.392	-1.015
Milieu	4.927	4.560	5.389	4.804	586
Begraafplaatsen	687	787	739	658	82
Totaal Lasten	51.340	53.142	55.449	54.677	772
Baten					
Openbare ruimte	992	471	1.205	1.257	-53
Cultuur	678	710	1.215	980	235
Sport	1.640	1.283	1.851	1.964	-113
Openbaar groen	221	141	378	271	107
Riolering	5.992	6.594	6.480	6.449	31
Afval	10.096	9.632	9.754	10.237	-483
Milieu	1.791	1.206	2.083	1.520	563
Begraafplaatsen	482	318	420	415	4
Totaal Baten	21.891	20.355	23.385	23.094	292
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-29.448	-32.787	-32.063	-31.584	-480
Stortingen					
Openbare ruimte	1.029	0	90	90	0
Cultuur	0	0	89	181	-92
Sport	24	0	695	695	0
Milieu	593	0	0	0	0
Totaal Stortingen	1.646	0	874	966	-92
Onttrekkingen					
Openbare ruimte	1.285	359	531	255	276
Cultuur	75	0	0	0	0
Sport	141	4	333	333	0
Openbaar groen	63	3	85	86	-1
Riolering	0	0	11	11	0
Afval	0	0	45	631	-586
Milieu	88	0	105	266	-161
Totaal Onttrekkingen	1.651	365	1.111	1.583	-472
Totaal mutatie reserves	5	365	237	617	-380
Saldo van baten en lasten na bestemming	-29.444	-32.421	-31.826	-30.967	-859

Toelichting

In de financiële toelichting wordt de afwijking verklaard tussen de begroting na wijzigingen 2025 en de realisatie 2025. We lichten per product de afwijkingen ten opzichte van de begroting na laatste wijziging voor zover de afwijking groter zijn dan € 100.000 toe.

Het saldo na bestemming op het programma dorpen en wijken is € 859.000 voordelig. De lasten zijn € 772.000 lager en de baten zijn € 292.000 lager. De mutatie reserve zorgt voor een voordeel van € 380.000. We lichten hieronder per onderdeel de belangrijkste wijzigingen toe.

Openbare ruimte

Lasten (€ 505.000 voordelig): In 2025 zijn aantal bestekken van civieltechnische kunstwerken, zijnde beweegbare- en vaste bruggen, niet uitgevoerd. De voorbereiding en inrichting van deze werken zijn opgestart, maar door weersomstandigheden zijn de werkzaamheden nog niet uitgevoerd. Dit leidt tot een voordeel van € 744.000. Dit geldt ook voor de reparatie van damwanden Gouden Driehoek Zuidbroek. De werkzaamheden zijn deels uitgevoerd. Dit komt door vertraging in de opdrachtverstrekking en weersomstandigheden. Dit resulteert in een voordeel van € 103.000. Bovengenoemde werkzaamheden schuiven door naar 2026. Daarnaast is er een voordeel van € 114.000 op openbare verlichting. Dit komt met name door lagere energiekosten en onderhoud. Verder is in 2025 meer uitgegeven aan het regulier onderhoud van verhardingen. Het gaat in totaal om € 202.000. Dit komt met name door meer werkzaamheden aan klein onderhoud wegen, belijning en gladheidsbestrijding. Ook zijn de kosten van de inzet personeel voor het uitvoeren van de reguliere werkzaamheden in de openbare ruimte toegenomen. Dit komt mede door de opgave om de beleidsbeheerplannen van wegen en kunstwerken te kunnen uitvoeren. Dit leidt tot een nadeel van € 167.000. Tot slot is er een nadeel van € 66.000 op de leges vergunningverlening en herstelwerkzaamheden kabels en leidingen. Voor de herstelwerkzaamheden krijgen we een degeneratievergoeding. Overige afwijkingen in de lasten tellen op tot een nadeel van € 21.000.

Baten (€ 53.000 voordelig): De afwijkingen in de baten tellen op tot € 53.000 voordelig. Deze afwijking wordt niet toegelicht.

Mutaties reserves (€ 276.000 nadelig): Het nadeel van € 276.000 ontstaat door een lagere onttrekking uit de reserve financiële ruimte en afschrijvingsreserve wegen. Dit heeft voor € 61.000 betrekking op de bijdrage voor planvorming stationsgebied Hoogezand-Sappemeer en voor € 215.000 op de afschrijvingsreserve wegen.

Cultuur

Lasten (€ 682.000 voordelig): Het budget voor het verbeteren van de lokale bibliotheek voorziening in Harkstede is in 2025 niet uitgegeven. De verbetering van de bibliotheek voorziening in Zuidbroek is bijna volledig afgerond in 2025. Voor beide leidt dit samen ten opzichte van de begroting tot € 228.000 lagere lasten. Hier tegenover staan ook de lagere baten uit de specifieke uitkering van het Rijk voor het verbeteren van bibliotheek voorzieningen. Per saldo heeft dit een financieel neutraal effect. Verder is er een voordeel van € 50.000 in de lasten ten aanzien van de cultuurcoach van het Kielzog. Deze lasten zijn vanuit de Brede SPUK subsidie Gezond en Actief Leven (GALA) betaald. Daarnaast zijn de lasten in 2025 voor cultuurcentra, musea en bibliotheek lager uitgevallen dan begroot, het voordeel is € 204.000. Deze lasten zijn deels uit Brede SPUK middelen betaald. De uitgaven voor het leefbaarheidsfonds en samenkracht-cofinanciering zijn onder het subsidieplafond gebleven het voordeel is € 71.000. Verder zijn de toegerekende salarislasten ten aanzien van de personele inzet voor culturele organisaties en initiatieven lager dan begroot. Dit resulteert in een voordeel van € 31.000. In 2025 zijn minder subsidies uit het monumentenbudget 2025 aangevraagd. Dit resulteert in een voordeel van € 44.000. Tot slot zijn de incidentele gelden 2025 voor het meerjarig programma gebiedsgericht werken (GGW) niet volledig uitgegeven. In 2025 is het programma GGW verder opgestart, maar doordat de basisinrichting meer tijd vergde dan voorzien, is een deel van het incidentele budget niet benut. Daarnaast bleken beoogde trainingen pas later, in 2026, plaats te kunnen vinden. Dit leidt in 2025 tot een voordeel van € 36.000. Overige afwijkingen in de lasten, waaronder een voordeel op de toegerekende huisvestingslasten door lagere onderhouds- en energielasten, tellen op tot een voordeel van € 18.000.

Baten (€ 235.000 nadelig): In 2025 zijn er geen kosten gemaakt voor het verbeteren van de lokale bibliotheek voorziening in Harkstede, waardoor de dekking vanuit de specifieke uitkering van het Rijk (SPUK) ook lager is. Dit leidt tot een nadeel van € 228.000. Overige plussen en minnen tellen op tot een nadeel van € 7.000.

Mutaties reserves (€ 92.000 nadelig): In de reserve resultaat bestemming financiële ruimte 2025 is € 92.000 gestort. Deze middelen zijn afkomstig uit de decentralisatie uitkering van het Rijk om de wettelijke zorgplicht voor openbare bibliotheken te ondersteunen. In 2026 worden deze middelen besteed.

Sport

Lasten (€ 51.000 voordelig): De afwijkingen in de lasten tellen op tot € 51.000 voordelig. Deze afwijking wordt niet toegelicht.

Baten (€ 113.000 voordelig): De uitkering van het Rijk voor de specifieke uitkering Sport (btw-compensatie op sport) is € 126.000 hoger dan begroot. De reden is dat we de definitieve afrekening van 2023 later ontvangen hebben. Daarnaast is de definitieve afrekening van 2024 verwerkt en het voorschot van 2025. De baten komen daardoor hoger uit. De opbrengsten van verhuur sportaccommodaties en zwemblessen zijn per saldo hoger het voordeel is € 13.000. Overige plussen en minnen tellen op tot een nadeel van € 26.000.

Openbaar groen

Lasten (€ 216.000 voordelig): In 2025 zijn niet alle werkzaamheden voor het verplaatsen van het kunstwerk gasmolecuul uitgevoerd. Dit resulteert in lager lasten € 169.000. Hiertegenover staan ook lagere baten. Per saldo is dit neutraal. Verder zijn de kosten voor het onderhoud aan kunstwerken lager uitgevallen dan begroot. Dit leidt tot een voordeel van € 21.000. Daarnaast zijn de uitbestede werkzaamheden voor bomen toegenomen. Door droogte hebben we de bomen meer water moeten geven en zijn in het kader van veiligheid meer bomen gesnoeid en zijn de onderhoudskosten aan bomen toegenomen. Dit leidt tot een nadeel van € 120.000. Hiertegenover staat dat we in 2025 op de inzet van personeel inclusief BWRI en ingeleend personeel minder hebben uitgegeven. Dit resulteert in een voordeel van € 83.000. Verder hebben we in 2025 minder exoten hoeven te bestrijden. Dit heeft in € 47.000 minder onderhoudskosten geresulteerd. Overige afwijkingen in de lasten waaronder lagere onderhoudskosten tractie tellen op tot een voordeel van € 16.000.

Baten (€ 107.000 nadelig): Voor het verplaatsen van het gasmolecuul krijgen we een vergoeding. Doordat in 2025 niet alle werkzaamheden voor het verplaatsen van het kunstwerk gasmolecuul zijn uitgevoerd, hebben we in 2025 minder baten gerealiseerd dan begroot. Dit leidt tot een nadeel van € 169.000. Tot slot hebben we voor schades aan en verkoop van voertuigen meer baten gerealiseerd dan begroot. Dit resulteert in een voordeel van € 58.000. Overige afwijkingen in de baten tellen op tot een voordeel van € 4.000.

Mutaties reserves (€ 1.000 voordelig): De afwijkingen in de mutaties reserves tellen op tot € 1.000 voordelig. Deze afwijking wordt niet toegelicht.

Riolering

Lasten (€ 334.000 nadelig): Het nadeel is grotendeels het gevolg van een hogere storting van € 1,051 miljoen in de voorziening rioolheffing dan begroot. De hoogte van de storting wordt op basis van integrale kostendekkendheid bepaald, zie paragraaf 3.2 Paragraaf lokale heffingen. Daarnaast zijn de energiekosten van de rioolgemalen hoger uitgevallen door gestegen prijzen. Dit leidt tot een nadeel van € 33.000. Hiertegenover staat een afname van uitbestede riool onderhoudswerkzaamheden van € 515.000. Verder hebben we minder in de voorziening dubieuze debiteuren voor het innen van de rioolheffing hoeven te storten. De voorziening is op niveau om oninbare vorderingen rioolheffing op te vangen. Dit leidt tot een voordeel van € 76.000. En zijn er in 2025 minder subsidies voor het afkoppelen van hemelafvoer en regentonnen aangevraagd. Dit resulteert in een voordeel van € 50.000. Door niet ingevulde vacatureruimte ontstaat een voordeel van € 118.000. Overige afwijkingen in de lasten tellen op tot een nadeel van € 9.000.

Baten (€ 31.000 nadelig): De afwijkingen in de baten tellen op tot € 31.000 nadelig. Deze afwijking wordt niet toegelicht.

Afval

Lasten (€ 1.015.000 nadelig): Het nadeel is grotendeels het gevolg van een hogere storting van € 1,208 miljoen in de voorziening afvalstoffen dan begroot. De hoogte van de storting wordt op basis van integrale kostendekkendheid bepaald, zie paragraaf 3.2 Paragraaf lokale heffingen. Daarnaast zijn de kosten van de inzet tractie materieel voor het inzamelen van afval toegenomen. Dit komt met name door schades aan afval inzamelvoertuigen en kosten voor huur van tractie materieel door de schade en inzameling GFT gedurende de zomer. Dit leidt tot een nadeel van € 134.000. Verder hebben we minder in de voorziening dubieuze debiteuren voor het innen van de afvalstoffenheffing hoeven te storten. De voorziening is op niveau om oninbare vorderingen afvalstoffenheffing op te vangen. Dit leidt tot een voordeel van € 69.000. Ook zijn de verwerkingskosten van het inzamelen van overige afvalstromen (zoals grofvuil, hout, klein gevaarlijk afval en papier) met € 109.000 afgenomen. Dit komt door minder aanbod van afval. Daarnaast hebben we minder uitgegeven aan het inzamelen van zwerfvuil. Dit leidt tot een voordeel van € 47.000. Hiertegenover staan ook minder baten. Overige afwijkingen in de lasten tellen op tot een voordeel van € 102.000.

Baten (€ 483.000 voordelig): Het voordeel is grotendeels het gevolg van een afwijking in de mutatie op de voorziening afvalstoffen van € 391.000. De hoogte van de mutatie wordt op basis van integrale kostendekkendheid bepaald, zie paragraaf 3.2 Paragraaf lokale heffingen. Voor het inzamelen van overige afvalstromen zoals grofvuil, glas en PMD (plastic verpakkingen, metalen verpakkingen (blik) en drankpakken) hebben we € 44.000 meer aan inkomsten ontvangen. Verder hebben we meer inkomsten uit het inzamelen van bedrijfsafval ontvangen. Dit leidt tot een voordeel van € 39.000. Overige afwijkingen in de baten tellen op tot een voordeel van € 9.000.

Mutaties reserves (€ 586.000 voordelig): Het voordeel van € 586.000 ontstaat door een onttrekking uit de reserve financiële ruimte. Dit heeft betrekking op de inzet van de restant gelden energietoeslag voor de kostendekking afvalstoffenheffing. Genoemde heeft uw raad besloten bij het vaststellen van het voorstel "verhogen van de dekkingsgraad van de afvalstoffenheffing".

Milieu

Lasten (€ 586.000 voordelig): De lasten voor de capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) zijn € 301.000 lager dan begroot. Het betreffen personele kosten van met name het programma Energie en duurzaamheid. Dit komt voornamelijk omdat er een verschuiving heeft plaatsgevonden naar het budget van Wijkuitvoeringsplannen (een voorloper van de CDOKE-middelen). Hier staan ook lagere baten tegenover, per saldo heeft het geen effect. Voor Wijkuitvoeringsplannen zijn de lasten € 212.000 hoger dan begroot. De lasten voor het project Aanpak Energiearmoede zijn € 197.000 lager dan begroot. Hier staan ook lagere baten tegenover, per saldo heeft het geen effect. Voor het Nationaal Isolatieprogramma (NIP) zijn de lasten € 42.000 lager dan begroot. Hier staan ook lagere baten tegenover, per saldo heeft het geen effect. Lagere toegerekende salariskosten aan dit product leiden tot een voordeel van € 150.000. Het uitvoeringsbudget van Duurzaamheid is niet volledig besteed, dit leidt tot lagere lasten van € 48.000. Overige verschillen tellen op tot een voordeel van € 60.000.

Baten (€ 563.000 nadelig): Zie ook de toelichting bij de lasten. De baten voor CDOKE zijn € 301.000 lager dan begroot. De baten voor het project Aanpak Energiearmoede zijn € 197.000 lager dan begroot. De baten voor het NIP zijn € 42.000 lager dan begroot. Overige verschillen tellen op tot een nadeel van € 23.000.

Mutatie reserve (€ 161.000 voordelig): Er was een onttrekking van € 27.000 begroot ter dekking van de kosten voor het klimaatadaptatieplan, dit is niet ingezet. Er is € 188.000 onttrokken uit de reserve financiële ruimte 2023 ter dekking van de kosten Wijkuitvoeringsplannen, dit was begroot op het product overige baten en lasten.

Begraafplaatsen

Lasten (€ 82.000 voordelig): De afwijkingen in de lasten tellen op tot € 82.000 voordelig. Deze afwijking wordt niet toegelicht.

Baten (€ 4.000 nadelig): De afwijkingen in de baten tellen op tot € 4.000 nadelig. Deze afwijking wordt niet toegelicht.

2.2 Programma Sociaal

2.2.0 Inleiding

Visie Sociale veerkracht

Iedereen telt mee en mag er zijn. Elk mens is van waarde voor zichzelf en voor anderen. Vanuit deze *visie Sociale veerkracht* is in 2025 gewerkt aan het versterken van eigenaarschap en zeggenschap van inwoners over hun eigen leven en het vergroten van de kring om mensen heen. Inwoners stonden centraal en werden gestimuleerd om mee te doen, bijvoorbeeld via betaald werk, vrijwilligerswerk en/of zinvolle dagbesteding. In 2025 is verder ingezet op het versterken van zelfredzaamheid en samenredzaamheid, met een passend vangnet voor kwetsbare inwoners. De uitvoering vond plaats binnen de kaders van de Jeugdwet, Wmo, Participatiewet en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

Ontwikkelingen

Ontwikkelingen Jeugdhulp

De *Hervormingsagenda* vormt samen met het *Toekomstscenario jeugd en gezin* de landelijke wegwijzer naar een andere manier van werken in de lokale toegang tot jeugdhulp. Ze zijn voor ons mede leidraad in de vorming van een nieuwe toegang en een getransformeerde werkwijze in de jeugdhulp. De *Hervormingsagenda* ging gepaard met een korting in de algemene uitkering aan gemeenten die vooruitliep op de veronderstelde opbrengst van nieuwe werkwijzen. Begin 2025 is het adviesrapport van de commissie van Ark over de uitvoering van de *Hervormingsagenda* aangeboden aan de Tweede Kamer. Het rapport had met name kritiek op deze voorbarige kortingen en heeft geleid tot financiële compensatie aan gemeenten voor de uitvoering van de jeugdhulp. Onze gemeente heeft bij de septembercirculaire 2025 voor de jaren 2023 en 2024 een compensatie van 3,1 miljoen euro ontvangen. Deze is toegevoegd aan de reserve Jeugd. Voor 2025 en verder is het financieel voordelige effect van deze compensatie verwerkt in de begroting.

Ontwikkelingen Participatiewet

De Eerste kamer heeft in september 2025 de Participatiewet in balans aangenomen. Hiermee verschuift de nadruk van strikte handhaving en uniformiteit naar meer vertrouwen, maatwerk en menselijke uitvoering. Gemeenten krijgen meer ruimte om ondersteuning af te stemmen op de persoonlijke situatie van inwoners en om beter aan te sluiten bij wat inwoners nodig hebben om mee te kunnen doen. De wet is per 1 januari 2026 in werking getreden.

Transitie naar een nieuwe stichting voor sociale teams en welzijn

In 2025 heeft uw raad ingestemd met de omvorming van stichting Kwartier zorg en welzijn naar een nieuwe stichting voor de sociale teams en het welzijnswerk. In deze nieuwe stichting heeft de gemeente meer zeggenschap over de aansturing van de stichting en daarmee op de uitvoering door de sociale teams en het welzijnswerk. In opdracht van de raad is vervolgens een businesscase uitgewerkt. Deze geeft zicht op de gemeentelijke invloed, het financieel kader, personele consequenties en mogelijke risico's van de Stichting en daarmee biedt het een toetsingskader voor de raad. In maart 2026 besluit de raad over de businesscase en de inrichting van de nieuwe stichting per 1 januari 2027.

Sociale agenda Nij begun

In januari 2025 is de definitieve sociale agenda met 10 doelstellingen en 16 maatregelen door de regio vastgesteld. De feestelijke presentatie van de sociale agenda vond plaats in het kindcentrum Zuiderkroon in Hoogezand. Daarna stond 2025 in het teken van de verdere regionale (voorbereiding van) uitvoering van de maatregelen. Bij deze uitwerking waren we als gemeente binnen de tijdelijke governance van de sociale agenda ambtelijk en bestuurlijk nauw betrokken. Deze uitvoering had voor onze gemeente nog geen effect op beleid en begroting. Deze effecten worden de komende jaren verwacht. In 2026 zullen we als gemeente financieel en inhoudelijk verantwoordelijk worden voor de uitvoering van de leefbaarheidsmaatregelen in samenwerking met lokale partners. In programma 5 wordt verder ingegaan op Nij Begun.

2.2.1 Gezondheid

Algemeen

De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet Publieke gezondheid (WPG). Onze visie Sociale veerkracht vormt de basis voor ons lokale gezondheidsbeleid. Met ons lokale Gezondheidsbeleid werkten we ook in 2025 samen aan een gezonde basis voor alle inwoners. Gezondheid is meer dan de afwezigheid van ziekte. We geven dit vorm vanuit onze visie sociale veerkracht en het gedachtegoed van Positieve Gezondheid. Ervaren gezondheid heeft veel raakvlakken met verschillende levensgebieden, zoals mentaal welbevinden, het ervaren van zingeving, sociale verbinding, mee kunnen doen in de samenleving, voldoende bewegen en een gezonde leefomgeving. We hadden aandacht voor het individu én de hele sociale en fysieke omgeving. Dit doen we niet alleen. Binnen de regio werken we via Gezond Groningen intensief samen met 80 ketenpartners uit zorg en welzijn. In gezamenlijkheid geven we vorm aan de grote uitdagingen die onze regio kent op het gebied van fysieke en mentale gezondheid.

Doelstellingen

a. Alle betrokkenen werken intensief samen

Gezond en Actief Leven akkoord (GALA) en Integraal Zorgakkoord (IZA)

In het GALA en IZA wordt vanuit het rijk integraal werken en de beweging van zorg naar het voorliggend veld gestimuleerd. Gemeente en zorgpartijen maken afspraken over de doelen voor de komende jaren. Deze landelijke akkoorden werken door in de regio en lokaal, de bijbehorende middelen zijn van tijdelijke aard (tot en met 2026), maar worden naar verwachting daarna structureel voortgezet via het AZWA. In het GALA zijn de doelen en afspraken gericht op preventie ten behoeve van gezondheid en welbevinden. Hiervoor heeft de gemeente een integraal plan van aanpak opgesteld.

Gezondheid is van veel factoren afhankelijk. Daarom is integrale samenwerking belangrijk voor een succesvol, efficiënt gezondheidsbeleid, de Omgevingswet en het GALA, waarvan het Sportakkoord integraal onderdeel is. We voerden in 2025 regionale en lokale programma's uit die hieraan bijdragen: de Rookvrije Generatie, Kansrijke Start, Gezonde School, Hartveilig, JOGG, het Lokale plan GALA en

het Lokaal Sportakkoord. Deze zijn verbonden aan meerdere beleidsterreinen. We hebben daarnaast te maken met landelijk beleid via de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid, Samen met de regio en GGD werken we aan een vertaling daarvan voor onze regio. Daarbij behouden we natuurlijk aandacht voor de lokale kleur van onze gemeente. Aan dit beleid wordt verder vormgegeven in 2026. In 2025 werd het Programma Gezondheid 2025-2027 vastgesteld, dat de periode naar dit nieuwe gezondheidsbeleid overbrugt.

Acties

Bevorderen van integraal samenwerken

Het gezondheidsbeleid vergt afstemming met andere beleidsterreinen, zoals openbare orde, veiligheid, jeugd, ouderen, sport, welzijn en groen. De samenwerking met partners (welzijnswerk, sportverenigingen, culturele verenigingen) wordt versterkt door gebiedsgericht overleg te voeren. Daarnaast wordt met andere gemeenten samengewerkt aan o.a. goed opdrachtgeverschap richting de GGD. We werken samen in de klankbordgroep lokale preventie. Een stuurgroep met lokale partners (waaronder fysiotherapeuten, diëtisten en ouderenorganisaties) geeft gezamenlijk richting aan het gezondheidsbeleid. Door de kennis van alle betrokken disciplines te bundelen wordt meerwaarde gecreëerd.

Doelstellingen

b. Stimuleren van gezonde leefstijl

Het stimuleren van een gezonde leefstijl is integraal verweven in de beleidsterreinen binnen het sociaal domein. We richten ons daarbij op alle inwoners en kwetsbare inwoners in het bijzonder. Door middel van activiteiten willen wij de bewustwording vergroten, kennis overdragen en inwoners handvatten geven omtrent gezonde leefstijl. Daarbij richten wij ons niet alleen op roken, drinken en middelen gebruik maar ook op gezonde voeding, voldoende beweging en ontspanning. We gaven regionaal vorm aan Vitaal Groningen Light als programma om overgewicht en obesitas terug te dringen en de projecten Appeltje-eitje rond gezonde voeding en Legro dat zich richt op gezonde leefomgeving en leefstijl.

Acties

Uitvoering geven aan het Gezond en Actief Leven Akkoord

Via GALA stimuleren we gezondheid, preventie en integraal werken. Het doel is een gezonde generatie in 2040. Het neerzetten van een gezonde basis en het stimuleren van gezond gedrag binnen een gezonde leefomgeving vormt hiervoor de basis. Ook worden verbindingen met vrijetijdsbesteding, sport en cultuur gelegd. Er wordt blijvend ingezet op minder roken, minder vaperen, minder overgewicht en minder alcohol- middelengebruik. Projecten die hieraan bijdragen (zoals kookworkshops en gezonde inrichting van kantines) worden onder regie van de klankbordgroep lokale preventie uitgevoerd. We lichten inwoners preventief voor over roken, voeding en alcohol- middelengebruik om ongezonde keuzes te voorkomen. Meerdere partijen (GGD, VNN, jongerenwerk) geven verschillende doelgroepen (met name jeugd) voorlichting.

2.2.2 Welzijn

Algemeen

Welzijn gaat over hoe inwoners hun leven ervaren. Hoe kunnen ze volop meedoen, bijvoorbeeld door werk, vrijwilligerswerk of zinvolle dagbesteding? Hoe leven ze samen in dorp en wijk? Hoe voelen ze zich van betekenis?

Doelstellingen

a. Het verbeteren van de weerbaarheid van inwoners met psychosociale klachten

Gezondheid en welbevinden gaat niet alleen over hoe iemand zich lichamelijk voelt. Een groot aantal inwoners komt regelmatig bij de huisarts met psychosociale problemen. Zeker in het aardbevingsgebied komen psychosociale problemen veel voor. Deze problemen gaan vaak samen met lichamelijke klachten, somberheid, angst, stress en een ongezonde leefstijl. Artsen verwijzen patiënten nog vaak door naar medische of psychologische zorg. Een medische of psychologische behandeling is echter niet altijd nodig. Mensen kunnen in die situaties beter geholpen zijn bij

mogelijkheden om zich weer lekkerder in hun vel te voelen en om sociaal actiever te zijn. Wij willen deze inwoners helpen om weer perspectief te krijgen en een betekenisvol leven te kunnen leiden.

Acties

Uitvoeren van Welzijn op Recept en Grip en Glans

Ook in 2025 hebben we de interventies Welzijn op Recept en Grip en Glans gemeentebreed aangeboden. Via Welzijn op recept kunnen huisartsen en andere eerstelijnszorgverleners patiënten met psychosociale problemen doorverwijzen naar een Welzijnscoach. De Welzijnscoach bespreekt aan de hand van positieve gezondheid wat de patiënt graag zou willen doen/veranderen en verbindt de patiënt met het (welzijns-) aanbod. Grip en Glans is een cursus waardoor mensen meer grip op hun leven krijgen en vanuit daar meer glans aan hun leven kunnen geven. De cursus wordt in groepsverband gegeven.

Sociaal-emotionele ondersteuning bieden voor inwoners in het aardbevingsgebied

In 2025 is de inzet van inwonersondersteuners gecontinueerd. De inwonerondersteuners zijn professionals die laagdrempelig een luisterend oor kunnen bieden aan individuen of groepen inwoners. Zij geven inwoners een zetje in de juiste richting of verwijzen door naar de juiste ondersteuning. Daarnaast kunnen inwoners ook doorgestuurd worden naar de welzijnscoaches.

Doelstellingen

b. Het bevorderen van het welbevinden van ouderen (60+) waarbij eigen regie en zelfredzaamheid het uitgangspunt is

Vooral de groep 70/80-jarigen zal de komende jaren toenemen, de zogenaamde dubbele vergrijzing. Doordat de groep ouderen steeds groter wordt en de gemiddelde leeftijd hoger, zetten we in op deze doelgroep. We willen dat ouderen zo lang mogelijk mee kunnen blijven doen in de samenleving en zelf, of met ondersteuning, de regie over hun leven kunnen blijven voeren. In 2025 hebben we de uitvoeringsagenda ouderen voor 2025 en 2026 opgesteld en geven hier uitvoering aan. Via de P&C cyclus informeren we uw raad hierover.

Acties

Bevorderen van de vitaliteit onder ouderen

In 2025 hebben we samen met Kwartier Zorg en Welzijn en de buurtsportcoaches sportactiviteiten georganiseerd vóór en dóór ouderen, zoals Doortrappen en de inzet van de beweegkar.

Valpreventie is een onderdeel van GALA en wordt zowel regionaal als lokaal opgepakt via een ketenaanpak. Lokaal voeren we valpreventie uit door inwoners van 70 tot 85 jaar per brief uit te nodigen om deel te nemen aan een gratis valpreventieprogramma. Daarover hebben we afspraken gemaakt met fysiotherapiepraktijken. Daarnaast organiseren we in de gemeentebijeenkomsten waar buurtsportcoaches bij inwoners een valrisicotest afnemen. Op basis van de uitkomst kan een doorverwijzing volgen naar een deelnemende fysiotherapiepraktijk voor het gratis valpreventieprogramma en/of naar passend beweeg- en sportaanbod.

Inzetten op een dementievriendelijke gemeente

Op basis van het inventarisatieonderzoek *Meedoen met dementie* zijn we in 2023 gestart met een vervolgproject. Dit project is eind 2025 afgerond. In totaal hebben ongeveer 290 inwoners deelgenomen aan voorlichting over dementie. Daarnaast hebben we activiteiten georganiseerd in het kader van Wereld Alzheimer Dag. Ook zijn we gestart met samen-eetactiviteiten, met als doel ontmoeting te stimuleren en eenzaamheid tegen te gaan. Deze activiteiten zijn inclusief: niet alleen voor mensen met dementie, maar voor iedereen die wil deelnemen. Tot slot zijn vragen en signalen van ouderen over nieuwe woonvormen opgenomen in de vastgestelde Woon-, Zorg- en Welzijnsvisie.

Terugdringen van eenzaamheid onder ouderen

Kwartier Zorg en Welzijn heeft invulling gegevens aan het project 'Ouderen en eenzaamheid' met als doel een integraal, samenwerkend en sluitend netwerk ouderen door o.a. het inzichtelijk maken van het netwerk en de inzet van ouderenadviseurs. In 2025 is ook gestart met een ouderenregisseur. Het

project is afgerond en de inzet van ouderenadviseurs maakt vanaf 2026 deel uit van de basisopdracht aan Kwartier.

Uitvoering geven aan de opgave Wonen en zorg

Woonzorgwelzijnsvisie Midden-Groningen 2025-2030, 'Voor iedereen een thuis!' is op 25 september 2025 vastgesteld door de raad. In deze visie hebben we ambities opgenomen voor de thema's: (1) de inwoner (2) het huis (3) De wijk en het dorp en (4) organisaties. Het uitvoeringsprogramma is ontwikkeld en zal verder vorm krijgen in 2026.

Doelstellingen

c. Versterken van de informele ondersteuning

Inwoners in onze gemeente zetten zich graag in voor anderen. Deze samenredzaamheid vinden wij belangrijk. Vrijwilligerswerk en mantelzorg zijn vormen van informele ondersteuning. Deze ondersteuning willen we versterken. Hiervoor ondersteunen we mantelzorgers, vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties. Dit doen we door kennis en ervaring te vergroten en door goede informatie en advies te geven over wat allemaal mogelijk is. Daarnaast doen we dit door het waarderen van mantelzorgers en vrijwilligers met het mantelzorgcompliment en organiseren van 'Vrijwilligers Bedankt!'. De steunpunten Mantelzorg en de vrijwilligerscentrale van Kwartier Zorg en Welzijn zetten hierop in.

Doelstellingen

Indicatoren

Indicatoren	2022	2023	2024	2025
Welzijn op recept				
- Aantal toeverwijzingen	328	335	286**	390
- Toename gevoel van welzijn		63%		
Grip en Glans				
- Aantal deelnemers		37	15	14
- Aantal cursussen		5	3	3
Vrijwilligers				
- Aantal inschrijvingen vacaturebank	71	127	115	149
- Aantal geslaagde bemiddelingen	98	137	96****	109
- Aantal hulpvragen Vrijwillige Hulpdienst	198		314	282
Mantelzorgers				
- Aantal geregistreerde mantelzorgers	1021	858*	951	797
- Aantal vrijwilligers Luisterend Oor	13	14	13	15
- Aantal Respijtvrijwilligers	8	6	2	****

* het bestand is geactualiseerd, dit verklaart de afname van het aantal geregistreerde mantelzorgers

** afgenomen vanwege verloop in personeel en inwerken nieuwe medewerkers

*** BWRI heeft ook aanbod wat lijkt op Grip & Glans, waardoor instroom vanuit BWRI sterk afgenomen is

**** aantal vrijwilligers neemt af en nieuwe groep vrijwilligers met vaak mentale en/of fysieke beperking waardoor moeilijker plaatsbaar

***** de vrijwilligers van Luisterend Oor en respijthulpvrijwilligers zijn samengevoegd in één groep

2.2.3 Wmo

Algemeen

We voeren de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) uit. Met de Wmo ondersteunen we inwoners met een beperking en/of met chronische, psychische of psychosociale problemen. De problemen kunnen gaan over zelfredzaamheid en meedoen. We helpen zoveel mogelijk in de eigen thuissituatie en leefomgeving. Als dit niet kan, bieden we tijdelijk opvang. Onze Wmo-medewerkers beoordelen aanvragen voor ondersteuning. Ze voeren gesprekken met inwoners om hun behoeften en situatie te begrijpen. Ze stellen daarna passende ondersteuning vast. We zorgen voor de coördinatie en toewijzing van de benodigde ondersteuning. We werken samen met zorgaanbieders en andere betrokken partijen. We houden de kwaliteit van de geleverde diensten goed in de gaten. We maken

gebruik van algemene voorzieningen en bieden ook maatwerkvoorzieningen aan. Bij de uitvoering toetsen we altijd aan wettelijke kaders. We houden toezicht op de uitvoerende organisaties. Als het nodig is voor onze inwoners werken we samen met andere gemeenten.

Doelstellingen

a. Inwoners zijn betrokken bij beleid en uitvoering

We willen aan inwoners vragen wat ze van ons beleid en de uitvoering vinden. We spelen in op vragen en ontwikkelingen in de samenleving. We betrekken bij voorkeur de inwoners vooraf, zoals bij de uitvoeringsagenda ouderenbeleid of bij de regenboogagenda.

Acties

Ontwikkelen van nieuwe vorm voor inwonersparticipatie

In 2025 is het Participatiebeleid vastgesteld waarin ook vorm en inhoud wordt gegeven aan inwonersparticipatie.

Het Platform Ouderen Midden-Groningen in eind 2023 opgericht. Zij behartigen de collectieve belangen van de ouderen in Midden-Groningen met specifieke aandacht voor de niet-gehoorde oudere. Hiermee geven we vorm en inhoud aan de inwonersparticipatie voor ouderen in Midden-Groningen. Voor input vanuit jongeren sluiten we aan bij het jongerenwerk van Kwartier Zorg en Welzijn.

Uitvoeren van een cliëntervaringsonderzoek

We hebben het cliënt ervaringsonderzoek uitgevoerd. De resultaten over 2025 zijn nog niet bekend. De resultaten over 2023 en 2024 zijn opgenomen onder 'Indicatoren'.

Verder hebben we in 2025 onderzoek gedaan naar een andere manier om de tevredenheid van de inwoners te meten en de respons te verhogen.

Doelstellingen

b. Inwoners zijn zelfredzaam binnen hun eigen mogelijkheden

We willen met ondersteuning inwoners helpen. Zodat zij zo lang mogelijk mee kunnen doen en zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. We werken aan een betere samenwerking tussen Wmo, Jeugd en Participatiewet. We onderzoeken of de ondersteuning goed genoeg is. En of het geld op de goede plek terecht komt.

Acties

Het inzetten van ondersteuning in de thuissituatie

In 2025 is verder ingezet op kleinschalige, vernieuwende vormen van beschermd wonen om instroom in de maatschappelijke opvang te voorkomen. Dit hebben we gedaan met de pilots Housing first en vangnet wonen. In aanvulling daarop is het oude postkantoor aan de Noorderstraat omgebouwd tot een plek met 10 studio's/appartementen waar jongvolwassenen en volwassen tijdelijk kunnen wonen. Deze zijn vanaf september 2025 in gebruik genomen. We zijn hier mee gestart omdat we zien dat jongeren en volwassenen van plek naar plek gaan bij vrienden, familie en soms de maatschappelijke opvang. De begeleiding wordt verzorgd door 2 sociaal beheerders vanuit Kwartier Zorg & Welzijn en het Postkantoor.

Ook is er een Herstelwerkplaats/herstelacademie waar mensen zonder indicatie terecht kunnen om te werken aan herstel. Het delen van ervaringen in groepen en ervaringsdeskundigheid speelt hierbij een belangrijke rol.

Onderzoek naar en herziening van Wmo-verstrekkingen voor vervoersvoorzieningen

We helpen inwoners met verschillende vervoersvoorzieningen:

- Hulpmiddelen, zoals scootmobiel en aangepaste fietsen;
- Collectief vervoer;
- Financiële tegemoetkomingen.

In 2023 en 2024 is er onderzoek gedaan naar het gebruik van collectief vervoer (Wmo-vervoer). We weten meer over aantallen en welke mensen welke voorzieningen aanvragen (reizigersprofiel). Een actiepunt voor 2025 was het omzetten van indicaties en het herzien van voorzieningen. Daarom hebben we in 2025 een aantal indicaties voor het standaard reizen met een scootmobiel omgezet naar een indicatie voor het reizen met een variabel hulpmiddel. Dit zorgt ervoor dat er door de vervoerder beter kan worden aangesloten op de actuele vervoersvraag van de reiziger. Hierdoor kan de vervoerder een passend voertuig inzetten.

We deden heronderzoek bij de inwoners die een tegemoetkoming in de meerkosten van het gebruik van hun eigen auto ontvingen. Van de 32 inwoners die onderzocht zijn, is van 19 personen de voorziening beëindigd. Deze inwoners zijn verwezen naar de vereenvoudigde regeling van de belastingdienst. Bij 1 inwoner waren de omstandigheden dusdanig dat de voorziening voorlopig via de Wmo is voortgezet. Het onderzoek bij de overige 11 inwoners is nog niet afgerond.

Ontwikkelen algemene voorzieningen

Een kenmerk van algemene voorzieningen is dat inwoners hier terecht kunnen zonder dat ze een indicatie nodig hebben. Het is belangrijk dat algemene voorzieningen goed aansluiten bij de behoefte van inwoners. We hebben het aanbod van algemene voorzieningen onderzocht. Dit onderzoek wordt voortgezet in 2026.

Samenwerken met andere zorgdomeinen

In onze gemeente doen we mee aan Domeinoverstijgend Samenwerken (DOS) in Kolham en Noordbroek. Dat betekent dat de gemeente, zorgorganisaties en inwonersinitiatieven kijken wat nodig is voor de inwoner. Het inwonersperspectief staat hierbij centraal en niet de financiersvormen.

Uitvoering geven aan de opgave Wonen en zorg

Woonzorgwelzijnsvisie Midden-Groningen 2025-2030, 'Voor iedereen een thuis!' is op 25 september 2025 vastgesteld door de raad. In deze visie hebben we ambities opgenomen voor de thema's: (1) de inwoner (2) het huis (3) De wijk en het dorp en (4) organisaties. Het uitvoeringsprogramma is ontwikkeld en zal verder vorm krijgen in 2026.

Continueren aanbesteding Doelgroepenvervoer

Gemeente Midden-Groningen is samen met 21 andere gemeenten uit Groningen en Drenthe aangesloten bij de Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer. De organisatie Publiek Vervoer regelt voor onze gemeente het doelgroepenvervoer. Dit gaat over Wmo-vervoer, leerlingenvervoer en het jeugdwetvervoer. De gemeente Midden-Groningen heeft voor dit vervoer een contract met Connexion. Dit contract loopt af op 31 juli 2026. Op 28 oktober 2025 werd in overeenstemming met de 21 andere gemeenten -door het college besloten- de overeenkomst voor het vervoer te verlengen tot en met 31 juli 2027. Dit geeft ruimte om het aanbestedingsproces zorgvuldig te kunnen doorlopen. Er is besloten dezelfde producten als momenteel worden geleverd, weer aan te besteden.

Uitvoering geven aan plan van aanpak Bestuursopdracht Integrale aanpak van inwoners met gestapelde problematiek

Voor de zomervakantie startten we met de training. In 2025 is het doorbraakteam vormgegeven, de eerste casussen zijn aangemeld.

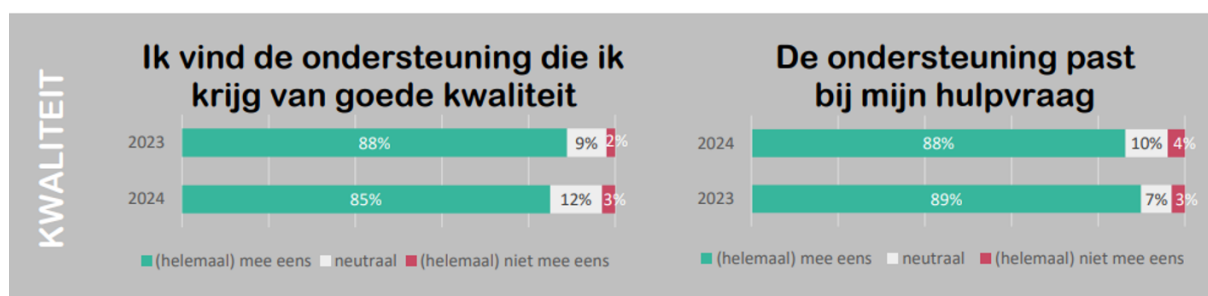

Indicatoren

We zien in de aantallen voorzieningen dat het aantal inwoners met een begeleidingsproduct nagenoeg gelijk is gebleven.

Het aantal inwoners met Hulp in het Huishouden is iets toegenomen. Deze toename is minder dan in voorgaande jaren.

Opvallend is het aantal mensen met een PGB voor dagbesteding. Dit is met 11 afgenomen. Dat is 69%. 8 Inwoners zijn overgegaan naar Zorg In Natura (ZIN). 3 Inwoners zijn uitgestroomd.

Zorg in Natura		31-12-2021		31-12-2022		31-12-2023		31-12-2024		31-12-2025	
Betreft	Eenheid van aantal per week	Aantal cliënten	Aantal per week	Aantal cliënten	Aantal per week	Aantal cliënten	Aantal per week	Aantal cliënten	Aantal per week	Aantal cliënten	Aantal per week
BG basis	uren	549	1.637	537	1.492	524	1.291	517	1.195	471	1.086
BG plus	uren	73	261	58	212	32	128	21	83	29	135
Dagbesteding basis	dagdelen	249	1.211	249	1.213	232	1.095	215	990	185	788
Dagbesteding plus	dagdelen	20	104	16	74	12	52	11	45	6	28
HH1	uren	1.657	3.918	1.751	4.062	1.816	4.137	1.931	4.311	2.104	4.531
HH2	uren	150	401	132	341	119	299	102	262	80	202

PGB		31-12-2021		31-12-2022		31-12-2023		31-12-2024		31-12-2025	
Betreft	Eenheid van aantal per week	Aantal cliënten	Aantal per week	Aantal cliënten	Aantal per week	Aantal cliënten	Aantal per week	Aantal cliënten	Aantal per week	Aantal cliënten	Aantal per week
BG	uren	109	529	73	383	53	254	47	254	61	274
Dagbesteding	dagdelen	25	120	18	66	18	65	16	65	5	21
HH1	uren	35	110	29	95	26	80	26	75	22	69
HH2	uren	2	7	0	0	0	0	0	0	0	0

2.2.4 Jeugd, jeugdgezondheidszorg en onderwijs

Algemeen

Onze ambitie om jeugdigen veerkrachtig en kansrijk te laten opgroeien hebben we in 2025 vertaald in het werken aan doelen en acties, die hieronder staan beschreven. We hebben met name stappen gezet in de transformatie van het zorglandschap jeugd (in samenhang met de regio) en de vorming van een nieuwe toegang, waarvan de hulp aan jeugdigen een belangrijk onderdeel vormt. Landelijke leidraden zijn voor jeugd met name Hervormingsagenda en Toekomstscenario jeugd en gezin en regionaal en lokaal is van belang het Langjarig perspectief jeugdregio Groningen. De basisjeugdhulp wordt een voorziening binnen onze nieuwe lokale toegang.

Doelstellingen

a. Kwalitatief hoogwaardige en efficiënte jeugdhulp

In de gewenste transformatie van de jeugdzorg zijn in 2025 op regionaal en lokaal niveau belangrijke stappen gezet. De doelstelling om de jeugdhulp kwalitatief te verbeteren en de kosten te beheersen heeft geleid tot gezamenlijke regionale afspraken over de inkoop van basishulp (een lokale verantwoordelijkheid) en aanvullende jeugdhulp (die regionaal wordt ingekocht, maar in subregio's wordt georganiseerd; Midden-Groningen werkt hierin samen met Groningen). Daarnaast is de aanbesteding voor hoog-specialistische hulp voorbereid. Zelf zijn we begonnen met voorbereidingen voor lokale basishulp. Parallel daaraan is verder gewerkt aan de nieuwe gemeentelijke toegang tot andere jeugdzorg.

Acties

Kwalitatief verbeteren van de gemeentelijke toegang

Regionaal is in 2025 besloten tot een uniform pakket voor alle gemeenten aan basishulp voor jeugd en gezin. Daarmee is duidelijkheid gecreëerd over de afbakening van deze basishulp. Dat is belangrijk

voor gemeenten en voor aanbieders. We weten nu welke zorgvragen onze lokale voorziening gaat oppakken. De basishulp jeugd wordt een voorziening binnen onze toegang.

Vorbereiden lokaal aanbod basishulp jeugd en gezin ('lokale inkoop')

Als gemeente zijn we samen met Kwartier begonnen met de voorbereiding van onze basishulp. We streven ernaar in 2026 de voorbereidingen daarvoor af te ronden en de basishulp in de loop van 2027 te implementeren. In de voorbereiding bepalen we de inhoud van de basishulp, de doelen en de inpassing in de toegang.

Zorgdragen voor kostenbeheersing jeugdhulp

Een deel van het pakket beheersmaatregelen (meerjarige bezuinigingen) is gerealiseerd, een deel is op andere wijze ingevuld en een deel is (nu) niet uitvoerbaar. Een voorbeeld van een gerealiseerde maatregel is de besparing op jeugdvervoer. Een voorbeeld van een niet-realiseerbare maatregel is het gaan werken met richtlijnen voor hulpproducten. Deze maatregel is 'ingeaald' door de start van de transformatie van de jeugdzorg. De desbetreffende producten worden onderdeel van de algemene voorziening basishulp jeugd. De transformatie biedt in de toekomst nog meer mogelijkheden tot aanvullende kostenbesparingsmaatregelen.

Ander organiseren hoog-specialistische jeugdhulp

In 2025 vond regionaal voorbereiding plaats voor de aanbestedingsprocedure voor de hoog-specialistische jeugdhulp (HSJ), die met ingang van januari 2026 van start is gegaan. De kern van de opdracht bestaat uit een beoogd samenwerkingsverband van aanbieders die – in netwerksamenwerking met alle betrokkenen – verantwoordelijk worden voor kwalitatief hoogwaardige hoog-specialistische jeugdhulp. De verschillende deelopdrachten van de aanbesteding worden gefaseerd ingevoerd in de periode tot 2035. Cruciale onderdelen treden al in 2027 in werking. Hierbij moet gedacht worden aan de netwerksamenwerking, het werken met een verklarende analyse en behandelplan en het vormen van een aanspreekpunt bij behandeling.

Doelstellingen

b. Kinderen krijgen gelijke kansen in het onderwijs

In 2025 is ingezet op het voorkomen van onderwijsachterstanden en voortijdig schoolverlaten. Peuters met risico op achterstanden namen deel aan voorschoolse educatie (VE). 70% van de doelgroepkinderen werd bereikt. Het aanbod was van goede kwaliteit, met aandacht voor ouderbetrokkenheid en overdracht naar het basisonderwijs. Daarnaast is gewerkt aan talentontwikkeling en samenhangende ondersteuning door samenwerking tussen onderwijs, welzijn, sport en cultuur. Via leerplichttoezicht en een regionale aanpak voor jongeren van 16 tot 23 jaar is ingezet op het behalen van een startkwalificatie en het terugdringen van voortijdig schoolverlaten.

Acties

We voeren het onderwijskansenakkoord uit

De maatregelen in het Onderwijskansenakkoord hebben we uitgevoerd. We hebben subsidie beschikbaar gesteld voor activiteiten die bijdragen aan het vergroten van onderwijskansen: Zeven scholen hebben hiervoor een aanvraag ingediend. Dit is ingezet voor extra ondersteuning van een jonge doelgroep leerlingen, de aanschaf van een ondersteunende methode of het uitvoeren van een peuter-kleutergroep voor goede voorbereiding op de basisschool. Ook de taalschool voor nieuwkomers heeft een subsidie ontvangen.

Er is in september een mini-conferentie over taalstimulering bij jonge kinderen georganiseerd voor professionals. Daarnaast is er ondersteuning ingezet voor de uitwerking van een aanpak op de kindcentra.

Er is in het voortgezet onderwijs (VO) uitvoering gegeven aan het project Kansrijke start VO. Er zijn tussen VO en PO afspraken gemaakt over maatregelen die een goede start van risicoleerlingen in het VO bevorderen. Ook is er ingezet op uitwisseling en kennisdeling tussen medewerkers PO en VO.

We hebben met de partners de uitvoering van het kansenakkoord geëvalueerd. Nog niet alle beschikbare middelen zijn ingezet. Dit heeft onder meer te maken met de tijdelijkheid van de subsidie,

en de uitvoeringscapaciteit in het onderwijs in relatie tot andere subsidiemogelijkheden zoals Tijd voor Toekomst. We hebben maatregelen genomen om deze middelen alsnog in te zetten. Zoals extra coördinatie op de uitvoering van afspraken over voorschoolse educatie en afspraken met de GGD om doelgroep-ouders actiever te benaderen.

We versterken de kwaliteit van de voorschoolse educatie

We hebben in een werkgroep met scholen en kinderopvang de resultaatafspraken over voorschoolse educatie geëvalueerd en aanscherpt. Zo zijn we gaan werken met een gezamenlijke kijkwijzer voor het volgen van de pedagogische kwaliteit en werken we met een vast format voor een plan van aanpak voorschoolse educatie per aanbieder. Het onderwijs voert deze afspraken uit binnen de bestaande kwaliteitsafspraken die de scholen al hebben. Een goede overdracht van peuteropvang naar de basisschool is hier onderdeel van. We volgen voortgang in een vastgestelde kwaliteitscyclus. In september 2025 hebben we deze afspraken met bestuurders vastgelegd.

Doelstellingen

c. Kinderen krijgen onderwijs in een stimulerend, veilig en toekomstbestendig schoolgebouw

Wij hebben een wettelijke zorgplicht voor huisvesting van het primair en voortgezet onderwijs. Dit gaat over nieuwbouw van een school, uitbreiding van een school, renovatie van een school, herstel van constructiefouten en herstel en vervanging in verband met schade.

Acties

Opstellen van een Integraal Huisvestingsplan

Het scholenprogramma nadert afronding. Bijna alle scholen in onze gemeente zijn hierbij toekomstbestendig gemaakt. De volgende stap is het ontwikkelen van een Integraal Huisvestingsplan (IHP). Gemeente, schoolbesturen en de kinderopvangaanbieders leggen samen in gelijkwaardigheid het onderwijshuisvestingsbeleid vast voor een periode van vier jaar, met een doorkijk van 20 jaar. Eind 2025 is het ambitieniveau nieuwbouwkwaliteit onderwijshuisvesting vastgesteld, dat nodig is voor de financiële uitwerking van het IHP. In 2026 zal het IHP opgeleverd worden.

Uitvoeren van het Programma en Overzicht

Het Programma en Overzicht Onderwijshuisvesting bevat de jaarlijkse, door schoolbesturen ingediende aanvragen voor onder andere eerste onderwijsleermiddelen, huur, capaciteitsuitbreiding of nieuwbouw van onderwijshuisvesting. De aanvragen, die voor 1 februari ingeleverd moeten worden, zijn bedoeld voor kosten die gemaakt worden in het kalenderjaar erna. De ingediende aanvragen zijn getoetst aan de criteria zoals genoemd in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Midden-Groningen. Vijf van de zes aanvragen kwamen in aanmerking voor vergoeding. De toegekende voorzieningen zijn in 2025 uitgevoerd door de schoolbesturen.

Doelstellingen

d. Volwassenen kunnen meedoen in onze samenleving doordat ze voldoende geletterd zijn

In 2025 is binnen de aanpak laaggeletterdheid gewerkt aan het versterken van basisvaardigheden van volwassenen, in samenhang met andere beleidsterreinen zoals bibliotheekwerk, onderwijs, participatie en werk. Daarbij is de samenwerking met lokale en regionale partners verder versterkt en is ingezet op het borgen en verder ontwikkelen van de kwaliteit binnen de aanpak.

Acties

We bieden volwasseneneducatie aan

In 2025 konden inwoners via het Taalhuis terecht voor ondersteuning bij basisvaardigheden en begeleiding naar passend (vervolg)aanbod. Voor inwoners met Nederlands als moedertaal was NT1-aanbod beschikbaar via het Alfa-college. Voor inwoners met een andere moedertaal zijn via Stichting ITOM Taal REP-lessen aangeboden. De inzet op volwasseneneducatie maakte deel uit van de regionale aanpak binnen de Arbeidsmarktregio Groningen en werd (mede) mogelijk gemaakt vanuit WEB-middelen. Het Taalhuis fungeerde hierbij als laagdrempelige schakel tussen informele ondersteuning, vrijwilligersinzet en doorverwijzing naar formeel onderwijs.

We investeren in de leesbevordering van kinderen en hun ouders

In 2025 is vanuit het onderwijskansenbeleid in samenwerking met de bibliotheek en onderwijs- en kinderopvangpartners ingezet op leesbevordering bij kinderen en hun ouders. De bibliotheek organiseert activiteiten gericht op het stimuleren van lezen en taalontwikkeling op scholen en in de kinderopvang. Er is uitvoering gegeven aan Boekstart, Boekenpret en de Bibliotheek op school ook is er een leesconsulent ingezet op het consultatiebureau. Voor volwassenen die moeite hebben met lezen en schrijven werd via het Taalhuis ondersteuning geboden om hun leesvaardigheid te verbeteren, waarmee ook de taalomgeving binnen gezinnen werd versterkt.

We bevorderen de betrokkenheid en inzet van werkgevers

In 2025 is de inzet op basisvaardigheden in relatie tot werk en participatie verder verkend. Binnen BWRI is ervaring opgedaan met de pilot 'Taal op de Werkvloer'. Deze pilot heeft belangrijke leerpunten opgeleverd over randvoorwaarden, zoals de aansluiting van lesmateriaal op de praktijk, de leerbehoefte van deelnemers en passende docentmatching. De opgedane inzichten vormen de basis voor een hernieuwde inventarisatie in 2026 naar de behoefte aan een vervolg en de voorwaarden waaronder een nieuwe groep kansrijk is. Daarnaast is binnen de Arbeidsmarktregio Groningen gewerkt aan het versterken van de samenwerking met werkgevers rond basisvaardigheden.

We vergroten de bewustwording en herkenning van laaggeletterdheid

In 2025 is binnen de aanpak laaggeletterdheid ingezet op het vergroten van bewustwording, herkenning en doorverwijzing. Dit is gedaan in samenwerking met Biblionet Groningen (uitvoerder van het Taalhuis Midden-Groningen), BWRI, GGD, Humanitas, Kielzog en Stichting Lezen en Schrijven. Door aan te sluiten bij vindplaatsen en professionals in het sociaal domein werd gewerkt aan een doorgaande lijn in basisvaardigheden: van (jonge) gezinnen en ouders tot volwassenen die extra ondersteuning nodig hebben.

Via het Taalnetwerk is in 2025 gewerkt aan het verder versterken van de samenwerking en afstemming tussen partners. Daarbij zijn activiteiten op elkaar afgestemd en is verkend hoe de ondersteuning en doorverwijzing rondom basisvaardigheden beter op elkaar kunnen aansluiten. Onderdeel hiervan waren bijeenkomsten gericht op bewustwording, zoals een filmvertoning met nagesprek in samenwerking met Stichting Beeldlijn.

In 2024 zijn de Taalhuizen gecertificeerd. In 2025 is ingezet op het opvolgen van aanbevelingen en het verder borgen van kwaliteit in aanloop naar hercertificering.

Indicatoren

Jeugd					
Veiligheid	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal medewerkers sociaal team die getraind zijn in traumasensitief werken	n.v.t.	n.v.t.	8	12	15
Meldingen Veilig Thuis	392	385	352	357	402*
Aantal betrokken kinderen bij hg/km	506	267	244	245	132*
Overdracht van Veilig Thuis naar sociaal team	251	280	253	28	232*

* aantal t/m Q3

Preventie	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal deelnemers diensten GGD:					
Stevig Ouderschap (gezinnen)					
- Prenataal	8	10	7		3**
- Regulier	12	10	11	8	3**
- Gezin Groter		1	2	2	
Nu niet zwanger	9		25	20	13**
- waarvan Anticonceptie	7	11	20	13	6**
Voorzorg					
- gestart	2	3	3	6	4**
- lopend		4		9	8**

** aantal t/m Q2

Verbeteren jeugdhulp	2021	2022	2023	2024	2025
Aantal uniek cliënten met minimaal 1 jeugdhulpindicatie (bron PowerBI)	1.988	1.991	1.996	1.975	1.908
Gemiddelde rapportcijfer hulp	7,3	7,5	7	7,3	n.n.b.
Aantal uithuisplaatsingen (cijfers van JB Noord)	8	11	4	***	***
- verlengingen	10	8	20	***	***

*** geen rapportage beschikbaar

2.2.5 Participatiewet

Algemeen

BWRI (Bedrijf voor Werk, Re-integratie en Inkomen) is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet. Ons doel is om inwoners, waar nodig, te ondersteunen zodat zij (weer) volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving. Daarbij richten wij ons bij voorkeur op uitstroom naar betaald werk door het inzetten en ontwikkelen van ieders talenten. Wanneer betaald werk (nog) niet mogelijk is, stimuleren wij bredere persoonlijke ontwikkeling, vrijwilligerswerk en maatschappelijke en sociale activering. Vanuit het Doorstroompunt vervullen wij een verbindende rol binnen de arbeidsmarktregio. In samenwerking met partners begeleiden wij jongeren van 18 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie uitvallen van school, met als doel hen weer perspectief en richting te bieden. De transformatie van het voormalige SW-bedrijf naar een werkontwikkeldbedrijf heeft ertoe geleid dat niet alleen inwoners met een kwetsbare positie, maar ook inwoners uit een bredere doelgroep, bij ons terecht kunnen voor ontwikkeling en begeleiding.

Inwoners die (tijdelijk) niet zelfstandig in hun inkomen kunnen voorzien, ontvangen inkomensondersteuning. Aanvullend bieden wij, waar nodig, financiële ondersteuning aan inwoners met een inkomen op het sociaal minimum. Daarbij staat meedoen in de samenleving centraal, met extra aandacht voor kinderen om de vicieuze cirkel van armoede te doorbreken.

De inwerkingtreding van de Participatiewet in balans is uitgesteld en wordt nu gefaseerd ingevoerd vanaf 1 januari 2026. Het afgelopen jaar zijn de voorbereidingen voor fase 1 getroffen. In de aanloop hiernaartoe is al nadrukkelijker ingezet op maatwerk en de omgekeerde toets, met meer aandacht voor de menselijke maat en de persoonlijke situatie van inwoners.

Doelstellingen

a. De financiële hulp past goed bij wat onze inwoners met een laag inkomen nodig hebben.

In het afgelopen jaar is financiële ondersteuning ingezet om inwoners rust en stabiliteit te bieden en volwaardig te laten deelnemen aan de samenleving. Dit gebeurde via onder andere bijzondere bijstand, de individuele inkomensvoetstuk en de collectieve aanvullende zorgverzekering. Op 31 december 2025 hadden 1551 huishoudens een bijstandsuitkering, waren 1487 aanvragen bijzondere bijstand en 1163 toegekende aanvragen individuele inkomensvoetstuk toegekend. Daarnaast namen 1637 inwoners (stand oktober 2025) deel aan de CAZ en hadden 3.808 inwoners (inclusief partners) toegang tot het Meedoenfonds, waarvan 1.378 kinderen.

Ten opzichte van 2024 is een daling zichtbaar in het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering, mede door de inzet van het werkgeversteam, overbruggingen, gerichte bemiddeling en effectieve inzet van aanvullende instrumenten. Ook het gebruik van aanvullende ondersteuning nam af, vooral zichtbaar bij het Meedoenfonds. Dit hangt waarschijnlijk samen met het wegvallen van de energietoeslag vanaf september 2024. Daarnaast blijkt dat niet alle inwoners die toegang hadden tot het Meedoenfonds hiervan (volledig) gebruik hebben gemaakt. Hierdoor vielen de uitgaven binnen het Meedoenfonds lager uit dan begroot. In 2026 wordt bekeken hoe het bereik en gebruik van minimaregelingen in het algemeen, en specifiek onder de doelgroep die voorheen gebruikmaakte van de energietoeslag, kan worden versterkt.

Daarnaast zijn subsidies verstrekt aan maatschappelijke organisaties die armoede tegengaan, zoals Kledingbank Maxima, Voedselbank, Stichting Urgente Noden, Jeugdfonds Sport en Cultuur, Stichting Leergeld en Humanitas Midden-Groningen. Voor inwoners met geldzorgen bood de Kredietbank Midden-Groningen gratis ondersteuning, met doorverwijzing via BWRI en inzet van budgetcoaching. Ook kregen inwoners via de Voorzieningenwijzer, in samenwerking met woningbouwverenigingen en Kwartier Zorg & Welzijn, inzicht in beschikbare regelingen en advies over toeslagen, zorgverzekering en energie, wat bijdraagt aan financiële rust en overzicht.

Acties

We voeren de aanbevelingen uit van het minimabeleid

Een belangrijke eerste stap hierin was de ontwikkeling van het informatieboekje Wegwijs met weinig. Dit boekje biedt inwoners van de gemeente Midden-Groningen met een laag inkomen overzichtelijke en toegankelijke informatie over de minimaregelingen. Vanuit de samenwerking met BWRI, Lefier en het Groninger Huis is een contentkalender opgesteld, waarbij maandelijks één onderwerp uit het boekje gezamenlijk onder de aandacht wordt gebracht. De onderwerpen worden bepaald binnen de inhoudelijke overleggroep. Daarnaast is de website gebruiksvriendelijker ingericht om het bereik onder inwoners te vergroten.

Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen voor de verdere uitwerking van de aanbevelingen, die in de komende jaren gefaseerd worden opgepakt. De focus ligt daarbij op het verminderen van drempels, het vereenvoudigen van aanvraagprocedures en de herijking van het aanbod, zodat dit beter aansluit bij de doelgroep. De aanbevelingen zijn ook onderdeel van de Kadernota Aanpak armoede Midden-Groningen 2026-2030, die in het eerste kwartaal van 2026 is vastgesteld.

Doelstellingen

b. Inwoners hebben een betaalde baan. Als dat (nog) niet lukt, dan blijven inwoners hun talenten en mogelijkheden gebruiken

Naast de financiële ondersteuning is in de uitvoering ingezet op het benutten van de mogelijkheden van inwoners. Inwoners hebben daarbij stappen gezet richting betaald werk en door begeleiding en ontwikkelactiviteiten is gewerkt aan het vergroten van hun arbeidsmarktkansen. Deelname aan betaald werk draagt bij aan welzijn en gezondheid en heeft positieve effecten op gezinnen en kinderen. Wanneer dit (nog) niet mogelijk was, is ingezet op persoonlijke ontwikkeling, vrijwilligerswerk en maatschappelijke en sociale activering. Deze inzet was gericht op volwaardige deelname aan de samenleving.

Per 1 januari 2026 treedt de Wet van school naar duurzaam werk in werking, waarmee de regierol van gemeenten in de begeleiding van jongeren richting onderwijs en werk wordt versterkt. Via het regionale Doorstroompunt wordt ingezet op vroegsignalering, begeleiding en nazorg voor jongeren tot 27 jaar met (een risico op) afstand tot de arbeidsmarkt. Het sociaal ontwikkelbedrijf loopt hierop vooruit, waarbij de samenwerking tussen jobcoaches, werkcoaches en doorstroompuntcoaches al is

ingericht en geborgd. Vanuit het Doorstroompunt is in 2025 een verbindende rol vervuld in de arbeidsmarktregio voor jongeren die zonder startkwalificatie uitvallen van school.

Acties

We geven uitvoering aan het in 2024 vastgestelde re-integratiebeleid

In 2025 zijn via de bemiddeling van het werkgeversteam 158 inwoners geplaatst op werk. Daarvan zijn 94 inwoners gestart bij een reguliere werkgever en volledig uitgestroomd uit de bijstand. Daarnaast zijn 34 inwoners geplaatst op een afspraakbaan, werkervaringsplek of detachering, of gestart met een BBL-opleiding. De overige 30 plaatsingen betreffen parttime werk en/of deelnemers vanuit het UWV, het onderwijs en niet-uitkeringsontvangers (NUO). Deze inzet, samen met de start van de overbruggen binnen het werkontwikkelbedrijf, heeft bijgedragen aan de daling van het aantal bijstandsgerechtigden in 2025.

Landelijk neemt het aantal werkzoekenden onder jongeren tot 27 jaar toe en zijn met name kwetsbare doelgroepen gevoeliger voor verslechtering van de arbeidsmarkt. Toch laten de resultaten zien dat inzet op gerichte bemiddeling en aanvullende instrumenten bijdraagt aan uitstroom uit de bijstand. Wel is ten opzichte van 2024 een daling zichtbaar in het aantal plaatsingen op afspraakbanen en detacheringen bij reguliere werkgevers. Dit betreft inwoners uit het doelgroepregister, behorend tot de kwetsbare doelgroepen die minder profiteren van de krapte op de arbeidsmarkt. De huidige caseload is in beeld en waar mogelijk bemiddeld. Voor verdere plaatsingen is de gemeente afhankelijk van nieuwe instroom.

Werk in Zicht (WIZ) is het samenwerkingsverband in de arbeidsmarktregio Groningen en Noord-Drenthe waarin gemeenten, UWV, sociaal ontwikkelbedrijven en partners samenwerken aan het versterken van de arbeidsmarktpositie van inwoners. Met het Programmaplan 2023-2027 ligt de focus op het bereiken, ontwikkelen en duurzaam inzetten van inwoners, waarbij ook het onbenut arbeids- en ontwikkelpotentieel beter wordt benut. De inzet van overbruggen vormt een aanvullend instrument binnen deze aanpak. Vanuit WIZ is hiervoor de JTF-subsidie Waardewerk verkregen. Hiermee worden in de periode september 2025 tot oktober 2028 binnen het werkontwikkelbedrijf 35 overbruggen gerealiseerd. Daarmee wordt werkgelegenheid gecreëerd voor inwoners die (nog) geen aansluiting vinden op de reguliere arbeidsmarkt. Het doel is uitstroom naar regulier werk en, waar dit niet haalbaar blijkt, doorstroom naar beschermt werk of een afspraakbaan om terugval in de bijstand te voorkomen. Inmiddels zijn de eerste 7 overbruggen gerealiseerd. Hiermee sluit de uitvoering aan bij de doelstellingen van WIZ en de sociale agenda van Nij Begun.

Doelstellingen

c. Inwoners met een arbeidsbeperking kunnen een eigen inkomen verdienen

Inwoners met een arbeidsbeperking ondervinden vaak belemmeringen bij het vinden en behouden van betaald werk, bijvoorbeeld door een lagere productiviteit, de behoefte aan extra begeleiding of de noodzaak van een beschermde werkomgeving. Om deze belemmeringen te verminderen is in het afgelopen jaar actief ingezet op duurzame plaatsingen, zowel binnen het werkontwikkelbedrijf als bij reguliere werkgevers. De ondersteuning richtte zich daarbij op het creëren van passend werk en het ontzorgen van werkgevers, onder meer via jobcoaching, nazorg en werkgeversdienstverlening. Het Rijk stelt jaarlijks het aantal te realiseren beschutte werkplekken per gemeente vast.

Acties

We nemen initiatief bij het matchen van inwoners

Sinds 1 januari 2015 is instroom in de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) niet meer mogelijk. Daardoor neemt het aantal inwoners met een Wsw-indicatie, werkzaam binnen werkontwikkelbedrijven, al enkele jaren af. In 2025 waren 231 inwoners binnen het eigen werkontwikkelbedrijf werkzaam, wat een daling van 19 medewerkers is ten opzichte van 2024. Van deze groep waren 5 medewerkers werkzaam bij een reguliere werkgever, via begeleid werken. Om deze afname intern op te vangen is afgesproken het aantal beschutte werkplekken en afspraakbanen binnen het werkontwikkelbedrijf jaarlijks met maximaal 20 fte uit te breiden. Vanuit de Gemeenschappelijke Regeling was Wedeka eind 2025 de werkgever voor 63 inwoners met een Wsw-indicatie. Ten opzichte van 2024 is dit een daling van 8 medewerkers.

Voor gemeente Midden-Groningen is de door het ministerie van SZW vastgestelde taakstelling voor beschutte werkplekken in 2025 bepaald op 51 plekken. Binnen het werkontwikkelbedrijf zijn inmiddels in totaal 108 medewerkers geplaatst op een beschutte werkplek, waarmee de gemeente ruimschoots boven de taakstelling presteert. Ten opzichte van 2024 betekent dit een toename van 14 medewerkers, in lijn met de landelijke trend van een groeiend aantal indicaties voor beschut werk. In 2025 is daarnaast een bijzondere mijlpaal bereikt: de plaatsing van de 100ste medewerker op een beschutte werkplek. Een resultaat dat de inzet en ontwikkeling van beschut werk binnen de gemeente onderstreept.

Inwoners met een arbeidsbeperking die niet zonder ondersteuning kunnen werken, zijn begeleid naar regulier werk via een afspraakbaan. Werkgevers ontvangen hiervoor een subsidie en, waar nodig, een vergoeding voor werkplekaanpassingen. In 2025 waren binnen het werkontwikkelbedrijf 30 medewerkers geplaatst op een afspraakbaan onder de Cao Aan de Slag. Ten opzichte van 2024 betreft dit een stijging van 11 medewerkers.

De totale toename van het aantal medewerkers beschut werk en afspraakbaan bedraagt daarmee 25 personen. Deze toename blijft binnen de afgesproken maximale jaarlijkse uitbreiding van 20 fte. Dit komt doordat de instroom over het jaar is gespreid en een deel van de medewerkers in deeltijd is geplaatst, waardoor het aantal personen hoger ligt dan het aantal fte.

Doelstellingen

d. Ondernemers met financiële problemen worden snel geholpen.

Ondernemers met (dreigende) financiële problemen kunnen in de gemeente Midden-Groningen laagdrempelig en kosteloos terecht bij het Loket Zelfstandigen. Het loket biedt advies en begeleiding aan zowel startende als gevestigde ondernemers. Daarbij wordt onder meer beoordeeld of startende ondernemers in aanmerking komen voor de Bbz-regelingen of een renteloze lening. Ook ondersteunt het loket bij het opstellen van een ondernemers- en financieel plan.

Daarnaast biedt het Loket Zelfstandigen begeleiding bij schuldenproblematiek. Indien nodig worden ondernemers doorverwezen naar de Kredietbank Midden-Groningen voor een schuldhulptraject. De ondersteuning kan zich ook richten op het verkennen van mogelijkheden om (tijdelijk) arbeid in loondienst te combineren met het ondernemerschap, het beëindigen van de onderneming en het begeleiden naar passend werk. Door de stijgende kosten voor ondernemers lag de focus in het afgelopen jaar nadrukkelijk op financiële ondersteuning.

Acties

We investeren in de ondersteuning van zelfstandige ondernemers

In 2025 heeft het Loket Zelfstandigen in totaal 161 ondernemers gesproken. Van deze groep gaven 59 ondernemers aan schulden te hebben. Eind 2025 maakten 34 ondernemers gebruik van een schuldhulptraject via de Kredietbank Midden-Groningen. Hiervan zijn 26 ondernemers in 2025 nieuw ingestroomd. Het resterende aantal betreft trajecten die zijn voortgezet vanuit 2024. Van de ondernemers die gebruik hebben gemaakt van het schuldhulptraject hebben 4 ondernemers in 2025 hun traject succesvol afgerond en zijn zij schuldenvrij. Daarnaast fungeerde het Loket Zelfstandigen voor 49 inwoners met een bijstandsuitkering als sparringpartner bij het verkennen van het starten van een onderneming. Uiteindelijk zijn 3 inwoners daadwerkelijk gestart met een bedrijf. Voor 6 inwoners bleek het ondernemerschap (voorlopig) niet haalbaar en zij zijn vervolgens uitgestroomd naar regulier werk in loondienst.

In november 2024 is gestart met een proactieve communicatiecampagne voor het Loket Zelfstandigen, waarbij bijna 5.500 lokale ondernemers zijn benaderd. Dit leidde in de eerste helft van 2025 tot een duidelijke toename van het aantal aanmeldingen. Het uitblijven van communicatie leidt aantoonbaar tot een daling van het bereik. Om het bereikte effect te behouden is het voornemen de campagne periodiek, bijvoorbeeld om het jaar, in te zetten.

Het Loket Zelfstandigen is ook verantwoordelijk voor de terugvordering van de tijdens de coronaperiode verstrekte TOZO-kredieten. Van de in totaal 77 verstrekte kredieten staan er momenteel nog 59 open. Over deze openstaande bedragen worden renteberekeningen gemaakt. Ondernemers die moeite hebben met de terugbetaling ontvangen begeleiding vanuit het loket.

Doelstellingen

e. Inwoners die nieuw zijn in Nederland voelen zich hier thuis en kunnen snel meedoen, het liefst via betaald werk

Veel nieuwkomers die zich vanuit niet-Europese landen in onze gemeente vestigen, zijn verplicht om in te burgeren. Het gaat hierbij veelal om vluchtelingen. Inburgering houdt in, dat zij de Nederlandse taal leren en wegwijs worden in de Nederlandse samenleving en cultuur. Sinds 1 januari 2021 is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de inburgering.

Acties

We helpen nieuwkomers tijdens het inburgeringstraject

In 2025 is ingezet op een goede start voor nieuwkomers in onze gemeente. De Kredietbank Midden-Groningen biedt in de eerste zes maanden financiële ondersteuning, Humanitas Midden-Groningen verzorgt de maatschappelijke begeleiding en BWRI voert maatwerk inburgeringstrajecten uit, waarbij huisvesting de eerste stap is. Samen met woningbouwcorporaties en de afdeling Inkomen & Voorzieningen (BWRI) zijn op deze manier 136 statushouders gehuisvest. Daarmee voldoet de gemeente, mede door een voorsprong uit eerdere jaren, ruimschoots aan de wettelijke taakstelling huisvesten statushouders van 95 bij een daadwerkelijke opgave van 61. De hogere realisatie hangt samen met de instroom van nareizigers en alleenstaande minderjarige vreemdelingen, waarvan een deel bij gezinsleden kon worden ondergebracht. Dit zorgde voor extra werkzaamheden bij de afdelingen Inkomen & Voorzieningen en Inburgering, waaronder het omzetten van uitkeringen naar gezinsverband en het afhandelen van uitkeringsaanvragen van meerderjarige kinderen.

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) heeft het afgelopen jaar aan 83 personen een inburgeringsplicht opgelegd (wettelijke termijn drie jaar). Voor 70 personen is het inburgeringstraject gestart. Het verschil wordt verklaard doordat een traject pas kan beginnen zodra huisvesting is geregeld, wat in veel gevallen relatief snel gebeurt. De samenwerking met taalscholen is verder versterkt, waarbij de nieuwe aanbieder Stavoor als positief wordt ervaren door korte lijnen en snelle afstemming. Een andere positieve ontwikkeling is de investering in extra taalondersteuning samen met het werkontwikkelbedrijf. Hiervoor is het team Inburgering van BWRI versterkt met een taalondersteuner nieuwkomers, die de verbinding legt tussen inburgering, participatieplekken en het werkontwikkelbedrijf. Verder zijn er 3 inburgeraars geplaatst in de eerdergenoemde overbrugbaan en zijn 6 statushouders met een vluchtelingenachtergrond gestart in het Grotius-project, een voorbereidend traject van de Hanze voor deelname aan het hoger onderwijs.

Doelstellingen

f. Vluchtelingen uit Oekraïne worden goed opgevangen.

Sinds 2022 vangt de gemeente vluchtelingen uit Oekraïne op en ondersteunt hen bij het hervatten van hun dagelijks leven. De inzet is gericht op passende opvang, financiële ondersteuning die aansluit bij reguliere regelingen en begeleiding richting participatie en werk, waarbij veel vluchtelingen zelfstandig betaald werk hebben gevonden.

Acties

We geven financiële hulp aan vluchtelingen uit Oekraïne

In 2025 is aan vluchtelingen uit Oekraïne leefgeld verstrekt als vorm van financiële ondersteuning. Bij de vaststelling hiervan is de gezinssamenstelling leidend geweest, zodat de regeling aansluit bij reguliere inkomensvoorzieningen zoals de bijstandsuitkering. Op basis van de Regeling Oekraïners ontvingen 66 huishoudens leefgeld. Het aantal huishoudens is daarbij afgenomen, doordat de verstrekking per gezin plaatsvindt en het leefgeld voor het gehele gezin wordt beëindigd zodra sprake is van ander inkomen. Dit was voorheen niet het geval en werd dit per persoon beoordeeld.

Indicatoren

Aantal huishoudens met een bijstandsuitkering	2022	2023	2024	2025
Algemene bijstand	1.593	1.587	1.615	1.551

Bereik minimavoorziening	2022	2023	2024	2025
Bijzondere bijstand (aantal huishoudens)	1.644	1.457	1.530	1.487
Individuele Inkomensvoet (aantal huishoudens)	1.250	1.199	1.231	1.163
Webwinkel Meedoenfonds (aantal personen)	3.891	3.875	3.866	3.808
Maatwerkbudget (aantal huishoudens)	Onbekend	9	5	3
Voedselbank (aantal huishoudens)	437	ca. 310	241	n.n.b.*
Kledingbank Maxima (aantal personen)	1.888	2.639	1.869	n.n.b.*
Jeugdfonds Sport en Cultuur (aantal kinderen)	173	288	338	n.n.b.*
Voorzieningenwijzer (aantal huishoudens)	220	137	152	n.n.b.*
Gemiddelde besparing per huishouden	€ 375	€ 436	495	n.n.b.*

* De aantallen van de subsidiepartners zijn nog niet bekend (n.n.b.) en worden in de loop van Q1 2026 verwacht. Dit zal worden meegenomen in de indicatoren tabel opgenomen in de Programmabegroting 2027.

Aantal inwoners die vanuit de uitkering een betaalde baan hebben gevonden	2022	2023	2024	2025
Reguliere werkgever	132	111	99	94
Reguliere werkgever met een arbeidsbeperking (afsprakbaan + detachering)	33	38	27	14

Ondernemers die zijn geholpen door het Zelfstandigenloket	2022	2023	2024	2025
Aantal ondernemers gesproken	189	110	170	161
Hulp bij problematische schulden	49	16	17	34
Begeleid naar baan of bijbaan	48	9	9	11
Begeleiding startende ondernemers	29	18	43	49
Hulp bij beëindiging onderneming	13	4	21	18
Uitstroom uit de bijstand (geheel of gedeeltelijk)	11	4	7	8

Aantal inwoners met een baan in de beschermde omgeving van het ontwikkelbedrijf BWRI	2022	2023	2024	2025
Opdracht van het Rijk	41	44	44	51
Aantal ingevulde plekken (peildatum 31 december)	79	87	94	108

Aantal inburgeringstrajecten WI2021	2022	2023	2024	2025
Aantal gestart	82	123	87	83
Aantal lopend (peildatum 31 december)	0	147	82	70
Aantal afgerond (peildatum 31 december)	0	71	5	n.n.b.

Vluchtelingen uit Oekraïne worden goed opgevangen	2022	2023	2024	2025
Aantal vluchtelingen geholpen met leefgeld	347	255	174	66

Vanuit de evaluatie minimebeleid is gekeken hoe we het bereik van de minimavoorzieningen naar de toekomst beter kunnen monitoren. Dit willen we ook doorvoeren in de opmaak van de indicatoren. Hiervoor gaan we een eigen dashboard vormgeven. De ingebruikname hiervan wordt in de loop van 2026 verwacht.

2.2.6 Schuldhelpverlening

Algemeen

De Kredietbank Midden-Groningen voert de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) uit. Ons beleidsplan 2022-2026 met de titel: 'samen zorgen voor rust in je geldzaken' helpt ons hierbij. Belangrijke onderwerpen voor 2025 waren:

- Het aantal inwoners met geregistreerde problematische schulden is gelijk aan of lager dan het landelijk gemiddelde;
- Inwoners blijven zoveel mogelijk zelf de baas over hun eigen financiën.

Landelijke ontwikkelingen

In maart 2024 hebben het kabinet, de Vereniging Nederlandse Gemeenten, NVVK en Divosa (vereniging van leidinggevenden in het sociaal domein) afspraken gemaakt rondom de 'basisdienstverlening schuldhulpverlening'. Het doel van deze afspraken is om ervoor te zorgen dat de hulp aan inwoners met schulden in iedere gemeente makkelijk bereikbaar is en uit dezelfde onderdelen bestaat. In deze 'basisdienstverlening' spelen financiële begeleiding en nazorg een grote rol. Veel van de onderdelen uit de basisdienstverlening maken al deel uit van onze dienstverlening. Waar wij nog niet voldoen zetten wij ons in om dit zo snel mogelijk te bereiken. Zo zal het onderdeel 'begeleiding' uit de basisdienstverlening verder worden uitgewerkt binnen Nij Begun (zie regionale ontwikkelingen) en is de gemeente in 2025 aangesloten bij het 'Convenant lokale overheid.'

In het 'Convenant lokale overheid' laten wij als gemeente onze verantwoordelijkheid als schuldeiser zien. Inwoners wijzen wij actief op de mogelijkheid tot hulp bij de Kredietbank. Daarnaast werkt de gemeente actief mee aan een schuldhulptraject als een inwoner zich bij de Kredietbank meldt. In 2025 is het team 'belastingen' aangesloten op het schuldenknooppunt. Dit onderdeel uit de basisdienstverlening is een portaal voor gestandaardiseerde gegevensuitwisseling tussen schuldhulpverleners en schuldeisers. Door te werken via het schuldenknooppunt verloopt de informatie-uitwisseling tussen schuldhulpverleners en schuldeisers sneller en efficiënter. In 2026 zullen de teams 'financiën' en 'Midwerk' aansluiten. Daardoor krijgen inwoners sneller duidelijkheid over hun schuldenregeling.

Regionale ontwikkelingen

De sociale agenda van Nij Begun brengt voor de Kredietbank belangrijke ontwikkelingen mee. Hierin is de maatregel: 'versterken financiële weerbaarheid' opgenomen. Deze maatregel wil een effectievere aanpak van schuldenproblematiek in onze regio, door het inzetten van financiële begeleiding. Daarbij is het belangrijk dat wij goed kijken naar de persoonlijke situatie van de inwoner en ook aandacht hebben voor de niet-financiële leefgebieden. Naast financiële begeleiding is er in deze maatregel ook aandacht voor financiële educatie en een (doorbraak)fonds. De Kredietbank was in 2025 actief betrokken bij de ontwikkeling van deze maatregel. Ook in 2026 zijn wij onderdeel van de werkgroep die deze maatregel vormgeeft.

Doelstellingen

Het percentage inwoners met geregistreerde problematische schulden is gelijk aan of lager dan het landelijk gemiddelde.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (hierna, CBS) publiceert ieder jaar het percentage inwoners met geregistreerde problematische schulden per gemeente. Ons doel is dat dit percentage gelijk aan of lager dan het landelijk gemiddelde wordt. Het percentage inwoners met problematische schulden in Midden-Groningen was in 2025 9.7%. Dit ten opzichte van 8.6% landelijk. Het percentage in Midden-Groningen is gedaald ten opzichte van 2024, toen was het aantal inwoners met problematische schulden 10.7%. Om dit te bereiken hebben wij in 2025 de volgende acties ingezet:

Acties

Wij vergroten ons bereik en onze bekendheid onder onze inwoners. Dit doen wij door het inzetten van de volgende, meetbare, instrumenten:

Preventief

- Kinderen en jongeren bereiden wij voor op hun financiële toekomst door ze te leren over geldzaken. Alle jongeren die 18 jaar zijn geworden hebben een verjaardagskaart ontvangen. De informatie achter de QR-code informeert ze over wat er verandert als ze 18 jaar worden.
- Wij zijn zichtbaar geweest op het Aletta Jacobs College. Wij houden hier iedere week een financieel spreekuur. Tijdens de week van het geld gaven wij gastlessen en was er een Mobile Media lab. Dit deden wij in samenwerking met de politie, de afdeling Openbare Orde en Veiligheid (OOV) en Verslavingszorg Noord Nederland (VNN). Op de 'economen dag' hebben wij gastlessen gegeven aan havo en vwo-leerlingen uit het 4e en 5e jaar. Wij hebben een voorlichting gegeven aan ouders van leerlingen in het 3e en 4e jaar. Hier hebben in totaal 300 ouders en leerlingen bereikt. Tijdens de preventiemaand hebben wij voorlichtingen gegeven aan alle eerste klassen. Het doel van deze activiteiten is om jongeren financieel weerbaar te maken en geldzorgen te voorkomen.
- Alle basisscholen hebben in 2025 2 keer een nieuwsbrief ontvangen. Hierin stond een overzicht van het landelijke en lokale aanbod van financiële educatie. Alle klassen van basisschool 'de Zonnewijzer' hebben gastlessen gehad tijdens de week van het geld.

- Wij hebben 3 keer een budgetcursus georganiseerd. Hier hebben in totaal 31 mensen aan deelgenomen.
- Wij hebben inwoners actief gewezen op de geldplannen 'beter rondkomen', 'bijna 18' 'scheiden' en 'werkloosheid'. In totaal is hier 33 keer gebruik van gemaakt.
- Onze netwerkpartners spreken inwoners met geldproblemen. Daarom hebben wij hun op de hoogte gehouden van de dienstverlening van de Kredietbank. Wij hebben twee keer een nieuwsbrief verzonden. Daarnaast hebben wij voorlichtingen gegeven bij Startfest, Kansrijk Talent, de bibliotheek en BWRI-werkbedrijf.

Schulden klein houden

In 2024 hebben 299 inwoners onze hulp geaccepteerd, in 2025 428. Hiermee is het aantal inwoners dat hulp geaccepteerd heeft gestegen. Deze hulp kan bestaan uit een doorverwijzing naar andere hulpverlening (zoals verslavingszorg of de kredietbank) of een 'quick fix' (bijvoorbeeld een betalingsregeling).

Problematische schulden

Team Eropaf benadert naast de doelgroep vanuit vroegsignalering ook inwoners die te maken hebben met een langdurige achterstand bij hun zorgverzekeraar. Om deze doelgroep te bereiken waren zij in 2025 wekelijks aanwezig bij de sociale teams. Zij benaderden inwoners per SMS, door de inzet van een externe telefonische beldienst en door diverse gesprekken in de wijk. Team Eropaf werkt samen met het team gebiedsregie in het kader van de dorps- en wijkplannen. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking met de dorpsraad van Foxhol. Hier is het idee voor een flyeractie uitgewerkt. Deze zal in het eerste kwartaal van 2026 plaatsvinden.

Doelstellingen

Onze inwoners blijven zoveel mogelijk zelf de baas over hun eigen financiële situatie

Inwoners uit Midden-Groningen en klanten van de Kredietbank Midden-Groningen maken gebruik van financiële hulp die het beste past bij hun persoonlijke situatie. Hierbij hebben we gekozen voor de vorm van hulp die het minst ingrijpend is en waarbij de inwoner zo onafhankelijk mogelijk blijft. De hulp die wij bieden is zo kort als kan, maar zo lang als nodig. Zo hebben wij gewerkt aan de veerkracht van onze inwoners.

Acties

Statushouders die het traject financiële ontzorging bij de Kredietbank volgen stromen na één jaar uit.

Statushouders die in Midden-Groningen komen wonen worden financieel ontzorgd. Dit wordt gedaan door de budgetcoach statushouders in samenwerking met BWRI en Humanitas. Vaak houdt dit in dat wij de belangrijkste vaste lasten doorbetalen. Daarnaast bieden wij alle nieuwe statushouders financiële begeleiding. Deze financiële begeleiding bestaat uit individuele coaching en een budgetcursus. Dit jaar hebben we 4 keer een budgetcursus aan statushouders gegeven. Zo werken wij samen aan financiële zelfredzaamheid en het voorkomen van financiële problemen. Een deel van de statushouders valt nog onder de oude Inburgeringswet. Ook deze statushouders wordt financiële begeleiding geboden door middel van coaching en groepslessen.

In 2025 stroomde 86% van de statushouders binnen één jaar uit.

In ons hulpaanbod houden wij rekening met verschillende doelgroepen.

Niet iedere inwoner in Midden-Groningen heeft dezelfde vorm van hulp nodig. Daarom hebben we voor verschillende groepen inwoners een speciaal hulpaanbod. Bijvoorbeeld voor statushouders, ondernemers en jongeren. Wij werken samen met beschermingsbewindvoerders, Humanitas en Schuldhulpmaatje. De Kredietbank biedt, naast schuldhulpverlening en budgetbeheer, ook lichtere vormen van hulp. Bijvoorbeeld het adviesgesprek of budgetcoaching. Zo ontvangt iedere inwoner met geldzorgen een passend hulpaanbod. Het aantal ondernemers wat hulp zoekt bij geldzorgen is in 2025 gestegen. In 2024 hebben wij 17 ondernemers doorverwezen voor financiële hulp. In 2025 waren dit 26 ondernemers. Het aantal jongeren dat hulp zoekt bij de gemeente is gestegen. In 2024 hadden wij 59 nieuwe aanmeldingen. In 2025 waren dit er 65.

Inwoners met beschermingsbewind worden binnen één jaar doorgeleid naar hulp bij schulden.

In 2025 hebben we deze actie aangepast naar: Alle inwoners met schuldenproblematiek die onder bewind staan bij de aangesloten convenantpartners worden in 2025 besproken. Deze actie hebben we aangepast omdat we zien dat de complexiteit van de dossiers toeneemt. Dit maakt dat een snelle aanmelding voor schuldhulpverlening niet altijd haalbaar is. Meer afstemming en maatwerk zijn noodzakelijk om goed aan te sluiten bij de situatie van de inwoner. Soms is daarbij meer tijd nodig om financiële stabiliteit te bereiken, of om de noodzakelijke gedragsverandering op gang te brengen die nodig is voor een duurzaam traject.

In 2025 zijn de inhoudelijke dossiers van alle inwoners met schuldenproblematiek die onder bewind staan bij onze vier convenantpartners besproken. Tijdens deze dossierbesprekingen zagen we dat bij een groot deel van de inwoners de schuldensituatie inmiddels was opgelost of dat er al een passende oplossing in gang is gezet. Deze oplossing kan liggen in een aanmelding bij de Kredietbank. Sommige bewindvoerders kiezen voor een rechtstreekse aanvraag van een WSNP bij een externe partij. Hierin hebben bewindvoerders keuzevrijheid.

Door samen te werken blijven we monitoren en signaleren. Hierdoor hebben we meer inzicht in de voortgang van trajecten en kunnen we waar nodig sneller schakelen om inwoners passende hulp te bieden.

Wij werken met onze klanten aan financiële zelfredzaamheid. Het aantal klanten met budgetbeheer daalt met 30% ten opzichte van 2022.

Samen met onze klanten werken we aan het verbeteren van financiële vaardigheden. Dit bereiken wij door vanaf het eerste contact met onze klanten te starten met financiële begeleiding. Onze klanten maken niet langer gebruik van onze hulp dan nodig (zo kort als kan, zo lang als nodig) en stromen blijvend uit. Hierbij hebben wij bijzondere aandacht voor de klanten die langer dan 6 jaar budgetbeheer hebben. Zo laten we bijvoorbeeld de betalingen van de vaste lasten stap voor stap weer over aan de inwoner. Dit traject heet 'duurzame uitstroom'. Zo zorgen we ervoor dat onze inwoners niet opnieuw financiële problemen krijgen.

Het aantal klanten dat langdurig gebruik maakt van budgetbeheer is gedaald ten opzichte van 2022.

Indicatoren

Aantal aanmeldingen en adviesgesprekken

In 2025 hebben wij 148 adviesgesprekken gevoerd. Wij hebben 309 nieuwe aanmeldingen gehad.

Aantal aanmeldingen adviesgesprekken	2022	2023	2024	2025
Schuldhelpverlening	194	165	150	164
Schuldhelpverlening jongeren	*	29	59	65
Statushouders	43	40	48	31
Schuldhelpverlening onderbewindgestelden	33	27	25	18
Ondernemers	9	17	17	26
Budgetcoaching	26	13	13	5

* Vanaf juni 2023 registreren wij schuldhelpverlening trajecten voor jongeren apart. Voor juni 2023 vielen deze trajecten onder de kop 'schuldhelpverlening'.

Percentage inwoners met geregistreerde problematische schulden	Landelijk	Midden-Groningen	Vershil
2023	8,8%	10,4%	1,6%
2024	8,9%	10,7%	1,8%
2025	8,6%	9,7%	1,1%

Percentage statushouders dat binnen 1 jaar uitstroomde	2025
Percentage statushouders dat binnen 1 jaar uitstroomde	86,0%

Aantal jaren budgetbeheer	daling t.o.v. 1 januari 2022
2-3 jaar	29,7%
3-6 jaar	44,9%
6-12 jaar	39,6%
12+	26,4%

2.2.7 Sociale teams

Algemeen

De sociale teams hebben een centrale rol in het sociaal domein. Zij zijn vaak het eerste aanspreekpunt voor inwoners die een vraag tot ondersteuning hebben. De sociale teams bieden de toegang tot zorg en ondersteuning. Ook geven ze zelf lichte ondersteuning aan inwoners op alle levensdomeinen. Dit werk van de sociale teams gebeurt vanuit de drie sociale wetten die we moeten uitvoeren: de Jeugdwet, de Wmo en de Participatiewet.

De sociale teams zijn ondergebracht bij Kwartier Zorg en Welzijn. Het welzijnswerk wordt steeds meer geïntegreerd binnen de teams. Samen met inwoners kijken ze naar wat wél goed gaat, wat mensen zelf kunnen en wat zij samen met de mensen om hen heen kunnen doen om problemen en moeilijkheden aan te pakken. Zodat er met de inwoners betere oplossingen worden gevonden.

We zijn in 2025 gestart met een transformatieproces om de organisatie Kwartier om te buigen naar een gemeentelijke stichting. Zo hebben we als gemeente meer sturing en kunnen we het strategische opdrachtgeverschap beter invullen. De verwachting is dat we met deze omvorming sneller de juiste stappen kunnen gaan zetten, ook in de uitwerking van de Hervormingsagenda Jeugd en de het Toekomstscenario Jeugdbescherming. Ook hebben we de basishulp jeugd in te richten. Daarvoor zijn sterke sociale teams een belangrijke voorwaarde. Uiterlijk per 1 januari 2028 willen we de uitvoering van de sociale teams op een nieuwe manier hebben ingericht.

Doelstellingen

a. De sociale teams begeleiden inwoners naar de juiste zorg en ondersteuning

We wilden de werkwijze en inrichting van de sociale teams verder ontwikkelen, zodat zij onze inwoners nog beter naar de juiste zorg en ondersteuning konden begeleiden, vanuit de visie sociale veerkracht. Ingezette ondersteuning heeft alleen zin als deze leidt tot een verhoging van het welbevinden van de inwoner en zijn of haar omgeving. We wilden in 2025 meer sturen op het resultaat van de geboden ondersteuning. Onderdeel van het sturen op resultaat is het monitoren en verbeteren van de kwaliteit van zorg en ondersteuning van jeugdhulp. Dit gebeurde via een periodieke controle op de aanwezigheid en kwaliteit van een plan.

Acties

We implementeren en gaan verder met het ontwikkelen van Bevorderen Sociale Veerkracht

De ervaringen en leerpunten uit het NPG-project Bevordering sociale veerkracht (2021-2024) zijn in 2025 opgenomen in de pilot Integrale aanpak voor inwoners met gestapelde problematiek (bestuursopdracht). Ook is de visie sociale veerkracht met de leerervaringen uit het project geborgd in de planvorming voor de nieuwe stichting sociale teams.

We voeren het NPG-project Inzet Ervaringsdeskundigen Armoede en Sociale Uitsluiting uit

Dit NPG-project richt zich op de versterking van sociale veerkracht en het tegengaan van sociale uitsluiting van inwoners in armoede en/of schulden. Daarbij worden ervaringsdeskundigen ingezet om tot een betere aansluiting op de leefwereld van inwoners te komen. Deze inzet vergroot de impact van de interventie. De NPG-projecten worden verder toegelicht in programma 2.5. Gevolgen gas -en zoutwinning en lokaal programma NPG.

We voeren vroegsignalering van armoede en schulden integraal uit binnen de sociale teams

De Sociale Teams kunnen in voorkomende casussen snel de weg vinden naar de Kredietbank en de BWRI. De nieuwe participatiewet In Balans, het zelfstandigen loket en Team Erop Af dragen sterk bij aan de integraliteit van de samenwerking. De wens deze integrale samenwerking nog verder vorm te geven nemen we mee naar 2026. Voor meer informatie zie 2.2.5.

Doelstellingen

b. De sociale teams werken meer samen met de welzijnsdiensten

Ondersteuningsvragen van inwoners pakken we zo laagdrempelig mogelijk op. Door aansluiting van het welzijnswerk binnen de teams maakten we meer voorliggende ondersteuning mogelijk, liefst in groepsverband. Dit zorgde ervoor dat er minder vaak een beroep hoeft te worden gedaan op professionele zorg en ondersteuning.

Acties

We investeren in de samenwerking tussen sociale teams en welzijnsdiensten

Vanaf 2023 wordt invulling gegeven aan integrale gebiedsteams. In deze teams worden nieuwe aanmeldingen besproken. Vanuit alle disciplines is een vertegenwoordiger betrokken. Het gaat om toegang jeugdzorg, Wmo, welzijnstaken en de kredietbank. De nadruk ligt op de transformatie van geïndiceerde zorg naar laagdrempelige snelle ondersteuning.

We versterken de samenwerking tussen de sociale teams en jongerenwerk.

Vanuit de sociale teams zetten we het voorliggend veld steeds meer in. Casemanagers jeugd en jongerenwerkers werken vanaf 2023 samen in de sociale teams. Op deze manier worden jongeren, waar mogelijk, laagdrempelig ondersteund door een jongerenwerker. Daarna kan, indien nodig, opgeschaald worden naar de toegang tot jeugdzorg.

Doelstellingen

c. Inwoners ontvangen de benodigde hulp en ondersteuning binnen de wettelijke termijnen

We zetten in op het verkleinen van de wachtlijsten binnen de sociale teams en het beperken van de wachttijden tot de wettelijke termijnen.

Acties

We geven uitvoering aan de beheersmaatregelen en eventuele opvolging daarvan

We hebben meerdere beheersmaatregelen ingezet om de jeugdhulp beter en goedkoper te maken. De inhoudelijke en financiële voortgang is gemonitord met het dashboard Sociaal domein. Daarnaast hebben Team050 en Solidzorg de opdracht om de wachtlijsten weg te werken.

We zetten in op het voorkomen van wachtlijsten

We zijn gestart met het werken in gebiedsteams. Hierdoor wordt de samenwerking tussen de sociale teams en welzijnswerk versterkt met het doel meer voorliggend op te pakken en onnodige verwijzing naar zorg te voorkomen.

Doelstellingen

d. De sociale teams hebben een goed beeld van de lokale ondersteuningsbehoefte en maatschappelijke uitdagingen

Goed zicht op de lokale ondersteuningsbehoefte en maatschappelijk uitdagingen zorgt ervoor dat we beter kunnen inschatten of de sociale teams de goede dingen doen, en of ze de goede dingen goed doen. De sociale teams kunnen zich met de juiste informatie en gegevens ook beter en sneller aanpassen aan ontwikkelingen in de lokale samenleving.

Acties

We geven periodiek samen met de sociale teams duiding aan de cijfers en ontwikkelingen in de indicatoren

We verzamelen periodiek gegevens over zorggebruik voor managementrapportages en voor verbetering van kwaliteit en efficiëntie van zorggebruik. We signaleren trends, kostenontwikkeling en opvallende afwijkingen. In 2025 werken we aan de systematisering van de verzameling van gegevens, de analyse ervan en de vervolgstappen in de vorm van verbetering van werkwijzen.

We werken in 2026 aan het implementeren van de gebiedsanalyses

In 2025 hebben we in samenwerking met gebiedsregie en Kwartier zorg en welzijn een inventarisatie gedaan naar de invulling van de gebiedsanalyses. Deze analyses worden in 2026 definitief gemaakt en geïmplementeerd in de sociale teams en het welzijnswerk.

2.2.8 Verplichte beleidsindicatoren (BBV)

Indicatoren

Naam Indicator	Eenheid	Peiljaar	MG	Nederland
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2024	12,2	6,7
		2023	12,8	6,3
		2022	10,5	4,2
		2021	1,5	2,7
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2024	31	28
		2023	29	27
		2022	24	24
		2021	27	20
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2024	3,2	2,3
		2023	2,5	2,3
		2022	2,7	2,4
		2021	2,3	1,9
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	2024	608,4	850,2
		2023	606,4	839,9
		2022	603,7	827,6
		2021	590,4	807,6
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	2024	1,0%	1,0%
		2023	1,0%	1,0%
		2022	1,0%	1,0%
		2021	1,0%	1,0%
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2024	7,0%	6,0%
		2023	7,0%	6,0%
		2022	7,0%	6,0%

		2021	8,0%	6,0%
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbev. t.o.v. van de beroepsbev.	2024	70,5	73,2
		2023	70,1	73,1
		2022	69,3	72,2
		2021	67,2	70,4
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2024	3,0%	2,0%
		2023	3,0%	2,0%
		2022	3,0%	1,0%
		2021	2,0%	2,0%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	2025	256,3	297,9
		2024	344,4	280,7
		2023	332,1	280,4
		2022	329	281,2
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	2024	502,4	203,1
		2023	452,3	191,5
		2022	469,6	197,7
		2021	495,7	197,7
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2024	16,4%	13,2%
		2023	17,0%	13,5%
		2022	17,1%	13,9%
		2021	16,8%	14,0%
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2024	1,3%	1,0%
		2023	1,4%	1,1%
		2022	1,6%	1,2%
		2021	1,6%	1,2%
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2024	0,6%	0,4%
		2023	0,5%	0,3%
		2022	0,4%	0,3%
		2021	0,4%	0,3%
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	2025	820	660
		2024	890	720
		2023	880	700
		2022	860	710
Demografische druk	%	2025	77,2%	70,7%
<i>Toelichting: Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.</i>		2024	76,0%	70,4%
		2023	75,4%	70,3%
		2022	75,6%	70,3%

De gegevens kunnen onderhevig zijn aan verandering en zijn overgenomen van waarstaatjengemeente.nl op peildatum 18-02-2026

2.2.9 Financieel overzicht Sociaal

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Primitief begroot 2025	Begroting 2025 na wijzigingen	Realisatie 2025	Verschil 2025
Lasten					
Inkomensregelingen	42.568	43.145	44.074	44.033	42
(Werk)Participatie	24.229	21.152	22.175	22.753	-579
Burgerparticipatie	13.224	6.492	13.655	13.223	432
WMO (oude taken)	12.948	32.061	29.899	29.528	371
WMO Sociaal domein (nieuwe taken)	16.129	0	0	0	0
Accommodaties	2.082	1.453	1.812	1.736	76
Jeugd	42.564	43.561	44.360	44.900	-540
Onderwijs	10.810	10.637	12.477	11.948	528
Totaal Lasten	164.555	158.501	168.451	168.122	329
Baten					
Inkomensregelingen	34.882	34.076	38.253	38.014	239
(Werk)Participatie	5.547	2.631	2.805	3.321	-516
Burgerparticipatie	9.119	2.055	9.850	9.306	545
WMO (oude taken)	833	7.173	7.480	7.739	-259
WMO Sociaal domein (nieuwe taken)	7.354	0	0	0	0
Accommodaties	118	138	474	467	7
Jeugd	1.366	820	854	1.275	-421
Onderwijs	4.049	3.583	4.966	4.708	258
Totaal Baten	63.266	50.474	64.683	64.830	-147
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-101.289	-108.027	-103.769	-103.292	-477
Stortingen					
Inkomensregelingen	63	1	245	245	0
(Werk)Participatie	1.509	121	221	221	0
Burgerparticipatie	84	0	800	800	0
WMO Sociaal domein (nieuwe taken)	14	0	0	0	0
Accommodaties	0	0	800	800	0
Jeugd	95	0	3.164	3.164	0
Onderwijs	130	130	205	205	0
Totaal Stortingen	1.894	252	5.435	5.435	0
Onttrekkingen					
Inkomensregelingen	1.267	0	101	101	0
(Werk)Participatie	1.282	594	1.035	847	188
Burgerparticipatie	750	0	425	230	195
WMO (oude taken)	0	0	94	94	0
WMO Sociaal domein (nieuwe taken)	90	0	0	0	0
Accommodaties	4	4	4	4	0
Jeugd	1.358	0	95	95	0
Onderwijs	478	120	421	421	0
Totaal Onttrekkingen	5.230	718	2.176	1.793	383
Totaal mutatie reserves	3.336	466	-3.259	-3.642	383
Saldo van baten en lasten na bestemming	-97.953	-107.561	-107.028	-106.934	-93

Toelichting

Het saldo na bestemming op het programma sociaal is € 227.000 nadelig. De lasten zijn € 9.000 hoger en de baten zijn € 147.000 hoger. De mutatie reserve zorgt voor een nadeel van € 383.000. We lichten hieronder per onderdeel de belangrijkste wijzigingen toe.

Inkomensregelingen

Lasten (€ 42.000 voordelig): De lasten voor de Loonkostensubsidie zijn € 205.000 hoger dan begroot door toename van het aantal inwoners dat werkt met loonkostensubsidie o.a. de overbrugbanen. In 2026 ontvangen we deze hogere lasten weer van het Rijk in de definitieve bijstelling van de BUIG. Het gemiddelde bijstandsuitkering bedrag was hoger dan vooraf ingeschat waardoor er een nadeel is van € 832.000. In 2025 was er een daling in het gebruik van de bijzondere bijstand het voordeel is € 363.000. De risicodragende vorderingen zijn in 2025 afgenomen, hierdoor was er een lagere storting in de voorziening nodig dan begroot. Het voordeel is € 122.000. De declaraties van inwoners vanwege de Hersteloperatie Kinderopvangtoeslag zijn lager dan vooraf ingeschat het voordeel is € 96.000 hierdoor zijn de baten uit de specifieke uitkering van het Rijk ook lager. De salarislasten zijn € 372.000 lager dan begroot vanwege functies die nog niet ingevuld zijn en personeelsmutaties. Van de decentralisatie uitkering van het Rijk uit de meicirculaire 2025 voor inzet vroeg signalering (het Team Vroeg erop af) ad. € 82.000 is € 22.000 ingezet, de overgebleven middelen van € 60.000 wordt in 2026 besteed. Overige plussen en minnen tellen op tot een voordeel van € 76.000.

Baten (€ 239.000 nadelig): De onttrekking aan de voorziening dubieuze debiteuren, voor oninbare vorderingen, is € 80.000 lager dan begroot. Dit leidt tot een nadeel. Vanwege de lagere lasten voor de Hersteloperatie Kinderopvangtoeslag zijn de baten uit de specifieke uitkering € 96.000 lager dan begroot. Overige plussen en minnen tellen op tot een nadeel van € 63.000.

Werkparticipatie

Lasten (€ 579.000 nadelig): De omzet voor het werkbedrijf was in 2025 hoger dan begroot waardoor de directe kosten ook hoger zijn. Dit leidt tot een nadeel van € 95.000. Hier staan ook hogere baten tegenover. De lasten voor het leasen van het wagenpark waren te laag ingeschat waardoor er een nadeel is van € 216.000. Onze gemeente realiseert een hoger aantal plaatsingen voor beschermt werk dan de taakstelling van het Rijk. Waardoor de salarislasten en de lasten voor de ontwikkeling van deze inwoners hoger zijn. Daarnaast zijn er 8 overbrugbanen gerealiseerd die gefinancierd worden uit de JTF-subsidie Waardewerkt. Het totale nadeel is € 345.000. De lasten voor de tijdelijke huisvesting BWRI waren € 105.000 lager door minder uitgaven aan onderhoud, algemene kosten en energielasten. Daarnaast is de onttrekking aan de reserve Tijdelijke Huisvesting BWRI ook lager. Overige plussen en minnen tellen op tot een nadeel van € 28.000.

Baten (€ 516.000 voordelig): De omzet van het werkbedrijf laat een positief resultaat zien door een goede orderportefeuille. Het voordeel is € 343.000. Wedeka heeft het jaar 2024 positief afgesloten waardoor onze gemeente een bijdrage heeft ontvangen van € 246.000. In 2025 zijn de subsidies van het JTF niet ontvangen waardoor er een nadeel is van € 218.000. We verwachten deze in 2026 wel te ontvangen. Uit de voorziening RVU en verlofsparen SW-medewerkers is € 56.000 aangewend, dit is een voordeel in de baten. De subsidie van MDIEU was hoger dan begroot het voordeel is € 30.000. Overige plussen en minnen laten een voordeel zien € 59.000

Mutatie reserve: (€ 188.000 nadelig): Door de lagere lasten voor de Tijdelijke Huisvesting BWRI is de onttrekking aan deze reserve lager dan begroot, het nadeel is € 190.000. Overige plussen en minnen tellen op tot een voordeel van € 2.000.

Burgerparticipatie

Lasten (€ 432.000 voordelig): Het aantal inburgeringstrajecten neemt toe. Vanwege afboekingen van een aantal balansposten (opgenomen verplichtingen voorgaande jaren) zien we voor 2025 een voordeel in de lasten van € 831.000. Daar staat de lagere bijdrage van de specifieke uitkering tegenover. Per saldo een neutraal effect. De uitgaven voor domein overstijgend samenwerken waren € 86.000. Grotendeels wordt dit gedekt door de specifieke uitkering die hiervoor beschikbaar is. De vluchtelingen uit Oekraïne zijn opgevangen in Hoogezand, Muntendam en Slochteren. De lasten zijn € 335.000 hoger dan begroot. Dit komt met name door hogere kosten voor beveiliging, energie en schoonmaak. Hier staan ook hogere baten tegenover. Overige plussen en minnen tellen op tot een voordeel van € 11.000.

Baten (€ 545.000 nadelig): De baten van de specifieke uitkering Inburgering zijn € 831.000 lager. Hier staan de lagere lasten tegenover, per saldo een neutraal effect. De uitkering van de specifieke uitkering domein overstijgend samenwerken is € 69.000. Vanwege cofinanciering is dit € 17.000 lager dan de gemaakte kosten hiervoor. Het Rijk heeft een specifieke uitkering ter beschikking gesteld voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Deze baten zijn € 166.000 hoger dan begroot. Overige baten en lasten tellen op tot een voordeel van € 51.000.

Mutatie reserve (€ 195.000 nadelig): Voor de bestuursopdracht integrale gestapelde problematiek is er minder onttrokken uit de reserve, deze worden in 2026 besteed. Het nadeel is € 195.000.

WMO

Lasten (€ 371.000 voordelig): De lasten voor huishoudelijk hulp zijn ten opzichte van 2024 gestegen doordat er meer inwoners hiervan gebruik maken. De lasten voor 2025 zijn lager dan begroot omdat de groei lager is dan verwacht. Het voordeel is € 189.000. Aan verstrekking woonvoorzieningen is er € 54.000 meer besteed. Voor beschermd wonen zijn de lasten € 162.000 hoger, hiertegenover staan ook hogere baten. We zien een daling van het aantal mensen met dagbesteding, de lasten zijn daarom ook lager. Het voordeel is € 355.000. De toegerekende salarislasteren aan dit product waren € 109.000 lager. Overige plussen en minnen tellen op tot een nadeel van €66.000.

Baten (€ 259.000 voordelig): Voor beschermd wonen waren de baten € 234.000 hoger, de lasten waren ook hoger over 2025. De overige plussen en minnen tellen op tot een voordeel van € 25.000.

Accommodaties

Lasten (€ 76.000 voordelig): Deze afwijking wordt niet toegelicht.

Baten (€ 7.000 nadelig): Deze afwijking wordt niet toegelicht.

Jeugd

Lasten (€ 540.000 nadelig): De lasten van Jeugd ZIN zijn € 380.000 hoger. Eind 2025 is de indicatiewaarde voor Q3 en Q4 2025 nog fors toegenomen. Daarnaast is de verzilvering, percentage van de indicatiewaarde dat leidt tot een declaratie van een zorgaanbieder, meer gestegen dan verwacht. Dit heeft geleid tot een toename van de lasten in met name de 2e helft van 2025. Voor uitvoering van Gezond en actief leven akkoord (GALA), het integraal zorgakkoord (IZA) en Welzijn op recept zijn de lasten in totaal € 259.000 hoger dan begroot. Hier staan echter ook hogere baten tegenover. Dit is saldo neutraal. Overige verschillen tellen op tot een voordeel van € 99.000.

Baten (€ 421.000 voordelig): Dit voordeel wordt veroorzaakt door hogere baten voor GALA, IZA en Welzijn op recept (€ 398.000). Overige verschillen tellen op tot een voordeel van € 26.000.

	Realisatie 2025	Aantal jeugdigen met zorg 2025*
Zorg in natura		
Verblijf	10.592	171
Ambulante zorg	18.119	1.545
Dagbesteding	3.546	116
Overige vormen	5.814	650
Solidaire kosten	1.272	
PGB	111	15
Algemene Voorziening	496	
Toegang en uitvoeringskosten	4.280	
Volksgesondheid en preventie	2.464	
Totaal	46.694	

* Het totaal aantal jeugdigen met zorg in natura (unieke cliënten met declaratie) is 1.908 in 2025. In het jaar kunnen bij een jeugdige meerdere vormen van zorg zijn inqezet, derhalve kunnen de aantallen niet worden opgeteld tot het totaal aantal.

Bedragen x € 1.000

Onderwijs

Lasten (€ 528.000 voordelig): De uitgaven van onderwijsachterstanden beleid zijn lager dan begroot. Het voordeel is € 237.000. We ontvangen van het Rijk een specifieke uitkering hiervoor. De baten zijn dan ook lager, per saldo heeft dit een neutraal effect. Voor nieuwkomers onderwijs zijn de middelen provinciaal beschikbaar gesteld en zijn niet volledig besteed in 2025 het voordeel is € 94.000. Deze zullen in 2026 besteed gaan worden. Daartegenover staan ook lagere baten waardoor het geen effect heeft op het saldo. In 2025 waren de lasten voor leerlingenvervoer lager dan begroot door een lager aantal leerlingen dat gebruik maakte van leerlingenvervoer, het voordeel is € 206.000. Er is een subsidie van €140.000 verleend aan 4 scholen voor gezonde schoolpleinen. Hiervoor heeft de gemeente een subsidie ontvangen van de Stichting Nationaal Jeugdfonds en Jantje Beton. Per saldo geen effect. De verwarmingsinstallatie van het schoolgebouw aan de Mars is voor het einde van de levensduur vervangen. De restwaarde van de oude installatie is afgeschreven het nadeel is € 230.000. Voor het scholenprogramma zijn de sloopkosten opgenomen in de grondexploitatie vrijkomende locaties waardoor de lasten € 87.000 lager zijn. Daardoor zijn er ook lagere baten. De salarislasten zijn € 234.000 lager dan begroot vanwege personeelsmutaties en toerekening van salarislasten. De overige plussen en minnen tellen op tot een voordeel van € 40.000.

Baten (€ 258.000 nadelig): Door de lagere lasten van onderwijsachterstanden beleid en Onderwijs nieuwkomers is er een nadeel in de baten van € 237.000 en € 94.000. De gemeente heeft € 140.000 ontvangen van Jantje Beton, hiervoor hebben 4 scholen een subsidie ontvangen voor gezonde schoolpleinen. Er zijn € 87.000 lagere baten voor het scholenprogramma doordat de lasten zijn opgenomen in de grondexploitatie vrijkomende locaties. Overige plussen en minnen tellen op tot een voordeel van € 20.000.

2.3 Programma Fysieke leefomgeving

2.3.0 Inleiding

In deze paragraaf beschrijven we hoe we in 2025 hebben gewerkt aan de ruimtelijke en economische ontwikkeling van onze gemeente. We voeren verschillende beleidstaken tegelijk en in samenhang uit. Die hebben direct invloed op de leefomgeving van onze inwoners. Het gaat bijvoorbeeld over wonen, werken, verkeer en duurzaamheid.

Wij willen dat ook volgende generaties fijn kunnen wonen, werken en ontspannen in onze mooie gemeente. Daarom houden we in onze beslissingen rekening met de gevolgen op de omgeving.

Het programma Fysieke leefomgeving bestaat uit de volgende onderdelen:

2.3.1 Ruimtelijke ontwikkeling en kwaliteit

2.3.2 Wonen

2.3.3 Werken

2.3.4 Energie en Duurzaamheid

2.3.1 Ruimtelijke ontwikkeling en kwaliteit

Algemeen

Wij vinden het belangrijk dat onze leefomgeving van goede kwaliteit is. Wij willen dat onze inwoners goed kunnen wonen, leven en werken. In deze paragraaf beschrijven we de activiteiten en projecten die een bijdrage leveren aan de het op orde brengen en houden van de ruimtelijke kwaliteit van onze leefomgeving.

Doelstellingen

a. Het stedelijk gebied van Hoogezand en Sappemeer versterken

We willen dat Hoogezand en Sappemeer fijne plekken zijn om te wonen, te werken en te leven. We willen plekken verbeteren waar de leefbaarheid niet goed is.

Acties

Masterplan Regiocentra

Het Masterplan voor Hoogezand en Sappemeer is op 5 juni vastgesteld. Het Masterplan is een integrale visie voor het stedelijk gebied van Hoogezand en Sappemeer en geeft een ontwikkelperspectief voor de komende 10-15 jaar.

Opstellen van een visie op de spoorzone

In april 2025 werd duidelijk dat het rijk geld ter beschikking stelde voor de realisatie van de Nedersaksenlijn. Parallel aan de MIRT-verkenning die eind 2025 is gestart, zijn we gestart met een visie op de spoorzone. Deze ronden wij af in 2026.

Doelstellingen

b. Inspelen op ruimtelijke ontwikkelingen

Om woningbouwlocaties of nieuwe bedrijventerreinen mogelijk te maken doen wij ontwerp onderzoek. Wij maken ook visies en toekomstperspectieven voor deelgebieden en kernen, waarbij wij alle ruimtelijke belangen meenemen. Deze documenten onderbouwen nieuwe ontwikkelingen.

Acties

Scenariostudie bedrijventerrein Sappemeer-Oost

De scenariostudie wordt in 2026 uitgevoerd. Hierdoor is er een koppelkans met het uitvoeringsprogramma van de visie bedrijventerreinen.

Gebiedsvisie Steendam en Tjuchem

Voor de ontwikkelingen rondom Steendam en Tjuchem is een kansenkaart opgesteld. In 2026 gaan we verder met een gebiedsvisie waarin de opgaven en kansen op het gebied van o.a. vrijetijdseconomie, natuur, landbouw en water integraal worden meegenomen.

Doelstellingen

c. Samenwerking Omgevingsdienst Groningen

We werken samen met de Omgevingsdienst Groningen op het gebied van milieu: vergunningen, toezicht en handhaving. Voor de taken die de Omgevingsdienst voor ons uitvoert wordt jaarlijks een gerichte opdracht gegeven.

Doelstellingen

d. Werken onder de Omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Deze wet voegt meerdere regels voor de leefomgeving samen in één wet. Het gaat dan om regels voor bouwen, milieu, water, natuur en ruimtelijke ordening. De wet moet zorgen voor snellere en betere besluitvorming.

Acties

Opstellen transitieplan omgevingsplan

Eén gemeente dekkend omgevingsplan vervangt uiterlijk 2032 het tijdelijke omgevingsplan. Onze Omgevingsvisie biedt houvast en uitgangspunten voor het op te stellen omgevingsplan. Wij hebben in 2025 een transitieplan opgesteld waarmee we stapsgewijs, tot 2032, toewerken naar uniformering en integrale opname in het omgevingsplan. Het transitieplan wordt in Q1 2026 vastgesteld. Tijdens de transitie blijven wij initiatieven en gebiedsontwikkeling mogelijk maken.

Doelstellingen

e. Verdere verbetering van de mobiliteit

Op 28 november 2024 is het mobiliteitsplan vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin staat beschreven hoe de gemeente de komende jaren werkt aan een verdere verbetering van de mobiliteit in onze gemeente. Als aanvulling op het mobiliteitsplan is voor de zomer 2025 het uitvoeringsprogramma vastgesteld door het college. Vanuit dit plan deze plannen zetten we in 2025 specifiek in op het terugdringen van het aantal verkeerslachtoffers in onze gemeente en betere doorstroming van het verkeer in Hoogezand en Sappemeer.

Acties

Opstellen van een visie op de spoorzone

In april 2025 werd duidelijk dat het rijk geld ter beschikking stelde voor de realisatie van de Nedersaksenlijn. Parallel aan de MIRT-verkenning die eind 2025 is gestart, zijn we gestart met een visie op de spoorzone. Deze ronden wij af in 2026.

Opstellen uitvoeringsprogramma SPV 2020

Het Rijk heeft met het SPV 2030 (Strategisch plan verkeersveiligheid) het verkeersveiligheidsbeleid aangescherpt. Op basis van een risico gestuurde aanpak wordt onderzocht of ongevallen voorkomen kunnen worden. Rijkssubsidies voor verkeersveiligheid worden gekoppeld aan de maatregelen in het uitvoeringsprogramma dat in 2025 is vastgesteld door het college.

Opwaarderen treinstation Hoogezand-Sappemeer

In 2025 is NS Stations gestart met de voorbereiding voor de renovatie van het treinstation. We verwachten dat in 2026 het station is gerenoveerd en het omliggende terrein heringericht.

Doelstellingen

f. Behartigen van onze belangen in plan- en beleidsvorming van derden

Het is belangrijk om aangesloten te zijn bij planvorming van derden. Hierdoor worden de belangen van onze gemeente naar voren gebracht en bewaakt. Tegelijkertijd is het een kans om te zien of er meerwaarde gecreëerd kan worden.

Indicatoren

De gemeente heeft de ambitie om een aantrekkelijke en leefbare gemeente te zijn. Deze ambitie volgen wij aan de hand van de Leefbaarometer op wijkniveau. De Leefbaarometer is een monitor- en signaleringsinstrument van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties waarmee een inschatting wordt gegeven van de leefbaarheid in Nederland. Dat is gedaan aan de hand van een groot aantal kenmerken van de woonomgeving, zoals type voorzieningen, lokale geluidsbelasting en onveiligheid. De Leefbaarometer geeft een indruk van waar het naar verwachting goed of slecht is gesteld met de leefbaarheid (signalering) en hoe die leefbaarheid zich ontwikkelt (monitoring). De Leefbaarometer wordt iedere twee jaar geactualiseerd.

Ten opzichte van 2022 is de leefbaarheidssituatie in 2024 in enkele wijken of dorpen licht gewijzigd. Dit is het gevolg van kleine verschuivingen in de onderliggende kenmerken van de woonomgeving.

Wijk	Leefbaarheidssituatie								
	2002	2008	2012	2014	2016	2018	2020	2022	2024
Foxham en Hoogezand-Noord	6	6	6	6	6	6	6	5	6
Hoogezand-Zuid	4	4	4	4	4	4	4	5	5
Kalkwijk	7	7	8	8	8	8	8	8	8
Sappemeer	6	6	6	6	6	6	6	7	6
Kiel-Windeweer	9	9	9	9	9	8	8	8	8
Kropswolde	8	8	8	9	9	9	9	8	8
Foxhol	4	6	6	6	6	6	6	5	5
Westerbroek en Waterhuizen	7	7	7	7	8	7	7	8	8
Harkstede, Scharmer en Woudbloem	7	7	7	8	8	8	8	8	8
Kolham	7	7	7	8	8	8	7	7	7
Froombosch	6	6	6	7	8	7	7	7	7
Slochteren	6	6	6	7	7	7	6	7	6
Schildwolde	6	6	6	7	7	7	7	7	7
Hellum	7	7	7	8	8	8	8	8	7
Siddeburen	6	6	6	7	7	7	7	7	6
Eemskanaal-Zuid	7	6	6	7	7	7	7	6	6
Tjuchem en Steendam	7	7	7	8	8	8	8	8	7
Muntendam	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Noordbroek	6	6	6	7	6	7	7	7	6
Zuidbroek	7	7	7	7	7	8	8	7	7
Meeden	6	6	6	7	7	7	7	7	7

Legenda:

4 = Zwak, 5 = Voldoende, 6 = Ruim voldoende, 7 = Goed, 8 = Zeer goed, 9 = Uitstekend

2.3.2 Wonen

Algemeen

Er is in Nederland een tekort aan betaalbare en passende woningen. Met de Wet versterking regie volkshuisvesting wil de landelijke overheid dit tekort terugdringen. Voor gemeenten en provincies verandert er veel door deze wet. Er zijn nieuwe verplichtingen, zoals het volkshuisvestingsprogramma. De wet is nog niet in werking getreden. Toch zijn de Groninger gemeenten en de provincie al aan de slag gegaan met de voorbereiding van het volkshuisvestingsprogramma. Zo wordt een provinciaal woningbehoefteonderzoek uitgevoerd.

In 2026 werken wij aan het lokale volkshuisvestingsprogramma. Wij maken daarbij gebruik van de uitkomsten van het woningbehoefteonderzoek. In het volkshuisvestingsprogramma geven wij aan hoeveel, waar en voor wie wij bouwen en welke maatregelen wij daarvoor nemen. De 'Woonvisie Midden-Groningen 2024-2030, Met focus vooruit' en de Woonzorgwielzijnsvisie Midden-Groningen 2025-2030, Voor iedereen een thuis!' zijn hiervoor een belangrijke basis.

Doelstellingen

a. Versnellen woningbouw

Tot 2030 moeten in de gemeente ongeveer 1.250 woningen toegevoegd worden. Dit betekent een grote nieuwbouwpoging. De gemeente bouwt zelf geen woningen. Wij maken nieuwbouw mogelijk en willen versnellen. Wij doen dit door zelf locaties (plekken) te ontwikkelen, marktpartijen uit te nodigen en door mee te werken aan goede plannen. Wij houden goed in de gaten of de landelijke overheid en de provincie geld hebben om ons te helpen bij het sneller bouwen van woningen.

In Hoogezand en Sappemeer (stedelijk gebied) moeten 500-675 woningen worden toegevoegd. In de dorpen moeten 525-750 woningen extra worden gebouwd tot 2030. Er is behoefte aan allerlei woningen. Er moeten meer woningen komen voor kleine huishoudens, vooral sociale huurwoningen. Dit zijn woningen voor jongeren (starters), maar vooral voor ouderen. In Hoogezand en Sappemeer kan dit een mix van appartementen en woningen met een tuintje zijn. In de dorpen is er meer vraag naar kleine woningen met een tuin. Overal in de gemeente is vraag naar koopwoningen voor gezinnen. De meeste vraag is er naar betaalbare (tot € 320.000) en middel dure (€ 320.000 - € 500.000) koopwoningen.

Acties

Benutten van hulpmiddelen

We houden goed in de gaten of er subsidies komen om nieuwbouw te versnellen. In 2025 hebben wij een aanvraag voor de subsidie Woningbouw op Korte Termijn (WoKT) gedaan. Deze aanvraag voldeed aan de voorwaarden, maar is niet succesvol geweest. Er waren meer aanvragen dan waarvoor geld beschikbaar was. We hebben de wens dat er alsnog middelen beschikbaar komen.

Versterken samenwerking met marktpartijen

Wij werken samen met marktpartijen. Met de corporaties en hun huurderorganisaties maken wij in 2025 nieuwe langjarige prestatieafspraken. Wij overleggen regelmatig met makelaars. Wij geven marktpartijen snel duidelijkheid met ons afwegingskader voor initiatieven, met bouwveloppes (voorwaarden voor ontwikkeling van woningen) en goed overleg.

Wij hebben in 2025 twee keer overleg gehad met makelaars. Wij zijn bezig met het maken van nieuwe langjarige prestatieafspraken met corporaties en huurderorganisaties. In maart 2026 worden de afspraken vastgesteld. Bij de uitvoering van projecten en het programma vrijkomende schoollocaties werken wij samen met ontwikkelaars. Het afwegingskader voor initiatieven is nog in ontwikkeling.

Snelle afweging van nieuwe woningbouwinitiatieven

Wij hebben in 2025 plannen voor woningbouw in onze initiatievenloketten besproken. Veel initiatieven zijn afgehandeld in het 'kleine loket'. Grotere en ingewikkelder plannen zijn besproken in het 'grote loket'. We toetsen initiatieven aan de uitgangspunten van de woonvisie en brengen ons advies in als onderdeel van een bredere integrale afweging.

Doelstellingen

b. Goed wonen in de dorpen

Er zijn veel dorpen in de gemeente. Ieder dorp heeft een eigen karakter. Er zijn woondorpen en dorpen met voorzieningen. Ook het landschap waarin de dorpen liggen verschilt. Wij bieden ruimte voor nieuwbouw in alle dorpen. Ook werken wij samen met eigenaren aan woningverbetering. Het gaat dan onder andere om energiezuinig maken.

Acties

Verdere uitwerking centrumplan Muntendam

In 2025 zijn de plannen voor het dorps huis en de omringende openbare ruimte samen met bewoners en gebruikers van het dorps huis verder uitgewerkt. Nieuw element in de plannen is de huisvesting van het Sociaal Programma, dat bestaat uit het sociaal team oost en de GGD. Het woningbouwprogramma bestaat nu uit 18 grondgebonden woningen en een aantal (ca. 15) sociale huurappartementen in het voormalige gemeentehuis. Op 30 oktober 2025 heeft de gemeenteraad ingestemd met de plannen waarbij nadrukkelijk is gekozen voor realisatie van het uitgebreide ontwerp van het dorps huis (scenario 3). Daarbij zijn ook de benodigde middelen beschikbaar gesteld.

Doorgaan met de gebiedsgerichte aanpak Muntendam

De gebiedsgerichte aanpak (GGA) Muntendam voor het verduurzamen van woningen is in 2025 verder uitgerold. De afronding van de Regio Deal Oost-Groningen (2020-2025) is van invloed geweest op de uitvoering in 2025. Na de zomervakantie was duidelijk dat de gebiedsgerichte aanpak tot 1 januari 2027 voortgezet kan worden. Er is een aanbesteding geweest en die heeft geleid tot ruim 100 afspraken voor het maken van een plan van aanpak. Met hulp van de bespaarcoach wordt een plan gemaakt voor verduurzaming van de woning en de financiering daarvan. Met de GGA-subsidie kan een deel van de kosten van isoleren worden betaald. De subsidie is aanvullend op andere subsidies zoals die van maatregel 29 van Nij Begun. De GGA Muntendam richt zich op eigenaren van de goedkoopste koopwoningen die ook zelf in hun woning wonen.

In de markt zetten vrijkomende schoollocaties in de dorpen

In 2025 is voortgang geboekt bij het maken van plannen voor de vrijkomende schoollocaties in de dorpen. Voor de locaties in Siddeburen wordt gewerkt aan een overeenkomst. In Kolham zijn opties

op de drie beschikbare kavels voor eigenbouw. De kavels in Slochteren zijn in de verkoop. Voor Westerbroek loopt een tender. In Zuidbroek is een tender afgerond en heeft de winnaar de plannen op 1 december 2025 gepresenteerd op een bewonersavond. De raad heeft op 18 december 2025 ingestemd met de kaders voor de gebiedsontwikkeling Hereweg 196-216 in Meeden. De voormalige schoollocatie Hereweg 210 in Meeden is onderdeel van deze gebiedsontwikkeling. De gebiedsontwikkeling is een samenwerking tussen de gemeente en de eigenaren van de boomkwekerij.

Aandacht voor lokale woonvraagstukken

Op verzoek van de makers van dorpsplannen is een bijdrage geleverd voor het onderdeel wonen. Ook is verder gewerkt aan verduurzamen van woningen in de gebiedsgerichte aanpak in Muntendam. Het centrumplan Muntendam is een voorbeeld van lokaal maatwerk. Groninger Huis is hierbij betrokken. Er zijn concrete stappen gezet voor het initiatief Lang Leve Kolham (seniorenwoningen en een gemeenschapshuis). Lefier is een belangrijke partner in dit project.

Doelstellingen

c. Zorgen dat de kwaliteitsslag in het stedelijk gebied zichtbaar wordt.

Wij werken aan goed wonen en leven in Hoogezand en Sappemeer, die samen het stedelijk gebied vormen. Werken aan wonen in het bestaand stedelijk gebied draagt bij aan een betere kwaliteit van het stedelijk gebied. We bieden ruimte voor nieuwbouw en we werken aan verbetering van de bestaande woningvoorraad.

Acties

We starten met de nieuwbouw van woningen in de Vosholen fase 2

In 2025 is fase 2 van Vosholen 2 bouwrijp gemaakt, in 2026 worden deze werkzaamheden afgerond. De kavels worden verkocht aan en ontwikkeld door een projectontwikkelaar. Ook worden 28 sociale huurwoningen gebouwd.

Verdere uitwerking plannen Hoogezand-Noord (Zeeheldenbuurt-West)

Voor Zeeheldenbuurt West is in 2025 een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de woningbouwcorporaties Lefier en Groninger Huis waarin afspraken gemaakt worden over het aanwenden van het gemeenschappelijk bezit van partijen ten behoeve van de realisatie van een gemengd woningbouwprogramma van 164 sociale huurwoningen en 106-156 vrijesectorwoningen. In 2025 is een tenderprocedure gestart voor deze woningbouw (gunning verwacht in april 2026). Ook is in 2025 een voorontwerp wijziging omgevingsplan ter inzage gelegd. Vanaf 2^e helft 2027 wordt de eerste kaveluitgifte verwacht.

Groninger Huis heeft appartementen opgeleverd: 18 woningen aan de Van Linschotenstraat en 33 appartementen aan de Winkelhoek/Hoofdstraat.

Verdere uitwerking plannen Stadshart Hoogezand

De gemeente zet zich al jaren in voor de ontwikkeling van het Stadshart in Hoogezand. Sinds de jaren negentig van de vorige eeuw zijn percelen en panden aangekocht, is bestaande bebouwing gesloopt en zijn deelgebieden herontwikkeld. Doelstelling van de gebiedsontwikkeling is het afronden van het stadscentrum met een zorgvuldige aansluiting op en overgang naar het aangrenzende dorp.

Het vooropgestelde plan omvatte ongeveer 300 nieuwe grondgebonden woningen en appartementen voor verschillende doelgroepen, verdeeld over meerdere vlekken. Hierbij wordt gedacht aan (sociale) huurwoningen voor gezinnen, tweepersoonshuishoudens en senioren, evenals koopwoningen en koopappartementen. Er is geen ander programma dan woningbouw voorzien.

De planning was om de gemeenteraad na de zomer van 2025 een geactualiseerde grondexploitatie aan te bieden. Dit is helaas (nog) niet gelukt. Zodra er meer duidelijkheid ontstaat over de toekomst van het Stadshart wordt hierover een besluit voorgelegd aan de gemeenteraad. Tot dat moment blijven uitsluitend de noodzakelijke plankosten opgenomen, in afwachting van een definitief besluit over de verdere ontwikkeling van dit stadsdeel.

In de markt zetten van vrijkomende schoollocaties

Er zijn tenders uitgezet voor een aantal locaties: Multatulistraat, Mars en Aalbersestraat in Hoogezand. Voor de Multatulistraat is een koop-en ontwikkelovereenkomst getekend en zijn de plannen gepresenteerd op een inloopavond. Op deze locatie komen 36 woningen. De tender voor de Aalbersestraat is ook afgerond. Hier komen 16 woningen. De tender voor de Mars loopt nog. Voor de locatie aan de Troelstralaan is een bewonersavond georganiseerd.

Doelstellingen

d. Goed en betaalbaar wonen.

Wij werken aan een goede woning in een prettige omgeving voor al onze inwoners. Er moet een goede mix zijn. Er moeten woningen zijn voor starters en voor ouderen, voor grote en kleine huishoudens, voor huishoudens met en zonder kinderen. Er moeten koop- en huurwoningen zijn met verschillende prijzen. In ieder geval moeten er voldoende betaalbare woningen zijn. Er is behoefte aan ongeveer 360 extra sociale huurwoningen tot 2030.

Acties

We stellen nieuwe meerjarige afspraken met Lefier, Groninger Huis, Woonzorg Nederland en hun huurdersorganisaties vast

We hebben in 2025 gewerkt aan nieuwe meerjarige afspraken met Lefier, Groninger Huis, Woonzorg Nederland en hun huurdersorganisaties. Het is niet gelukt om de afspraken in 2025 af te ronden. Ondertekening van de afspraken staat gepland in het voorjaar 2026.

We maken concrete prestatieafspraken voor het jaar 2026

De prestatieafspraken voor 2026 zijn vastgesteld en ondertekend.

Doorgaan met leningen SVN

In 2025 is er goed gebruik gemaakt van de mogelijkheid om tegen een lage rente te lenen. We hebben 46 startersleningen, 26 stimuleringsleningen en 10 verzuilverleningen verstrekt. Dit betekent dat 46 huishoudens hun eerste koopwoning hebben kunnen kopen. In totaal hebben 26 huishoudens hun woning kunnen verduurzamen en/of levensloopbestendig kunnen maken met behulp van de stimuleringslening. In totaal is voor een bedrag van € 3.354.026 aan leningen verstrekt.

Doelstellingen

e. Speciale aandacht voor groepen die dat nodig hebben.

Wij willen dat iedereen goed kan wonen in de gemeente. Daarom hebben wij speciale aandacht voor een aantal groepen. Dit zijn jongeren/starters en ouderen. Dit zijn mensen met een zorgvraag. Dit zijn ook mensen die begeleiding nodig hebben bij het wonen.

Acties

We stellen een woonzorgvisie vast

Op 25 september 2025 heeft de gemeenteraad de 'Woonzorgwelzijnsvisie Midden-Groningen 2025-2030, Voor iedereen een thuis!' vastgesteld.

We onderzoeken de mogelijkheden voor goede huisvesting voor arbeidsmigranten

In 2025 zijn twee bijeenkomsten geweest over arbeidsmigranten. Deze bijeenkomsten zijn begeleid door experts van de VNG. Niet alleen huisvesting, maar ook andere relevante onderwerpen zijn belicht: registratie; zorg en welzijn; toezicht en handhaving; economie. Dit heeft nog niet geleid tot concreet resultaat voor de huisvesting. Er is een start gemaakt.

We voeren kamerverhuurbeleid in

Het ontwerp wijzigingsbesluit omgevingsplan Kamerverhuur en hospitaerverhuur is in 2025 afgerond. Vanwege de kerstperiode is de ter inzage legging uitgesteld naar 2026. Vaststelling en invoering staan gepland voor 2026.

Indicatoren

Om onze woningbouwambities te monitoren gebruiken wij onderstaande indicator.

woningvoorraad (bron: CBS)	2022	2023	2030
beginstand woningvoorraad per 1 januari	28.313	28.587	> 29.663

2.3.3 Werken

Algemeen

Wij vinden het belangrijk dat iedereen mee kan doen, goed kan wonen en werken. Wij willen een economie waar zoveel mogelijk mensen aan het werk zijn. Want met een baan kunnen mensen hun rekeningen betalen en krijgen ze geen geldproblemen. Als je werk hebt, heb je ook meer sociale contacten. En daarmee krijgen mensen een positieve eigenwaarde. Om te zorgen voor voldoende banen in onze gemeente, moeten we goed voor onze bedrijven zorgen. We willen voldoende ruimte voor bedrijven om te zorgen dat bedrijven door kunnen ontwikkelen in onze gemeente. Onze werklocaties moeten aantrekkelijk zijn voor ondernemers, zodat ze in onze gemeente willen blijven. Aantrekkelijke werklocaties voor bedrijven trekt bovendien ook nieuwe bedrijven naar onze gemeente. Met de volgende doelen willen we dat bereiken:

- Wij willen een uitstekende service bieden voor ondernemers en instellingen;
- Wij willen een duurzaam perspectief voor de landbouwsector;
- Wij willen aantrekkelijke winkelgebieden;
- Wij willen een groeiende en vitale vrijetijdssector.

Doelstellingen

a. Wij willen een uitstekende service bieden voor ondernemers en instellingen

Wij denken mee met bedrijven die in onze gemeente willen starten of bedrijven uit onze gemeente die willen groeien. Dit doen wij ook bij bedrijven die willen samenwerken met elkaar of met het onderwijs. Zo helpen wij mee met ideeën van bedrijven om te vernieuwen en te ontwikkelen.

Acties

Lokale economische agenda

De lokale economische agenda is in 2025 vastgesteld door de gemeenteraad.

Aanspreekpunt voor ondernemers

In 2025 hadden we veel contact met bedrijven. We bezochten wekelijks 1 of 2 bedrijven. We hielpen bijvoorbeeld bij aanvragen van vergunningen of bij de aankoop van bedrijventerreinen. Door dit persoonlijke contact weten bedrijven ons goed te vinden.

Uitvoeringsagenda bedrijventerreinvisie

In 2025 heeft het college een uitvoeringsagenda bedrijventerreinvisie vastgesteld.

Informatie geven

Belangrijke ontwikkelingen voor bedrijven worden actief door ons gedeeld met het netwerk van ondernemers en ondernemersverenigingen. In 2025 zijn 6 nieuwsbrieven voor ondernemend Midden-Groningen uitgebracht. Het delen van ontwikkeling vindt ook plaats via mail. En via de structurele overleggen met onder andere het platform detailhandel, de landbouw (het landbouwoverleg), met de recreatiebedrijven en ondernemersverenigingen. Onze regelingen zijn ook via de lokale kranten en andere nieuwskanalen gedeeld.

Werk en onderwijs op elkaar afstemmen

Tijdens de Innovatieweek 2025 bezochten basisschoolleerlingen lokale bedrijven. Ze leerden over techniek en werkten in het technieklokaal van het Aletta Jacobs College. Ook was de Innovatiewerkplaats (IWP) in Hellum actief. Studenten van Hanzehogeschool en Terra MBO werkten daar aan maatschappelijke vraagstukken van ondernemers en inwoners.

Doelstellingen

b. Wij willen een duurzaam perspectief voor de landbouwsector

De landbouw is voor onze gemeente belangrijk. Met een duurzaam perspectief bedoelen we dat er voor boeren duidelijkheid voor de langere termijn moet zijn, met een goede toekomst. Net als in de rest van Nederland krijgt de landbouw in onze gemeente te maken met grote veranderingen. Samen met landbouwers, maatschappelijke organisaties en inwoners is een agenda opgesteld.

Acties

Agenda voor de Veenkoloniën

In 2025 is een uitvoeringsplan opgesteld voor Agenda voor de Veenkoloniën. De samenwerking in Agenda voor de Veenkoloniën is verlengd tot 2030. Een belangrijk punt uit het uitvoeringsplan is een samenwerking met Innovatie Veenkoloniën. Samen met Innovatie Veenkoloniën wordt vanaf 2026 gewerkt aan een gebiedsprogramma. Ketenpartijen zoals Agrifirm, Avebe, Cosun, maatschappelijke organisaties en onderwijs werken in Innovatie Veenkoloniën samen. In het gebiedsprogramma wordt gewerkt aan landelijke en Europese doelstellingen voor natuur, water, stikstof en klimaat. Dit hangt nauw samen met het gebiedsprogramma zoals dit door provincie Groningen voor 'Toekomst Landelijk Gebied' is opgesteld. De partijen gaan gezamenlijk op zoek naar financiering voor dit programma, door het aanvragen van subsidies bij verschillende Europese en landelijke programma's.

Landbouwagenda

De gemeenteraad heeft in 2025 de Landbouwagenda Midden-Groningen vastgesteld. Thema's in de landbouwagenda zijn: het buitengebied in beeld, oog voor elkaar, groenblauwe dooradering, en vernieuwing en verduurzaming.

Transitie Landelijk Gebied Groningen

Provincie Groningen spreekt nu over Toekomst Landelijk Gebied. Het gebiedsprogramma is in 2024 vastgesteld door Provinciale Staten. Er zijn nog niet voldoende middelen beschikbaar vanuit de Rijksoverheid om alles wat in het Provinciale gebiedsprogramma is opgenomen uit te voeren. De provincie heeft nu een aantal trajecten aangewezen die prioriteit krijgen. Het laagveengebied in Midden-Groningen is ook één van de trajecten. Dat zal verder gaan onder de noemer Veenweidestrategie. Het vervolg moet nog van start. Er zijn nog geen concrete maatregelen genomen.

Verbindingen leggen

Er zijn verschillende bedrijfsbezoeken afgelegd bij agrariërs.

Tijdens de landelijke campagne 'de week van ons eten' werd samen met marketing Midden-Groningen het evenement 'De Boer Op Midden-Groningen' georganiseerd. Een dag waarop bedrijven de deuren konden openen voor bezoekers. Verspreid door de hele gemeente deden bedrijven mee, er was een route die gevolgd kon worden.

Het college heeft Nadere regels vastgesteld waarmee subsidie kan worden verstrekt om verbinding tussen sector en maatschappij te realiseren. In 2026 is de subsidie ook nog beschikbaar.

Landbouwoverleg

In 2025 is halfjaarlijks het landbouwoverleg Midden-Groningen georganiseerd. Bij dit overleg was vertegenwoordiging van de landbouwverenigingen en LTO aanwezig.

Doelstellingen

c. Wij willen aantrekkelijke winkelgebieden

Winkelgebieden hebben verschillende functies. Aantrekkelijke winkelgebieden zijn belangrijk voor de economie en de werkgelegenheid. Daarnaast hebben zij een sociale functie: het zijn plekken waar mensen elkaar ontmoeten. Ook dragen goede winkelgebieden bij aan het woongenot.

In Midden-Groningen is meer winkelruimte dan er winkels zijn. Daardoor staan sommige winkelpanden leeg. Leegstand is niet goed voor de uitstraling en de sfeer van een winkelgebied. Ook kunnen lege panden in slechte staat raken. Leegstand in winkelgebieden hangt samen met veel factoren, zoals economische ontwikkelingen en het veranderende winkelgedrag van consumenten. Niet alle factoren zijn direct door de gemeente te beïnvloeden. Onze inzet richt zich daarom vooral op het sturen op de structuur van de detailhandel. Wij beperken het aantal locaties waar winkels zijn toegestaan, met name buiten de bestaande winkelgebieden. Zo voorkomen we versnippering en blijven onze winkelgebieden compact, aantrekkelijk en levendig.

Acties

Wij geven aan in welke gebieden winkels mogen zitten

In Midden-Groningen staan wij nieuwe winkels alleen toe in bestaande winkelgebieden. Dit draagt bij aan levendige en aantrekkelijke winkelgebieden. In 2025 zijn er geen nieuwe winkels buiten de aangewezen gebieden toegevoegd.

Wij maken het platform detailhandel mogelijk

Binnen het platform detailhandel komen winkeliersverenigingen samen om ontwikkelingen te bespreken en informatie te delen. In 2025 is het platform vier keer bijeengekomen.

Wij werken zoveel mogelijk mee aan verandering van gebruik van een winkelpand

In 2025 zijn verzoeken ontvangen voor ander gebruik van winkelpanden. Waar dit paste binnen het beleid en de regels, is hieraan medewerking verleend. Dit betekent niet automatisch dat aanvragers dan ook overgaan tot realisatie van hun plannen.

Doelstellingen

d. Wij willen een groeiende en vitale vrijetijdssector

Wij zetten ons in voor een volwaardige en vitale vrijetijdssector, zoals verwoord in de in december 2022 vastgestelde visie op de vrijetijdseconomie en de daarbij behorende uitvoeringsagenda. Wij willen een vrijetijdssector met gezonde en aantrekkelijke bedrijven, waar veel toeristen hun vakantie willen doorbrengen.

De vrijetijdssector draagt bij aan de brede welvaart in onze gemeente. We doen het ook niet alleen, maar samen met de inwoners en met een groot aantal samenwerkingspartners. Deze partners dragen daarmee bij aan de doelstellingen en de acties.

Acties

Afronding uitvoeringsagenda 2023-2026

Vanuit de uitvoeringsagenda worden de laatste projecten afgerond. De haven Zuidbroek is in een voorbereidingsfase. De faciliteiten van de haven worden waar mogelijk voor het komende vaarseizoen met voorrang verbeterd. Vanuit het Ontwikkelprogramma Ruimte voor Vrijetijd (onderdeel Nij Begun) worden gedeelde programma's opgetuigd waarin ook onderdelen van de uitvoeringsagenda een plek hebben gekregen.

Uitvoeringsagenda 2027-2030

In 2026 zal met de Economische Agenda Nij Begun en het Ontwikkelprogramma Ruimte voor Vrijetijd een aantal projecten binnen onze gemeente en ook een aantal provinciaal brede projecten worden opgestart. Daarmee wordt ook richting gegeven aan het opstellen van een nieuwe uitvoeringsagenda. Bestemmingsontwikkeling rondom het Roegwold en het Zuidlaardermeergebied staan hierin centraal.

Informatievoorziening en samenwerking rond het Zuidlaardermeer

De uitvoering van deze informatievoorziening in Visit Groningen stijl is voorbereid en wordt in 2026 gerealiseerd.

Meerdere fietspaden worden opgeknapt.

Afgelopen jaar zijn verschillende routes opgeknapt.

Het onderzoek naar onze zwemstranden wordt uitgewerkt in een plan van aanpak.

Het plan van aanpak is uitgewerkt en sinds begin 2026 in uitvoering. Bij Meerwijck, Schildmeer en Botjes Zandgat worden de ballenlijnen, stranden en waar mogelijk paden en voorzieningen vernieuwd of hersteld. Aan het Schildmeer is een speelelement toegevoegd. De werkzaamheden in Meerwijck worden gecombineerd met de verschillende werkzaamheden in het gebied. Ook een betere toegankelijkheid van het surfstrand voor mindervaliden toegankelijkheid komen daarbij aanbod.

Het onderzoek naar kanosteigers wordt uitgewerkt in een plan van aanpak.

Bij de realisatie van het surfstrand is ook gebruik met een kano in het ontwerp meegenomen. Veder zal in het nieuwe ontwerp van de passantenhaven in Zuidbroek ook een kanosteiger worden meegenomen. In het Zuidlaardermeer en daarmee verbonden van Turf naar Toervaart vaarverbinding is het kanovaren onderdeel van de opgave in de waterrecreatie.

Ontwerp voor het Beleefpark Meerwijck

Het ontwerp van het beleefpark is gereed. Hierover vindt momenteel participatie plaats met de inwoners en bedrijven uit Meerwijck en Kropswolde. Er dient nog budget voor de uitvoering beschikbaar te worden gesteld.

Indicatoren

De effecten van het uitvoeren van de uitvoeringsagenda zijn meer bezoekers, meer toeristische overnachtingen en een verhoging van de bestedingen. Uiteindelijk draagt dit bij aan een groei van bedrijven en werkgelegenheid. Onderstaande tabel laat de ontwikkeling in de afgelopen jaren zien.

Werkgelegenheid in de vrijetijdssector	2020	2021	2022	2023	2024	2030
Aandeel toeristische banen in onze gemeenten t.o.v. totaal aantal banen	4,4%	4,1%	5,1%	5,0%	5,2%	5,5%

Bedrijvigheid in de vrijetijdssector	2020	2021	2022	2023	2024	2030
Aantal bedrijven in vrijetijdssector	360	30	360	370	430	450

Overnachtingen	2020	2021	2022	2023	2024	2030
Aantal toeristische overnachtingen	201.000	222.000	207.000	215.000	248.000	> 250.000

2.3.4 Energie en duurzaamheid

Algemeen

In 2019 heeft uw raad een duurzaamheidsvisie vastgesteld. Sinds die tijd werken wij aan de uitvoering van deze visie. De visie is ambitieus, en we willen die ambitie ook echt waarmaken. Sinds 2021 zijn we een Global Goals-gemeente. De Global goals zijn 17 doelen die alle bijdragen aan één opdracht: duurzame ontwikkeling. Dat wil zeggen zo ontwikkelen dat het goed is voor alle mensen van nu zonder dat we de generaties na ons opzadelen met problemen.

Ieder jaar kiezen we een aantal thema's waar we extra op inzetten. We besteden veel aandacht aan de sociale kant van duurzaamheid. Armoede is een groot probleem in onze gemeente en wordt groter. Veel mensen kunnen hun woning niet verduurzamen, bijvoorbeeld door gebrek aan geld. Vooral in wijken met goedkope huizen zijn de energiekosten vaak hoog. Gelukkig zijn er steeds meer regelingen en subsidies voor energiebesparing, verduurzaming en isolatie. Relevante subsidies voor het Programma Energie en Duurzaamheid zijn: SPUK Energiearmoede, SPUK Lokale Aanpak Isolatie (ook wel het Nationaal Isolatieprogramma of NIP), Volkshuisvestingsfonds (VHF), en Maatregel 29 vanuit Nij Begun.

De overgang naar duurzame energievormen vraagt om veel inspanningen van onze gemeente? De elektriciteit die geproduceerd wordt, moet duurzaam zijn. Dat kan bijvoorbeeld op basis van zon of wind. En de warmte die we gebruiken moet ook op een duurzame manier worden geproduceerd. De plannen die we hiervoor maken, maken we vaak samen met onze buurgemeenten/ in regionaal verband. In 2021 is de Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 vastgesteld. De RES focust op 'de duurzame energieproductie op land' en op 'het duurzaam en aardgasvrij verwarmen van warmtevraag van de gebouwde omgeving'. In 2023 is de RES 2.0 opgeleverd. In 2021 is ook de Transitievisie Warmte (TVW) vastgesteld. De TVW beschrijft per wijk welke mogelijkheden er zijn om hier van het aardgas af te gaan. Wij maken sinds de vaststelling van de TVW in diverse wijken plannen om van het aardgas af te gaan, zogenaamde wijkuitvoeringsplannen. Dit doen wij samen met de inwoners.

Belangrijk onderwerp in de energietransitie is het overvolle elektriciteitsnet. Het maken van plannen hoe hiermee om te gaan is een spannend proces waar wij samen met andere gemeenten aan werken. Wij verzamelen gegevens over nieuwe plannen en de gevolgen voor de vraag naar elektriciteit en aanbod van elektriciteit en overleggen met Enexis. Dit doen alle Groninger gemeenten samen, onder aansturing van de provincie, in het Provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (PMIEK). Het PMIEK is bedoeld om keuzes op het gebied van ruimte en energie samen te brengen en af te stemmen. Hierbij zitten de gemeenten, de provincie en de netbeheerders aan tafel. De RES en de PMIEK worden om de 2 jaar vernieuwd, de TVW om de 4 jaar. Dit is een wettelijke verplichting. In 2024 is op provinciaal niveau 'de Groninger Energie Board' geïnstalleerd. Op de agenda van deze Energy Board staan alle energieonderwerpen die op regionaal schaal worden opgepakt: 1) de RES, 2) de PMIEK, 3) de CES (Cluster Energie Strategieën); de energietransitie van de industrie en 4) de Warmtevraag regionaal.

Een thema dat meer in de belangstelling is gekomen sinds het moment dat de duurzaamheidsvisie is vastgesteld is klimaatadaptatie. Hoe passen wij ons aan, aan het veranderend klimaat? Samen met de werkregio Groningen - Noord Drenthe hebben wij de Regionale Adaptatiestrategie (RAS) opgesteld en vastgesteld. In het verlengde van de RAS is de Regionaal Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie (RUA) uitgewerkt. Op basis van deze RUA hebben wij aanspraak gemaakt op de Tijdelijke Impulsregeling Klimaatadaptatie van het Rijk. Input voor de RUA is onze Lokale Adaptatie Strategie. Deze bevat onder meer een lijst met projecten waarmee wij de droogte, de hitte, en wateroverlast bestrijden.?

Tot slot is er aandacht voor de voorbeeldrol van de gemeente. Wij willen extra stappen maken om verder te verduurzamen. Belangrijke onderwerpen zijn Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI), het verduurzamen van onze gebouwen en het verduurzamen van het wagenpark van de gemeente.

Doelstellingen

a. Bieden van ondersteuning aan individuele inwoners om te verduurzamen

Wij helpen onze inwoners bij het vinden van de juiste informatie en middelen. Ook maken wij het mogelijk dat onze inwoners duurzaam kunnen handelen.

Acties

Beleid elektrische laadpalen

In september 2025 heeft de raad de laadvisie Midden-Groningen 2025 vastgesteld. Deze visie is een herijking van de in 2022 vastgestelde eerste gemeentelijke laadvisie. Waar de eerste laadvisie zich vooral richtte op de rol van de gemeente bij het realiseren van een dekkend laadnetwerk voor personenvervoer, wordt in de laadvisie uit 2025 ook ingezet op het realiseren van een dekkend laadnetwerk binnen onze gemeente voor lichte en zware logistieke voertuigen.

Energieloket, energiecoaches en bespaarcoach

Inwoners kunnen gratis informatie krijgen via het energieloket. In 2025 is het energieloket opnieuw aanbesteed en gegund aan het Regionaal Energieloket. Ongeveer 1500 inwoners bezochten de website. Mensen zochten voornamelijk informatie over subsidies, vakspecialisten in de regio of isolatiemogelijkheden. De tevredenheid blijft hoog met een score van 90%, hoewel de bezoekerscijfers terug zijn gelopen. Dit is te verklaren doordat er in 2025 communicatief veel meer aandacht is geweest voor de openstelling van de Nij Begun isolatiesubsidie. Als vraagbaak en databank blijft het energieloket een goed gewaardeerde basis.

SPUK Energiearmoede en Nationaal Isolatie Programma

Wij voeren de SPUK-regeling Energiearmoede uit. Met deze SPUK helpen wij huishoudens met het nemen van energiebesparende maatregelen. En wij voeren ze voor hen uit door bijvoorbeeld het inzetten van energiecoaches, een bespaarcoach, een klusbus en een cv-dokter. Zo zijn er bijna 600 klusbusbezoeken geweest en er zijn bijna 300 cv-ketels energiezuiniger ingesteld door de cv-dokter. De bespaarcoaches hebben ruim 450 huiseigenaren in de gemeente geholpen. Ook hebben we in 2025 samen met Lefier en Groninger Huis bijna 200 slimme energiedisplays geïnstalleerd bij huurders. Aanvullend voeren we de SPUK Lokale Aanpak Isolatie uit, ook wel het Nationaal Isolatieprogramma genoemd (NIP). 1.605 huiseigenaren in onze gemeente kunnen uit deze regeling € 1.000 subsidie ontvangen voor het isoleren van hun eigen woning. In 2025 is hier door ca. 50 inwoners gebruik van gemaakt. Dit zijn er minder dan gehoopt, wat samenhangt met de onduidelijke en onzekere ontwikkelingen rondom de Nij Begun isolatiesubsidie.

Maatregel 29 en Volkshuisvestingsfonds

Voor bewoners van Noorderpark, Spoorstraat-Kieldiep en Gorecht is een subsidieregeling ingericht op basis van Maatregel 29 en het Volkshuisvestingsfonds. Inmiddels hebben ongeveer 200 huishoudens gebruikgemaakt van deze regeling voor verduurzaming en het aanpakken van achterstallig onderhoud. (Dit is ongeveer 25% van de huishoudens waarvoor de regeling tot op heden is opengesteld.) Begin 2026 wordt de regeling opengesteld voor de resterende circa 900 adressen (fase 5) en voortgezet in samenwerking met uitvoerende partijen. Daarnaast wordt ingezet op het bereiken van meer bewoners uit fase 1 tot en met 4.

Doelstellingen

b. Productie en gebruik van duurzame energie

In 2023 is het zonneparkenbeleid van onze gemeente herijkt. In de vastgestelde visie is aangegeven waar zonneparken worden toegestaan en onder welke voorwaarden. Participatie is één van deze voorwaarden. Productie op land concurreert met het gebruik van dezelfde grond voor bijvoorbeeld wonen en landbouw. En ook elektriciteit moet worden vervoerd van de producent naar de afnemer. Dit vraagt om uitbreiding en een betere benutting van het elektriciteitsnet, en om efficiënt ruimtegebruik. In de omgevingsvisie zijn voor deze onderwerpen kaders meegegeven. In het omgevingsplan worden deze nader uitgewerkt. De gemeente heeft een rol bij het maken van keuzes bij de ruimtelijke inrichting. Nieuwe afspraken en beleid maakt zij samen met haar inwoners. Maar ook samen met belangenorganisaties als de Natuur- en Milieufederatie, de energiecoöperaties, bewoners vertegenwoordigende organisaties en andere belanghebbenden.

Acties

Optimaliseren gebruik van het elektriciteitsnet

Samen met de netbeheerders, onze buurgemeenten en energiecoöperaties werken wij aan plannen om het elektriciteitsnet beter te benutten. De rol die de opslag van energie in batterijen hierbij kan spelen, wordt meegenomen bij deze plannen. Met Enexis hebben wij in 2025 afgestemd hoe wij in de toekomst intensiever en beter kunnen afstemmen over onze plannen en projecten en de elektriciteitsvraag die hier het gevolg van is. Hiertoe hebben Enexis en de gemeente in de zomer van 2025 een 'Samenwerkingsovereenkomst (SOK)' getekend. Op basis hiervan gaan we gezamenlijk aan de slag en zal als uitvloeisel hiervan een 'Nadere overeenkomst (NOK)' worden gesloten. In deze samenwerking en afstemming moeten wij nog leren en groeien. Onder de vlag van de PMIEK worden wij op de hoogte gehouden van de voortgang van energie-infrastructuur projecten.

Doelstellingen

c. Aardgasvrije wijken

Wij hebben in 2021 de Transitievisie Warmte (TVW) vastgesteld. De visie beschrijft welke techniek om van het aardgas af te gaan voor de diverse wijken het meest logisch is. Nu de visie is vastgesteld worden wijkuitvoeringsplannen (WUP's) gemaakt. Het opstellen van de TVW en WUP's is een wettelijke verplichting. Wij hebben al een aantal lopende projecten waarbij wijken van het aardgas af gaan (Gorecht-noord, Steendam-Tjuchem). En we zijn in een aantal andere dorpen/wijken samen met de inwoners aan de slag met het maken van plannen, bijvoorbeeld in Lageland, de wijken het Zuiderpark en Vosholen in Hoogezand, en de Schildmeerdorpen. Van het aardgas af, raakt iedere inwoner van onze gemeente achter de voordeur. Wij betrekken bij het maken van de plannen de inwoners, maar ook woningcorporaties, bewonersorganisaties, huurdersorganisaties, de GrEK (Groninger Energiekoepel) en energiecoöperaties. Deze laatste worden steeds belangrijker omdat zij voor de gemeente vaak een goede ingang zijn naar onze inwoners; zij hebben immers goede contacten in de wijk. In 2025 hebben wij elke 6 weken afgestemd met de Regiotafel, waaraan de energiecoöperaties ook deelnemen.

Acties

Gasvrij Gorecht

In Gorecht-noord wordt gewerkt aan de realisatie van een warmtenet: 900 woningen gaan verwarmd worden met restwarmte van ESKA. Dit project is één van de NPG-projecten 2025. Toelichting op de voortgang van dit project wordt beschreven in paragraaf 2.5.

Aardgasvrij Steendam Tjuchem

In de dorpen Steendam en Tjuchem wordt een project uitgevoerd waarbij de woningen en gebouwen in de dorpen naast versterkt, ook verduurzaamd worden. Alle inwoners van de beide dorpen kunnen gebruikmaken van een verduurzamingssubsidie en een stimuleringslening aanvragen. Omdat er weinig gebruik gemaakt wordt van de stimuleringslening is er in 2025 in afstemming met de inwoners voorgesteld om maximaal 30 leningen beschikbaar te stellen. De raad heeft hiermee in januari 2025 ingestemd, waarmee er circa €900.000 aan financiële middelen is vrijgevallen binnen het project. In september 2025 heeft het college besloten deze middelen in te zetten in de vorm van incidentele subsidies aan de energiecoöperatie Steendam en de dorpshuisstichtingen in beide dorpen. Deze incidentele subsidies kunnen worden aangevraagd voor maatregelen gericht op de verduurzaming van de dorpshuizen en voor activiteiten die bijdragen aan het realiseren van een Smart Grid, met een rol voor energie managementsystemen en thuisbatterijen, en het ontzorgen van bewoners hierbij.

Overige wijkinitiatieven

De gemeente levert mensen en kennis voor een onderzoek van het dorp Kiel-Windeweer om in 2035 van het aardgas af te zijn en 90% minder olieproducten (benzine en diesel) te gebruiken. Via een dorpsenquête en een dorpsbijeenkomst is opgehaald wat inwoners van Kiel-Windeweer willen en nodig hebben rond de plannen van de Kielster Energie Coöperatie (KEC). Bureauonderzoek heeft uitgewezen dat om in de lokale energiebehoefte van het dorp te voorzien, de huidige regels en het huidige beleid niet genoeg ruimte bieden. Bij dit onderzoek zijn stakeholders betrokken (zoals lokale ondernemers en partijen uit de windsector) om mogelijke scenario's en investeringen in beeld te krijgen. Doel daarvan was ook om bewoners te laten zien wat lokale duurzame energie kan opleveren en hoe zij kunnen meedoen (participeren). Er is extra onderzoek nodig, zowel om draagvlak te krijgen als om technisch uit te werken wat de beste oplossingen zijn; de KEC pakt dit initiatief op. In Hoogezand-Noord is gekeken naar koppeling tussen het aanbod vanuit het Volkshuisvestingsfonds voor de minima met de rest van de eigenaar-bewoners en de verhuurders in deze buurt. Dit wordt vervolgd in 2026.

Versnellingsaanpakken

In 2025 zijn we gestart met het inrichten van versnellingsaanpakken, die gericht zijn op het aanbieden van kant en klare verduurzamingspakketten aan bepaalde buurten en op bepaalde momenten. Heel concreet zijn we bijvoorbeeld met 10 lokale ondernemers gestart met 'Nieuw huis? Nij Begun!'. Dit is een project waarbij we tijdens de verkoop van huizen de Isolatiesubsidie van Nij Begun 'mee verkopen', zodat er meteen rond de sleuteloverdracht geïsoleerd kan worden. Ook is een start gemaakt met de contingentenaanpak die gebaseerd is op het aanbieden van 'standaard maatregel pakketten' in stratenbuurten met vergelijkbare bouw. De resultaten van de eerste pilots met nieuwe aanpakken zijn nog niet duidelijk. Wij willen met het ontwikkelen van verschillende aanpakken inzicht verkrijgen in de (kosten)effectiviteit van de verschillende aanpakken.

In het kader van het doel 'woningen van het aardgas af' stelden wij als doel eind 2025 'in 15 wijken/ dorpen aan de slag te zijn met een wijkuitvoeringsplan (WUP) waarbinnen alle type wijken 1 tot en met 6 (uit de Transitievisie Warmte) vertegenwoordigd zijn'. Er zijn inmiddels in buurten uit alle categorieën plannen gemaakt.

- Het project Gasvrij Gorecht valt onder de (categorie 'stadskern dicht');
- PAW-buurt Steendam-Tjuchem onder categorie buurt met 'vrijliggende woningen';
- Vosholen, de meest recente nieuwbouwbuurt van Midden-Groningen, valt onder categorie 'overwegend nieuwbouw';
- In Foxhol, uit de categorie 'significant aandeel oude woningen' en groot aandeel sociale minima, is geprobeerd om duurzaamheid een plek te geven in hun dorpsplan;
- Het plan van KEC in Kiel-Windeweer om gasloos te worden valt onder de categorie 'ruime buurten en dorpen'. In dit plan worden zowel woningen als verduurzaming van het bedrijfsleven meegenomen;
- In het Zuiderpark (categorie 'stadskern ruim') ligt de nadruk nog vooral op isolatie.

Er is, aanvullend aan de plannen die hierboven zijn genoemd, een onderzoek geweest naar de mogelijkheid voor toepassing van een warmtenet in 15 buurten. 5 buurten blijken een groot potentieel te hebben: Noorderpark, Margrietpark, Woldwijck-Midden en Gorecht-West en Spoorstraat/Kieldiep. Van Spoorstraat/Kieldiep is een deel van de woningen meegenomen in de planontwikkeling van Gasvrij Gorecht. Voor de andere 4 buurten worden de resultaten meegenomen in het Warmteprogramma dat in 2026 wordt opgesteld.

Ons doel was 'voor minimaal 5 wijken/ dorpen een 'totaalplan' te presenteren; dit betreft een strategie inclusief planning om met de wijk/ het dorp van het aardgas af te gaan'. Alleen bij de PAW-projecten Gasvrij Gorecht en Steendam en Tjuchem is sprake van een totaalplan met planning. Ervaringen hiermee zijn meegenomen in de plannen voor Lageland en de 6 Schildmeerdorpen, Steendam, Tjuchem, Schildwolde, Siddeburen, Overschild, Hllum waar door de bewoners inmiddels een eerste aanzet voor zo'n totaalplan is uitgewerkt. De focus in dit plan lag in 2025 op de verduurzaming van de woningen. Hiervoor is aansluiting gezocht bij de isolatieaanpak van Nij Begun en door samen te werken met de ontzorgende partijen van Nij Begun. De rol van de gemeente Midden-Groningen in het plan is deels faciliterend en deels coördinerend.

Isolatieaanpak van Nij Begun: maatregel 29

In 2025 lag veel nadruk op de implementatie van Maatregel 29. Er is veel communicatie geweest met buurtinitiatieven om de vele wijzigingen toe te lichten. Dit heeft veel initiatieven in de wachtstand gezet. Nu de uitvoering van M29 redelijk vastligt kan in 2026 de aanpak in nieuwe buurten, zoals Westbroek, weer worden opgepakt.

Indicator aardgasverbruik in woningen

In de transitievisie warmte hebben wij ons tot doel gesteld in 2030 het equivalent van het aardgasgebruik van 5600 woningen te hebben bespaard. In relatie tot dit doel monitoren wij het totale gas- en elektriciteitsgebruik van woningen in Midden-Groningen via de klimaatmonitor. Daaruit blijkt dat wij eind 2025 het equivalent van 8700 woningen hebben bespaard sinds 2020. Dit is zo'n 30% besparing. Het percentage woningen dat gasloos is, groeide van 6% in 2021 naar ongeveer 9% in 2024. Dit komt vooral op het conto van nieuwbouwwoningen in Hoogezand (met name Vosholen) en diverse dorpen als Schildwolde en Slochteren.

Doelstellingen

d. De gemeente voert een duurzame bedrijfsvoering

Wij helpen onze inwoners bij het vinden van de juiste informatie en middelen. Ook maken wij het mogelijk dat onze inwoners duurzaam kunnen handelen.

Acties

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

In 2025 is een inventarisatie gemaakt die inzicht geeft in de huidige staat van de gemeentelijke vastgoedportefeuille en de daaruit voortvloeiende duurzaamheidsopgave. Op basis van bouwperiode en energetische kentallen behorende bij een gebouw, zoals energielabel en werkelijk energieverbruik, is de energetische staat van gebouwen in kaart gebracht. Op basis van de inschatting van de noodzakelijke verduurzamingsmaatregelen, zoals isoleren, het aanpassen van installaties (zoals ventilatie), energieopwekking en aardgasvrij maken, en kostenkengetallen van VNG is vervolgens een eerste inschatting gemaakt van de investeringskosten. In het totaal moeten tot 2050 in elk geval 33 gebouwen worden verduurzaamd. Tot en met 2028 worden 5 gebouwen verduurzaamd waarvoor DuMaVa-subsidies zijn toegekend; voor deze gebouwen zijn nadere plannen op maatregelniveau uitgewerkt. In 2026 worden plannen voor de resterende gebouwen nader uitgewerkt en vindt een verdere prioritering plaats. Naar verwachting zullen organisatorische capaciteit en netcongestie knelpunten gaan vormen voor de uitvoering van de verduurzamingsopgave.

Verduurzaming wagenpark

In december 2023 is de verduurzamingsaanpak wagenpark gemeente Midden-Groningen vastgesteld. In dit plan wordt voorgesteld om scooters, personenauto's en bestelbusjes te vervangen voor batterij-elektrische alternatieven. Sindsdien zijn er 19 voertuigen succesvol vervangen, waarvan 7 in 2025. Daarnaast is gestart met het traject voor de herijking van de verduurzamingsaanpak, dat zich zal richten op de verduurzaming van de overige gemeentelijke voertuigen, zoals vrachtwagens en vuilniswagens. Dit plan zal naar verwachting in het najaar van 2026 aan uw raad worden aangeboden.

Verminderen interne afvalstromen

In 2025 is op alle gemeentelijke locaties het restafval, oud papier en karton ingezameld. De huidige inzamelaar rapporteert het ingezamelde tonnage restafval, waardoor gericht kan worden gemonitord of de beoogde afvalreductie daadwerkelijk wordt gerealiseerd. Alle inzamelmiddelen zijn in 2025 voorzien van een chip, wat het monitoren van de ledigingen en de interne facturatie aanzienlijk vereenvoudigt. Aanvullend hierop is in 2025 op diverse gemeentelijke locaties begonnen met de gescheiden inzameling van GFE (groente-, fruit- en etensresten). Dit draagt bij aan het verder terugdringen van de hoeveelheid restafval. Voor het HVCB geldt dat, naast het ledigen van de GFE-cocon, wekelijks twee containers met 240 liter met koffieresten wordt ingezameld. De sorteeraanlyse van 2025 is verschoven naar het eerste kwartaal van 2026. Op basis hiervan wordt in 2026 een plan opgesteld voor verdere reductie van het restafval.

Maatschappelijk Verantwoord Odrachtgeven en Inkopen (MVOI)

In 2025 is het MVOI-actieplan opgesteld, waarin een ontwikkeltraject richting 2030 is uitgewerkt. Hoewel het plan in januari 2026 formeel door de directie is vastgesteld, zijn de activiteiten in 2025 al gestart, met name op het gebied van bewustwording. Zo hebben we verschillende filmpjes ontwikkeld om medewerkers te inspireren en te stimuleren duurzame en sociale thema's mee te nemen in hun eigen inkooptrajecten. Bij voorgenomen inkoop kijken wij vanaf het begin actief mee om te beoordelen welke kansen voor duurzaam en sociaal inkopen benut kunnen worden. Zo voorkomen we dat relevante mogelijkheden over het hoofd worden gezien. Waar nodig – en soms ook op eigen initiatief – adviseren wij collega's over hoe MVOI concreet kan worden toegepast binnen het betreffende inkooptraject. Hiervoor benutten we de expertise die we opdoen in diverse gremia, zoals buurgemeenten, Vereniging Circulair Groningen-Drenthe en het Inkoop Platform Noord-Nederland.

Doelstellingen

e. Bestrijden van droogte, hitte en wateroverlast als gevolg van het veranderd klimaat

Hogere temperaturen, langere droge perioden, en zwaardere regenbuien vragen om een andere inrichting van de ruimte dan voorheen. Hiermee moeten we bij de vorming van beleid en de uitvoering van projecten rekening houden.

Acties

Uitvoeren klimaatadaptatieplan Midden-Groningen

In juni 2023 is het klimaatadaptatieplan Midden-Groningen 2023-2026 vastgesteld. Hier geven we sindsdien uitvoering aan. In 2025 zijn er onder andere wateroverlastlocaties verholpen, zijn er binnen het NK Tegelwippen 42.872 tegels vervangen door groen en zijn er subsidies verstrekt voor regentonnen (171), groene daken (12) en afkoppeling van het hemelwater (1). Ook heeft het college in december het 'Lokaal hitteplan gemeente Midden-Groningen' vastgesteld. Dit plan is in samenwerking met een groot aantal (maatschappelijke) organisaties binnen de gemeente tot stand gekomen en beschrijft concrete acties om kwetsbare mensen te beschermen tegen de gevaren van hitte. Gemeente Midden-Groningen is hiermee, na gemeente Groningen, de tweede gemeente in de provincie die een lokaal hitteplan heeft.

Regionale samenwerking

Midden-Groningen is aangesloten bij de werkregio Groningen en Noord-Drenthe, en levert hieraan een actieve bijdrage. In het afgelopen jaar is de regio gestart met het opstellen van een regionaal spoorboekje, dat aangesloten organisaties de komende jaren moet ondersteunen bij het actualiseren van hun uitvoeringsagenda's. In 2025 zijn daarnaast de stuurgroepen van de werkregio Klimaatadaptatie en de Waterketen samengevoegd vanwege inhoudelijke en bestuurlijke overlap. In het kader van drinkwaterbesparing worden in samenwerking met regionale partners waterbespaarkits met een douchetimer aangeboden bij de gemeentelijke receptie. Tevens hebben regionale kennissessies plaatsgevonden over onder andere hittestress en de temperatuur van drinkwaterleidingen. Ook is gewerkt aan een gezamenlijke communicatiestrategie, die in concept is opgeleverd.

Doelstellingen

f. Circulaire economie/ duurzaam ondernemen

In 2025 is actief ingezet op het benaderen en stimuleren van ondernemers om te verduurzamen en circulair te ondernemen. Ondernemers zijn gericht geïnformeerd en begeleid bij het benutten van provinciale regelingen, met name het Programma Verduurzaming Bedrijventerreinen en het Programma Ontzorging MKB. Daarbij is gebruikgemaakt van de expertise en netwerken van Groningen Werkt Slim en Circulair Groningen Drenthe voor advisering en ondersteuning.

Om een duidelijke versnelling en kwaliteitsimpuls te realiseren, is een nieuwe medewerker geworven (Bedrijvencontactfunctionaris Duurzaamheid per september). Deze medewerker richt zich de komende jaren specifiek op het aanjagen van verduurzamingsinitiatieven en het verbinden van ondernemers, gemeente, onderwijs en ondersteunende partijen. Hiermee is een structurele basis gelegd voor verdere ondersteuning van ondernemers en het toewerken naar concrete en meetbare verduurzamingsdoelen.

2.3.5 Verplichte beleidsindicatoren (BBV)

Beleidsindicatoren

De verplichte beleidsindicatoren zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Naam Indicator	Eenheid	Peiljaar	MG	Nederland
Functiemenging	%	2024	44,7%	54,5%
		2023	44,9%	54,3%
		2022	44,8%	53,9%
		2021	44,4%	53,4%
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2024	156,8	191,4
		2023	147,1	183,1
		2022	140,1	174,4
		2021	134,8	165,5

De gegevens kunnen onderhevig zijn aan verandering en zijn overgenomen van [waarstaatjengemeente.nl](https://www.waarstaatjengemeente.nl) op peildatum 18-02-2026

2.3.6 Financieel overzicht Fysieke leefomgeving

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Primitief begroot 2025	Begroting 2025 na wijzigingen	Realisatie 2025	Verschil 2025
Lasten					
Brandweer / Openbare veiligheid	6.545	7.146	7.262	6.760	503
Economische ontwikkeling	8.784	13.934	14.251	9.758	4.493
Bedrijventerreinen	206	3.077	1.265	455	810
Grondexploitaties	12.336	16.698	16.151	12.131	4.020
Toerisme	511	721	583	341	242
Openbaar vervoer	23	28	28	23	5
Totaal Lasten	28.405	41.605	39.540	29.467	10.072
Baten					
Brandweer / Openbare veiligheid	235	287	287	292	-5
Economische ontwikkeling	3.524	5.975	5.672	4.600	1.073
Bedrijventerreinen	97	4.276	1.726	227	1.499
Grondexploitaties	13.477	17.800	16.807	13.003	3.804
Toerisme	472	382	472	604	-132
Totaal Baten	17.805	28.720	24.964	18.725	6.239
Saldo van baten en lasten voor bestemming	-10.600	-12.885	-14.575	-10.742	-3.833
Stortingen					
Economische ontwikkeling	7	330	697	697	0
Bedrijventerreinen	0	1.193	455	0	455
Grondexploitaties	1.724	1.360	889	1.736	-847
Totaal Stortingen	1.732	2.883	2.041	2.433	-392
Onttrekkingen					
Brandweer / Openbare veiligheid	0	0	13	13	0
Economische ontwikkeling	659	1.274	3.310	2.342	968
Bedrijventerreinen	112	0	0	232	-232
Grondexploitaties	539	193	173	567	-394
Toerisme	38	13	13	13	0
Totaal Onttrekkingen	1.348	1.481	3.509	3.167	342
Totaal mutatie reserves	-384	-1.403	1.467	733	734
Saldo van baten en lasten na bestemming	-10.984	-14.287	-13.108	-10.009	-3.099

Toelichting

Het saldo na bestemming op het programma fysieke leefomgeving is € 3.099.000 voordelig. De lasten zijn € 10.072.000 lager en de baten zijn € 6.239.000 lager. De mutatie reserve zorgt voor een nadeel van € 734.000. We lichten hieronder per onderdeel de belangrijkste wijzigingen toe.

Brandweer / Openbare veiligheid

Lasten (€ 503.000 voordelig): We hebben een incidenteel voordeel van € 477.000 op de personeelslasten door het niet of niet tijdig kunnen invullen van vacatureruimte. Dit komt met name door de krapte op de arbeidsmarkt. Daarnaast is er een voordeel van € 68.000 door vertraging in de inventarisatie en het uitvoeren van het witte-vlekkenplan (aanwezigheid en bereikbaarheid van brandkranen). Verder valt de bijdrage aan het Dierentehuis Ter Marse voor het uitvoeren van de wettelijke verplichting op het gebied van dierennoodhulp en dierenwelzijn € 26.000 hoger uit. Dit geldt ook voor de uitvoeringskosten op het handhaven van de openbare veiligheid. Dit leidt tot een nadeel van € 23.000. Overige verschillen tellen op tot een voordeel van € 7.000.

Baten (€ 5.000 voordelig): Deze afwijking wordt niet toegelicht.

Economische ontwikkeling

Lasten (€ 4.493.000 voordelig): Voor het Volkshuisvestingsfonds zijn de lasten € 3.359.000 lager dan begroot, als gevolg van minder verstrekte subsidies. Hierdoor zijn ook de baten en de onttrekking uit de reserve lager. De lasten voor vergunningverlening sloop/bouw en VTH zijn € 388.000 lager door toerekening van kosten aan de Omgevingswet en het Programma Gevolgen Gaswinning. De lasten voor de Omgevingswet zijn € 254.000 lager door lagere personeels- en inhuurkosten; hiertegenover staat een lagere onttrekking uit de reserve. Binnen grondzaken is sprake van een nadeel van € 142.000, voornamelijk door hogere kosten voor externe expertise (nota grondbeleid en planeconomie). Op economische ontwikkeling resteert een voordeel van € 130.000 door vertraging in de uitvoering van onder meer de bedrijventerreinenvisie, landbouwagonde en overige uitvoeringsbudgetten. De lasten voor ruimtelijke ordening en stedenbouw zijn € 163.000 lager door minder externe inzet en niet volledig bestede onderzoeks- en visiebudgetten. De toerekening van salariskosten leidt tot een voordeel van € 447.000 door niet ingevulde vacatures en het stilleggen van handhaving bij vakantieparken. Bij het project Gasloos Gorecht is de afwijking ten opzichte van de begroting € 165.000 nadelig. De lasten passen binnen het projectplan, maar de begroting was daar niet op aangepast. Omdat deze lasten volledig gedekt worden uit een Rijksbijdrage heeft dit geen effect op het saldo. Overige verschillen tellen op tot een voordeel van € 59.000.

Baten (€ 1.073.000 nadelig): De baten van het Volkshuisvestingsfonds zijn € 2.559.000 lager door het lagere aantal verstrekte subsidies. De baten voor de bouwleges VTH zijn € 309.000 hoger. De hoogte van de leges is lastig te voorspellen in verband met een sterke afhankelijkheid van de markt en kent daarmee een opwaartse of neerwaartse spiraal. De baten voor dwangsommen VTH zijn € 214.000 hoger, voornamelijk door een ontvangen dwangsom van € 240.000 van Kikkoman wegens overtreding van milieuvoorschriften. Voor de Specifieke Uitkering Realisatiestimulans wordt € 637.000 ontvangen, deze baat was niet begroot. De baten voor wonen zijn € 110.000 hoger door een niet begrote subsidie voor de aanpak van de particuliere woningvoorraad in Muntendam en een subsidie van € 66.000 van de Regio Groningen-Assen voor een gemeentelijke uitvoerings- en investeringsagenda. Bij het project Gasloos Gorecht is de afwijking ten opzichte van de begroting € 165.000 voordelig. De lasten uit het projectplan worden volledig gedekt uit een Rijksbijdrage, maar de begroting was daar niet op aangepast. Overige verschillen tellen op tot een voordeel van € 51.000.

Mutatie reserves (€ 968.000 nadelig): Uit de reserve Volkshuisvestingsfonds is € 667.000 minder onttrokken door lagere gerealiseerde kosten. Uit de reserve financiële ruimte 2023 is € 105.000 minder onttrokken doordat kosten voor formatie-uitbreiding van team Projecten & Grondzaken niet zijn gemaakt. Daarnaast is uit de reserve financiële ruimte 2024 € 78.000 minder onttrokken voor de Omgevingswet vanwege lagere kosten. Uit de reserve PAW Steendam-Tjuchem is € 118.000 minder onttrokken om te zorgen dat het budget in de reserve voldoende blijft om de kosten van de regeling in de komende jaren te dekken. Omdat ook voor € 118.000 minder naar de balans geboekt is heeft dit geen effect op het rekeningresultaat.

Bedrijventerreinen en grondexploitaties algemeen

Dit betreffen grondexploitaties. Voor een meer uitgebreide toelichting verwijzen we u naar de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) en paragraaf 3.7.

Bedrijventerreinen

Lasten (€ 810.000 voordelig): De lagere lasten worden voor het grootste gedeelte veroorzaakt door lagere kosten woonrijp maken van € 888.000 op Rengerspark doordat werkzaamheden opschuiven naar volgende jaren. Er zijn meer gronden verkocht op Rengerspark dan begroot, dit leidt tot een nadeel van € 216.000 (de grondopbrengsten van de grondexploitatie Rengerspark worden als last overgeboekt naar de balans) en zijn de planbegeleidingskosten op Rengerspark € 115.000 lager. Overige verschillen tellen op tot een voordeel van € 23.000.

Baten (€ 1.499.000 nadelig): Door meer grondverkoppen op Rengerspark zijn de baten € 216.000 hoger. Ondanks dit voordeel is de winstneming € 687.000 lager uitgevallen. Het overige nadeel van € 1.026.000 betreft de lagere lasten op de grondexploitatie Rengerspark. Deze worden als (lagere) baat overgeboekt naar de balans. Overige verschillen tellen op tot € 2.000 lagere baten.

Mutaties reserves (€ 687.000 voordelig): Binnen het product bedrijventerreinen is per saldo € 687.000 minder gestort in de reserve grondexploitaties door een lagere winstneming op Rengerspark.

Grondexploitaties

Lasten (€ 4.020.000 voordelig): In 2025 zijn de kosten voor verwervingen, bouw- en woonrijp maken en planbegeleiding € 1.782.000 lager, deze schuiven door naar volgende jaren. De baten op de woningbouwexploitaties worden via de lasten overgeboekt naar de balans. Dit resulteert in een voordeel op de lasten door niet gerealiseerde grondverkoppen op de grondexploitaties van per saldo € 2.870.000, met name bij Stadshart en vrijkomende locaties. De grondverkoppen schuiven door naar volgende jaren. De uitkomst van de MPG resulteert in extra stortingen in de verliesvoorzieningen van totaal € 392.000. Verder zijn de algemene kosten voor de grondexploitaties zoals inhuur € 245.000 hoger uitgevallen. Overige verschillen tellen op tot een voordeel van € 5.000.

Baten (€ 3.804.000 nadelig): De lasten van de woningbouwexploitaties worden via de baten overgeboekt naar de balans. Het saldo van de lagere kosten voor verwervingen, bouw- en woonrijp maken en planbegeleiding van totaal € 1.782.000 hebben hier (nadelig) effect op. De grondverkoppen op de grondexploitaties zijn per saldo € 2.870.000 lager uitgevallen, vooral bij Stadshart, Vrijkomende locaties en Werfkade. Verder is door een gunstige uitkomst van de MPG 2026 € 698.000 meer uit de verliesvoorzieningen grondexploitaties onttrokken en zijn de winstnemingen € 128.000 hoger dan begroot. Overige verschillen tellen op tot een voordeel van € 22.000.

Mutatie reserves (€ 453.000 nadelig) De resultaten uit de Meerjaren Prognose Grondexploitaties 2026 hebben geresulteerd in een hogere storting van € 847.000 in de reserve grondexploitaties door onttrekkingen uit diverse verliesvoorzieningen van totaal € 698.000 en door hogere winstnemingen op de woningbouwexploitaties van € 128.000. Overige verschillen tellen op tot een nadeel van € 21.000. Hiertegenover staat een hogere onttrekking van € 394.000 vanwege dekking voor stortingen in diverse verliesvoorzieningen van totaal € 392.000 op basis van de uitkomsten van de MPG 2026. Overige verschillen tellen op tot € 2.000 voordeel.

Toerisme

Lasten (€ 242.000 voordelig): In 2023 zijn structurele en incidentele middelen beschikbaar gesteld voor de visie Vrijtijdseconomie. Door vertraging in de uitvoering resteert hierop een voordeel van € 110.000. Daarnaast zijn de kosten voor onderhoud en kapitaallasten € 150.000 lager, doordat investeringen voortkomend uit de visie nog niet zijn afgerond. Overige verschillen tellen op tot een nadeel van € 18.000.

Baten (€ 132.000 voordelig): De baten uit toeristenbelasting zijn € 124.000 hoger dan begroot. Overige verschillen tellen op tot een voordeel van € 8.000.

Openbaar vervoer

Lasten (€ 5.000 voordelig): Deze afwijking wordt niet toegelicht.

2.4 Programma Dienstverlening

2.4.0 Inleiding

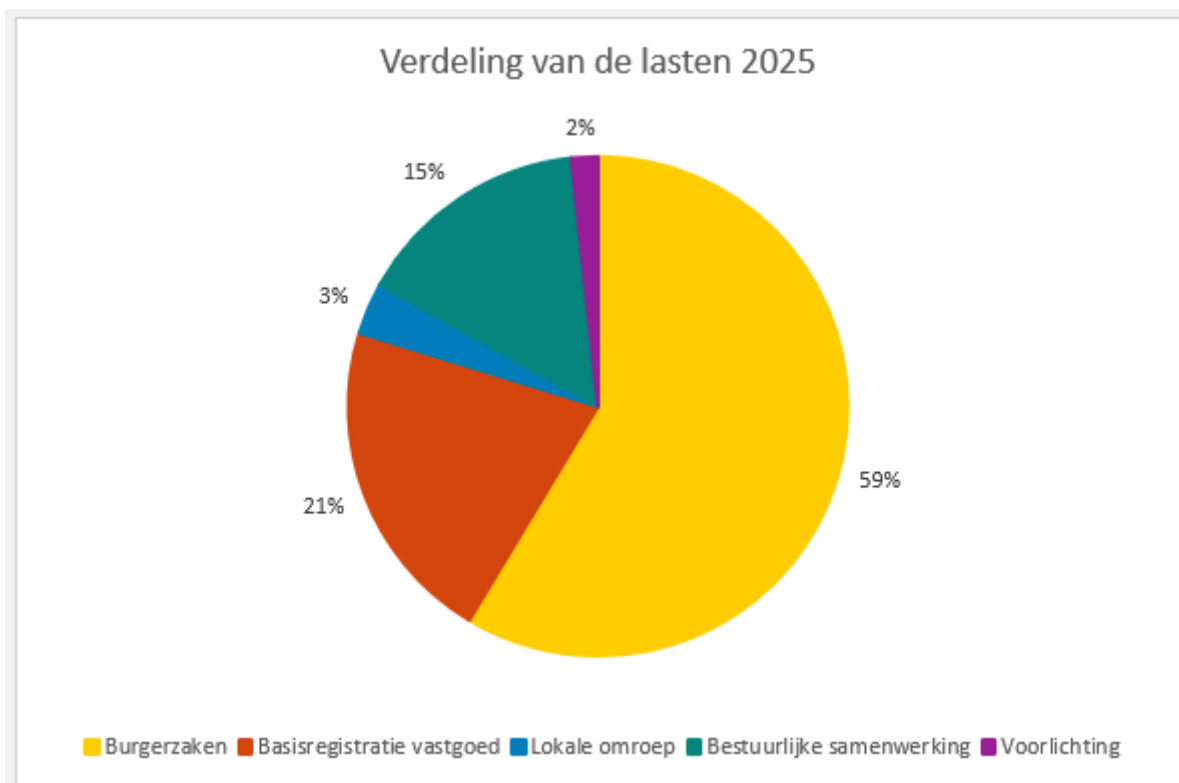
We zijn voor inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven vaak het eerste aanspreekpunt. In het afgelopen jaar hebben we verder gewerkt aan een vriendelijke en toegankelijke dienstverlening. Deze aanpak is steeds meer zichtbaar geworden in de dagelijkse praktijk. Goede dienstverlening is alleen mogelijk wanneer de hele organisatie hier samen aan werkt. Dit jaar hebben we een extra verkiezing gehad na de val van het kabinet. Dit vroeg extra inzet en flexibiliteit. Door samenwerking en betrokkenheid zijn de verkiezingen goed voorbereid en succesvol verlopen.

De ontwikkeling van (online) dienstverlening is een stap verder gebracht. We zijn verdergegaan met de uitvoering van de in 2024 vastgestelde *Strategienota Dienstverlening*. Deze manier van werken is steeds beter onderdeel geworden van de dagelijkse werkzaamheden. Digitale dienstverlening werkt voor veel inwoners goed en wordt goed gebruikt.

In 2025 is de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) tijdig ingevoerd. Het college heeft hiervoor de Zorgplicht vastgesteld en uw raad het Kanalenaanwijsbesluit. Daarmee is geborgd dat inwoners, bedrijven en organisaties gebruik kunnen maken van de gemeentelijke dienstverlening via een kanaal dat bij hen past: digitaal waar mogelijk en persoonlijk of schriftelijk waar nodig.

Persoonlijk contact bleef daarbij belangrijk, zowel aan de balie als telefonisch. Medewerkers ondersteunden inwoners, bedrijven en organisaties bij vragen over dienstverlening en aanvraagprocessen, met aandacht voor de individuele situatie.

Daarnaast is in 2025 verder gewerkt aan de ontwikkeling van de dienstverlening. Daarbij is gekeken naar het verbeteren van processen en het verder combineren van digitale mogelijkheden met persoonlijke ondersteuning, zodat de dienstverlening toegankelijk blijft voor verschillende doelgroepen en aansluit bij veranderende behoeften en omstandigheden.

2.4.1 Bestendigen van optimale dienstverlening

Algemeen

Het Huis van Cultuur en Bestuur bleef in 2025 de centrale plek voor contact tussen de gemeente en inwoners. Ondanks de verdere ontwikkeling van digitale dienstverlening bleef de behoefte aan persoonlijk contact groot. In totaal bezochten bijna 17.500 inwoners het gemeentehuis op afspraak en minimaal 21.000 inwoners zonder afspraak. Dit vroeg om continue afstemming op bereikbaarheid, capaciteit en openingstijden. De wachttijden bleven daarbij over het algemeen beperkt.

Binnen Burgerzaken lag de nadruk op het waarborgen van de continuïteit van de dienstverlening. Veel vragen van inwoners vroegen om persoonlijke toelichting of ondersteuning en waren niet volledig digitaal af te handelen. Ook de aanhoudende piek in aanvragen van reisdocumenten zorgde opnieuw voor extra druk op de dienstverlening. In 2025 zijn bijna 12.000 aanvragen verwerkt.

Daarnaast moesten, na de val van het kabinet, onverwacht landelijke verkiezingen worden georganiseerd. Dit vroeg in korte tijd extra inzet naast de reguliere werkzaamheden. Tegelijkertijd zijn voorbereidingen getroffen voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2026.

In 2025 is verder gewerkt aan het in stand houden en verbeteren van de dienstverlening, zowel digitaal als persoonlijk. Daarbij lag de focus op toegankelijkheid, continuïteit en het waar mogelijk verbeteren van processen.

Doelstellingen

a. Doorontwikkeling online-dienstverlening Burgerzaken

In 2025 is verder gewerkt aan het uitbreiden van de digitale dienstverlening binnen de Burgerzakenapplicaties. Daarbij is gekeken naar de mogelijkheden binnen de bestaande software om processen verder te digitaliseren en het gebruiksgemak voor inwoners en medewerkers te verbeteren. Hiervoor vond gedurende het jaar overleg plaats met softwareleveranciers. De verdere implementatie en borging van onderdelen vindt plaats in 2026.

Acties

Gebruik maken van tweede klant scherm bij afhandeling burgerzaken producten

In het kader van de acties rondom verbetering van de baliedienstverlening is intern, samen met de betrokken aanbieders, onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor het inzetten van een tweede klantscherm. Hiermee kunnen inwoners gedurende de afspraak meekijken met de gegevens die door de medewerker worden ingevoerd. Dit verhoogt de transparantie en maakt het plaatsen van een schriftelijke handtekening onder een aanvraag of aangifte overbodig. De voorbereidingen hiervoor zijn uitgevoerd; de bestemming en volledige implementatie volgen in 2026.

Scanapparatuur gebruiken voor sneller inlezen persoonsgegevens

Bij inschrijvingen vanuit het buitenland is verder ingezet op het gebruik van scanapparatuur voor identiteitsdocumenten. Hierdoor kunnen persoonsgegevens sneller en eenduidiger worden verwerkt in de BRP.

Doelstellingen

b. Optimale dienstverlening tijdens een (reis-) documentenpiek

De verhoogde vraag naar reisdocumenten hield ook in 2025 aan. Door aanvullende maatregelen en inzet van extra capaciteit is geprobeerd de dienstverlening toegankelijk te houden en wachttijden beheersbaar te houden. Inwoners zijn actief gewezen op het tijdig aanvragen van documenten om aanvragen beter over het jaar te spreiden.

Vanwege het belang van een zorgvuldige documentafgifte is het aanvraagproces aangepast, onder andere door toepassing van het 6-ogenprincipe. Dit had gevolgen voor de werkwijze en personele inzet.

Acties

Inzet van extra (goed opgeleide) medewerkers

De baliecapaciteit is maximaal uitgebreid door de inzet van extra, goed opgeleide medewerkers.

Aanpassing van openingstijden tijdens grootste piekdruk indien noodzakelijk.

Waar nodig zijn openingstijden tijdelijk verruimd of extra balies geopend tijdens perioden van piekdruk.

Doelstellingen

c. Organisatie verkiezingen optimaliseren en door ontwikkelen

De uitvoering van de doelstellingen rondom verkiezingen verliep anders dan vooraf voorzien. Door de val van het kabinet moesten onverwacht Tweede Kamerverkiezingen worden georganiseerd. De prioriteit lag daarbij op het tijdig en zorgvuldig organiseren van deze verkiezingen naast de reguliere werkzaamheden.

Acties

Investeren in materialen voor een toekomstbestendige verkiezingsorganisatie.

Als gevolg van deze gewijzigde omstandigheden is de geplande inzet op het optimaliseren van de werkwijze en het verder ontwikkelen van een toekomstbestendige organisatie beperkt uitgevoerd. De vervanging van materialen en verdere verbeteringen in de toegankelijkheid van stembureaus zijn grotendeels doorgeschoven naar een volgende periode. De opgedane ervaring vormt daarbij een waardevolle basis voor verdere verbetering.

Doelstellingen

d. Implementatie van de 'Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer'

De Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV) is succesvol ingevoerd. De invoering van deze wet vroeg om een zorgvuldige voorbereiding en aanpassing van werkwijzen binnen de organisatie. Hierdoor voldoet de gemeente aan de wettelijke eisen en inwoners en bedrijven op een duidelijke en betrouwbare manier digitaal zaken kunnen doen met de gemeente. In het kader van de wet zijn daaruit voortkomende besluiten genomen: uw raad heeft het Kanaalaanwijsbesluit vastgesteld en het College de notitie 'Zorgplicht'. Daarmee is vastgelegd via welke kanalen inwoners formeel contact kunnen opnemen en is geborgd dat ook inwoners die minder digitaal vaardig zijn passende ondersteuning krijgen. Met deze besluiten is een stap gezet in het toegankelijk en zorgvuldig inrichten van de dienstverlening.

Acties

Projectmatige aanpak hanteren om implementatie te begeleiden

De implementatie van de WMEBV is in december 2025 afgerond. De projectmatige aanpak is beëindigd en de werkzaamheden zijn overgedragen aan de reguliere organisatie. De wet en de bijbehorende werkwijzen zijn daarmee structureel ingebed in de bestaande processen en dagelijkse werkzaamheden van medewerkers. Naast het voldoen aan de wettelijke verplichtingen heeft de invoering van de WMEBV ook positieve neveneffecten gehad. De wet heeft aanleiding gegeven om processen tegen het licht te houden, digitale kanalen te verduidelijken en de dienstverlening als geheel te verbeteren. Dit heeft bijgedragen aan meer duidelijkheid voor inwoners, een betere bereikbaarheid en een verdere professionalisering van de dienstverlening.

Doelstellingen

e. Uitkomsten (interne) onderzoeken dienstverlening implementeren in de bedrijfsvoering

Om de dienstverlening te blijven verbeteren en monitoren was het noodzakelijk de uitkomsten van onderzoeken en bevindingen te implementeren in de bedrijfsvoering.

Inzet Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) Middelen

De POK-middelen zijn ingezet om de gemeentelijke dienstverlening aan inwoners in een kwetsbare positie te verbeteren. Dit is gemeentebreed en integraal aangepakt; er is gewerkt aan laagdrempelige ondersteuning, waarbij persoonlijk contact en bereik centraal staan. Een belangrijk resultaat is de start van bus 'Loes'. Met deze mobiele aanpak is de gemeente zichtbaar dichterbij inwoners gekomen die moeilijk te bereiken zijn. Door aanwezig te zijn in wijken en dorpen en samen te werken met partners zoals WIJS en de Bibliotheek willen we meer inwoners bereiken, het tijdig signaleren van hulpvragen

en hopen we het vertrouwen in de overheid te vergroten. Er zijn sinds de start vanaf september 109 gesprekken gevoerd met inwoners over verschillende leefdomeinen, waarbij inwoners het bezoek gemiddeld met een 4,28 (schaal van 5) waardeerden. Ook is de samenwerking met de 'Nationale Ombudsman' gestart. Deze keuze is gemaakt om inwoners een onafhankelijke, snelle en laagdrempelige mogelijkheid te bieden om klachten te bespreken. Dit is vooral belangrijk voor inwoners in een kwetsbare positie, die vaak vastlopen en snel duidelijkheid nodig hebben. De 'Nationale Ombudsman' helpt daarnaast de gemeente om te leren van signalen en herhaling van problemen te voorkomen. Daarmee draagt de samenwerking bij aan betere rechtsbescherming, herstel van vertrouwen en verdere verbetering van de dienstverlening.

Acties

Fixi (Meldingen openbare ruimte) optimaliseren

Binnen Team BOR is een adviseur/coördinator aangesteld voor de verdere implementatie en verbetering van Fixi. Hierbij is gewerkt aan het verbeteren van werkprocessen, categorisering van meldingen, standaardreacties en data-analyse. Ook zijn werkafspraken ontwikkeld om meldingen sneller bij de juiste behandelaar te laten landen.

Afspraken voor zaakstelsel Djuma onder de aandacht blijven brengen

Het werken volgens het protocol 'Zo doen we dit in Midden-Groningen' is blijvend onder de aandacht gebracht. Via dashboards is gevolgd in hoeverre volgens de afspraken wordt gewerkt. Ook bij nieuwe medewerkers is hier aandacht aan besteed.

Dienstverlening actualiseren en optimaliseren

In 2025 is verder gewerkt aan acties uit de Strategienota Dienstverlening. Daarbij is ingezet op begrijpelijke en toegankelijke dienstverlening, onder andere door verbetering van de website en het gebruik van B1-teksten. Ook is verder gewerkt aan de uitwerking van de Zorgplicht en aan voorbereidingen voor 'Mijn Midden-Groningen', waarbij is aangesloten bij landelijke ontwikkelingen.

2.4.2 Financieel overzicht Dienstverlening

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Primitief begroot 2025	Begroting 2025 na wijzigingen	Realisatie 2025	Verschil 2025
Lasten					
Burgerzaken	1.658	1.790	1.800	1.770	30
Basisregistratie vastgoed	779	596	606	638	-32
Lokale omroep	100	86	100	101	-1
Bestuurlijke samenwerking	402	399	399	459	-60
Voorlichting	56	75	67	51	17
Totaal Lasten	2.996	2.946	2.972	3.018	-46
Baten					
Burgerzaken	1.262	1.277	1.297	1.391	-95
Lokale omroep	24	24	24	25	0
Totaal Baten	1.287	1.301	1.321	1.416	-95
Saldo voor bestemming	-1.709	-1.645	-1.651	-1.602	-49
Saldo na bestemming	-1.709	-1.645	-1.651	-1.602	-49

Toelichting

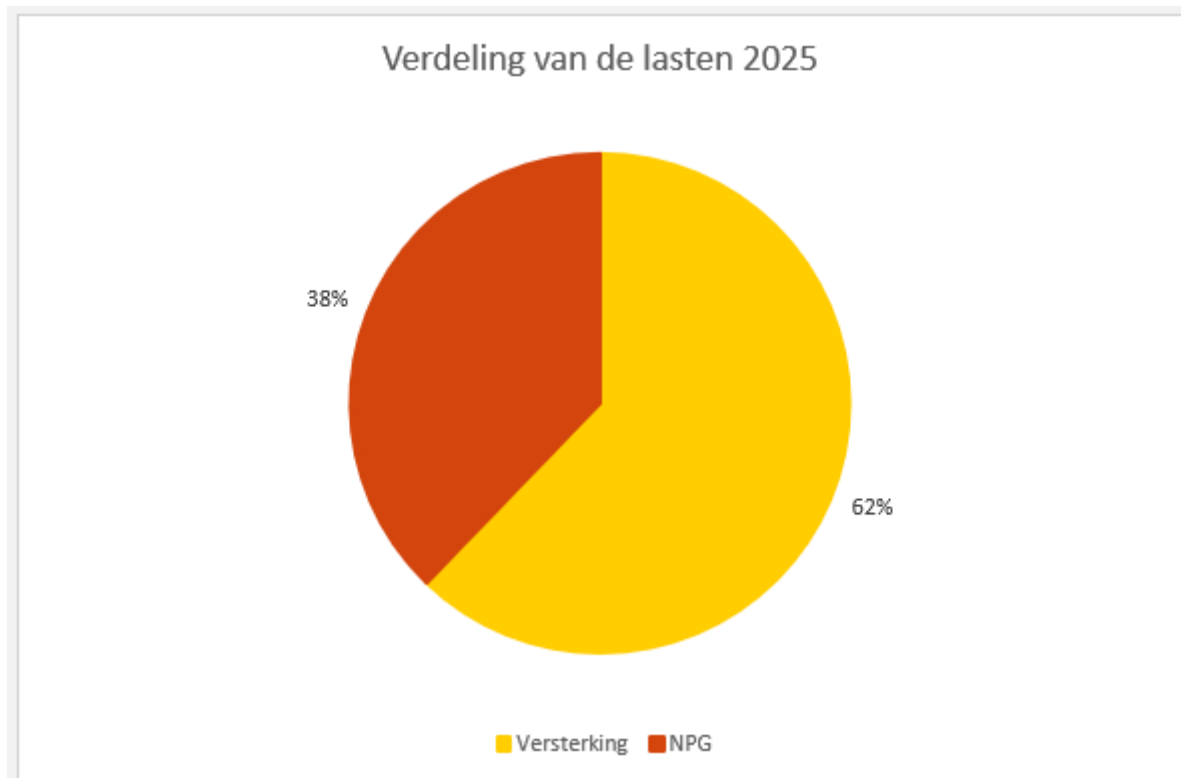
Op geen van de producten is sprake van een afwijking boven € 100.000. De verschillen tellen op tot een nadeel in de lasten van € 46.000 en een voordeel van € 95.000 in de baten.

2.5 Programma Gevolgen gas- en zoutwinning en lokaal programma NPG

2.5.0 Inleiding

In dit programma beschrijven we de ontwikkelingen in 2025, die samenhangen met de diverse aspecten van Nij Begun. Ons lopende lokale programma gevolgen gas- en zoutwinning, de duurzaamheidsmaatregelen en het programma Hart van Midden-Groningen (het lokale programmaplan NPG) zijn hier integraal onderdeel van. Ook gaan we kort in op de vorderingen binnen de Sociale en Economische Agenda.

Met Nij Begun worden 50 maatregelen ingezet, die zijn gericht op de verbetering van schadeherstel, de versterking, verduurzaming en een beter toekomstperspectief voor alle Groningers. De aanpak bestaat uit 4 pijlers met 50 maatregelen voor de regio gedurende 30 jaar.

2.5.1 Herstelagenda

Algemeen

Binnen de herstelagenda werken we, vooral met NCG en IMG, aan een snellere en betere uitvoering van de versterking en een betere afhandeling van schade. Dat is én blijft nodig. Ondanks dat de gaswinning officieel op 19 april 2024 is gestopt, zijn er nog steeds bevingen. Hoewel de bevingen over het algemeen afnemen in frequentie en zwaarte komen er nog steeds zware bevingen voor. Zo vond afgelopen jaar in Zeerijp, met een magnitude van 3,4 op de schaal van Richter, nog één van de zwaarste bevingen plaats. De opgave blijft dan ook onverminderd urgent.

Woningen en gebouwen, die niet voldoen aan de veiligheidsnorm moeten worden versterkt. Deze versterkingsopgave heeft veel impact op onze inwoners, die hiermee te maken hebben. Vanwege deze impact en onze diverse rollen hebben we een brede betrokkenheid. In 2025 heeft NCG ons lokale plan van aanpak uitgevoerd. Ook hebben we samen met NCG en IMG de Agenda voor Herstel ondertekend. Deze Agenda voor Herstel moet ervoor zorgen dat we gezamenlijk tot milder, makkelijker en menselijker oplossingen komen binnen het gasdossier.

Doelstellingen

a. De versterking mensgericht en gebiedsgericht uitvoeren; Bewoners de baas over herstel en versterking

Inwoners van het aardbevingsgebied moeten net zo veilig kunnen wonen en leven als inwoners in de rest van Nederland. Daarom worden gebouwen die mogelijk niet veilig zijn getoetst aan de veiligheidsnorm. Wanneer een gebouw niet voldoet dan wordt deze versterkt. De Nationaal Coördinator Groningen (NCG) voert deze beoordelingen en versterkingen uit. Over de voortgang en opdracht aan NCG wordt in het jaarlijkse Lokaal Plan van Aanpak ingegaan. In de versterkingsopgave is de batch 1588 een uitzondering. Deze wordt niet door NCG, maar onder onze regie uitgevoerd. Het doel is om de versterking in samenwerking met alle betrokken partijen mens- en gebiedsgericht uit te voeren.

Acties

Continuering en doorontwikkeling van de gebiedsgerichte aanpak

Sinds 2024 wordt de versterking, meer dan voorheen, gebiedsgericht aangepakt. Hierbij staat veiligheid nog steeds voorop. Het gaat om een geïntegreerde aanpak: één plan waar veiligheid, versterking en leefbaarheid hand in hand gaan. In de in 2025 vastgestelde Agenda voor Herstel is dit bekrachtigd.

Beoordelen en toekennen van aanvragen voor de Batch 1588

Binnen de batch 1588 zijn in 2025 aanvragen van woningeigenaren voor versterking en sloop-nieuwbouw verder beoordeeld en toegekend. Daarnaast is een aanvullende regeling vastgesteld voor niet-bouwdelen. Deze regeling is bedoeld om ook voor deze onderdelen tot passende oplossingen te komen. De toekenning hiervan vindt plaats in 2026.

In situaties waarin het beschikbare budget ontoereikend bleek, is gebruikgemaakt van aanvullende beoordelingen door externe partijen om eventuele tekorten vast te stellen. Op basis hiervan is, waar nodig, aanvullend budget beschikbaar gesteld. De uitgaven worden gedekt door een specifieke uitkering van het Rijk.

Bewoners ondersteunen in afhandeling schade

Schade als gevolg van gaswinning uit het Groningenveld wordt afgehandeld door het Instituut Mijnbouwschade Groningen (IMG). Schade als gevolg van andere gasvelden en andere vormen van mijnbouw (zoals zoutwinning) ligt bij de Commissie Mijnbouwschade. Vooral bij situaties waarbij er samenhang is tussen schade en de versterking en bij situaties waarbij er sprake is van duurzaam schadeherstel is afstemming tussen gemeente en IMG van belang. Zo betrekken we (duurzaam) schadeherstel in de gebiedsgerichte aanpak. Ook bieden we steun aan onze inwoners, vooral bij complexe schades waar ook versterking speelt.

Aanpakken van knelpunten die niet binnen de reguliere kaders opgelost kunnen worden

Voor het oplossen van knelpunten die niet binnen bestaande regelingen passen is de gemeentelijke knelpuntenpot beschikbaar. In de lokale stuurgroep wordt in gezamenlijkheid met IMG, NCG en de gemeente gekeken naar oplossingen voor complexe en schrijnende situaties. Hierbij wordt per geval beoordeeld welke partij financieel kan bijdragen om tot een passende oplossing te komen.

In 2025 is de gemeentelijke knelpuntenpot meerdere keren ingezet om maatwerkoplossingen mogelijk te maken. Dit betrof zowel complexe situaties als kleinere knelpunten die door de gemeente zelf konden worden opgelost. Hiermee is bijgedragen aan het wegnemen van belemmeringen voor inwoners binnen het versterkings- en schadeproces.

Meer aandacht voor mentale gezondheid

De impact van de versterkingsopgave op het welzijn van inwoners blijft groot. In 2025 is daarom blijvend ingezet op ondersteuning via aardbevings- en welzijnscoaches, die inwoners begeleiden en waar nodig doorverwijzen naar passende hulp. Daarnaast is in regionaal verband een programmamanager aangesteld om te komen tot een plan voor de inzet van de beschikbare middelen voor mentale gezondheid. Hiermee is een belangrijke stap gezet richting een meer samenhangende

en structurele aanpak op dit thema. De verwachting is dat deze aanpak in 2026 verder concreet vorm krijgt en tot uitvoering wordt gebracht.

Scholenprogramma: Op basis van de afspraken uit het convenant scholenprogramma willen we het resterende project afronden

We geven uitvoering aan het convenant aardbevings- en toekomstbestendige scholenbouw Groningen. Op dit moment wordt nog gewerkt aan één project. Naar verwachting wordt dit in 2026 afgerond.

Doelstellingen

b. De leefbaarheid in dorpen en wijken na de versterkingsopgave herstellen en vergroten

De leefbaarheid in dorpen en wijken binnen de versterkingsopgave staat onder druk als gevolg van zowel de aardbevingen als de langdurige versterkingswerkzaamheden. Schade, hersteltrajecten en ingrijpende werkzaamheden in de leefomgeving hebben een blijvende impact op inwoners en de kwaliteit van de woonomgeving. De inzet van de gemeente is erop gericht om, waar mogelijk, bij te dragen aan het herstel en de versterking van de leefbaarheid. Hierbij wordt aangesloten op de voortgang van de versterkingsopgave en wordt gewerkt aan het verbeteren van de kwaliteit van dorpen en wijken voor de langere termijn.

Acties

Herstellen van de openbare ruimte na afronding van de versterking.

In 2025 is het herstel van de openbare ruimte na afronding van versterkingswerkzaamheden voortgezet. Met uitvoerende partijen zijn afspraken gemaakt om de overlast als gevolg van deze werkzaamheden voor inwoners zoveel mogelijk te beperken. Deze samenwerking heeft bijgedragen aan een meer zorgvuldige uitvoering van projecten. Daarnaast is in regionaal verband gewerkt aan de problematiek rondom de ontoereikendheid van het beschikbare budget voor inpassingskosten. Hierbij is ingezet op het verkrijgen van aanvullende middelen om de volledige opgave te kunnen realiseren. Dit traject loopt door in de komende periode.

Realiseren van een echte plus op de leefbaarheid na de versterking.

In 2025 is gewerkt aan de ontwikkeling van een verdelingskader voor maatregel 14, gericht op de inzet van middelen voor het versterken van de leefbaarheid. Hierbij is toegewerkt naar een systematiek waarin een verdeling wordt gemaakt tussen een dorpenbudget, impulsenbudget en ambitiebudget. De besluitvorming over dit verdelingskader heeft uiteindelijk in 2026 plaatsgevonden.

2.5.2 Duurzaamheidsmaatregelen Nij Begun: alle woningen in 2035 geïsoleerd

Algemeen

Binnen Nij Begun wordt ingezet op het verbeteren van de energieprestaties van woningen, met als doel dat deze in 2035 aardgasvrij kunnen zijn. De aanpak richt zich zowel op woningen binnen de versterkingsopgave, waar isolatiemaatregelen zoveel mogelijk worden gecombineerd met versterkingswerkzaamheden, als op overige woningen met een matig of slecht energielabel. Voor deze laatste groep worden rijksmiddelen ingezet om isolatiemaatregelen te stimuleren. De maatregelen dragen bij aan het verlagen van de warmtevraag en sluiten aan bij bredere opgaven, zoals de Transitievisie Warmte.

Doelstellingen

a. Voor bewoners die nog wachten op een zware of middelzware versterking van de woning willen we isolatiemaatregelen toepassen tijdens de versterkingswerkzaamheden

Door NCG worden isolatiemaatregelen toegepast tijdens de versterkingswerkzaamheden, wanneer dit in het voortraject kon worden ingepast. Wanneer dit niet lukt hebben bewoners de mogelijkheid om het traject (planvorming) opnieuw te starten. Bij nieuw gestarte trajecten in 2025 is het standaard onderdeel van de planvorming voor een woning.

Doelstellingen

b. Woningen met matige en slechte energie labels willen we zodanig isoleren dat ze in 2035 van het aardgas af kunnen.

In 2025 is gebleken dat de uitvoering van de isolatiemaatregelen onder druk staat door een hoge vraag naar isolatieplannen en een beperkte beschikbaarheid van adviseurs. Hierdoor zijn wachttijden ontstaan. De gemeente heeft in regionaal verband aandacht gevraagd voor een evenwichtige verdeling van capaciteit, waarbij met name in het versterkingsgebied wordt ingezet op een kortere doorlooptijd. Daarnaast is aandacht gevraagd voor de uitvoerbaarheid en uitlegbaarheid van de subsidieregeling voor inwoners. Hierbij is benadrukt dat bewoners niet geconfronteerd zouden moeten worden met onverwachte kosten wanneer maatregelen binnen de kaders van de regeling vallen. Ook is in regionaal verband het belang benadrukt van een stabiele en consistente uitvoering van de regeling. Wijzigingen in de regeling kunnen leiden tot verschillen tussen inwoners, hetgeen als onwenselijk wordt gezien. Er is daarom ingezet op het beperken van verschillen en het waarborgen van gelijke behandeling van vergelijkbare situaties, met waar nodig ruimte voor maatwerk. Deze aandachtspunten worden in de verdere uitvoering van de regeling meegenomen.

2.5.3 Sociale en Economische Agenda

Algemeen

In 2025 is verdere invulling gegeven aan de langjarige ambitie om gedurende een periode van 30 jaar te investeren in brede welvaart in de regio. Hierbij is intensief samengewerkt tussen Rijk, provincie en gemeenten, die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling en uitvoering van de sociale en economische agenda.

Doelstellingen

a. Ons doel met de sociale en economische agenda is de relatieve achterstand in brede welvaart binnen onze gemeente in één generatie (30 jaar) in te lopen.

Sociale agenda

In 2025 hebben we het overgrote gedeelte van de 16 maatregelen binnen de sociale agenda tot besluitvorming gebracht. Het mandaat voor deze besluitvorming lag bij de wethouders sociaal domein van de 13 gemeenten (de 10 Groninger en 3 Noord-Drentse gemeenten) en de gedeputeerde van de provincie Groningen. Dit vond plaats in een zorgvuldig proces binnen de tijdelijke governance op basis van een convenant voor de periode 2025-2026.

De rol van gemeenten is binnen deze maatregelen steeds verschillend van aard. Soms zijn we als gemeente penvoerder en ontvangen we ook de bijbehorende middelen. Dat geldt bijvoorbeeld voor de leefbaarheidsmaatregelen. Bij andere maatregelen is een andere partij aan zet om de samenwerking vorm te geven en de middelen te besteden. Bij nagenoeg elke maatregel is er sprake van alliantievorming: het samen vormgeven met alle maatschappelijke partners aan de uitvoering. Bij nog niet alle maatregelen zijn de middelen langjarig verdeeld.

In 2025 zijn de volgende maatregelen besloten:

- Inwoners aan zet met een eigen budget
- Ontmoetingsplekken
- Wijken en dorpen aan zet met wijk- en dorpsondersteuning
- Opbouwwerk (jongerenwerk, buurtsportcoaches/cultuurcoaches)
- Van Drenthe tot aan het wad, cultuur. (Gedeeltelijk; RTV Noord en RTV Drenthe)
- Tijd voor Toekomst 2 uur generiek, 6 uur specifiek (langjarige middelenverdeling volgt)
- Versterking pedagogische omgeving in het voortgezet onderwijs
- Stevige basis voor taal en digitale geletterdheid
- Nij Begunbanen
- Doorbreken van generatiearmoede met buddy's en doorbraakmethode
- Verleggen van aantal voortijdig schoolverlaters
- Kansrijke start voor de ontwikkeling van het programma (uitvoering/middelenverdeling volgt)

- Welzijn op recept (middelenverdeling volgt)
- Vergroten mentale weerbaarheid jeugd

Economische agenda

De Economische Agenda is in juni 2025 definitief vastgesteld. De agenda richt zich op brede investeringen die de gehele regio versterken, met focus op de thema's onderwijs, kennis en arbeidsmarkt, ruimte voor bedrijvigheid, digitalisering en profilering. Daarnaast wordt ingezet op vijf sectoren: duurzame energie, gezondheid, landbouw, industrie en vrijetijdseconomie. De Economische Agenda werkt toe naar een volgende fase in 2026. De komende periode staat in het teken van het afronden van het meerjarige uitvoeringsplan voor de periode 2026 tot en met 2028, het verder organiseren van de uitvoeringsstructuur en het toegankelijk maken van de beschikbare middelen. De planning is dat zowel het uitvoeringsplan als de uitvoeringsstructuur voor juli 2026 zijn gerealiseerd. Voor onze gemeente betekent dit dat er meer duidelijkheid ontstaat over wanneer regionale programma's van start gaan en op welke wijze wij hierop kunnen aansluiten.

2.5.4 Nationaal Programma Groningen (NPG) - lokaal programma Hart voor Midden-Groningen

Algemeen

Nationaal Programma Groningen (NPG) is er om Groningers een betere toekomst te geven. Met dit programma willen we de Brede Welvaart vergroten. Dit betekent dat we niet alleen kijken naar de economie, maar ook naar gezondheid, tevredenheid van inwoners, de leefomgeving, natuur en milieu, opleidingsniveau en het vertrouwen in de overheid. Daarnaast willen we dat het imago van Groningen verbetert. Voor Midden-Groningen kunnen we geld aanvragen voor projecten uit het programmaplan Hart voor Midden-Groningen, dat door de gemeenteraad is vastgesteld. Op dit moment zijn er geen belangrijke verschillen in financiën, planning of resultaten vergeleken met de begroting van 2025. In 2025 is binnen het lokale programma Hart voor Midden-Groningen verder gewerkt aan herstel, toekomstperspectief en brede welvaart voor inwoners. Het programma zit nu middenin de uitvoeringsfase. Na de herijking in 2022 omvatte het programma 21 lopende projecten. Daarvan hebben wij in 2025 drie succesvol afgerond en hebben wij één subsidieaanvraag toegekend gekregen. Waar in eerdere jaren vooral de resultaten van losse projecten te zien waren, wordt in 2025 steeds duidelijker hoe de projecten samen bijdragen aan het geheel. Hierdoor wordt het gezamenlijke effect van het programma steeds beter zichtbaar.

Doelstellingen

a. Uitvoering geven aan het lokaal Programmaplan Hart voor Midden-Groningen

In 2025 hebben wij gewerkt aan 21 projecten. Van deze projecten zijn er in 2025 al drie afgerond, met mooie resultaten. Een voorbeeld hiervan is het project Ontwikkelbedrijf. Dit project had als doel om de arbeidsmarkt toegankelijk te maken en te houden voor alle inwoners van Midden-Groningen. Inwoners konden een ontwikkeltraject volgen en een diploma of deelcertificaat halen. Hiermee is hun positie op de arbeidsmarkt versterkt. De financiering vanuit Nationaal Programma Groningen is in 2025 afgerond, maar de aanpak gaat door. Met andere subsidies en via de reguliere werkwijze van de gemeente wordt dit project voortgezet. Zo blijft de investering in duurzame arbeidsparticipatie ook op de lange termijn bestaan. De andere projecten die wij hebben afgerond zijn JIM-aanpak en Toekomstig Cultureel Erfgoed.

In 2024 zijn samen met uw raad verschillende scenario's onderzocht voor het projectvoorstel Versterken Inwonersinitiatieven (5%-amendement). Het doel was om het beschikbare geld effectief in te zetten binnen de bestaande programmakaders. In 2025 heeft uw raad besloten het bedrag voor deze aanvraag te verdelen over de projecten Beeldbepalende Verpauperde Panden, Moeders van Midden-Groningen, Bedrijvig & Leefbaar en Landschap & Natuur.

Met de aanvraag Bedrijvig & Leefbaar willen we geld vragen om knelpunten op onze bedrijventerreinen aan te pakken. De conceptaanvraag heeft meer tijd gekost dan vooraf gedacht. We dienen de definitieve aanvraag in 2026 in bij Nationaal Programma Groningen.

Binnen de dertien projecten die in 2025 nog lopen, zijn ook veel mijlpalen bereikt. De gemeente is trots op de ontwikkeling van Hart voor Midden-Groningen en op de bijdrage die het programma levert aan de doelen van Nationaal Programma Groningen. De aandacht voor het verbeteren van de sociaaleconomische positie van inwoners sluit aan bij positieve ontwikkelingen in de regio. Tegelijkertijd laat het programma zien hoe belangrijk langdurige investeringen zijn voor onze gemeente.

Met de projecten binnen Hart voor Midden-Groningen leggen we een stevige basis voor de toekomst, zoals Nij Begun. Zo kan Midden-Groningen ook de komende jaren blijven werken aan brede welvaart en toekomstperspectief voor haar inwoners. Een toelichting op alle projecten vindt u op [deze website](#).

Doelstellingen

b. Voortgang NPG-projecten 2025

code	Projectnaam	Voortgang eind 2025	Inspanningen, resultaten en indicatoren 2025	Gehonoreerd bedrag incl. Btw	Gehonoreerd bedrag excl. Btw	Besteding t/m 2025 (excl. Btw)
Projecten uit Leefbaarheids gelden						
S01-2m	Kademuur Hellum	afgerond		151	125	118
S01-2n	Steigers Kielwindweer	afgerond		61	50	42
S01-2p	Kwaliteitsverbetering Foxholstermeer	afgerond		113	93	93
S01-2q	Ontmoetingsplek Froombosch	afgerond		290	240	237
S01-2r	Herinrichting centrumgebied Slochteren	afgerond		457	378	276
S01-2s	Ontmoetingsplek Siddeburen	afgerond		250	207	207
Totaal				1.323	1.093	973
Project via Provincie						
S02-1	Pilot aardgasvrije wijk (Gorecht-Noord)	middenin realisatie	In december 2024 is de Warmtecompagnie (WC) opgericht. Aandeelhouders zijn de gemeente (80%) en het Waterbedrijf Groningen Duurzaam (WBGD) (20%). De WC heeft besloten een lening aan te gaan bij de Nederlandse Waterschapsbank. De gemeente staat garant voor deze lening. Daarnaast heeft de gemeente kapitaal ingebracht. Sinds december 2024 zijn er flinke vorderingen gemaakt op weg naar de realisatie van de Warmtecompagnie. Tegelijkertijd hebben we te maken gehad met een aantal tegenvallers. Belangrijkste tegenvaller is dat de woningcorporatie de Reenske Compagnie zich in maart 2025 heeft teruggetrokken. Er zijn ter vervanging woonblokken gevonden in de Spoorstraat Kieldiep. Ondanks dat we nog voor enkele financiële uitdagingen staan, liggen we daarmee nog altijd op koers voor het realiseren van het warmtenet, zij het met enige vertraging. In 2025 is de directeur van de Warmtecompagnie aangesteld. Er heeft een tweetal aandeelhoudersoverleggen (AHO) plaatsgevonden van de Warmtecompagnie. De wethouder met de portefeuille Energietransitie, heeft zitting genomen is het AHO; de wethouder Energietransitie is door het college van Midden-Groningen een mandaat en machtiging verleend om beslissingen te nemen als stemgerechtigd lid tijdens de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van de WarmteCompagnie. De leveringsovereenkomst tussen warmteleverancier ESKA en de WarmteCompagnie is getekend. De exploitatieovereenkomsten tussen de WarmteCompagnie en de woningcorporaties Lefier, Groninger Huis en Woonzorg zijn getekend. De Stimuleringsregeling Aardgasvrije Huurwoningen-subsidie is door Lefier aangevraagd, en deze is toegekend. Door de projectontwikkeling in	6.000	6.000	2.125

code	Projectnaam	Voortgang eind 2025	Inspanningen, resultaten en indicatoren 2025	Gehonoreerd bedrag incl. Btw	Gehonoreerd bedrag excl. Btw	Besteding t/m 2025 (excl. Btw)
			<p>2025 is halverwege 2025 besloten de eerdere Warmtenetten Investeringssubsidie weer in te trekken en een nieuwe aanvraag in te dienen. In november 2025 heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland deze aanvraag positief beoordeeld en een subsidiebeschikking voor 3,5 miljoen afgegeven. Aanvullende is in augustus een aanvraag ingediend binnen de Subsidieregeling Warmtetransitie Projecten van de provincie Groningen, à 3,1 miljoen. Deze aanvraag bevindt zich momenteel in de tweede beoordelingsfase. Wanneer beide subsidies zijn toegekend zal het definitieve financieringsbesluit worden genomen. Vervolgens vragen wij begin 2026 aan onze aandeelhouders goedkeuring voor het aanbesteden van het warmtenet. Parallel aan de subsidietrajecten is de tweede helft van 2025 de realisatie van het warmtenet voorbereid. Er is gewerkt aan de technische uitwerking van de leidingen, de bronnen en de warmtecentrale. Alle ontwerpen, voorwaarden en aanbestedingsdocumenten staan gereed. Na een positief aandeelhoudersbesluit kan direct worden gestart met de aanbesteding.</p> <p>Een eerste marktverkenning heeft opgeleverd dat een viertal marktpartijen heeft aangegeven te gaan inschrijving op de aanbesteding. Vervolgens kan na een positief aanbestedingsresultaat worden gestart met de realisatie. Met deze voorbereidingen is het mogelijk om voortvarend door te pakken en begin 2027 de eerste warmte te leveren. Omdat het project enige vertraging heeft opgelopen kan de startdatum van levering zoals opgenomen in de leveringsovereenkomsten tussen de WarmteCompagnie en de corporaties niet worden nageleefd. Om deze reden is een addendum opgesteld waarin een nieuwe leveringsdatum is opgenomen. Deze is door alle partijen getekend.</p>			
Totaal				6.000	6.000	2.125
Projecten uit Trekkingsrecht						
M01	bouw programma MG	afgerond		968	880	880
M02	Dorpsproces Overschild	afgerond		1.171	1.070	1.070
M03	Beleving en Verhaal Overschild	afgerond		141	120	120
M04	Plus op Sport (wijken Gorecht & Woldwijck Hoogezand)	middenin realisatie	Voor dit project zijn twee van de drie gymzalen gerealiseerd. De laatste gymzaal was gepland bij de Mars. In de zomer van 2025 heeft de gemeenteraad besloten het ontwikkelen van de gymzaal los te koppelen van de woningbouw. Daarna is ingezet op een traject om samen met de buurt een nadere verkenning te doen en draagvlak te zoeken. Er zijn daarnaast diverse locatiestudies uitgevoerd omdat er meer onderzoek nodig was.	3.978	3.407	2.222
M22 voorheen M05	Herstructurering Hoogezand-Noord (incl. 2e fase)	middenin realisatie	Vanuit het programma wordt een deel van de herstructurering in Hoogezand Noord gefinancierd. Wij geven toelichting op de onderdelen waarvoor de NPG-subsidie is toegekend. In de Zeeheldenbuurt West: Voorontwerp Omgevingsplan in procedure gebracht incl. inloopavond. SOK Gemeente-Corporaties is ondertekend. De civiel-technisch	12.511	11.842	4.293

code	Projectnaam	Voortgang eind 2025	Inspanningen, resultaten en indicatoren 2025	Gehonoreerd bedrag incl. Btw	Gehonoreerd bedrag excl. Btw	Besteding t/m 2025 (excl. Btw)
			ontwerpwerkzaamheden zijn aanbesteed en Voorontwerp Omgevingsplan is in de maak. De selectie van een marktpartij voor de woningbouw gebeurt op basis van een tenderprocedure. Met de buurt is stil gestaan bij eerste sloop die nu ook zichtbaar wordt in de wijk en in de eerste helft van 2026 wordt afgerond. Park: het Cruyff Court en beweegroute zijn geopend. De speeltuin is vernieuwd evenals de paden. Het park is nu een prettige plek om te bewegen en spelen en wordt veel gebruikt door bewoners. Bedrijvenzone: Er zijn opnieuw gesprekken met ondernemers gevoerd, o.a. n.a.v. voorbereiding verkeersbesluit deelse afsluiting Kerkstraat- Barentszstraat. Daarnaast werken wij aan een voorstel voor perspectief Agrifirm silo's. Op dit moment worden de silo's gevuld met een indoor skatebaan en een pop-up restaurant. Voor de Kerkstraat is het verkeersbesluit dat gaat over het deels afsluiten Kerkstraat-Barentszstraat voorbereid en gepubliceerd. De overige verkeersmaatregelen doorstroom en veiligheid Kerkstraat zijn in voorbereiding.			
M06	Aanpak verpauperde panden	middenin realisatie	Verspreid over de gemeente Midden-Groningen staan panden en woningen die niet goed onderhouden worden of verpauperd zijn. In 2025 zijn acht van deze panden opgepakt in het project. Dit zijn zonder uitzondering complexe casussen waarbij de inzet gericht is op een oplossing met de zachte hand. Dit betekent contact leggen met de eigenaar, in gesprek komen en zoeken naar oplossingen voor de verpaupering. Daarin wordt ook nauw samengewerkt met de maatschappelijke partners.	6.000	5.941	1.336
M07	Midden-Groningen op de kaart (incl. 2e fase)	middenin realisatie	Met het project 'Midden-Groningen op de kaart' wil de gemeente toerisme versterken en de leefbaarheid in de regio verbeteren. In 2025 zijn meer activiteiten ontwikkeld rondom bestaande routes. Een goed voorbeeld hiervan zijn vaartochten langs scheepsbouw in aansluiting op de wandelroute 'Van Faber naar de sluis'. Maar ook 'de boer op!', festival Roegwold klassiek, Proef het witte goud en de Roege Rondjes. Er wordt, naast de fysieke folders, steeds meer online naar de routes wordt verwezen. Op de Wolf Maps kaart 'Ontdek Midden-Groningen' staan alle routes.	255	228	155
M08	Jongeren pitchen cultuurprojecten (Dragon's Den)	middenin realisatie	Het project geeft jongeren de kans om zelf cultuurprojecten op te zetten. Er zijn twee momenten georganiseerd waarop jongeren hun pitch konden doen. Daarnaast zijn de jongeren begeleid in het realiseren van hun project. Denk aan films, podcast en een dinerdanssonshow. De zaterdagmiddagshow, nu een eigenstandig onderdeel, is georganiseerd. Dit blijkt een goeie manier te zijn om de jongeren te bereiken. Het is een laagdrempelig evenement waar meerdere jongeren in contact komen met theater, film, muziek en hun eigen makers-vaardigheden kunnen ontwikkelen. Dit doet het Kielzog samen met RTV Midden-Groningen.	250	250	180
M09	Bevordering Sociale Veerkracht (incl. 2e fase)	afgerond		473	451	451
M10	IJsberg	afgerond		1.576	1.576	1.239

code	Projectnaam	Voortgang eind 2025	Inspanningen, resultaten en indicatoren 2025	Gehonoreerd bedrag incl. Btw	Gehonoreerd bedrag excl. Btw	Besteding t/m 2025 (excl. Btw)
M11	Ervaringsdeskundigen	laatste deel realisatiefase	Vanuit het project kunnen ervaringsdeskundigen ingezet worden in het Sociaal Team. Daarvoor is gewerkt aan de professionalisering van ervaringsdeskundigen, inclusief afronding MBO4 en de start van HBO Social Work. Daarnaast is er gewerkt aan het verbeteren van de samenwerking met externe partners en de zichtbaarheid en erkenning van de meerwaarde van de inzet ervaringsdeskundigen. Dit onder andere door actieve deelname aan projecten zoals Voorzieningswijzer, Armoedepact, POSO-beurs en de Doorbraakmethode.	937	937	834
M12	Jongeren met Toekomst	middenin realisatie	Jongeren een betere toekomst geven door ze te ondersteunen met het oplossen van schulden en helpen grip te krijgen op de financiën. Er zijn in 2025 ruim 80 jongeren die gebruik maken van het project. Het inloopspreekuur bij het Aletta Jacobs College begint steeds beter te lopen. Ook zijn we actief geweest bij meerdere gastlessen over geld. Het groepsprogramma was een succes met zeven deelnemers. Daarnaast zijn we begonnen met het aanbieden van sporten voor jongeren bij Stayfit. Met Geldfit is er een eerste 'fotomoment' gemaakt van de geldroute voor jongeren binnen de gemeente. Hieruit kwam naar voren dat we een breed aanbod hebben voor jongeren maar dat dit nog beter kan worden aangesloten bij jongeren.	2.643	2.643	1.305
M13	Jongerenwerk+	middenin realisatie	Het project JW+ laat in 2025 een duidelijke verbreding en verdieping van de inzet zien. De focus is sterker preventief geworden, met een lagere instapleeftijd en een intensievere aanwezigheid in scholen, wijken en op straat. Tegelijkertijd is het project uitgegroeid tot een belangrijk vangnet voor complexe casuïstiek, met name rondom risicojongeren en gezinnen waar meerdere problemen samenkomen. De praktijk laat zien dat JW+ steeds meer functioneert als schakel tussen preventie, basisvoorzieningen en geïndiceerde zorg. Naast het organiseren van verschillende groepsactiviteiten om jongeren te bereiken wordt er extra inzet gepleegd op basisscholen en er is intensief straatwerk in meerdere wijken en dorpen.	2.630	2.630	2.156
M14	JIM aanpak	afgerond	In 2025 is het project afgerond. De doelstellingen zijn behaald. De werkwijze is opgenomen door Kwartier Zorg & Welzijn. Het eindverslag is inmiddels door het Nationaal Programma goedgekeurd.	263	263	263
M15	Ontwikkelbedrijf	afgerond	In 2025 is het project afgerond. De doelstellingen zijn behaald. De werkwijze en de leerlijnen zijn opgenomen in het ontwikkelbedrijf van de gemeente. Het eindverslag is inmiddels door het Nationaal Programma goedgekeurd.	1.064	1.064	1.002
M16	Hulpteam Overschild	afgerond		360	360	355
M17	Tijd voor toekomst inclusief tweede fase	middenin realisatie	Met het Tijd voor Toekomst programma wordt de schooldag verrijkt. Alle 16 basisscholen die in aanmerkingen komen voor het programma Tijd voor Toekomst zijn nu bereikt en aangesloten. Er lopen vijf Samenwerkingssubsidies en waarvan er vier gericht zijn wijk/vakantieaanbod. We zijn nog met één kind centrum in gesprek. 13 van de 16 scholen verlengen twee uur per week. De verlenging voor het Aletta Jacobs College is goedgekeurd. De kind ouder-ondersteuners zijn nu beschikbaar	13.074	13.074	4.394

code	Projectnaam	Voortgang eind 2025	Inspanningen, resultaten en indicatoren 2025	Gehonoreerd bedrag incl. Btw	Gehonoreerd bedrag excl. Btw	Besteding t/m 2025 (excl. Btw)
M18	Moeders van MG (onderdeel Kansrijke start)	middenin realisatie	<p>voor elk kind centrum. Daarnaast zetten wij de expertise die in Midden-Groningen is opgedaan in. Dit doen wij door deelname aan het provinciale innovatienetwerk, werkbezoeken, de boeklancering van ons eigen boek en artikelen in lokale media en vakbladen.</p> <p>In 2025 zijn bijna 70 moeders bereikt. Dit zijn zowel de lopende en nieuwe casussen als de moeders die op een andere manier gebruik hebben gemaakt van het aanbod. Van de casussen valt op dat deze intensiever worden begeleid. Dit betekent dat er vaker een huisbezoek gedaan worden en er intensief contact is. Voor de moeders wordt ook een plan gemaakt waar ze aan werken. Het activiteitenaanbod verder uitgebreid en de inbrengwinkel zichtbaar beter ingericht, waardoor meer vrouwen het Moeders van project wisten te vinden. Daarnaast zijn studenten en partners actief ondersteund via gezamenlijke overleggen, trainingen en nauwere samenwerking binnen de lokale coalitie.</p>	1.125	1.125	785
M19	Toekomstbestendig cultureel erfgoed	afgerond	<p>In 2025 is het project afgerond. De doelstellingen zijn gedeeltelijk behaald. De raad is hierover geïnformeerd en er is besloten geen tweede fase van dit project aan te vragen. Het eindverslag is inmiddels door het Nationaal Programma goedgekeurd.</p>	500	500	366
M24 (voorheen M20)	Verbeteren veiligheid MG (incl. 2e fase)	middenin realisatie	<p>Met dit project werken wij, samen met de inwoners en ketenpartners, aan een integrale aanpak van de problemen in een specifiek gebied. In 2025 hebben wij het programma in de wijken Gorecht en Spoorstraat Kieldiep bestendigd. Daarnaast is in 2025 door de gemeenteraad besloten om de nieuwe focusgebieden Muntendam en het Noorderpark te kiezen. Vanaf 2026 wordt zal hier weer voor twee jaar inzet vanuit het project gepleegd worden. Met dit programma wordt extra inzet gerealiseerd rondom de jaarwisseling, zijn er spreekuren en casustafels en worden er milieustraten en schouwen georganiseerd.</p>	3.719	3.571	1.008
M21	Dorpsplannen ontwikkelen	middenin realisatie	<p>In de 37 dorpen en wijken in de gemeente gaan inwoners zelf aan de slag met het maken van hun dorps-, en wijkplan. Nadat een plan is vastgesteld komt er een uitvoeringsagenda.</p> <p>Er zijn nog zeven dorpen en wijken die moeten starten; de overige 30 zijn al gestart. Drie wijken en zes dorpen zijn nu bezig om hun plan te maken. De rest heeft hun plan al klaar. Daarover zijn vervolgens met de gemeente afspraken gemaakt in een uitvoeringsagenda. Deze afspraken zijn ondertekend door de besturen van de dorpsbelangenorganisaties of wijkverenigingen en door de dorps- of wijkwethouder.</p> <p>Zodra de afspraken zijn ondertekend krijgen de dorpen en wijken € 20.000 om zelf met onderwerpen uit de uitvoeringsagenda aan de slag te gaan. Ook kan er bij de gemeente een subsidie aangevraagd worden voor grotere projecten, tot maximaal € 200.000 per dorp of wijk. In 2025 zijn acht van deze grotere subsidies aangevraagd vanuit de dorps-, en wijkplannen.</p>	7.500	7.500	1.391
Totaal				61.138	59.432	25.804
Totaal alle projecten				68.461	66.525	28.902

code	Projectnaam	Voortgang eind 2025	Inspanningen, resultaten en indicatoren 2025	Gehonoreerd bedrag incl. Btw	Gehonoreerd bedrag excl. Btw	Besteding t/m 2025 (excl. Btw)
------	-------------	---------------------	--	------------------------------	------------------------------	--------------------------------

Doelstellingen

c. Aanvragen van tweede (en derde) fases van lopende projecten

Midden-Groningen heeft ervoor gekozen om veel projecten te starten met een proef-fase. Als de aanpak een succes is, vragen we de tweede-, of derde fase aan.

Acties

Vorbereiden van de borging van de projectresultaten in het reguliere werk

In 2025 hebben wij een succesvolle aanvraag ingediend voor het project Landschap & Natuur. Dit project richt zich op het verbeteren en toegankelijk maken van de bestaande natuur in 't Roegwold en omgeving. Ook is het project gericht op educatie en informatie over de mooie en bijzondere natuur in onze gemeente. Wij hebben ook een succesvolle tweede fase aangevraagd voor het project Beeldbepalende Verpauperde panden. Hierdoor kunnen we nog meer impact maken. Dit project loopt door tot en met 2030.

2.5.5 Financieel overzicht Gevolgen gas- en zoutwinning en lokaal programma NPG

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Primitief begroot 2025	Begroting 2025 na wijzigingen	Realisatie 2025	Verschil 2025
Lasten					
Versterking	11.061	20.869	20.199	13.052	7.147
NPG	5.112	5.637	8.780	7.926	854
Totaal Lasten	16.172	26.505	28.979	20.978	8.002
Baten					
Versterking	11.061	20.869	20.668	13.521	7.147
NPG	5.062	5.637	8.780	7.926	854
Totaal Baten	16.122	26.505	29.448	21.447	8.002
Saldo voor bestemming	-50	0	469	469	0
Stortingen					
Versterking	0	0	469	469	0
Saldo na bestemming	-50	0	0	0	0

Programma gevolgen gaswinning

Onder het thema Versterking worden de financiën van het programma gevolgen gas- en zoutwinning verantwoord. Per saldo is het programma gedekt vanuit bijdragen van het Rijk. Een deel van de extra maatregelen die het Rijk heeft aangekondigd onder de titel Nij Begun is uitgewerkt in financiële regelingen die voor zover dit de versterkingsopgave betreft, bij dit thema verantwoord wordt.

Lasten:

De lasten bedragen € 13,1 miljoen en zijn € 7,1 miljoen lager dan begroot. De grootste post in de lasten betreft de vergoedingen aan de eigenaren van woningen die vallen onder Batch 1588. Dit was in 2025 geraamd op € 12,4 miljoen en is uitgekomen op € 6,7 miljoen (€ 5,7 miljoen lager). De regeling wordt uitgevoerd door SNN en de raming in de begroting is gebaseerd op de voorschotten die de gemeente heeft overgemaakt aan SNN. De overschrijding komt doordat de besteding van inwoners aan de versterkingsopgave langzamer is gegaan dan SNN had verwacht. Omdat dit volledig gedekt wordt door de Rijksbijdrage voor Batch 1588 heeft dit geen effect op het saldo.

Een andere grote post betreft de aanpassingen in de infrastructuur en openbare ruimte die nodig zijn om de versterkingsopgave in te passen. Deze inpassingskosten waren in 2025 geraamd op € 2,2 miljoen en zijn uitgekomen op € 1,9 miljoen (€ 313.000 lager). Dit komt voor € 275.000 doordat er minder herstelwerkzaamheden en tijdelijke oplossingen nodig waren om de versterking veilig doorgang te laten vinden. Omdat dit volledig gedekt wordt door de Rijksbijdrage voor de inpassingskosten heeft dit geen effect op het saldo.

In de geraamde lasten van 2025 zit € 2,7 miljoen aan personeel- en advieskosten voor het begeleiden van de versterking, het programmamanagement, de vergunningverlening en de bijbehorende bedrijfsvoeringskosten. De realisatie in 2025 komt € 357.000 lager uit op € 2,4 miljoen. Dit komt voor een deel door het niet invullen van vacatures € 237.000 en voor € 120.000 omdat personeelskosten konden worden gedekt uit een extra Rijksbijdrage voor de uitvoeringskosten van Nij Begun.

Van de € 0,7 miljoen die voor de regeling Leefbaarheid en Wijkontwikkeling was geraamd in 2025 resteert € 0,7 miljoen doordat de besluitvorming over de inzet van deze middelen pas begin 2026 heeft plaatsgevonden. Doordat de Rijksbijdrage voor de dekking van deze regeling in 2025 niet is ingezet heeft dit geen effect op het saldo en blijven deze middelen beschikbaar op de balans om in de komende jaren in te zetten.

Van de € 0,6 miljoen die in 2025 voor de regeling Sociale en Emotionele ondersteuning was geraamd resteert € 0,2 miljoen omdat een deel van deze lasten gedekt kon worden vanuit andere subsidies. Doordat de Rijksbijdrage voor de dekking van deze regeling in 2025 ook voor € 0,2 miljoen minder is ingezet heeft dit geen effect op het saldo en blijven deze middelen beschikbaar op de balans om in de komende jaren in te zetten.

In de geraamde lasten van 2025 zit € 0,5 miljoen voor de subsidieregeling voor niet uitlegbare verschillen (Blok B). De realisatie in 2025 komt € 126.000 hoger uit op € 0,6 miljoen. Dit komt doordat er meer subsidies zijn verstrekt en sneller is uitbetaald via SNN dan eerst werd verwacht. Doordat de Rijksbijdrage voor de dekking van deze regeling in 2025 ook voor € 126.000 meer is ingezet heeft dit geen effect op het saldo.

Baten:

De baten bedragen € 13,5 miljoen en zijn € 7,1 miljoen lager dan begroot. Zoals hierboven benoemd worden de lasten volledig gedekt uit de Rijksbijdragen. Bij de baten zien we dezelfde afwijking van de begroting als bij de lasten waardoor het verschil met de begroting per saldo uitkomt op 0 en dit deel van het programma geen invloed heeft op het rekeningresultaat. De baten vanuit de Rijksbijdragen wijken als volgt af van de begroting:

- De Rijksbijdrage voor Batch 1588 is € 5,7 miljoen lager dan begroot;
- De Rijksbijdrage voor de inpassingskosten is € 0,3 miljoen lager dan begroot;
- De Rijksbijdrage Lumpsum Gevolgen Gaswinning voor de dekking van de organisatiekosten is € 0,3 miljoen lager dan begroot;
- De Rijksbijdrage Leefbaarheid en Wijkontwikkeling is € 0,7 miljoen lager dan begroot;
- De Rijksbijdrage Sociale en Emotionele ondersteuning is € 0,2 miljoen lager dan begroot;
- De Rijksbijdrage voor Blok B wordt voor € 0,1 miljoen meer ingezet dan was begroot.

Het restant van de Rijksbijdragen staat op de balans en blijft beschikbaar voor komende jaren.

In 2025 heeft de gemeente voor het eerst een extra uitkering van het Rijk ontvangen voor de stijging van de gemeentelijke kosten binnen de Herstelagenda. Deze uitkering is een baat van € 469.000 en wordt zichtbaar bij het resultaat voor bestemming. Het gehele bedrag wordt gestort in de reserve Indexatie Herstelagenda om volgens afspraak met het Rijk deze middelen te gebruiken voor het opvangen van eventuele toekomstige tekorten die voortkomen uit prijsstijgingen.

Uitvoering lokaal programmaplan (NPG)

Onder het thema NPG in de tabel worden de financiën van de projecten uit het lokaal programma NPG verantwoord op totaalniveau. De meeste projecten worden volledig gedekt door bijdragen van het Rijk en/of door bijdragen van andere partijen.

Lasten:

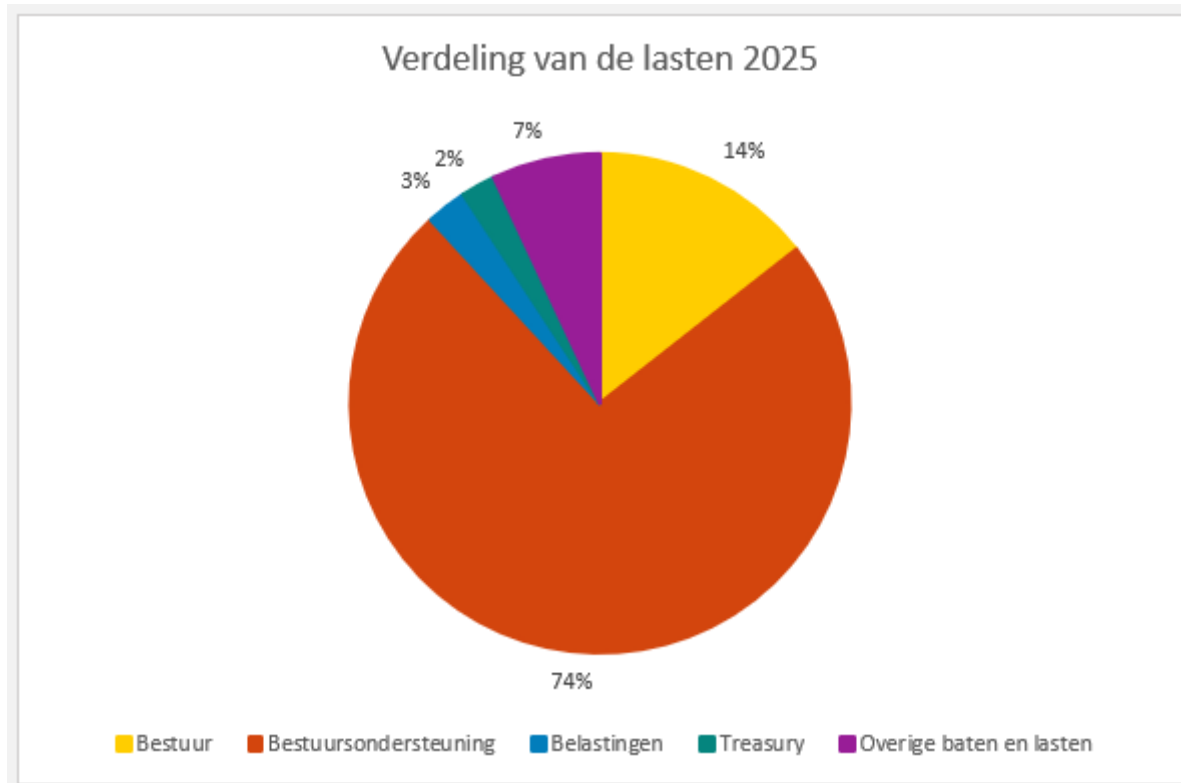
De lasten zijn € 0,9 miljoen lager door vertraging in de uitvoering, minder subsidieaanvragen en lagere salarislasten doordat vacatures niet of pas later zijn ingevuld. Dit heeft geen effect op het resultaat omdat de dekking vanuit de specifieke uitkeringen van het Rijk hierdoor ook lager zijn.

Baten:

De baten voor de NPG-projecten mogen niet hoger zijn dan de lasten en vallen daarom ook € 0,9 miljoen lager uit. Het restant staat op de balans en blijft beschikbaar voor de komende jaren.

2.6 Programma Bestuur en bedrijfsvoering

2.6.0 Inleiding

2.6.1 Bestuur en bedrijfsvoering

Algemeen

De totale lasten van personeel en bedrijfsvoering bedragen € 88,2 miljoen. Dit is € 4 miljoen lager dan begroot. De lagere lasten worden veroorzaakt door:

1. Lager inzet vanuit de centrale personeelskostenbudgetten voor ziektevervangings, inhuur en OR compensatie € 913.000;
2. Lagere personeelskosten door personeelsverloop waarbij functies tijdelijk niet worden ingevuld in combinatie met hogere lasten van inhuur door tijdelijke invulling van vacatures. In totaal € 3.036.000;
3. Overige verschillen tellen op tot € 32.000.

Omschrijving	Begroot 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil 2025
Saldo lasten en baten			
personeelslasten	78.020	73.560	4.461 V
bedrijfsvoeringslasten	14.129	14.608	-479 N
Totaal	92.149	88.168	3.982 V

Toelichting: N = nadelig verschil en V = voordelig verschil
bedragen x € 1.000

2.6.2 Verplichte beleidsindicatoren (BBV)

Naam Indicator	Eenheid	Peiljaar	MG	Nederland
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	2025	€ 295	€ 398
		2024	€ 275	€ 378
		2023	€ 239	€ 368
		2022	€ 206	€ 317
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In euro's	2025	€ 1.061	€ 957
		2024	€ 997	€ 928
		2023	€ 954	€ 860
		2022	€ 911	€ 823
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro's	2025	€ 1.101	€ 1.050
		2024	€ 1.035	€ 1.014
		2023	€ 997	€ 942
		2022	€ 952	€ 905
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2025	12,1	
		2024	11,7	
		2023	11,3	
		2022	10,1	
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2025	12,0	
		2024	11,2	
		2023	11,0	
		2022	10,4	
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2025	€ 525	
		2024	€ 530	
		2023	€ 535	
		2022	€ 503	
Externe inhuur	Kosten als % van tot. loonsom + tot. kosten inhuur extern	2025	15,2%	
		2024	14,8%	
		2023	17,4%	
		2022	16,2%	
Overhead	% van totale lasten	2025	7,9%	
		2024	8,4%	
		2023	11,2%	
		2022	11,0%	

De gegevens over WOZ-waarde en Woonlasten zijn overgenomen van waarstaatjegemeente.nl met peildatum 18-02-2026. De indicatoren: formatie, bezetting, apparaatskosten, externe inhuur en overhead worden berekend op basis van eigen gegevens, zodoende zijn hierover bij ons geen landelijke gegevens bekend.

2.6.3 Financieel overzicht Bestuur en bedrijfsvoering

Bedragen x €1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Primitief begroot 2025	Begroting 2025 na wijzigingen	Realisatie 2025	Verschil 2025
Lasten					
Bestuur	4.621	3.554	5.433	6.565	-1.132
Bestuursondersteuning	34.192	37.456	36.090	33.575	2.515
Belastingen	1.518	1.018	1.183	1.199	-16
Treasury	1.605	911	925	1.018	-93
Overige baten en lasten	4.131	-4.215	3.637	3.179	458
Totaal Lasten	46.066	38.724	47.268	45.536	1.732
Baten					
Bestuur	37	0	0	0	0
Bestuursondersteuning	836	314	919	1.000	-80
Belastingen	23.343	24.793	24.426	24.460	-34
Treasury	2.671	2.111	1.968	2.219	-251
Gemeentefonds	161.122	162.565	173.858	174.344	-486
Overige baten en lasten	1.630	2.431	3.599	1.652	1.947
Totaal Baten	189.639	192.213	204.770	203.673	1.097
Saldo van baten en lasten voor bestemming	143.573	153.490	157.502	158.138	-635
Stortingen					
Bestuursondersteuning	223	4	4	4	0
Overige baten en lasten	1.111	6	3.321	3.321	0
Totaal Stortingen	1.334	10	3.325	3.325	0
Onttrekkingen					
Bestuur	15	0	0	0	0
Bestuursondersteuning	527	18	517	450	66
Belastingen	0	0	0	0	0
Overige baten en lasten	2.052	2.418	2.487	3.052	-564
Totaal Onttrekkingen	2.594	2.436	3.004	3.502	-498
Totaal mutatie reserves	1.260	2.425	-321	177	-498
Saldo van baten en lasten na bestemming	144.833	155.915	157.181	158.314	-1.133

Toelichting

Het saldo na bestemming op het programma Bestuur en bedrijfsvoering is € 1.133.000 voordelig. De lasten zijn € 1.732.000 lager en de baten zijn € 1.097.000 lager. De mutatie reserve zorgt voor een voordeel van € 498.000. We lichten hieronder per onderdeel de belangrijkste wijzigingen toe.

Bestuur

Lasten (€ 1.132.000 nadelig): De storting in de APPA-voorziening is € 1.263.000 hoger dan geraamd. Het rijk heeft bepaald dat de pensioenverplichtingen van wethouders voortaan verplicht moeten worden ondergebracht bij het ABP (algemeen bestuurlijk pensioenfonds). Uiterlijk 31 december 2027 moet de overdracht van wethouderspensioenen aan het ABP zijn afgerond en hiervoor dient de APPA-voorziening hoog genoeg te zijn. Bij de slotwijziging is de raming al bijgesteld naar aanleiding van de resultaten van het onderzoek in opdracht van het Ministerie van binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) naar de overdrachtswaarde en voorzieningen APPA-pensioenen van wethouders bij alle gemeenten. Sindsdien heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan dat de hoogte van de APPA-voorziening en kapitaalverzekeringen gelijk moet worden gesteld aan de prognose van het benodigd vermogen op basis van inkoop Wtp bij ABP zoals genoemd in de brief met resultaten die we hebben ontvangen van het onderzoeksbureau. Op basis hiervan is een aanvullende storting gedaan. Door wijzigingen in bijvoorbeeld de rentestijging en dekkingsgraad is het mogelijk dat voor of bij de overdracht aan het ABP nog afwijkingen ontstaan. De loonkosten van de griffie vallen op dit product lager uit doordat een deel van de kosten gedekt kon worden uit de middelen voor Nij begun € 65.000. De loonkosten voor ondersteuning van de bezwaarschriftencommissie zijn lager dan geraamd en daarnaast is minder inzet van extern bureau Profacto nodig geweest € 80.000. Overige verschillen tellen op tot een nadeel van € 14.000.

Bestuursondersteuning

Lasten (€ 2.515.000 voordelig): Dit voordeel is het gevolg van:

- Lagere loonkosten door personeelsverloop waarbij functies tijdelijk niet worden ingevuld (€ 1.313.000).
- Er is minder aanspraak gedaan op de centrale personeelsbudgetten voor ziektevervanging, inhuur en compensatie OR inzet (€ 913.000)
- Lagere lasten doordat minder gebruik van externe werving- en selectiebureaus nodig is geweest (€ 236.000).
- Overige verschillen tellen op tot een voordeel van € 53.000.

Treasury

Lasten (€ 93.000 nadelig): Dit voordeel is voornamelijk het gevolg van hogere rentelasten op de langlopende leningen.

Baten (€ 251.000 voordelig): Dit voordeel is het gevolg van een hogere rentebate op schatkistbankieren.

Gemeentefonds

Baten (€ 486.000) voordelig: Dit voordeel is met name het gevolg van de extra middelen die het Rijk bij de decembercirculaire 2025 beschikbaar heeft gesteld. Het betreft o.a. compensatie voor de meerkosten die gemeenten maken in het sociaal domein in verband met de opvang van Oekraïense ontheemden, aanvullende ondersteuning lokale energiehulp en versterking regie volkshuisvesting. Daarnaast is de algemene uitkering voordelig bijgesteld als gevolg van actualisatie van de verdeelmaatstaven en verrekening van voorgaande dienstjaren.

Overige baten en lasten

Onder het product overige baten en lasten worden ramingen opgenomen die onder andere betrekking hebben op stelposten en nog niet bestemde uitgaven en inkomsten. Hierdoor fluctueren de ramingen en kunnen de werkelijke uitgaven jaarlijks afwijken van de ramingen.

Lasten (€ 458.000 voordelig). Dit voordeel wordt veroorzaakt door:

- Van de via de algemene uitkering ontvangen middelen voor taakmutaties resteert op het product overige baten en lasten een bedrag van € 330.000 dat nog niet is besteed en/of waarvan de besteding op andere producten is verantwoord. Het betreft onder andere de resterende middelen ontvangen voor de Tweede Kamerverkiezingen (€ 154.000), participatiewet sociale infrastructuur (€ 90.000) en integraal zorgakkoord (€ 86.000).

- Hogere kosten centraal verantwoorde personeelsbudgetten € 33.000. Het betreft lagere kosten door resterende middelen kwaliteitsimpuls (€ 389.000), frictie mobiliteit (€ 150.000) en een lagere storting in de RVU-voorziening (€ 127.000). Er zijn hogere lasten in verband met een naheffingsaanslag loonheffing 2020 (€ 201.000), hogere lasten voor ziektewet, werkhervatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten (WGA) en werkloosheidsuitkering (WW) (€ 215.000), niet gerealiseerde projecturen door ziekte (€ 200.000) en een hogere storting in de voorziening spaarverlof (€ 83.000).
- In 2025 is er geen beroep gedaan op de post onvoorzien uitgaven € 150.000.
- Overige verschillen tellen op tot een voordeel van € 11.000.

Baten (€ 1.947.000 nadelig). Dit nadeel wordt veroorzaakt door:

- In de voorjaarsnota 2024 is een stelpost opgenomen van € 1,5 miljoen vooruitlopend op het rekeningresultaat. De afwikkeling hiervan leidt tot een nadeel van € 1,5 miljoen.
- De vrijval van de SPUK Energiearmoede in 2024 € 0,5 miljoen is ingezet ter dekking van het begrote begrotingstekort 2025. Dit was onderdeel van de herijkingsvoorstellen 2025. De afwikkeling hiervan leidt tot een nadeel van € 0,5 miljoen.
- Overige verschillen tellen op tot een voordeel van € 52.000.

Mutaties reserves (€ 564.000 voordelig): De vrijval van de reserve financiële ruimte 2023 is in totaal € 1,8 miljoen, waarvan € 1,27 miljoen al in de slotwijziging was verwerkt. De resterende vrijval leidt tot een voordeel van € 564.000.

3. Paragrafen

3.1 Paragraaf Bedrijfsvoering

De opgave voor 2025

Bedrijfsvoering ondersteunt de organisatie. We anticiperen hierbij zo veel mogelijk op de ontwikkelingen in het primaire proces en nemen het voortouw om deze ontwikkelingen te inventariseren en te vertalen naar de bedrijfsvoering. Informatietechnologie, HR-beleid, facilitaire ondersteuning en financiële, juridische advisering en communicatie zijn onmisbaar voor beleidsvorming en de uitvoering. We werken aan het veranderen en verbeteren van de organisatie in het programma Organisatieontwikkeling. In onze organisatie houden we rekening met de behoeften van onze inwoners, organisaties en bedrijven. Naast de maatschappelijke opgaven, politiek-bestuurlijke ambities en opgaven en trends en ontwikkelingen in de samenleving geeft dit een complex werkveld. Dit vraagt om een flexibele inzet van medewerkers, waarbij onze rollen niet meer zo vanzelfsprekend zijn als ze ooit waren.

HR & Organisatieontwikkeling

Gezond, wendbaar en toekomstgericht werken

In 2025 is gewerkt aan het verder professionaliseren van de organisatie, met als doel een toekomstbestendige ambtelijke organisatie die werkt vanuit vertrouwen, verantwoordelijkheid en vrijheid en die de inwoner centraal stelt. De inzet sloot aan bij de begrotingsdoelen gericht op professionaliteit, dienstverlening, samenwerking en duurzame inzetbaarheid.

Doelmatig en doeltreffend

Goed werkende en efficiënte werkprocessen zijn een voorwaarde voor een doelmatige en doeltreffende organisatie. HR-processen zijn verder gedigitaliseerd. Medewerkers kunnen nu meer aanvragen doen via een app, en processen zoals de instroom, doorstroom en uitstroom zijn geautomatiseerd. Daarnaast hebben we afgelopen jaar de wijzigingen als gevolg van de nieuwe cao verwerkt, waaronder een ruime regeling voor de vergoeding van woon-werkverkeer en het fiscaal voordelig uitruilen van een deel van de studieschuld. Dit draagt bij aan duidelijkheid, uniformiteit en maakt ons als werkgever aantrekkelijker. Daarnaast hebben we ingezet op het conformeren aan de Wet DBA (Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties). Hiervoor is een kader opgesteld voor de inzet van ZZP'ers, zodat inhuur op een rechtmatige en verantwoorde manier plaatsvindt.

Arbeidsmarktstrategie en mobiliteit

Om in de aanhoudend krappe arbeidsmarkt voldoende goed opgeleide en gekwalificeerde medewerkers te behouden en aan te trekken hebben we wederom een stevige externe en interne arbeidsmarktcampagne neergezet. De interne arbeidsmarktcampagne 'Jouw toekomst begint nu' heeft medewerkers gestimuleerd om actief bezig te zijn met hun ontwikkeling. Doorstroom is niet alleen belangrijk voor duurzame inzetbaarheid en werkplezier, maar ook noodzakelijk vanwege de arbeidsmarkt: direct inzetbaar personeel vinden is steeds uitdagender. Afgelopen jaar hebben we 90% van onze vacatures ingevuld waarvan 21% door eigen medewerkers. Om jong talent aan te trekken en te behouden, hebben we een traineeship en het Young Professional-programma aangeboden.

Duurzame inzetbaarheid

Op het gebied van duurzame inzetbaarheid is uitvoering gegeven aan de binnengehaalde MDIEU-subsidie 'Gezond het verschil maken'. Er is gewerkt aan werkdruk, vitaliteit en leiderschap, met als doel medewerkers gezond, inzetbaar en gemotiveerd te houden. Daarnaast is er opvolging gegeven aan de pulsemeting sociale veiligheid en zijn er vervolgstappen gezet om inclusiviteit verder te versterken onder andere door een meldregeling voor integriteitskwesaties en ongewenst gedrag en het organiseren van de Dag van de Inclusiviteit. Zieke medewerkers worden actief begeleid om hen goed terug te laten keren naar hun werk. Met 7,7% is het verzuimcijfer, net als het landelijke gemiddelde, gestegen ten opzichte van 2024 (6,8%). Dit heeft onze doorlopende aandacht en er wordt sterk ingezet op verzuimpreventie.

Professionaliteit en ambtelijk vakmanschap

In lijn met de begroting is het ambtelijk vakmanschap verder versterkt. Het jaarplan Ambtelijk Vakmanschap is geïmplementeerd en verankerd in de organisatie. Hiermee is gewerkt aan eigenaarschap, ethiek, resultaatgericht werken en bondgenootschap. Deze inzet draagt bij aan professioneel handelen en een gedeeld referentiekader voor medewerkers. Het LEO-platform (Loopbaan, Energie en Ontwikkeling) inclusief het trainingsaanbod is in 2025 verder uitgebreid. In 2025 zijn er 4.561 leerinterventies afgerond, een toename van 72% ten opzichte van 2024.

Vaardigheden van de toekomst

Conform de begrotingsambitie is ingezet op het ontwikkelen van vaardigheden van de toekomst. Met het programma 'Veilig kansen benutten met AI' is gestart met experimenten, trainingen en het inrichten van randvoorwaarden, zodat deze innovatie verantwoord en toekomstgericht kan worden toegepast. Er zijn 600 licenties voor ChatGPT of Copilot uitgerold, waardoor medewerkers op een veilige en gecontroleerde manier ervaring kunnen opdoen met generatieve AI in hun dagelijkse werk. Dit draagt bij aan het versterken van digitale vaardigheden, het efficiënter inrichten van werkprocessen en het vergroten van het innovatief vermogen van de organisatie.

Samenwerking en dienstverlening

Er is verder gewerkt aan het structureel verbeteren van de dienstverlening en de integrale samenwerking door onder andere het organiseren van Expeditie Midden-Groningen (interne markt) en domeindagen. Met het versterken van opdrachtgever- en opdrachtnemerschap is gewerkt aan duidelijkere rollen, betere afstemming en meer eigenaarschap. Dit ondersteunt het doel om als organisatie effectiever en samenhangender te opereren in een complex werkveld.

Borging en vervolg

In 2025 is toegewerkt naar borging van de resultaten en voorbereiding van het nieuwe programmacontract Organisatieontwikkeling 2026–2030. Hiermee is een stevige basis gelegd om de ingezette ontwikkeling in de komende jaren voort te zetten, in lijn met de strategische doelen van de organisatie. HR speelt hierbij een centrale rol door te blijven inzetten op goed werkgeverschap, strategische personeelsplanning en de ontwikkeling van medewerkers en leiderschap.

Human Resource Management

Opbouw ambtelijke organisatie

Hieronder zijn de personele gegevens van de ambtelijke organisatie (exclusief griffie) weergegeven op peildatum 31 december 2025. De SW-medewerkers en medewerkers nieuw beschut werk zijn niet meegenomen. Zij zijn wel in dienst bij de gemeente maar vallen onder andere Cao's (namelijk de Cao Sociale werkvoorziening en Cao Aan de Slag in plaats van de Cao Gemeenten).

Hoeveel personeel in fte is er in vaste dienst?

Op 31 december 2025 hebben we 728 fte formatie. Van deze formatie wordt momenteel 637 fte bezet door 743 medewerkers in vaste dienst. Daarnaast zijn er 112 medewerkers met een tijdelijk contract in dienst bij de gemeente waarvan de personeelskosten worden gedekt vanuit de beschikbare formatieve middelen. Hiervan zijn 10 trainees. Tijdelijke contracten worden na afloop mogelijk omgezet in een contract voor onbepaalde tijd. In totaal worden er momenteel 855 medewerkers gefinancierd vanuit de formatieve middelen.

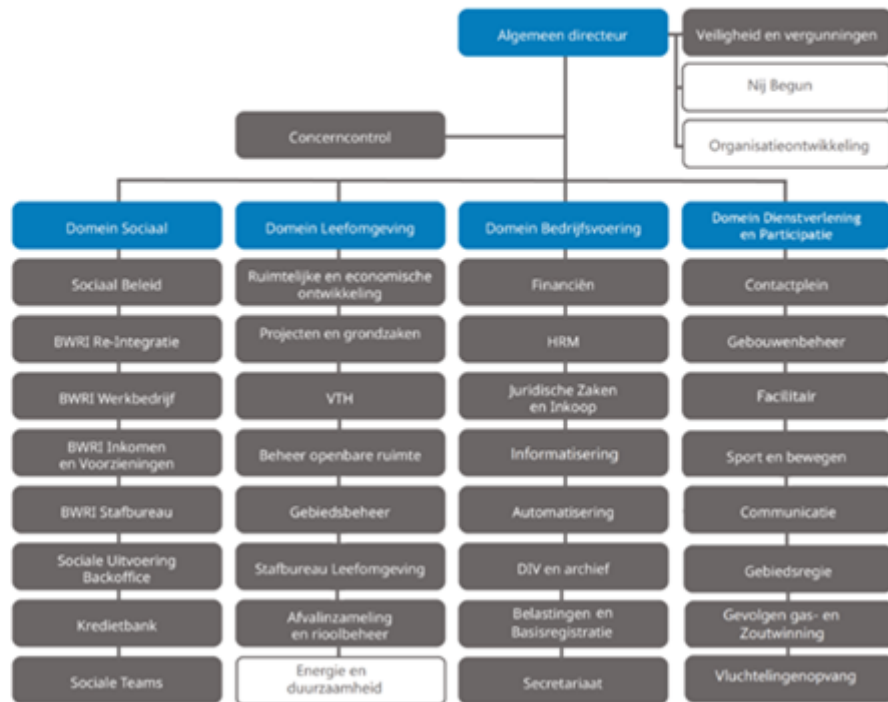
Hoeveel verschillende afdelingen zijn er en hoeveel mensen werken er per afdeling?

In totaal werken er op peildatum 31 december 2025 989 medewerkers bij de gemeente Midden-Groningen. Dit zijn zowel medewerkers in vaste dienst, in tijdelijke dienst, trainees als externe medewerkers. De personeelskosten voor deze complete groep medewerkers worden gedekt door structurele middelen (zoals formatie) en tijdelijke middelen (zoals projectgelden). De opbouw ziet er als volgt uit:

- Aantal medewerkers in vaste dienst bij de gemeente: 743
- Aantal medewerkers met een tijdelijk contract in dienst bij de gemeente: 112 (waarvan 10 trainees)
- Ingehuurde medewerkers: 134

De gemeentelijke ambtelijke organisatie is ingedeeld in domeinen met daarbinnen teams. In het onderstaande overzicht is het aantal medewerkers (medewerkers in vaste dienst, in tijdelijke dienst, externe medewerkers en trainees) per team weergegeven. De teams zijn per domein gebundeld.

Organogram ambtelijke organisatie gemeente Midden-Groningen

Team	Aantal
Domein Gemeentesecretaris / Algemeen directeur	
Veiligheid en vergunningen	22
Concerncontrol	9
Directie (inclusief ondersteuning)	7
Programma NPG / Nij Begun	3
Programma Organisatieontwikkeling	2
Domein Sociaal	
Sociaal beleid	49
BWRI Re-integratie	53
BWRI Werkbedrijf	50
BWRI Inkomen en voorzieningen	44
BWRI Stafbureau	32
Sociale uitvoering backoffice	26
Kredietbank	36
Sociale teams	27
Domein Leefomgeving	
Ruimtelijke en economische ontwikkeling	41
Projecten en Grondzaken	28
VTH	36
Beheer Openbare Ruimte	36
Gebiedsbeheer	39
Stafbureau Leefomgeving	24
Afvalinzameling en rioolbeheer	40
Programma Energie en duurzaamheid	12

Team	Aantal
Domein Bedrijfsvoering	
Financiën	35
HR advies en ondersteuning	26
Juridische zaken en inkoop	19
Informatisering	36
Automatisering	11
DIV en archief	13
Belastingen en basisregistratie	30
Secretariaat	19
Domein Dienstverlening en Participatie	
Contactplein	41
Gebouwenbeheer	18
Facilitair	22
Sport en beweging	33
Communicatie	21
Gebiedsregie	12
Gevolgen gas- en zoutwinning	17
Vluchtelingenopvang	24

NB. De optelsom van de bovenstaande teams (993) is hoger dan het eerdergenoemde aantal medewerkers (989). Dat komt doordat er medewerkers zijn die in verschillende functies bij verschillende teams werkzaam zijn. Daarvan is vooral sprake bij teamleiders die meer dan één team aansturen.

Verschillen ten opzichte van december 2024:

1. Het aantal medewerkers met een tijdelijk contract is afgenomen (121 versus 112) en het aantal medewerkers met een vast contract toegenomen (695 versus 728). Dit komt doordat een deel van de medewerkers met een tijdelijk contract is doorgestroomd naar een vast dienstverband.
2. Het aantal extern ingehuurde medewerkers is bijna gelijk gebleven (135 versus 134).
3. Het totaal aantal medewerkers is gestegen (960 versus 989). Het gaat hier echter om een normale fluctuatie.

Informatisering en automatisering

In 2025 is gewerkt aan realisatie van een nieuwe I&A-visie en -strategie. Omdat de ontwikkelingen op meerdere terreinen nog niet uitgekristalliseerd waren (vooral de AI-ontwikkelingen en datagestuurde werken) heeft dit nog niet geleid tot een afgerond beleidsdocument. Er is gewerkt aan de volgende onderwerpen:

Digitale dienstverlening

Hierbij is aangesloten bij door het college vastgestelde strategienota dienstverlening. In het kader van de WMEBV (Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer) zijn nieuwe digitale producten ontwikkeld om te voldoen aan deze wetgeving. Verder is georiënteerd op landelijke ontwikkelingen van de digitale MijnOmgeving: een beveiligd, persoonlijk klantportaal op de gemeentewebsite waar inwoners en ondernemers 24/7 hun eigen gemeentelijke zaken inzien en regelen. Het biedt inzicht in aanvragen, vergunningen, persoonlijke gegevens en (notificatie)berichten.

Grip op informatie en gegevens

De Wet Open Overheid stelt als eis dat de informatiehuishouding van overheden beter op orde gebracht moet worden. Hiervoor is een digitale bewaarstrategie opgesteld, waarin maatregelen zijn uitgewerkt. In 2025 is gewerkt aan de archivering van e-mail- en tekstberichten en aan de invoering van een predepot en e-depot. Een predepot is een tijdelijk archiveringssysteem waarin digitale data of documenten worden bewaard en beheerd voordat ze definitief worden verplaatst naar een e-Depot of worden vernietigd. Een e-depot (elektronisch depot) is een digitale voorziening voor het duurzaam beheren, bewaren en ontsluiten van digitale overheidsinformatie en archieven.

Er is een concept strategie informatiegestuurd werken opgesteld: "Hoe zorgen we ervoor dat organisatie, bestuur, raad én inwoners kunnen rekenen op betrouwbare, actuele en toegankelijke informatie, op basis van onze gegevens?"

AI (Artificiële intelligentie)

De AI-ontwikkelingen waren de afgelopen jaren stormachtig. De in 2024 gestarte pilot is in 2025 flink uitgebreid.

- AI is ondergebracht bij programma Organisatie Ontwikkeling.
- Medewerkers krijgen de ruimte om te werken met AI-tools zoals ChatGPT en Copilot. Daarbij horen ook het bevorderen van AI- en digitale vaardigheden.
- We werken met experimenten/pilots om ervaring op te doen om processen of dienstverlening m.b.v. AI anders in te richten.
- We zijn gestart met voorbereidingen om te voldoen aan de eisen van de AI-Act/Verordening voor 1 augustus 2026.

Digitale autonomie en soevereiniteit

Als gevolg van de geopolitieke ontwikkelingen (met name de Verenigde Staten) is het noodzakelijk geworden kritisch te kijken naar de cloudstrategie: waar slaan we onze gegevens en documenten op. We volgen de landelijke ontwikkelingen nauwgezet bij de VNG, andere gemeenten en marktpartijen. We gaan daarbij na wanneer we bij landelijke of regionale initiatieven kunnen aansluiten. Daarnaast is gestart met het inrichten van een eigen omgeving (Nextcloud) naast MS365, waarin onze bestanden worden opgeslagen. De Nextcloud omgeving kan worden ingezet in geval van calamiteiten, waarbij als gevolg van geopolitieke ontwikkelingen de MS365-omgeving voor langere tijd niet beschikbaar zou kunnen zijn.

Daarnaast zijn van de I&A-projectenkalender de volgende projecten gerealiseerd: systeem sociaal domein voor het onderdeel werk, inkomen en re-integratie, financieel systeem en de telefooncentrale.

Wij zijn in control

Aanbesteding nieuw financieel systeem

In afwijking van onze oorspronkelijke doelstelling om vanaf 1 januari 2026 met het nieuwe financieel systeem te gaan werken, zijn wij al op 1 november 2025 gestart met het systeem. Hiermee is de implementatie succesvol afgerond. Naast de ingebruikname van het nieuwe systeem hebben wij ook ons rekeningschema opnieuw onder de loep genomen. Op basis van deze evaluatie zijn er enkele wijzigingen doorgevoerd, zodat het rekeningschema beter aansluit bij de actuele behoeften van onze organisatie. Wij vertrouwen erop dat deze vernieuwingen zullen bijdragen aan een efficiëntere en transparantere financiële administratie. Hiermee verwachten we dat de dienstverlening naar de organisatie, het bestuur en de budgethouder toekomstbestendig is.

Doorontwikkeling van de Planning & Control documenten en het systeem Pepperflow

De doorontwikkeling van de Planning en Control documenten en het systeem Pepperflow heeft een vervolg gekregen. Er is onder andere onderzocht hoe de koppeling tussen het financieel systeem en Pepperflow verbeterd kan worden. Met het oog op de toekomst blijven we inzetten op verdere ontwikkeling van het systeem, zodat het proces nog efficiënter en gebruiksvriendelijker wordt. Op deze manier streven we ernaar om de aansluiting tussen de verschillende systemen binnen onze organisatie continu te optimaliseren. Hiermee verbeteren we de P&C-documenten en leveren deze op tijd en kwalitatief verbeterd aan ons gemeentebestuur en uw raad.

Bevorderen juridische kwaliteit

Ter ondersteuning van de juridische advisering heeft de gemeente een raamovereenkomst met een huisadvocaat. In 2025 heeft de huisadvocaat ondersteund bij een aantal complexe adviestrajecten. Verder heeft de huisadvocaat tweemaal een interne cursus gegeven over actuele onderwerpen. Vanuit het team JZI wordt elk kwartaal een bijeenkomst van het gemeentelijke juridische netwerk georganiseerd, met actualiteiten en recente rechtspraak. Dit jaar hebben we specifiek aandacht besteed aan het burgerperspectief en aan AI-ontwikkelingen. Ten slotte geven juristen van het team JZI interne cursussen aan niet-juridische collega's over juridische do's & don'ts. Daarnaast is er door de huisadvocaat een aantal trainingen aangeboden die door medewerkers van het team Juridische Zaken zijn gevolgd.

Specialisatie juridische zaken

De medewerkers van Juridische zaken nemen elk een aantal teams onder hun hoede als eerste juridisch adviseur. Hiermee wordt beoogd om beter te kunnen voldoen aan de verschillende vraagstukken en de continuïteit van de advisering te kunnen borgen, gelet op de schaalgrootte van de gemeente.

Toekomstbestendige inkoopafdeling

In 2025 wordt verder gebouwd aan het stevige fundament dat voor Inkoop in 2024 is gelegd. Nieuwe rollen, nieuwe taken en verantwoordelijkheden zijn ingericht, waaronder contractbeheer en de eerstelijnscontrole. De aanbestedingskalender is geactualiseerd en verbeterd. Deze brengt de Inkoopbehoefte van de organisatie in kaart. Daarnaast is het Contractbeheer beter in kaart gebracht. Het Inkoopproces loopt niet meer via Mercell, maar is toegevoegd aan de applicaties Topdesk en DJUMA. Hiermee is een effectieve vertaalslag gemaakt.

Juridisch- en inkoopkennis van de organisatie vergroten

Voor de verdere professionalisering van de juridische- en inkoopkennis in de organisatie is een jaarlijks terugkerend opleidingsplan geïmplementeerd. In dit opleidingsplan kunnen medewerkers van de gemeente per kwartaal diverse opleidingen volgen om de kennis te vergroten. Hiervoor wordt aangesloten bij het introductieprogramma van HR voor nieuwe medewerkers. Deze opleidingen worden gegeven door leden van het team Juridische Zaken en Inkoop.

Informatieveiligheid & Privacybescherming

Cyberbeveiligingswet (CBW)

Onze dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen hangt sterk af van digitale informatie en systemen. De nieuwe Cyberbeveiligingswet (CBW) treedt naar verwachting in Q3 2026 in werking en helpt en verplicht ons om digitaal weerbaarder te worden. Het college van B&W krijgt hierbij een expliciete bestuurlijke verantwoordelijkheid. Dit is nodig omdat ook gemeenten te maken kunnen krijgen met digitale aanvallen, zoals gijzelsoftware, datalekken, uitval bij leveranciers en (pogingen tot) sabotage, mede door geopolitieke ontwikkelingen. De BIO2 (Baseline Informatiebeveiliging Overheid 2, van kracht sinds september 2025) is de landelijke standaard voor informatiebeveiliging bij de overheid en beschrijft de basismaatregelen voor mens, organisatie, huisvesting en techniek. Voor fysieke weerbaarheid volgen we de Wet weerbaarheid kritieke entiteiten (WWKE). Daarom werken we vanaf de zomer van 2025 via het ambtelijke programma Versterken Digitale en Fysieke Weerbaarheid (VDFW 2025–2028) aan het vergroten van onze weerbaarheid.

Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA)

Via ENSIA legt het college van B&W elk jaar verantwoording (is een wettelijk jaarlijkse verplichting) af aan het Rijk over onder andere informatieveiligheid en privacy van diverse informatiesystemen in de gemeente. ENSIA is een vaste jaarlijkse controle- en rapportagecyclus (met vragenlijsten en een beoordeling), waarmee we laten zien welke maatregelen we hebben en hoe die werken. Vanaf verantwoordingsjaar 2027 rapporteert het college ook over de opzet, het bestaan en de werking van de risicobeheersmaatregelen die volgen uit de CBW en BIO2.

Op de aansluitingen die we als gemeente voor Suwinet hebben (zoals in het kader van de uitvoering van de Participatiewet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening) wordt jaarlijks verantwoording afgelegd via de ENSIA Suwinet audit. Over 2025 voldoet de gemeentelijke organisatie aan de gestelde Suwinet normen. Voor wat de Digid-aansluitingen betreft en de daarop uitgevoerde Digid-audits, voldoet de gemeente over 2025 aan de beoogde en ingerichte beheersingsmaatregelen voortvloeiende uit de geselecteerde Digid-normen voor DigiD MijnGKB (kredietbank), Digid Vris belastingportaal, Digid Djuma E-loket en voor Digid iBurgerzaken.

Communicatie

Team Communicatie speelt een sleutelrol bij het behalen van de doelstellingen van het bestuur en de organisatie. Het team bedenkt de juiste communicatiestrategie en hoe deze het beste kan worden uitgevoerd. Daarbij bewaakt team Communicatie de samenhang tussen de verschillende communicatie-uitingen en coacht de organisatie in communiceren. Hierbij houdt het team rekening met de behoefte van de inwoner, de inzet van toegankelijke (digitale) middelen en zoveel mogelijk op een interactieve manier.

In 2025 is de communicatiestrategie vastgesteld, uitvoering gegeven aan de strategienota dienstverlening, de externe kanalenstrategie opgesteld en gestart met het project intranet. Het nieuwe intranet integreert met de MS365-applicaties die we gebruiken. Dit gaat de organisatie helpen om slimmer te werken en informatie beter te vinden. De externe kanalenstrategie biedt daarnaast een kader voor alle externe communicatie en dienstverlening. Er is een toekomstgericht beeld over de communicatiekanalen en hoe deze zo goed mogelijk ingezet kunnen worden om inwoners, ondernemers en organisaties te bereiken. Ook is in 2025 gewerkt aan het verbeteren van de digitale toegankelijkheid van ons online landschap. Zo zijn werkprocessen anders ingericht om digitale toegankelijkheid organisatie breed (beter) te waarborgen en is de gebruiksvriendelijkheid van onze website verbeterd. Zo kunnen gebruikers eenvoudiger en sneller vinden wat ze zoeken. Daarnaast blijft er doorlopend aandacht voor het verstevigen en verankeren van begrijpelijke taal. Bijvoorbeeld door het gebruik van Klinkende Taal door collega's bij het opstellen van teksten. En de inzet van de schrijfwijzer en ons Communicatie infopunt met de nieuwste schrijfafspraken en schrijftips om begrijpelijke taal te bevorderen.

Fraude en integriteit

Fraude

In 2025 zijn er, na onderzoek, geen fraudes geconstateerd. Medewerkers en bestuurders kunnen bewust of onbewust bezig zijn met frauduleuze en ondermijnende activiteiten. Dit heeft alles te maken met risicobeheersing. Veel voorkomende risico's op een materiële onjuistheid door fraude in de jaarrekening bij gemeenten zijn:

1. Management beïnvloeding: het doorbreken van interne beheersmaatregelen door het management;
2. Het risico aanbestedingen te gunnen aan bevriende partijen (corruptie);
3. Grondverkoop tegen niet-marktconforme prijzen (corruptie);
4. Het niet volledig of onterecht verantwoorden van opbrengsten van inkomende subsidies;
5. Onterechte betalingen door onvoldoende beheersmaatregelen in het betaalproces.

Doordat het hele directieteam besluiten neemt, is de kans op management beïnvloeding erg klein. De prijs voor grondverkoop wordt getoetst door een extern bedrijf en vastgesteld door het college in de grondprijzenbrief. Aanbestedingen vinden plaats met medewerking van het team inkoop volgens het gemeentelijk inkoopbeleid. De opbrengsten van de subsidies worden verantwoord in het financiële systeem. Hierbij is de aanvrager van de subsidie niet degene die dit vastlegt. Ook vindt er een check plaats tussen de beschikking en de ontvangen subsidie. In het betaalproces zijn beheersmaatregelen genomen om fraude te voorkomen. Het betaalproces is zo ingericht dat er naast de budgethouder nog twee medewerkers van het team financiën de factuur voor betaling goedkeuren. Facturen boven de € 10.000 worden nog extra beoordeeld.

Integriteit

Medewerkers bij onze gemeente moeten betrouwbaar, eerlijk en oprecht zijn. Om de medewerkers hierbij te helpen hebben wij uitgewerkt wat dit voor hen betekent. Dit noemen we de gedragscode integriteit. Ook hebben wij geregeld wat de medewerker kan doen als hij/zij merkt dat iets niet eerlijk en oprecht is. Dat is opgeschreven in de klokkenluidersregeling. In 2022 zijn we gestart met het afnemen van de eed en belofte voor medewerkers en hebben we georganiseerd dat ook externe medewerkers verklaren zich integer te zullen gedragen door het invullen van een integriteitsverklaring. Om integriteit verder te verankeren in de organisatie zijn de processen rond het melden van nevenfuncties en financiële belangen vastgelegd en is de klokkenluidersregeling vastgesteld. Voor nieuwe medewerkers is een integriteitstraining ontwikkeld die hen meeneemt in hoe we integer handelen bij onze gemeente.

Rechtmatigheidsverantwoording

Met ingang van 2023 is de rechtmatigheidsverantwoording een wettelijke verplichting voor gemeenten. Het achterliggende doel van de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is om de kaderstellende en controlerende taak van de gemeenteraad te versterken. De belangrijkste impact van deze wetswijziging heeft betrekking op de rolverdeling tussen raad, college en externe accountant. Het college stelt zelf een rechtmatigheidsverantwoording op en neemt deze op in de jaarrekening. In deze rechtmatigheidsverantwoording wordt door het college verantwoording afgelegd over de naleving van wet- en regelgeving bij de totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening.

De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op drie rechtmatigheidscriteria, zoals uitgewerkt door de Commissie BBV in de Kadernota Rechtmatigheid 2025. Dit zijn de volgende:

- Begrotingscriterium
- Voorwaardencriterium
- Misbruik en oneigenlijk gebruik beleid

Normenkader en verantwoordingsgrens

De relevante wet- en regelgeving is vastgelegd in het normenkader. Het gaat om Europese regelgeving, wettelijke bepalingen en eigen regelgeving, zoals verordeningen vastgesteld door de raad. Bij de wettelijke bepalingen zijn alleen de financiële beheershandelingen van belang, zoals bijvoorbeeld de Europese Aanbestedingsrichtlijnen. Voor verordeningen geldt dat alle gemeentelijke verordeningen voor zover deze bepalingen bevatten over financiële beheershandelingen onderdeel uitmaken van het normenkader. Ook andere besluiten van de raad met een kaderstellend karakter en die bepalingen bevatten over financiële beheershandelingen, zijn een verplicht onderdeel van het normenkader (begroting, raadsbesluiten over investerings-voorstellen, beleidsnota's). Het normenkader 2025 is door de raad vastgesteld op 18 december 2025.

De verantwoordingsgrens is een door de raad vastgesteld bedrag, waarboven het college de geconstateerde afwijkingen in het kader van de rechtmatigheid moet opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. De verantwoordingsgrens dient te vallen binnen de bandbreedte van 0% tot 2% van de lasten exclusief dotaties aan de reserves. Afwijkingen betreffen onrechtmatigheden en onduidelijkheden tezamen.

In het controleprotocol 2025 is de verantwoordingsgrens gesteld op 2% van de totale lasten exclusief dotaties aan de reserves. In de jaarrekening 2025 bedragen de werkelijke lasten inclusief dotaties aan de reserves € 322.118.000. De verantwoordingsgrens bedraagt daarmee afgerond € 6.442.000.

Het college is verplicht om afwijkingen toe te lichten in de paragraaf bedrijfsvoering, indien het totaal van de geconstateerde afwijkingen de verantwoordingsgrens overschrijdt. Het college hecht waarde aan het gesprek met de raad over bevindingen uit de rechtmatigheidscontroles. Daarom beperkt het college zich niet tot het geven van een toelichting alleen bij het overschrijden van de verantwoordingsgrens. In het controleprotocol 2025 is opgenomen dat over afwijkingen groter dan 5% van de verantwoordingsgrens wordt gerapporteerd in de paragraaf bedrijfsvoering. De rapportagegrens is vastgesteld op € 320.000.

Werkzaamheden en bevindingen

Om een gefundeerd oordeel te kunnen vormen over de rechtmatige verantwoording van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties hebben wij verschillende interne controles verricht op processen die op omvangsbasis groter zijn dan 2% van de lasten exclusief dotaties aan de reserves. Deze controles vormen de basis om met name een oordeel te vormen ten aanzien van het voorwaardencriterium. Daarnaast hebben wij het begrotingscriterium en het M&O-criterium beoordeeld.

Begrotingscriterium

In de verordening financieel beleid, beheer en organisatie 2025 (ex artikel 212 Gemeentewet), die op 18 december 2025 is vastgesteld door de raad, zijn kaders opgenomen die van belang zijn bij de beoordeling van de begrotingsrechtmatigheid. In de financiële verordening 2025 is het begrip tijdigheid nader gedefinieerd. Dit betekent dat overschrijdingen van de lasten en investeringsbudgetten als onrechtmatig worden beschouwd, tenzij deze als acceptabel worden aangemerkt. Overschrijdingen van de lasten, baten en/of investeringen en overschrijdingen van de baten worden alleen als onrechtmatig beschouwd indien deze niet tijdig zijn gemeld. Omdat onder 'tijdig melden' bij de tussentijdse rapportages of de jaarrekening wordt verstaan, is het voor dergelijke afwijkingen van belang dat hiervoor een toereikende toelichting in de jaarstukken is opgenomen.

Ten aanzien van het begrotingscriterium hebben wij geconstateerd dat er geen sprake is van overschrijdingen van de lasten op programmaniveau. Wel is er in één geval sprake van een overschrijding op een investeringskrediet. Dit betreft een overschrijding van € 388.000 op het voorbereidingskrediet KC Muntendam. Dit krediet is in 2023 beschikbaar gesteld en bedroeg € 300.000. Per abuis heeft bij het afsluiten van het krediet (slotbegrotingswijziging 2025) een negatieve bijstelling van de lasten plaatsgevonden, waardoor het krediet is bijgesteld naar € 43.000 negatief. Dit resulteert in een overschrijding groter dan de rapportagegrens, waardoor deze betrokken is in het oordeel ten aanzien van de rechtmatigheid. Deze overschrijding is wel als acceptabel aangemerkt, omdat deze overschrijding gecompenseerd wordt door direct gerelateerde baten. De NAM heeft de kosten namelijk vergoed. Op grond van artikel 12 lid 4 onder a van de financiële verordening worden overschrijdingen als acceptabel aangemerkt als er sprake is van direct gerelateerde baten.

Daarnaast is er wel sprake van overschrijdingen van de lasten, baten en/of investeringen en overschrijdingen van de baten. Deze afwijkingen zijn rechtmatig, omdat deze afwijkingen in de jaarrekening worden toegelicht.

Voorwaardencriterium

Eén van de belangrijkste onderdelen van het voorwaardencriterium is het voldoen aan de wetgeving met betrekking tot Europese aanbestedingen. Voor de controle op rechtmatige aanbestedingen hebben we een integrale spendanalyse uitgevoerd op alle bestedingen die over een periode van vier jaar groter zijn dan € 221.000 voor diensten en leveringen en groter zijn dan € 5.538.000 voor werken en een besteding hebben in boekjaar 2025. Voor al deze crediteuren is beoordeeld of er sprake is van wel of geen rechtmatige inkoop. Uit de controle op het inkoop- en aanbestedingsproces komt een onrechtmatigheid van € 2.317.281 naar voren. Van dit bedrag heeft € 1.622.591 betrekking op onrechtmatige lasten 2025 en € 694.690 op een door het directieteam in 2025 genomen besluit tot het aangaan van een éénjarige overeenkomst voor 2026 met betrekking tot groenonderhoud. Er was onvoldoende tijd om een Europese aanbestedingsprocedure te doorlopen. Omdat het besluit in 2025 is genomen, kan deze onrechtmatigheid worden betrokken in het oordeel ten aanzien van de rechtmatigheid 2025. Hiervoor is gekozen, omdat de verantwoordingsgrens niet wordt overschreden.

De geconstateerde onrechtmatige aanbestedingen laten al enkele jaren een dalende trend zien. Dat is ook zo in 2025. De in 2023 ingezette lijn van professionalisering van het Inkoop in Midden-Groningen alsmede de samenwerking tussen team Inkoop en de rest van de organisatie werpt haar vruchten af. De in 2025 geconstateerde onrechtmatige lasten hebben nagenoeg allemaal betrekking op crediteuren die ook in 2024 als onrechtmatig zijn beschouwd. Voor 2026 verwachten we een verdere daling van de onrechtmatige lasten als gevolg van onrechtmatige aanbestedingen, omdat er inmiddels juiste aanbestedingsprocedures zijn gestart of zullen worden opgestart. De geconstateerde onrechtmatigheid van € 2.317.281 overstijgt de rapportagegrens en is daarom meegenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

De nota M&O van de gemeente Midden-Groningen is in 2024 geactualiseerd en op 7 januari 2025 door het college vastgesteld. De nota M&O van MG is opgesteld om het overkoepelend beleid en de belangrijkste uitgangspunten bij de voorkoming en bestrijding van gemeentelijke regelingen vast te leggen. Het overkoepelend beleid biedt een kader voor controle en sancties, benoemt welke risicogebieden er zijn en hoe M&O-beleid in de bedrijfsvoering kan worden vormgegeven door middel van het treffen van beheersmaatregelen. De uitwerking van het overkoepelend M&O-beleid vindt plaats in de specifieke regelingen, verordeningen en processen die zijn ingedeeld in risicogebieden, die in de nota aan de orde komen. In de nota wordt onderscheid gemaakt tussen preventieve en repressieve maatregelen. De preventieve maatregelen zijn maatregelen die liggen vóór het moment van beschikken, betalen of ontvangen van een voorziening, vergunning of uitkering. Preventieve maatregelen betreffen regelgeving, voorlichting en controle vooraf. Deze maatregelen zijn gericht op het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik. De preventieve maatregelen zijn opgenomen in de processen zoals deze zijn opgesteld. De werking van de preventieve maatregelen wordt getoetst door middel van de interne controle. Bij deze interne controles wordt bijvoorbeeld gecontroleerd of er geen voorzieningen zijn toegekend aan inwoners/instanties, die hier geen recht op hebben. Uit de interne controles die zijn uitgevoerd, zijn geen bevindingen naar voren gekomen waaruit misbruik- of oneigenlijk gebruik is gebleken.

Repressieve maatregelen zijn maatregelen die na het moment van beschikken, betalen of ontvangen worden genomen. Het gaat om controle achteraf waarbij misbruik en oneigenlijk gebruik kan worden vastgesteld en eventuele sanctionering kan worden bepaald. Repressieve maatregelen zijn met name van belang bij risicogebieden waar een streng of gematigd M&O-beleid geldt. Deze maatregelen hebben vaak te maken met de wijze waarop de gemeente omgaat met signalen die worden ontvangen, die op mogelijk misbruik en oneigenlijk gebruik kunnen duiden. Hierbij moet onder meer gedacht worden aan signalen die bij team Toezicht Wmo en jeugd worden ontvangen, gegevensuitwisseling met het Inlichtingenbureau (Buig), toetsing van verantwoordingen van subsidieontvangers en inspecties door de toezichthouder op versterkte omgevingsvergunningen. De repressieve maatregelen hebben in 2024 geleid tot de conclusie dat er in beperkte mate sprake is van misbruik en oneigenlijk gebruik. In deze gevallen is het geconstateerde misbruik teruggevorderd.

Conclusie rechtmatigheid

In totaal hebben wij onrechtmatigheden geconstateerd voor een bedrag van € 2.705.281, waarvan € 388.000 als acceptabel wordt aangemerkt. De door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens bedraagt € 6.442.360. De geconstateerde onrechtmatigheden blijven onder de verantwoordingsgrens. Daarmee is de conclusie dat het college in 2025 rechtmatig heeft gehandeld.

3.2 Paragraaf Lokale heffingen

Deze paragraaf gaat over de lokale belastingen, heffingen en rechten. De volgende onderwerpen komen aan bod:

- De inkomsten uit de lokale heffingen;
- Het beleid rond de lokale heffingen;
- De kostendekking van de heffingen;
- De belastingdruk (woonlasten);
- Het kwijtscheldingsbeleid.

Inkomsten lokale heffingen

In onderstaande tabel staan de gerealiseerde opbrengsten van de lokale heffingen. Dit vergelijken we met de in de begroting 2025 geraamde opbrengsten.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Er zijn kleine plussen ten opzichte van de gewijzigde begroting. Dat komt doordat de afwikkeling van procedures gunstiger uitpakte dan verwacht. In vergelijking met de primaire begroting is de afwijking groter; in totaal een tekort van € 322.000 (1,3%). Zoals bij de Najaarsnota al is aangegeven komt dit doordat sommige objecten die als niet-woning waren geclassificeerd omgezet moesten worden naar woningen (en dus een lager tarief kregen), er waardeverlies was doordat zonneparken afgewaardeerd moesten worden nadat de tarieven waren vastgesteld en er een na-ijleffect was van bezwaar- en beroepschriften.

Rioolheffing

Een tekort van € 20.000 (0,3%) vanwege de late afwikkeling van bezwaarschriften, waaronder voor aanslagen grootverbruik.

Afvalstoffenheffing

Een plusje van € 8.000 (0,1%) ten opzichte van de gewijzigde begroting. Ten opzichte van de primaire begroting is het verschil substantieel. Dat komt doordat bij de begroting is gerekend met een beperkte stijging van de afvalstoffenheffing, maar separaat en parallel aan de begroting een bezuinigingsvoorstel is ingebracht waarbij de raad heeft besloten om een meeropbrengst te realiseren.

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting wordt na afloop van het belastingjaar opgelegd. In de jaarrekening wordt voor het verantwoordingsjaar een 'nog te ontvangen' post opgenomen. Het verschil van € 124.000 komt doordat er ten opzichte van de nog te ontvangen post 2024 een meeropbrengst was en deze voor 2025 ook is meegerekend.

Lijkbezorgingsrechten

De lijkbezorgingsrechten wijken € 5.000 (1,2%) af ten opzichte van de gewijzigde begroting. Voor de raming in de primaire begroting geldt hetzelfde als voor de afvalstoffenheffing: bij de behandeling van de begroting is ingestemd met een meeropbrengst lijkbezorgingsrechten.

Leges

Op de leges is ten opzichte van de begroting een voordeel gerealiseerd van € 270.000 (6,1%). Dit komt met name door een incidentele meeropbrengst op de leges omgevingsvergunning omgevingswet. Ook bij leges is rekening gehouden met een bedrag bij wijze van een nog te ontvangen post. Dat komt doordat het belastbaar feit (het in behandeling nemen van een aanvraag voor een vergunning) soms in een eerder jaar is dan het versturen van de aanslag. In vergelijking met de gewijzigde begroting zijn minder aanvragen voor vergunningen ingediend.

Forensenbelasting

De forensenbelasting is in 2025 geïntroduceerd om een hogere opbrengst van vrij inzetbare middelen te krijgen. Degene die ervoor in aanmerking komen zijn natuurlijke personen, die hun hoofdverblijf in een andere gemeente hebben maar hier een gemeubileerde woning ter beschikking hebben. En dat gedurende meer dan 90 dagen in het jaar. Voor het eerste half jaar hebben we € 64.000 opgelegd. We verwachten dat we op basis van mutaties en extra areaal uitkomen op de geraamde € 90.000. Voor het verschil is ook hier een nog te ontvangen post opgenomen.

Onderdeel	Begroot 2025	Begroot 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil
Onroerende zaakbelasting woningen Eigenaren	14.269	14.553	14.558	4
Onroerende zaakbelasting niet woningen - Eigenaren	6.069	5.691	5.718	27
Onroerende zaakbelasting niet woningen - Gebruikers	4.409	4.136	4.149	13
Rioolheffing	6.259	6.259	6.239	-20
Afvalstoffenheffing	7.670	8.463	8.472	8
Toeristenbelasting	300	375	499	124
Forensenbelasting	0	90	91	1
Lijkbezorgingsrechten	309	409	404	-5
Leges (inclusief marktgelden)	4.022	4.185	4.455	270
Totaal	43.308	44.163	44.586	423

bedragen x
€ 1.000

Beleid lokale heffingen

Lokale heffingen kunnen we verdelen in vrij te besteden belastingen, aan een bepaald doel gebonden heffingen, en rechten of leges die we heffen omdat we een dienst leveren. De begrippen heffingen en belastingen worden overigens vaak door elkaar heen gebruikt.

- **Belastingen:** de onroerendezaakbelasting (OZB) en de toeristenbelasting. De opbrengst is vrij te besteden en de gemeente is ook vrij om de hoogte van de tarieven vast te stellen;

- **Gebonden heffingen (bestemmingsheffingen):** de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De opbrengst van de afvalstoffenheffing moet gebruikt worden voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. De opbrengst van de rioolheffing moet gebruikt worden voor de wettelijke gemeentelijke watertaken. Bij beide heffingen geldt de opbrengstnorm: de gemeente mag niet meer inkomsten ramen dan de verwachte kosten. Als dat toch gebeurt dan kan de rechter, in geval van een beroepsprocedure, de verordening onverbindend verklaren;
- **Rechten:** de leges, de lijkbezorgingsrechten en markt- en liggelden. Het gaat hier om diensten die de gemeente verleent of laat verlenen en waarbij er een individueel belang voor de aanvrager is. Ook hierbij geldt de opbrengstnorm.

Hieronder geven we een beeld van het beleid rond de verschillende heffingen.

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

De OZB is de belangrijkste gemeentelijke belasting qua omvang en vrij te besteden bedrag. De hoogte van de aanslag is afhankelijk van de WOZ-waarde en de door de raad vastgestelde tarieven. Er zijn drie verschillende tarieven. Eén voor de eigenaren van woningen, één voor de eigenaren van niet-woningen en één voor de gebruikers van niet-woningen. Niet-woningen zijn niet alleen kantoren, winkels of scholen, maar ook bijvoorbeeld trafo's of onbebouwde grond. We zijn verplicht om sommige niet-woningen, zoals kerken en landbouwgrond, buiten de heffing te houden. Naast deze verplichte vrijstellingen kan een gemeente ervoor kiezen om zelf bepaalde soorten onroerende zaken vrij te stellen van OZB. Vanwege het gelijkheidsbeginsel is onze gemeente daar terughoudend in. De taxateurs van de gemeente waarderen elk jaar opnieuw alle objecten in de gemeente. Dat gebeurt op basis van de Wet waardering onroerende zaken (Wet woz). De raad heeft met een amendement de mate van indexering van de opbrengst vastgesteld. Het is een samengesteld gemiddelde van vier opeenvolgende consumenten prijsindexcijfers (CPI). Voor 2025 zijn we uitgekomen op 4,9%.

Rioolheffing

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken. Daarin is de zorgplicht voor opvang en transport van afvalwater en hemelwater geregeld. Ook de beheersing van het grondwaterpeil in de bebouwde kom is een taak van de gemeente. De kosten hiervoor dekken we uit de rioolheffing. De wetgever heeft gemeenten veel ruimte gegeven om de rioolheffing vorm te geven. In onze gemeente zijn er twee soorten heffingen voor eigenaren van percelen: een standaardheffing en een heffing voor percelen kleiner dan 50m². Daarnaast hebben we sinds enkele jaren een grootverbruikersheffing. Deze is opgelegd aan bedrijven die meer dan 500 m³ afvalwater lozen op de gemeentelijke riolering. De opbrengst van de rioolheffing is, net zoals voorgaande jaren, geraamd op 100% kostendekking.

Afvalstoffenheffing

Gemeenten hebben de plicht om zorg te dragen voor inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. Dat staat in de Wet milieubeheer. De kosten hiervoor dekken we uit de afvalstoffenheffing. Deze aanslag sturen we naar de gebruikers van percelen waar huishoudelijke afvalstoffen kunnen ontstaan. We hebben het zogeheten diftarsysteem. In onze gemeente houdt dit in dat elk huishouden een bedrag betaalt voor het vastrecht en daarnaast een bedrag voor elke keer dat er een container wordt aangeboden of een vuilniszak gestort. In 2025 bedroeg de kostendekking 85%. Vanaf 2026 ramen we op 100%.

Leges

Onder de naam 'leges' heffen we een groot aantal verschillende rechten voor verstrekte diensten. Dit kan gaan om de uitgifte van een paspoort of het sluiten van een huwelijk, maar ook om een vergunning voor het verbouwen van een woning of het houden van een evenement. Belangrijke voorwaarde voor legesheffing is dat de aanvrager een persoonlijk belang moet hebben bij de dienst. De belastingplicht ontstaat op het moment van aanvragen. Deze diensten hebben we in de legesverordening in een drietal hoofdstukken bij elkaar gezet:

- Hoofdstuk 1: Algemene dienstverlening;
- Hoofdstuk 2: Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet;
- Hoofdstuk 3: Dienstverlening vallend onder de Europese Dienstenrichtlijn.

Sinds 2024 zijn de nieuwe Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb) van kracht. Dat heeft rechtstreekse gevolgen gehad voor de legesheffing uit hoofdstuk 2. Voor veel bouwwerkzaamheden, waaronder die van nieuwbouwwoningen, kunnen geen bouwleges meer in rekening worden gebracht. Dat komt doordat de gemeente de werkzaamheden daarvoor niet meer uitvoert; deze zijn onder de Wkb belegd bij marktpartijen. Bij de leges is sprake van kruissubsidiëring: sommige producten, zoals leges van Burgerzaken, leveren meer op dan de kosten zodat producten waar het omgekeerde het geval is gedekt kunnen worden. De kostendekking van het totaal van de verordening mag echter niet hoger dan 100% zijn en dat is ook het streven. In 2025 zijn we op 94% uitgekomen.

Toeristenbelasting

Deze belasting is vrij te besteden. We willen de opbrengst wel zoveel mogelijk gebruiken voor kosten die te maken hebben met recreatie en toeristische voorzieningen. De gemeente brengt toeristenbelasting in rekening bij de recreatieondernemer. Deze kan de belasting verhalen op de gasten. We hanteren een standaardtarief per overnachting en een verlaagd tarief voor kampeerplaatsen. Daarnaast hebben we tarieven voor seizoenplaatsen op campings. Toeristenbelasting wordt voldaan op aangifte. De aangiftes worden op regelmatige basis gecontroleerd en elk jaar vindt er areaalonderzoek plaats.

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten vraagt de gemeente voor het recht op een graf, voor onderhoud van de begraafplaatsen en voor het begraven zelf. Verder zijn er nog aanvullende diensten. Ook voor deze heffing geldt de opbrengstlimiet. We zitten nog niet op 100% kostendekking. In 2024 is het nieuw beleidsbeheerplan "begraven en herdenken in de gemeente Midden-Groningen 2025-2034" vastgesteld en voor het jaar 2025 zijn de tarieven opgetrokken naar volledige kostendekking.

Markt- en liggelden

Marktgeden heffen we alleen voor de locatie aan de Hoofdstraat in Hoogezand. Voor de overige marktkramen is het hoofdstuk over standplaatsen in de legesverordening van toepassing. De liggelden heffen we voor het haventje in Zuidbroek.

Kostendekkendheid van de heffingen

Voor het berekenen van de kostendekkendheid maken we gebruik van een zogeheten kostenverdeelstaat. In deze kostenverdeelstaat rekenen wij directe en indirecte (overhead) kosten toe aan een heffing.

Toerekening directe lasten

Dit zijn de lasten die rechtstreeks te maken hebben met de uitvoering van taken. Ze staan dan ook verantwoord binnen een taakveld. Een voorbeeld is het Taakveld Riolering: daar staan onder meer de kapitaallasten, de loonkosten van de medewerkers en kosten voor kolken en vegen op. Deze kosten zijn rechtstreeks toe te rekenen aan de rioolheffing.

Toerekening indirecte lasten

Onder de indirecte kosten valt de opbrengstderving door kwijtschelding en oninbaar lijden, maar ook perceptiekosten (de kosten om de heffing daadwerkelijk te verkrijgen). Ook de te betalen BTW over de directe lasten en over de investeringen valt hieronder. Daarnaast rekenen we overhead toe. Dat betekent dat we kosten van administratie, personeelszaken, facilitair en automatisering als een opslagpercentage op de directe personeelskosten meetellen. In de Financiële Verordening is de methodiek voor de toerekening van overhead verantwoord. In de tabellen hieronder zien we de kostendekking van achtereenvolgens de rioolheffing, de afvalstoffenheffing, en de leges van de drie verschillende hoofdstukken.

Kostendekkendheid rioolheffing

De kostendekking komt na mutatie van € 1.333.000 op de voorziening rioolheffing uit op 100%. Bij de directe netto kosten van riolering worden de indirecte toe te rekenen kosten opgesteld en dit totaal vergelijken we met de opbrengst van de rioolheffing. Het verschil tussen de mutatie op de voorziening begroot 2025 na wijziging en de realisatie 2025 van € 1.051.000 voordelig komt door verschillende oorzaken. De directe lasten en baten riolering exclusief storting voorziening vallen ten opzichte van begroot 2025 na wijziging lager uit. Het gaat om € 718.000 aan lasten en € 31.000 aan baten. Zie toelichting lasten en baten in het financieel overzicht Dorpen en wijken in hoofdstuk 2.1. De indirecte toe te rekenen kosten vallen ten opzichte van begroot 2025 na wijziging ook lager uit. De afwijking is € 357.000 voordelig. Dit komt door de toegerekende overhead die € 79.000 lager uitvalt door een afname in de overheaduitgaven en lagere personeelslasten. De grondslag van de toegerekende

overhead zijn de personeelslasten. Tot slot zijn de toegerekende btw-kosten € 279.000 lager dan begroot. Dit komt doordat er minder is uitgegeven aan investeringen en aan directe lasten riolering. Overige afwijkingen tellen op tot een voordeel van € 6.000. Het voordelig resultaat blijft gereserveerd voor het uitvoeren van het Water- en Rioloprogramma (WRP).

Onderdeel	Realisatie 2024	Begroot 2025	Begroot 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Kosten taakveld 7.2 Riolering *	4.716	4.521	5.136	5.469
Inkomsten taakveld excl. Heffingen *	-57	-335	-232	-221
Netto kosten taakveld 7.2 Riolering	4.659	4.187	4.904	5.248
Overhead (naar rato directe personeelskosten)	323	375	375	296
Kwijtschelding	1	1	1	1
Perceptiekosten	14	16	16	17
BTW op exploitatie en investeringen	937	1.681	957	678
Totale kosten	5.935	6.259	6.252	6.239
Opbrengst rioolheffingen	-5.935	-6.259	-6.259	-6.239
Dekkingspercentage	100%	100%	100%	100%
* incl. storting/onttrekking egalisatievoorziening Riolopheffing	823	-271	282	1.333

bedragen x
€ 1.000

Kostendekking afvalstoffenheffing

De kostendekking komt na mutatie van € 703.000 op de voorziening afvalstoffen uit op 85%. Genoemde is exclusief bedrijfsafval. Bij de directe netto kosten van afvalstoffen worden de indirecte toe te rekenen kosten opgesteld en dit totaal vergelijken we met de opbrengst van de afvalstoffenheffing. Het verschil tussen de mutatie op de voorziening begroot 2025 na wijziging en de realisatie 2025 van € 817.000 voordelig komt door verschillende oorzaken. De directe lasten afvalstoffen exclusief storting voorziening vallen ten opzichte van begroot 2025 na wijziging lager uit. Het gaat om € 85.000 aan lasten. De baten vallen € 53.000 hoger uit. Zie toelichting lasten en baten in het financieel overzicht Dorpen en wijken in hoofdstuk 2.1. Verder is € 586.000 uit de reserve financiële ruimte onttrokken. Dit heeft betrekking op de inzet van de restant gelden energietoeslag voor de kostendekking afvalstoffenheffing. Genoemde heeft uw raad besloten bij het vaststellen van het voorstel "verhogen van de dekkingsgraad van de afvalstoffenheffing". De indirecte toe te rekenen kosten vallen ten opzichte van begroot 2025 na wijziging ook lager uit. De afwijking is € 101.000 voordelig. Dit komt door de toegerekende overhead die € 7.000 lager uitvalt door een afname in de overheaduitgaven. Daarnaast hebben we € 72.000 minder aan kwijtschelding hoeven uit te geven. De perceptiekosten voor het innen van de afvalstoffenheffing is € 8.000 lager. Tot slot zijn de toegerekende btw-kosten € 15.000 lager dan begroot. Dit komt met name doordat er minder aan directe lasten afval is uitgegeven. Overige afwijkingen tellen op tot een nadeel van € 8.000.

Onderdeel	Realisatie 2024	Begroot 2025	Begroot 2025 na wijziging	Realisatie 2025
Kosten taakveld 7.3 Afval *) **)	8.293	8.246	8.139	9.270
Inkomsten taakveld excl. heffingen *) ***)	-2.414	-1.753	-1.126	-2.147
Netto kosten taakveld 7.3 Afval	5.880	6.493	7.013	7.123
Overhead (naar rato directe personeelskosten)	1.426	1.420	1.420	1.413
Kwijtschelding	526	527	427	355
Perceptiekosten	17	19	28	20
BTW op exploitatie en investeringen	1.273	877	1.062	1.047
Totale kosten	9.122	9.336	9.950	9.959
Opbrengst afvalstoffenheffingen	-7.446	-7.670	-8.463	-8.472
Dekkingspercentage	82%	82%	85%	85%
*) incl. storting /onttrekking egalisatievoorziening Afvalstoffen	-856	-485	-114	703
**) excl. bedrijfsafval lasten	287	210	210	220
***) excl. bedrijfsafval baten	-287	-210	-210	-249

bedragen x
€ 1.000

Kostendekkendheid leges

Onderstaande tabel geeft inzicht in de kostendekkendheid van de publiekrechtelijke heffingen. De tabel bestaat uit de rechten en heffingen die onder de legesverordening vallen. De totale kostendekkendheid van de leges komt in 2025 uit op 94,4%. Ten opzichte van de primitieve begroting is de kostendekking met 26% verbeterd.

Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening	Directe kosten	Overhead	Baten	Kostendekking
Burgerlijke stand	€ 95.837	€ 38.000	€ 112.525	84,1%
Reisdocumenten en Nederlandse Identiteitskaart	€ 845.929	€ 142.000	€ 900.398	91,1%
Rijbewijzen	€ 252.217	€ 56.000	€ 274.266	89,0%
Verstrekkings in het kader van de Basisregistratie persoonsgegevens	€ 18.383	€ 8.000	€ 22.241	84,3%
Overige publiekszaken	€ 76.896	€ 7.000	€ 82.038	97,8%
Gemeentearchief	€ 21.796	€ 9.203	€ 11.624	37,5%
Leegstandswet (Bijzondere wetten)	€ 190	€ 80	€ 85	31,6%
Kansspelen (Bijzondere wetten)	€ 6.036	€ 2.549	€ 5.266	61,3%
Telecommunicatiewet (Bijzondere wetten)	€ 388.988	€ 44.078	€ 244.302	56,4%
Wegenverkeerswetgeving (Bijzondere wetten)	€ 22.455	€ 9.482	€ 8.152	25,5%
Diversen	€ 3.035	€ 1.282	€ 3.779	87,5%
Kostendekking Hoofdstuk 1	€ 1.731.763	€ 317.673	€ 1.664.675	81,2%

Hoofdstuk 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de Omgevingswet	Directe kosten	Overhead	Baten	Kostendekking
Omgevingsvergunning omgevingswet	€ 1.795.961	€ 513.390	€ 2.609.174	113,0%
Wijzigen van het omgevingsplan omgevingswet	€ 152.340	€ 39.600	€ 138.476	72,1%
Standplaatsen omgevingswet	€ 14.506	€ 892	€ 5.684	36,9%
Kostendekking Hoofdstuk 2	€ 1.962.806	€ 553.882	€ 2.753.334	109,4%

Hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2	Directe kosten	Overhead	Baten	Kostendekking
Horeca	€ 11.054	€ 4.667	€ 8.900	56,6%
Seksbedrijven	€ 1.207	€ 510	€ 723	42,1%
Winkeltijden	€ 62	€ 26	€ 88	100,0%
Organiseren evenementen of markten	€ 80.192	€ 33.862	€ 17.435	15,3%
Kinderopvang	€ 5.433	€ 2.294	€ 6.336	82,0%
In dit hoofdstuk niet benoemd besluit	€ 10.563	€ 4.460	€ 3.890	25,9%
Kostendekking Hoofdstuk 3	€ 108.510	€ 45.819	€ 37.371	24,2%

Kostendekking totale tarieventabel legesverordening	€ 3.803.079	€ 917.375	€ 4.455.379	94,4%
--	--------------------	------------------	--------------------	--------------

Woonlasten

Onderstaande tabel laat een indicatie zien van de ontwikkeling van de woonlasten in 2025. Hierbij kijken we naar de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. We nemen de gegevens die onderzoeksinstituut COELO (verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen) hanteert en vergelijken die met de ons omliggende gemeenten.

Woonlasten Midden-Groningen 2025 en omliggende gemeenten (bron COELO)

Gemeente	Ozb	Afval	Riool	Totaal
Tynaarlo	394	223	204	821
Aa en Hunze	391	265	196	852
Stadskanaal	459	250	196	905
Eemsdelta	413	301	232	946
Oldambt	492	238	245	975
Pekela	490	398	187	1.075
Midden-Groningen	600	283	198	1.081
Veendam	522	405	175	1.102
Groningen	657	318	173	1.148
Westerwolde	483	367	316	1.166

bedragen in €

*) OZB voor een koopwoning met gemiddelde waarde, afvalstoffenheffing 2 persoonshuishouden en rioolheffing voor eigenaar/bewoner

Kwijtscheldingen

In ons collegeprogramma 'Samen aan de slag!' is bestrijding van armoede nadrukkelijk benoemd. Kwijtscheldingsbeleid is één van de manieren waarop we dit kunnen doen. De beleidsruimte is echter beperkt. De bevoegdheid van de gemeenteraad beperkt zich tot:

- Bepalen welke belastingen voor kwijtschelding in aanmerking komen;
- Het norminkomen voor de toetsing vaststellen tussen 90% en 100% van de bijstandsnorm;
- Kwijtschelding mogelijk maken voor de woonlasten van kleine ondernemers;
- De volledige AOW-norm als norminkomen gebruiken in plaats van de lagere AIO-norm (aanvullende inkomensvoorziening ouderen);
- De netto kosten voor kinderopvang (het verschil tussen de betaalde kosten en de kinderopvangtoeslag) meetellen in de beoordeling van aanvragen van werkende eenoudergezinnen;
- Extra ruimte aan de vermogensvrijstelling geven.

Onze gemeente heeft de meest ruimhartige invulling gegeven aan de keuzemogelijkheden die hierboven staan. Uw raad heeft dit via de Verordening kwijtschelding Midden-Groningen vastgesteld.

De belastingen waar kwijtschelding voor kan gelden zijn de woonlasten: OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Kwijtschelding is mogelijk voor huishoudens met een inkomen rond het bijstandsniveau en weinig vermogen. De berekening van de betalingscapaciteit en de vermogensvrijstelling is vastgelegd in de landelijk geldende Uitvoeringsregeling Invorderingswet. De gemeente heeft wel de bevoegdheid om nadere regels over de uitvoering te geven. Die regels staan in de Leidraad Invordering 2025 en ook hierbij zijn de uitgangspunten van ons collegeprogramma leidend. Kwijtschelding voor de OZB en de rioolheffing is bijna verdwenen vanwege de stijgende WOZ-waarden. Als aanvragers een eigen woning hebben met overwaarde, dan wordt dat als vermogen gezien en is kwijtschelding verlenen niet meer toegestaan. Onze gemeente heeft voor dergelijke situaties wel een coulanceregeling, zodat mensen die in het verleden een woning konden kopen maar naderhand op een minimuminkomen aangewezen zijn, niet buitenproportioneel getroffen worden door de stijging van de WOZ-waarde.

De kwijtschelding wordt via geautomatiseerde toetsing voor een zo groot mogelijk deel van de doelgroep direct geregeld. Zij zien dit op de aanslag staan en hoeven geen aanvraag meer in te dienen. Sinds 2022 is de afhandeling van de kwijtschelding uitbesteed aan het Noordelijk Belastingkantoor. Daardoor kunnen aanvragers volstaan met één aanvraag voor de gemeentelijke belastingen en de waterschapslasten tegelijk.

Kwijtscheldingen	Begroot 2025	Begroot 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Vershil
Afvalstoffenheffing	527	427	355	-72
Rioolheffing	1	1	1	0
OZB	1	1	2	1
Totaal	529	429	358	-71

bedragen x € 1.000

3.3 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

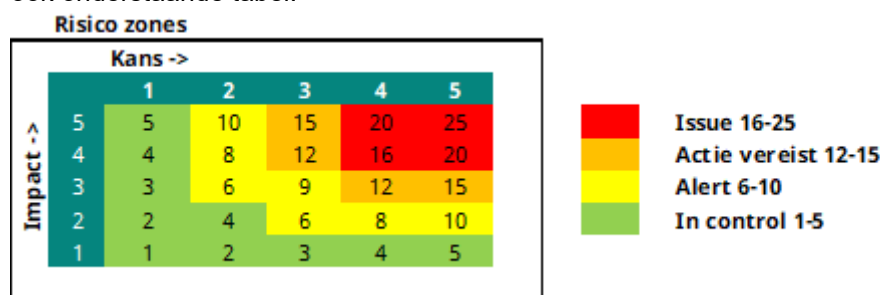
Deze paragraaf geeft de actuele stand van het weerstandsvermogen en de risico's van de gemeente Midden-Groningen weer. De kadernota "Integraal Risicomanagement en Weerstandsvermogen" vormt de basis voor het risicomanagement. Hierin is vastgelegd op welke wijze de benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit wordt bepaald. De weerstandscapaciteit van onze gemeente is weergegeven in deze paragraaf. De weerstandscapaciteit geeft inzicht of er voldoende middelen beschikbaar zijn om, in het geval een risico zich voordoet, het risico op te vangen. Vervolgens zijn de risico's die de gemeente loopt weergegeven en toegelicht. Tot slot zijn een aantal financiële kengetallen opgenomen. Deze financiële kengetallen geven inzicht in de financiële conditie van de gemeente.

Integraal risicomanagement

Bij integraal risicomanagement richt de organisatie zich niet alleen op financiële risico's, maar juist ook op andere typen risico's zoals juridische risico's, imago- en frauderisico's. Deze hebben niet (altijd) direct een financiële impact, maar kunnen op termijn wel grote gevolgen voor de gemeente.

Het proces van integraal risicomanagement is cyclisch en sluit zoveel mogelijk aan op de bestaande P&C-cyclus. In de paragraaf weerstandsvermogen wordt een actueel beeld gegeven van de financiële risico's in de algemene dienst en het grondbedrijf.

Bij iedere begroting en jaarrekening actualiseren wij de risico's. We gaan na of er nieuwe risico's zijn bijgekomen en/of risico's zijn vervallen. Van de risico's die we lopen vindt een inschatting plaats van de omvang en van de kans dat het risico zich voordoet. Bij het bepalen van de omvang is ook van belang of het om een structureel risico gaat of een incidenteel risico. Bij risico's met een incidenteel financieel gevolg wordt dit risicobedrag éénmaal meegenomen en bij risico's met een structureel financieel gevolg tweemaal. De omvang/impact van het risico wordt ingedeeld in een gevolgklasse en het kanspercentage in een kansklasse. Door de gevolgklasse te vermenigvuldigen met de kansklasse wordt de risicoscore bepaald. De risicoscore is bepalend voor de aandacht die een risico krijgt. Zie ook onderstaande tabel.

Weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit

Weerstandscapaciteit bestaat uit alle middelen waarover de gemeente beschikt om niet voorziene financiële tegenvallers te dekken. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de componenten:

- Algemene reserve;
- Reserve grondexploitatie;
- Onbenutte belastingcapaciteit.

Het doel van de reserve grondexploitaties is het opvangen van financiële risico's bij de grondexploitaties. Deze reserve kan worden ingezet om de risico's in de grondexploitaties af te dekken. Het meetellen van de bestemmingsreserve grondexploitatie in de beschikbare weerstandscapaciteit is daarmee gerechtvaardigd. De benodigde weerstandscapaciteit bestaat uit de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Benodigde weerstandscapaciteit

In de risicoparagraaf (artikel 11 BBV) worden alleen de risico's opgenomen waar (deels) geen beheersmaatregel tegenover staat (restrisico's). Het totale risicobedrag voor 2025 is € 9.794.860 (zie overzicht risico's). Als de ratio groter is dan 1 is het weerstandsvermogen voldoende om de risico's op te vangen.

De ratio van het weerstandsvermogen (= beschikbare weerstandscapaciteit/ benodigde weerstandscapaciteit) is hoger dan 1. Hieruit blijkt dat er voldoende weerstandscapaciteit beschikbaar is om de risico's op te vangen.

Weerstandscapaciteit						
	2025 obv JR2024	2026 obv JR2025	O.b.v. vastgestelde begroting 2026			
			2026	2027	2028	2029
Algemene Reserve per 1-1	14.388	15.779	14.678	14.519	14.454	14.389
Reserve grondexploitaties per 1-1	3.117	4.054	4.092	6.681	8.785	9.993
Onbenutte belastingcapaciteit	-	-	-	-	-	-
Beschikbare weerstandscapaciteit	17.505	19.833	18.770	21.200	23.239	24.382

bedragen x € 1.000

Risico's

De grootste risico's voor onze gemeente zijn in beeld gebracht.

De risico's zijn beoordeeld aan de hand van de uitgangspunten zoals hiervoor benoemd.

Hierna worden de in het risico overzicht genoemde risico's nader toegelicht.

Grondexploitaties

Risico inschatting gewijzigd t.o.v. begroting 2026

De risico's zijn ontleend aan de Meerjaren Prognose Grondexploitaties.

De risico's bestaan uit onvoorziene kostenstijgingen en wijzigingen van de markt.

Het totaalbedrag van de risico's grondexploitaties is € 3.245.035. Vorig jaar was dit nog € 2.503.399.

De verhoging is voornamelijk een gevolg van ontwikkelingen in het Stadshart en de netcongestie op het Rengerspark.

Sociaal Domein Jeugd

Risico inschatting ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2026

In het sociaal domein vormt jeugd een financieel risico, door de wettelijke jeugdhulpplicht en de beperkte gemeentelijke invloed.

Deze financiële druk is een gegeven voor vrijwel alle gemeenten.

In Midden-Groningen stabiliseert zich weliswaar het cliëntenaantal, maar tot nu stegen de zorgkosten jaarlijks, door loonkostenstijging, maar ook door beroep op duurdere zorg.

In het kader van landelijke agenda's als Hervormingsagenda, Toekomstscenario jeugd en gezin en in regionaal verband werken we aan een transformatie van het zorglandschap en de lokale toegang. De Hervormingsagenda gaat gepaard met korting van het gemeentefonds, gemotiveerd door de veronderstelde opbrengsten van de transformatie. Naar aanleiding van het advies van de Commissie-Van Ark is deze korting enigszins bijgesteld voor 2026 en 2027.

De verwachte financiële effecten van de Hervormingsagenda zijn in onze meerjarenbegroting vanaf 2026 verwerkt voor een bedrag van afgerond € 1,9 miljoen in 2026 oplopend naar € 4 miljoen in 2029. Geschat wordt dat er 62,5% kans is dat de besparing 2026 niet gehaald wordt. Dit blijft een risico in het licht van het tempo van de transformatie (omvorming lokale toegang, regionaal zorglandschap) en de termijn waarop in het algemeen transformatie-effecten zich uitbetalen.

Daarnaast hebben we volgens het advies van Commissie-van Ark een volumegroei van 4,7% opgenomen in de Voorjaarsnota 2025. Zoals benoemd zagen we de afgelopen twee jaren een groei van 8%. Op basis van deze cijfers is het risico aanwezig dat de volumestijging hoger uitvalt. Ook al lijkt de volumegroei over 2025 lager uit te zijn gevallen dan verwacht. Voor 2026 gaan we uit van € 1.345.000 met een kans van 62,5%.

Per saldo schatten we het maximale risico op € 3.245.000.

WarmteCompagnie B.V.

Ongewijzigd risico t.o.v. begroting 2026

De gemeente heeft samen met het Waterbedrijf Groningen Duurzaam (WBGD) een publiek warmtebedrijf, de WarmteCompagnie B.V. opgericht. Aan het exploiteren van een warmtenet zitten diverse risico's.

De gemeente staat garant voor een lening die de WarmteCompagnie B.V. is aangegaan. Het risico dat niet kan worden voldaan aan de betalingsverplichtingen (rente en aflossing) is daarmee voor rekening van de gemeente.

Ook is de gemeente verantwoordelijk om extra financiering te regelen als blijkt dat de B.V. onvoldoende financiële middelen heeft om de lopende verplichtingen te financieren, aangezien WBGD heeft aangegeven om, met uitzondering van de storting van aandelenkapitaal ad € 2000, niet te willen investeren in de B.V.

Voor het warmtenet wordt gebruik gemaakt van de restwarmte van ESKA. De afhankelijkheid van ESKA vormt een risico.

Om het risico te beperken is een 2x 5-jarig contract afgesloten. Verder is het risico aanwezig dat de investeringen in de infrastructuur en de beheerkosten hoger uitvallen dan is voorzien.

Daarnaast is het risico aanwezig dat het aantal aansluitingen door woningeigenaren en huurders lager uitvallen dan verwacht. Hierdoor zullen de inkomsten ook lager zijn.

De overige woningcorporaties hebben inmiddels wel de exploitatieovereenkomst ondertekend. Op basis van de ondertekende overeenkomst heeft Lefier de voor haar noodzakelijke SAH-subsidie aangevraagd.

Deze subsidie is inmiddels ook toegekend.

Aanvullend is een risico ontstaan doordat één van de woningcorporaties zich heeft teruggetrokken van deelname.

Dit heeft te maken met het feit dat de kosten de woningcorporatie verwacht te maken hoger lijken te worden dan eerder is voorzien.

Er is inmiddels onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor extra aansluitingen. Uit het onderzoek is duidelijk geworden dat er voldoende geschikte appartementen zijn die kunnen worden aangesloten op het warmtenet.

Deze uitbreiding vraagt wel extra investeringen.

Voor de financiering van deze investeringen hebben we via de subsidieregeling Warmtetransitie Projecten (NPG) subsidie aangevraagd.

We zijn nog in afwachting op een formele toekenning. Met deze subsidie is de verwachting dat we een sluitende businesscase kunnen realiseren.

Zodra er een sluitende businesscase ligt kan er gestart worden met de aanleg van een warmtenet. In onderstaand overzicht zijn de risico's gekwantificeerd. In totaal is € 1.635.000 als risico opgenomen in de begroting.

Overzicht risico's Warmtecompagnie B.V.

Omschrijving	Max. risico	S/I	Effect	Kans	Risico-paragraaf
Wegvallen restwarmte ESKA	€ 3.800.000	I	€ 3.800.000	10%	€ 380.000
Overbrugging bij wegvallen restwarmte	€ 1.830.000	I	€ 1.830.000	10%	€ 183.000
Minder aansluitingen	€ 1.400.000	S	€ 2.800.000	10%	€ 280.000
Hogere investeringen infrastructuur	€ 1.300.000	I	€ 1.300.000	40%	€ 520.000
Hogere beheerskosten operationele fase	€ 340.000	S	€ 680.000	40%	€ 272.000
Totaal	€ 8.670.000		€ 10.410.000		€ 1.635.000

Algemene uitkering

Risico inschatting ongewijzigd t.o.v. begroting 2026

Het risico ten aanzien van de algemene uitkering is groot. Helaas ligt dit risico niet binnen onze invloedssfeer.

De raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de septembercirculaire 2025.

De meicirculaire 2025 laat een aanzienlijke verbetering van ons financiële beeld zien. De belangrijkste redenen voor de positieve bijstelling zijn:

- Damping ravijnjaar;
- Compensatie jeugdzorg op basis van advies van de Commissie van Ark;
- Actualisatie van het accres en uitkeringsbasis.

De positieve bijstellingen uit de meicirculaire zorgen ervoor dat 2026 in de huidige prognose sluitend is. Dit is een positieve ontwikkeling.

Tegelijkertijd blijft het meerjarenbeeld vanaf 2027 zorgelijk, mede door aanhoudende onzekerheden over de structurele financiering van onder andere de jeugdzorg vanaf 2028.

De omvang van de septembercirculaire en decembercirculaire 2025 zijn beperkter van aard. Hierin zijn vooral incidentele middelen beschikbaar gesteld door het Rijk, zoals de compensatie 2023-2024 Hervormingsagenda Jeugd, capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) en uitvoeringskosten Nij Begun.

De algemene uitkering wordt berekend op basis van een groot aantal verdeelmaatstaven.

Actualisatie en/of vaststelling van de verdeelmaatstaven (plaatselijk en landelijk) gedurende het begrotingsjaar leiden jaarlijks tot herverdeeleffecten.

Per 1 januari 2027 zal volgende stap gezet worden in ingroeipad van het nieuwe verdeelmodel van het gemeentefonds.

Het effect hiervan is op dit moment niet in te schatten.

Gevolgen gaswinning

Risico inschatting ongewijzigd t.o.v. begroting 2026

Uitgangspunt is dat de kosten ten gevolge van de aardgaswinning voor 100% een budgettair neutraal effect hebben in de begroting.

Er is een bedrag opgenomen voor het risico dat het effect niet budgettair neutraal is.

Eenzijds is de opdracht groter en meer complexer (maatregelen Nij Begun) wat vervolgens leidt tot een groter risico.

Anderzijds is er nog geen duidelijkheid over de Rijksbijdrage voor de organisatiekosten (Lumpsum) na 2028.

Ook is er geen zekerheid over de toereikendheid van de Rijksbijdrage voor de herstelmaatregelen in de openbare ruimte (inpassingskosten) aangezien het begrip "koste wat kost" niet verankerd is in de wet.

Cyberrisico's

Risico inschatting ongewijzigd t.o.v. begroting 2026

We schatten de kans, op basis van de preventieve maatregelen die we zelf al hebben genomen, op een hack/ ransomware aanval op 5%.

De maximale schade wordt ingeschat op €4,4 miljoen voor het herstel en opbouw van nieuwe voorzieningen.

Invoering Omgevingswet

Risico inschatting gewijzigd t.o.v. begroting 2026

Het realistisch begroten van de inkomsten van de bouw- en RO-leges is altijd al lastig geweest.

Dat heeft met name te maken met de sterke afhankelijkheid hiervan van de markt.

Zowel grote als kleine bouwprojecten zijn sterk afhankelijk van de economie. En kennen daarmee een opwaartse en neerwaartse spiraal die zich vaak lastig op voorhand lijkt te voorspellen.

Maar ook ontwikkelingen als de stikstofproblematiek en netcongestie kunnen een grote invloed hebben op de aard en het aantal aanvragen.

En daarmee dus de hoogte van de leges.

Sinds de invoering van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging bouw is het extra lastig geworden omdat we nog over onvoldoende data beschikken om een enigszins betrouwbare voorspelling te doen.

Kortom, het daadwerkelijk realiseren van de begrote inkomsten voor de bouw- en RO-leges brengt in financiële zin altijd een risico met zich mee.

CO2-heffing op restafval

Risico inschatting ongewijzigd t.o.v. begroting 2026

De CO2-heffing op restafval is een van de maatregelen uit de voorjaarsnota van het kabinet.

Afvalinstallaties zullen de hogere heffing doorberekenen aan gemeenten.

Deze heffing is tijdelijk opgeschort.

Het risico is aanwezig dat als we het aandeel restafval niet weten terug te dringen door het nemen van aanvullende maatregelen de kosten voor het verwerken van restafval fors toenemen.

De vraag is of deze kosten via tariefstijging volledig kan worden neergelegd bij de inwoners.

Daarnaast is het risico dat een deel van de beheersmaatregelen niet gerealiseerd worden.

Het is nog te vroeg om hier uitspraken over te kunnen doen. We gaan dit het komende jaar monitoren.

Beroepszaak onderwijs

Risico inschatting ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2026

De 5-jaarlijkse afrekening over de kosten voor het Openbaar Onderwijs Hoogezand-Sappemeer (OBO) over de jaren 2016-2017 moet afgerond worden.

Over het tijdvak 2006-2010 zijn procedures gevoerd tot aan de Raad van State, die de gemeente in het gelijk heeft gesteld.

De procedure voor de periode 2011-2015 werd ingetrokken. Getracht wordt om met het bijzonder onderwijs aan de voorkant overeenstemming te bereiken over de cijfers, maar er blijft een risico op een nieuwe vervolgprocedure.

Daarnaast speelt een tweede zaak betreffende extra gemaakte kosten voor beheer en onderhoud door de gemeente voor een aantal oude schoolgebouwen tussen 2018-2023.

Het totale maximale risico van beide zaken samen is geraamd op € 200.000.

Fiscale risico's

Risico inschatting gewijzigd t.o.v. begroting 2026

Het risicobedrag wordt ingeschat op 5% van de ingediende BCF-aangifte. Over boekjaar 2025 is dit € 675.000.

De afrekening van het btw-compensatiefonds (hierna: BCF) vindt jaarlijks achteraf plaats via de BCF-aangifte bij de Belastingdienst.

Dit landelijke fonds voor gemeenten en provincies heeft een plafondbedrag welke jaarlijks wordt vastgesteld.

Indien de BCF-afrekening van de gemeenten en provincies gezamenlijk het BCF-plafond overstijgt, wordt het Gemeentefonds en Provinciefonds met dit bedrag verlaagd.

Wanneer de BCF-afrekening lager uitvalt dan het BCF-plafond, wordt het verschil toegevoegd aan het Gemeentefonds en Provinciefonds.

Dit heeft dus naar rato effect op de hoogte van de uitkering die Gemeente Midden-Groningen ontvangt vanuit het Gemeentefonds.

De Specifieke Uitkering stimulering sport (hierna: SPUK Sport) compenseert het btw-verlies op sportactiviteiten.

De risico's ten aanzien van de SPUK Sport hebben onder andere betrekking op het overschrijden van het uitkeringsplafond zoals vastgelegd in de Regeling SPUK Sport.

Indien het uitkeringsplafond wordt overschreden, wordt het beschikbare bedrag naar rato verdeeld over de ontvangers.

Stichting Kwartier Zorg en Welzijn

Risico inschatting ongewijzigd ten opzichte van de begroting 2026

De businesscase is op 5 maart 2026 vastgesteld. Daarin is opgenomen dat de stichting gebruik gaat maken van de gemeentelijke ondersteuningsstructuur, wat effect zal hebben op de benodigde capaciteit en middelen bij de gemeentelijke afdelingen die de ondersteuning bieden. Inzet is om dit mee te nemen in de begroting 2027-2030.

Verder is in de begroting 2026-2029 een bedrag van € 500.000 opgenomen voor implementatiekosten en eventuele frictiekosten in 2026, welke nodig zijn voor de voorgenomen omvorming van de huidige stichting naar een gemeentelijke stichting.

In de uitvoering daarna kunnen financiële risico's naar voren komen.

De overdracht van de stichting naar de gemeentelijke vorm vraagt dan ook om blijvende aandacht.

Kunstwerken en wegen

Risico inschatting is ongewijzigd t.o.v. begroting 2026

Het risico is aanwezig dat na de planperiode onvoldoende middelen beschikbaar zijn.

Daarnaast bestaat het risico dat de kosten voor het onderhoud van een aantal bruggen hoger uitvallen dan waarmee rekening is gehouden doordat er sprake kan zijn van onvoorziene gebreken die niet uit reguliere inspecties naar voren komen. Pas bij het aanpakken van een brug komen deze verborgen gebreken naar voren.

Verder is het risico dat de kosten na de nieuwe aanbesteding voor de bediening van beweegbare bruggen een stuk hoger uitvallen dan waar nu rekening mee is gehouden.

Risico BUIG

Risico is komen te vervallen

Er wordt actief ingezet om inwoners te helpen om (weer) mee te doen aan de samenleving met betaald werk.

Het risico is aanwezig dat deze doelstelling niet volledig wordt gehaald waardoor de BUIG uitkeringen hoger uitvallen dan verwacht.

De afgelopen jaren was hier geen sprake van, waardoor we dit risico laten vervallen.

Effecten gasbesluit

Risico inschatting ongewijzigd t.o.v. begroting 2026

De gaswinning in Groningen is inmiddels volledig gestopt. Onduidelijk is wat de neveneffecten zijn voor de gemeente Midden-Groningen.

Vluchtelingenopvang

Risico inschatting gewijzigd t.o.v. begroting 2026

De opvanglocatie in Muntendam gaat dicht.

Er is inmiddels een nieuwe locatie gevonden.

De nieuwe locatie wordt verbouwd om het pand geschikt te maken als opvanglocatie.

De verwachting is dat de kosten voor het verbouwen van deze locatie volledig worden vergoed door het rijk.

Hierdoor komt het risico te vervallen.

Realisatiestimulans

Het risico is dat het uitkeringsplafond voor de Realisatiestimulans voor de periode 2026-2030 wordt overschreden.

In dat geval zal het beschikbare budget verdeeld worden over de gemeenten naar rato van het aantal betaalbare woningen dat voor de specifieke uitkering in aanmerking komt.

Hierdoor zal de uiteindelijke omvang van de toegekende subsidie lager uitvallen. De Commissie BBV adviseert om dit risico in de jaarstukken te benoemen.

Restrisico's < € 100.000

Risico inschatting gewijzigd t.o.v. begroting 2026

Risico's kleiner dan € 100.000 zijn niet meer afzonderlijk opgenomen in de risicoparagraaf. Voor de vergelijkende cijfers zijn ze nog wel in een totaalbedrag meegenomen.

Een voorbeeld van een restrisico is dat de GGD in hun conceptbegroting 2027 slechts 69% van de structurele risicosom (van 0,9 miljoen) kan afdekken met haar reserve, waardoor bij tegenvallers een extra gemeentelijke bijdrage nodig kan zijn. De GGD verwacht het weerstandsvermogen richting 2030 op orde te brengen, mits zich geen nieuwe tegenvallers voordoen. Voor de Midden-Groningen bedraagt een eventuele bijdrage in het niet-gedekte GGD-risico ongeveer € 28.000 in 2027.

Nr	Omschrijving	Max. risico	S/I	Effect	Kans	Bedrag
1	Grondexploitatie	3.245.035	I	3.245.035		3.245.035
2	Sociaal Domein Jeugd	3.245.000	I	3.245.000	62,5%	2.028.125
3	WarmteCompagnie B.V.	8.670.000	I	10.410.000		1.635.000
4	Algemene uitkering	1.000.000	S	2.000.000	50%	1.000.000
5	Gevolgen gaswinning	1.000.000	S	2.000.000	25%	500.000
6	Cyberisico's	4.400.000	S	8.800.000	5%	440.000
7	Invoering omgevingswet	500.000	I	500.000	75%	375.000
8	CO2 heffing op restafval	314.000	S	628.000	40%	251.200
9	Beroepzaak Onderwijs	200.000	I	200.000	75%	150.000
10	Fiscale risico's	675.000	S	1.350.000	5%	67.500
11	Stichting Kwartier Zorg en Welzijn	pm	I	pm		pm
12	Kunstwerken en wegen	-	I	-		pm
13	Risico BUIG	pm	S	pm		pm
14	Effecten gasbesluit	pm	I	pm		pm
15	Vluchtelingenopvang	pm		pm		pm
16	Realisatiestimulans	pm	I	pm		pm
16	Risico's < € 100.000					103.000
Totaal						9.794.860

Bedragen in €

Financiële kengetallen

In de paragraaf weerstandsvermogen nemen we de zes verplichte kengetallen op. In onderstaande tabel zijn deze kengetallen opgenomen. Het doel van het opnemen van kengetallen is om uw raad beter inzicht te geven in het oordeel over het structureel en reëel sluitend zijn van de begroting. De kengetallen worden hierna kort toegelicht.

- De netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen) geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. In de VNG-handreiking “Houdbare gemeentefinanciën” is aangegeven dat wanneer de schuld lager is dan het begrotingstotaal (< 100%) dit als voldoende kan worden bestempeld. Onze netto schuldquote valt in de categorie voldoende.
- De gecorrigeerde netto schuldquote laat zien wat het aandeel is van de verstrekte leningen en wat dit betekent voor de schuldenlast;
- De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. In de VNG-handreiking “Houdbare gemeentefinanciën” is aangegeven dat wanneer een solvabiliteitsratio hoger is dan 30% dit als voldoende kan worden bestempeld. De ratio voor Midden-Groningen is laag en betekent dat wij als gemeente een relatief groot deel hebben gefinancierd met vreemd vermogen. De oorsprong hiervoor is al te vinden voor de herindeling. In meerjarenperspectief is de verwachting dat de solvabiliteit afneemt door de begrote exploitatietekorten vanwege de nadelige effecten van de nieuwe verdeling van het gemeentefonds.
- De structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief getal geeft aan dat er meer structurele baten dan lasten zijn (houdbare financiën). De ratio is nu positief. Vanaf begrotingsjaar 2027 is de verwachting dat deze negatief wordt doordat er negatieve exploitatieresultaten zijn begroot voor de jaren 2027 en verder.
- De grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten en in hoeverre de begroting beïnvloed kan worden door waardeontwikkelingen van de grondexploitatie. Hoe lager de ratio, hoe minder sprake er is van afhankelijkheid van de waardeontwikkeling. De ratio van Midden-Groningen is laag te noemen.
- De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

Financiële kengetallen	Jaarverslag 2024	Begroot 2025	Jaarverslag 2025
Netto schuldquote	43,5%	67,0%	41,0%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	39,4%	62,2%	35,8%
Solvabiliteitsratio	15,6%	13,6%	18,3%
Structurele exploitatieruimte	1,5%	0,6%	2,7%
Grondexploitatie	0,6%	0,0%	0,9%
Belastingcapaciteit	102,2%	102,2%	102,8%

3.4 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

We hebben een grote openbare ruimte in beheer. In deze openbare ruimte vinden allerlei activiteiten plaats zoals wonen, werken, vervoer en recreatie. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een groot aantal kapitaalgoederen zoals wegen, rioleringen, civiele kunstwerken, water, openbaar groen en gebouwen. Gemeentelijke programmadoelen kunnen nauwelijks worden gerealiseerd zonder kapitaalgoederen. Zo zijn water, wegen en bruggen onontbeerlijk voor de economische ontwikkeling en leveren straatlantaarns en de inrichting van het openbaar groen een belangrijke bijdrage aan de sociale veiligheid. De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van deze openbare ruimte en de daarin aanwezige kapitaalgoederen.

Ambitie

Het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen wordt toekomstbestendig en efficiënt uitgevoerd. Hierbij voldoen we aan maatschappelijke en wettelijke eisen. Het onderhoud en beheer dragen bij aan een aantrekkelijke, leefbare en toekomstbestendige leefomgeving. We geven hierbij inwoners steeds meer eigen verantwoordelijkheid en zeggenschap over hun leefomgeving en willen op die manier de eigenheid en vitaliteit in de dorpen en wijken behouden.

Doelstellingen

We streven naar:

- Het in standhouden van een adequaat wegenstelsel en bijbehorende openbare verlichting;
- Goed beheer van de afvalwaterketen en het oppervlaktewater. U kunt hierbij denken aan de kwaliteit en hoeveelheid van grond-, hemel- en oppervlaktewater;
- Het waarborgen van de veiligheid door civieltechnische kunstwerken te onderhouden;
- Het zodanig beheren van openbaar groen dat het een optimale bijdrage kan leveren aan de leefbaarheid en aan zijn functie als drager van de ecologie;
- Efficiënt, duurzaam en toekomstbestendig onderhoud van gemeentelijke gebouwen, waarbij een veilige en gebruiksvriendelijke inzet wordt gewaarborgd;
- Realisatie van een evenwichtige vastgoedportefeuille die een bijdrage levert aan de ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen.

Financieel overzicht kapitaalgoederen

In de programmabegroting zijn budgetten voor het onderhoud opgenomen. Het financieel overzicht kapitaalgoederen is exclusief loonkosten, overhead en kapitaallasten (rente- en afschrijvingskosten op investeringen). In onderstaand overzicht staan de budgetten onderhoud kapitaalgoederen en de realisatie 2025, zoals deze zijn opgenomen in de verschillende programma's.

Onderdeel	Begroot 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Saldo
Openbare verlichting	401	399	2
Wegen, bebording,abri en vri	5.558	4.653	906
Bruggen, tunnels en duikers	1.206	709	497
Groen	2.064	2.263	-200
Water en beschoeiingen	222	236	-13
Speelplaatsen	133	113	20
Riolering	2.113	1.598	515
Gebouwen	2.440	1.867	573
Totaal	14.138	11.838	2.300

bedragen x € 1.000

Kerncijfers overzicht kapitaalgoederen

Onderdeel		Eenheid	2025
Wegen	Open verharding (elementen)	m2	2.192.000
	Halfverharding (inclusief onverhard)	m2	294.000
	Gesloten verharding (beton + asfalt)	m2	2.851.000
	Bermen 1e meter naast de weg buiten de bebouwde kom	m2	600.000
Openbare verlichting	Masten	st	16.226
Kunstwerken, Water en Beschoeiing	Kunstwerken (volledig gemeentelijk)	st	217
	Kunstwerken (EBO's met derden)	st	33
	Waterpartijen/vijvers	ha	240
	Oevers/beschoeiing	km	140
	Duikers (inclusief duikers in bermsloten)	km	32
	Stuwen	st	34
	Steigers	st	123
	Boothellingen	st	2
	Stranden	st	4
Riolering	Vrijval riolering	km	512
	Persleiding	km	140
	Installaties/gemalen	st	620
	Iba-systeem	st	451
	Kolken	st	29.000
Groen	Openbaar groen	ha	985
	Bermen	m2	3.770.000
	Schouw-/overige sloten	km	478
Spelen	Speelvoorzieningen	st	1.120

Beheer en onderhoud kapitaalgoederen

Kernportefeuille vastgoed

Onze vastgoedportefeuille bestaat uit ongeveer 110 gebouwen die we actief beheren. Dit aantal is constant aan verandering onderhevig. Dat komt doordat sommige gebouwen worden aangekocht en andere weer worden verkocht. Tot de portefeuille behoren onder andere het Huis van Cultuur en Bestuur, gemalen, sportcentrum De Kalkwijk, gemeentewerven, dorpshuizen, gymzalen en panden die strategisch zijn aangekocht. Om het beheer overzichtelijk te houden en gericht beleid te kunnen maken, is de portefeuille verdeeld in verschillende deelportefeuilles.

Deelportefeuille	Doel	Toelichting
Eigen huisvesting	Eigen huisvesting	De gemeente zorgt voor huisvesting van haar eigen ambtelijke organisatie. Voorbeeld zijn Huis van Cultuur en Bestuur en gebouwen van BWRI en BOR
Maatschappelijk vastgoed	Onderwijs	Volgens de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) en het voortgezet Onderwijs (WVO) heeft de gemeente de plicht om te zorgen voor adequate huisvesting van primair en voortgezet onderwijs. De gemeente is verantwoordelijk voor de bouw, uitbreiding, renovatie en onderhoud van schoolgebouwen zodat scholen hun onderwijstaken goed kunnen vervullen. De gemeente zorgt voor de bouw van scholen, maar is juridisch eigenaar van de schoolgebouwen.
	Sport & Recreatie	De gemeente draagt mede zorg voor goede sportaccommodaties. Voorbeelden zijn gymzalen en complexen voor buitensport. Momenteel wordt gewerkt aan de harmonisatie sportaccommodaties. Hierbij wordt met de sportverenigingen besproken op welke wijze en door wie de kleedkamergebouwen moeten worden onderhouden. De clubhuizen zijn over het algemeen in beheer en onderhoud bij de club. Ook draagt de gemeente mede zorg voor diverse zwembaden.
	Zorg & Welzijn	De gemeente draagt zorg voor welzijnsaccommodaties. Voorbeelden zijn buurt- en dorpshuizen. Daarnaast verzorgt de gemeente huisvesting voor Oekraïense Ontheemden .
	Cultuur	De gemeente draagt mede zorg voor culturele accommodaties. Voorbeeld hiervan is theater het Kielzog en de openbare bibliotheken.
Ontwikkel vastgoed	Strategisch	Een strategische reden kan zijn dat het object gelegen is op een locatie waar een ruimtelijke ontwikkeling wordt voorzien. Om de ruimtelijke ontwikkeling te bevorderen, kunnen grond en/of gebouwen worden aangekocht. Het huidige gebruik van een gebouw hoeft geen doel op zich te hebben. Het afwachten van de ruimtelijke ontwikkeling kan het object worden gesloopt om plaats te maken voor nieuwbouw. Momenteel vallen alle objecten uit het project vrijkomende schoollocaties in deze deelportefeuille. De gebouwen zijn in eigendom omdat ze op termijn worden gesloopt om plaats te maken voor nieuwbouw.
Overig vastgoed	Begraafplaatsen	De gemeente draagt zorg voor de begraafplaatsen.
	Commercieel	De gemeente draagt mede zorg voor commerciële ruimtes, zoals voor kinderopvang. Deze ruimtes zijn veelal ondergebracht in een multifunctionele accommodatie of een kindcentrum.
	Openbare ruimte	De gemeente draagt zorg voor rioolgemalen, trafo's etc.
	Openbare orde & veiligheid	De gemeente draagt mede zorg voor een aantal brandweerkazernes.

De kernportefeuille bestaat uit vastgoedobjecten die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren van wettelijke taken, voor de huisvesting van de gemeentelijke organisatie, of voor het realiseren van gemeentelijke beleidsdoelen waarvoor de markt aantoonbaar geen passend aanbod levert. Vastgoedbezit is daarbij geen doel op zich, maar een instrument, waarbij steeds wordt afgewogen of tijdelijke oplossingen of marktpartijen een passend alternatief bieden.

Beleid vastgoed

De kernportefeuille van onze gemeente is zeer divers. Er zijn grote verschillen in hoe gebouwen worden beheerd, geëxploiteerd en ondersteund. Dit is deels het gevolg van de gemeentelijke herindeling. Zo bestaan er verschillen in exploitatie, subsidiëring en andere vormen van ondersteuning.

Wij werken eraan om hier meer eenheid in aan te brengen. De huidige situatie verschilt per type gebouw en gebruiker. Dit loopt uiteen van volledig zelfstandig beheer tot volledig gemeentelijk beheer. Ook het huur- en verhuurbeleid verschilt sterk. Doordat de 3 gemeenten waar Midden-Groningen uit gevormd is hier verschillend mee omgingen, komt in de praktijk een kostprijsdekkende huur nauwelijks voor. Vaak is er sprake van indirecte subsidie, bijvoorbeeld doordat de gemeente professionals inzet, activiteiten financiert of (groot) onderhoud betaalt.

Samen verantwoordelijkheid nemen

In de huidige samenleving wordt steeds meer uitgegaan van eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van inwoners. Dit wordt mede ingegeven door bezuinigingen vanuit het Rijk. Los van het financiële aspect is het positief dat inwoners medeverantwoordelijkheid dragen voor de leefbaarheid in hun omgeving. Dit vergroot het draagvlak en zorgt ervoor dat gemeente en inwoners steeds meer als gelijkwaardige partners samenwerken.

Op 14 februari 2019 heeft uw raad het rekenkameronderzoek naar gemeentelijk vastgoed en vastgoedbeleid vastgesteld. Naar aanleiding hiervan heeft de rekenkamer aanbevelingen gedaan om het vastgoedbeleid en -beheer te verbeteren. Het opvolgingsonderzoek van de rekenkamercommissie uit 2020 laat zien dat vrijwel alle aanbevelingen inmiddels zijn opgepakt of in uitvoering zijn.

Doelen vastgoedbeleid

Uit het rekenkameronderzoek bleek dat de beleidsmatige onderbouwing van het gebruik van vastgoed ontbrak. De rekenkamer heeft daarom geadviseerd om duidelijk beleid voor voorzieningen en vastgoed te ontwikkelen en vast te stellen.

Wij hebben hiervoor de volgende doelen geformuleerd:

1. Meer grip krijgen op het vastgoed dat eigendom is van de gemeente;
2. Zorgen voor een effectievere, efficiëntere en meer kostendekkende inzet van vastgoed;
3. Het ontwikkelen en vaststellen van een kadernota vastgoed.

Beleidsontwikkeling vastgoed

In 2021 is gestart met de uitvoering van aanbevelingen 1 en 2. In de jaren daarna is dit verder uitgewerkt. De focus lag vooral op het maken van duidelijke beleidskeuzes en het bepalen hoe we voorzieningen en hun gebruikers ondersteunen.

De volgende stap is het uitwerken van een kadernota vastgoed. Dit biedt een helder en gemeentebreed kader voor de sturing op het gemeentelijk vastgoed. In dit document wordt vastgelegd op welke wijze de gemeente omgaat met haar vastgoedbezit en welke visie, doelstellingen, kaders en uitgangspunten daarbij worden gehanteerd.

De focus ligt op het maatschappelijk vastgoed dat in eigendom is of komt van de gemeente. Het vastgoedkader vormt de basis voor een integrale, gemeentebrede samenwerking bij vastgoedvraagstukken en geeft richting aan bestuurlijke en ambtelijke besluitvorming.

Door te werken vanuit de vastgestelde kaders en uitgangspunten wordt de aansturing van het gemeentelijk vastgoed geprofessionaliseerd, in samenhang met maatschappelijke opgaven, wet- en regelgeving en de gemeentelijke ambities. Het vastgoedkader is richtinggevend van aard en biedt het raamwerk waarbinnen nadere vastgoedstrategieën en uitvoeringsplannen worden opgesteld.

In beweging

De gemeentelijke vastgoedportefeuille is volop in ontwikkeling. Door verschillende projecten en programma's komt vastgoed vrij en raakt het buiten gebruik. Dit gebeurt vooral bij schoolgebouwen die hun functie verliezen door de komst van multifunctionele accommodaties en kind centra.

In 2021 is gestart met het traject voor sloop en herontwikkeling van een aantal locaties. In Zuidbroek, Siddeburen, Westerbroek en Hoogezand zijn gesprekken gevoerd met bewonersorganisaties en omwonenden over de toekomst van deze plekken. In 2026 worden deze gesprekken voortgezet en worden concrete plannen uitgewerkt. Deze plannen worden uiteindelijk ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd.

Ambitie

Wij willen het beheer en onderhoud van onze gebouwen en andere kapitaalgoederen efficiënt en toekomstbestendig organiseren. Daarbij voldoen we aan alle maatschappelijke en wettelijke eisen. Goed beheer en onderhoud dragen bij aan een aantrekkelijke, leefbare en toekomstbestendige omgeving.

We geven inwoners steeds meer verantwoordelijkheid en zeggenschap over hun leefomgeving. Op die manier willen we de eigenheid en vitaliteit van dorpen en wijken behouden en versterken.

Relevante beleidskaders

Het in stand houden van de gebouwen is terug te vinden in meerdere programma's.

Relevante beleidskaders	Vastgesteld op	Actualisatie voorzien in
Gemeentelijk Vastgoed 2024-2028	19-12-2024	2028
Meerjarenonderhoudsplannen 2024-2028		2028
Harmonisatie buitensportverenigingen	27-11-2025	N.v.t.
Duurzaamheidsvisie Midden-Groningen, PvA Duurzame Bedrijfsvoering	19-9-2019	2050

Wet- en regelgeving in relatie tot Gebouwenbeheer

Het beheer en onderhoud van gemeentelijk vastgoed staat niet op zichzelf, maar vindt plaats binnen een groeiend kader van wet- en regelgeving. Deze regelgeving is erop gericht om veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en continuïteit van gebruik te garanderen. Voor Gebouwenbeheer betekent dit dat onderhoud niet alleen planmatig of budgettair kan worden beschouwd, maar ook moet voldoen aan wettelijke verplichtingen.

Voorbeelden hiervan zijn regelgeving rondom brandveiligheid, arbeidsomstandigheden, drinkwater- en legionellabeheer, installatieveiligheid en bouwkundige veiligheid. Daarnaast spelen duurzaamheidsverplichtingen een steeds grotere rol, zoals energielabel-eisen en subsidieregelingen die voorwaarden stellen aan uitvoering en monitoring. Niet voldoen aan deze kaders kan leiden tot veiligheidsrisico's, aansprakelijkheid of het buiten gebruik stellen van gebouwen.

Werkzaamheden die voortkomen uit wettelijke eisen zijn niet uitstelbaar en hebben voorrang op normaal planmatig onderhoud. Dit vraagt om een realistisch en actueel meerjarenonderhoudsplan, waarin wettelijke verplichtingen zijn vastgelegd. Ook mutaties in de wet- en regelgeving moeten in dit systeem worden doorgevoerd.

Voor Gebouwenbeheer betekent dit ook dat tijdige signalering en kennis van wet- en regelgeving essentieel is. Beheer en onderhoud is daarmee niet alleen een uitvoerende taak, maar ook een regisserende en adviserende rol richting gebruikers, onze organisatie en bestuur.

Beheerplan 2024-2028

Het beheerplan gemeentelijk vastgoed 2024–2028 beschrijft hoe de gemeente Midden-Groningen haar vastgoed op een beheersbare en toekomstgerichte manier in stand houdt. Het plan geeft inzicht in de vastgoedportefeuille, de onderhoudsstrategie en de financiële kaders. Uitgangspunt is het waarborgen van veiligheid, functionaliteit en continuïteit van gebruik, binnen de geldende wet- en regelgeving.

Voor het technisch beheer wordt er dus gewerkt met een meerjarenonderhoudsplan (MJOP), gebaseerd op inspecties volgens de NEN 2767-methodiek. De gemeente hanteert daarbij als beleidskeuze een conditiescore 3 als streefwaarde voor een gebouw: een technische staat waarbij het vastgoed functioneel en veilig blijft, zonder overmatig te investeren.

Het beheerplan biedt ruimte voor bijsturing, onder andere bij veranderend gebruik, verduurzamingsopgaven en nieuwe wet- en regelgeving, en vormt daarmee een belangrijk sturingsinstrument voor zowel beheer als beleidskeuzes.

Fysieke leefbaarheid

Beheer en onderhoud

We beheren en onderhouden de openbare ruimte binnen de beschikbare middelen. We hechten waarde aan een goed onderhouden buitenruimte en stellen hiervoor meer middelen ter beschikking.

Wegen

We voeren het vastgestelde beleidsplan wegen uit. We beheren en onderhouden ons areaal zodat deze veilig is. In 2025 hebben we invulling gegeven aan het beheren- en onderhouden van onze wegen, fiets- en voetpaden. Daarbij hebben we integrale projecten (domein overstijgende werkzaamheden) opgestart en afgerond. Daarnaast zijn we ook specifiek met het eigen domein bezig geweest. Dit is voornamelijk in het groot onderhoud.

Openbare verlichting

Het beleidsplan openbare verlichting is in 2025 vastgesteld en hanteren wij het uitgangspunt “Donker waar het kan en licht waar het moet”. Dit betekent dat wij alleen verlichting toepassen op locaties waar dit aantoonbaar noodzakelijk is voor verkeersveiligheid, sociale veiligheid of oriëntatie op doorgaande routes. Op andere plekken geven we bewust ruimte aan natuurlijke donkerte, om redenen van biodiversiteit, energiebesparing en beperking van lichtvervuiling. Daarnaast vervangen wij oude verlichting door duurzame lampen. Dat bespaart energie en verlaagt de CO2-uitstoot. Hiermee is in 2025 invulling gegeven aan het vastgestelde beleidskader, met aandacht voor veiligheid, duurzaamheid en biodiversiteit.

Riolering en (hemel)water

We voeren het vastgestelde Water- en Rioolprogramma 2024-2028 voor onze riolen uit. We werken samen met diverse gemeenten, waterbedrijven en waterschappen op het gebied van duurzaam waterbeheer. In 2025 zijn diverse rioleringsprojecten opgestart in het kader van duurzaamheid en klimaatadaptatie. In meerdere gebieden waar sprake was van wateroverlast is de riolering vervangen of het stelsel geoptimaliseerd, met als doel het verminderen of voorkomen van wateroverlast. Waar mogelijk zijn deze projecten integraal opgepakt, in samenhang met andere beheerwerkzaamheden en disciplines.

Beleidsbeheerplan Kunstwerken

Het beleidsbeheerplan voor de kunstwerken is eind 2023 vastgesteld en is in 2024 opgestart voor reguliere onderhoudswerkzaamheden en brugvervangingen. Naast deze reguliere onderhoudswerkzaamheden, beginnend in 2024, is op basis van nadere inspecties een overall-MJOP opgesteld voor 2025 en verder. Het jaar 2025 is deels gebruikt om een goede voorbereiding (Europese aanbestedingen van twee raamovereenkomsten met aannemers) te treffen voor alle werkzaamheden die op ons af staan te komen.

Beleidsbeheerplan Water en Oevers

Het beleidsbeheerplan voor Water en Oevers is in 2024 vastgesteld en in 2025 opgestart voor reguliere onderhoudswerkzaamheden aan water (maaieren/baggeren), oever(beschoeiingen) en steigers. Naast het opstarten van deze reguliere onderhoudswerkzaamheden is gewerkt aan een meerjarenaanpak qua organisatie (bemensing) en realisatiecapaciteit.

Openbaar groen

Ook in 2025 is het reguliere onderhoud van het openbaar groen uitgevoerd conform het vastgestelde beleidsplan "Mien Toen Mien Stee". Daarbij is ingezet op het in stand houden van de groenstructuren en het verbeteren van de kwaliteit van de openbare ruimte. Daarnaast is gestart met het monitoren van de beeldkwaliteit van het groen. Deze monitoring is vastgelegd in beeldkwaliteitsresultaten en vormt een basis voor gerichte kwaliteitsverbeteringen in de komende jaren.

Speelvoorzieningen

In 2025 is gestart met de voorbereiding van een actualisatie van het speelbeleid. Hiervoor is een inventarisatie uitgevoerd van het bestaande areaal aan speelvoorzieningen. Op basis van deze inventarisatie wordt in 2026 verdere uitwerking gegeven aan een toekomstbestendig beleidsplan. Daarnaast is in 2025 regulier onderhoud uitgevoerd en zijn inspecties uitgevoerd om de veiligheid van speelplaatsen te borgen. Waar noodzakelijk is tussentijds ingegrepen om acute gebreken te herstellen.

Relevante beleidskaders	Voor periode	Vastgesteld op
Openbare verlichting	2025-2029	30-1-2025
Wegen	Beleid 10 jaar, financieel 2024-2027	21-12-2023
Kunstwerken (civiele)	Beleid 10 jaar, financieel 2024-2027	21-12-2023
Groen "Mien toen, Mien stee"	2024-2027	6-4-2023
Water en Oevers	2025-2030	24-10-2024
Buitenspeelruimte "Iedereen mag spelen"	Geen	28-11-2019
Water- en Riool Programma	2024-2028	1-2-2024

3.5 Paragraaf Financiering

Het gevoerde treasurybeleid, de beheersing van de financiële risico's en de ontwikkeling op het gebied van rente en financiering in 2025 is in deze paragraaf toegelicht. Treasury omvat het besturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden op de geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Uit de financieringsparagraaf moet blijken dat:

- De uitvoering van de financieringsfunctie uitsluitend de publieke taak dient;
- Aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm wordt voldaan;
- Het beheer prudent en risicomijdend is.

De risicobeheersing richt zich op renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's. De Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) bepaalt de vereisten ten aanzien van de kredietwaardigheid van financiële instellingen.

Wettelijk kader

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie dient plaats te vinden binnen de wettelijke kaders van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido), die op 1 januari 2001 is ingevoerd en voor het laatst in 2013 is gewijzigd. In de wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt tot uitdrukking in een verplicht Treasurystatuut en een financieringsparagraaf in de begroting en de jaarrekening. Een ander belangrijk uitgangspunt van de Wet Fido is dat deze wet aan de lagere overheden de verplichting oplegt financiële risico's op treasurygebied te beheersen. In het Treasurystatuut zijn binnen de mogelijkheden van de Wet Fido en de Ruddo de kaders vastgelegd voor de uitvoering van de treasuryfunctie bij de gemeente.

Vermogenspositie

In onderstaande tabel is het verloop van de langlopende vaste geldleningen over het jaar 2025 weergegeven ten opzichte van de begrotingsraming. Er zijn in 2025 geen nieuwe langlopende geldleningen aangegaan.

	1-1-2025	Opname	Aflossing	31-12-2025
Begroting	105.064	0	8.572	96.492
Werkelijk	105.064	0	8.572	96.492
Verschil	0	0	0	0

bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet

Herfinanciering en aanvullende financiering

In 2025 zijn geen externe financieringsbronnen benodigd geweest. Vanwege het verplichte schatkistbankieren waren er voldoende middelen in de schatkist van de gemeente aanwezig om de aflossingen, investeringen en lopende uitgaven te betalen.

Financieringsbeleid

Om te voorzien in de financieringsbehoefte heeft de gemeente beschikking over interne en externe financieringsmiddelen. De interne financieringsmiddelen bestaan uit de reserves, oftewel eigen vermogen en de voorzieningen. De externe financieringsmiddelen bestaan uit de opgenomen langlopende geldleningen en kortlopende middelen (onder andere rekening-courant geld en kasgeldleningen), oftewel het vreemd vermogen. Op het moment dat de uitgaven worden gedekt door inzet van reserves vindt een substitutie plaats van eigen vermogen naar vreemd vermogen. We werken vanuit totaalfinanciering. Kenmerk is dat er geen één-op-één relatie wordt gelegd tussen een investering en financiering, maar dat wordt gekeken naar de totale financieringsbehoefte. Het systeem van totaalfinanciering maakt optimale benutting van externe financieringsbronnen mogelijk.

Liquiditeitenbeheer

Liquiditeitenbeheer is het beheren, reguleren en besturen van de inkomende en uitgaande geldstromen en de effecten daarvan op de rekening-courantsaldi. In de financieringsovereenkomst met de BNG-bank is een kredietlimiet van € 10 miljoen overeengekomen. Daarnaast beschikken wij over een intra-daglimiet van € 10 miljoen. Door het opstellen en tussentijds actualiseren van een meerjarige prognose van de liquiditeit, die gebaseerd is op de meerjarenbegroting (inclusief de meerjarige investeringsplanning), proberen we liquiditeitsrisico's zoveel mogelijk te beperken. De prognose is opgesteld met daarin de schattingen van de uitgaven en inkomsten die verband houden met de exploitatie, grondexploitatie en investeringen. Eén en ander is mede afhankelijk van een goede informatievoorziening vanuit de gehele organisatie.

Ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt

Vanwege de hoge inflatie is de rente op de geld- en kapitaalmarkt in 2022 onder druk komen te staan. De Europese Centrale Bank (ECB) heeft destijds besloten om de rente stapsgewijs te verhogen, voor het laatst in september 2023 met 0,25%. In 2024 en 2025 is de depositorente in meerdere stappen verlaagd en momenteel staat de depositorente op 2%. De verwachting is dat de rente in 2026 gelijk zal blijven of verder zal gaan dalen, omdat de inflatie afneemt en is teruggedrongen naar de gewenste 2% per jaar. In juli 2025 heeft de ECB besloten de depositorente op dat moment ongewijzigd te laten. Of de depositorente verder wordt verlaagd, zal afhankelijk zijn van economische en geopolitieke ontwikkelingen.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een wettelijke limiet en bedraagt de maximale omvang van de kortgeldpositie in enig jaar. Voor 2025 is het begrotingstotaal(lasten) geraamd op € 321 miljoen. De toegestane kasgeldlimiet bedraagt € 27 miljoen (8,5% x € 321 miljoen). Het uitgangspunt is dat een eventueel financieringstekort, zolang we maar binnen de kasgeldlimiet blijven, zoveel mogelijk met kortlopende financiering wordt gefinancierd. Er is in 2025 geen nieuwe kasgeldlening aangegaan.

	Eerste kwartaal 2025	Tweede kwartaal 2025	Derde kwartaal 2025	Vierde kwartaal 2025
1. Omvang vlottende schuld	3.934	431	2.088	338
2. Omvang vlottende middelen	72.788	74.016	71.727	69.076
3. Netto vlottende schuld (1 - 2)	-68.854	-73.585	-69.638	-68.738
Omvang kasgeldlimiet				
4. Omvang oorspronkelijke begroting	321.442	321.442	321.442	321.442
5. Bij ministeriële vastgesteld percentage	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
6. Kasgeldlimiet (max toegestaan)	27.323	27.323	27.323	27.323
Toets (6 - 3)	96.177	100.907	96.961	96.060
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	Ruimte	Ruimte	Ruimte	Ruimte

Bedragen x € 1.000

Renterisiconorm

Renterisico en renterisico's vaste schuld

De Wet Fido definieert vaste schuld als opgenomen geldleningen met een rentetypische looptijd groter dan of gelijk aan een jaar. Van renterisico is sprake als er onzekerheid bestaat rond toekomstige renteniveaus. Deze situatie doet zich op de volgende momenten voor:

- Bij variabel rentende leningen;
- Indien een toekomstige financieringsbehoefte nog niet afgedekt is;
- Bij naderende renteaanpassingen van leningen.

Het doel van de renterisiconorm is om op de lange termijn niet afhankelijk te zijn van het renteniveau in een bepaald jaar. Met de norm bevordert de Wet Fido een solide financieringswijze bij openbare lichamen en levert een bijdrage aan de uitstekende kredietwaardigheid van openbare lichamen op de kapitaalmarkt. Jaarlijks mogen de renterisico's niet hoger zijn dan 20% van het lastentotaal van de begroting bij aanvang van het boekjaar.

Kredietrisico's

Kredietrisicobeheer kunnen we omschrijven als het beheersen van risico's die voortvloeien uit de

mogelijkheid van een waardedaling van onze vorderingen als gevolg van insolventie van tegenpartijen. Leningverstrekkings kunnen op grond van de Wet Fido en het Treasurystatuut slechts plaatsvinden voor de uitvoering van een publieke taak. Het kredietrisico op verstrekte leningen aan woningbouwcorporaties en stimuleringsleningen is zeer gering. Dit komt doordat we voor de woningbouwleningen zijn aangesloten bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW), dan wel de Nationale Hypotheek Garantie van toepassing is.

Renterisiconorm	Begroting na wijziging	Realisatie 2025
1. Renteherzieningen op vaste schuld (og)	0	0
2. Renteherzieningen op vaste schuld (ug)	0	0
3. Netto renteherziening op vast schuld	0	0
4. Aflossingen	8.572	8.572
Renterisiconorm		
5. Totaal lasten vóór resultaatbestemming	321.442	334.746
6. Het bij ministeriële vastgesteld percentage	20%	20%
7. Renterisiconorm	64.288	66.949
Toets (7 - 3 - 4)	55.716	58.377
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	+	+

ug = uitgeleende gelden, og = opgenomen gelden

Bedragen x € 1.000

Interne rente

In de programmabegroting 2025 is uitgegaan van een Rente Omslag Percentage (ROP) van 0,25%. De kapitaallasten 2025 zijn bij de najaarsnota geactualiseerd. Het geraamde ROP is ongewijzigd. De realisatie is eveneens 0,25%. Na actualisatie van de najaarsnota is het geraamde voordelig saldo op Treasury € 690.000. Het werkelijk voordelig renteresultaat is € 846.000. Het verschil van € 156.000 kan verklaard worden door hogere rentelasten op langlopende leningen en hogere rentebaten op rekening-courant.

Renteschema Rente Omslag Percentage		
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	+/+	1.569.722
Externe rentebaten over de korte en lange financiering	-/-	1.864.071
Saldo rentelasten en rentebaten		-294.349
Doorbelaste rente naar de grondexploitatie	-/-	25.910
Doorbelaste rente naar wonen en bouwen	-/-	0
Doorbelaste rente aan projectfinanciering naar taakvelden	-/-	0
Rentebaat van doorverstrekte leningen in het kader van projectfinanciering naar taakvelden	n.v.t.	25.910
		-320.259
Rente over eigen vermogen	+/+ n.v.t.	
Rente over voorzieningen	+/+ n.v.t.	
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	Last	-320.259
De aan taakvelden toegerekende rente*	Bate -/-	526.006
Renteresultaat op het taakveld treasury (Bate > Last)		-846.266
Gegevens van toepassing op de ROP-berekening:		
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente o.b.v. het ROP		-320.259
Vaste activa boekwaarde 1-1-2025		210.402.515
ROP 2025 - nacalculatie percentage *	%	0,25
ROP 2025 - begroting	%	0,25
* Toelichting:		
De boekwaarde van de activa die integraal zijn gefinancierd per 1 januari bedragen € 210.410.515. De aan taakvelden toegerekende rente bedraagt 0,25 % over € 210.410.515 = € 526.006.		
Door het hoge saldo bij het schatkistbankieren zijn de rentebaten in dit jaar hoger dan het saldo van de rentelasten en -baten voor de overige korte en lange financiering. Hierdoor ontstaat een "negatieve" aan de taakvelden toe te rekenen rente van € 846.266 (negatieve renteomslag). Er is daardoor feitelijk geen rentelast die aan de taakvelden moet worden toegerekend.		

3.6 Paragraaf Verbonden partijen

In deze paragraaf zijn de verbonden partijen van onze gemeente opgenomen. Het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) vereist dat inzicht wordt gegeven in welke verbonden partijen er zijn en wat het bestuurlijk en financieel belang is. Het BBV definieert een verbonden partij als een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als financieel belang heeft. De verbonden partij moet een zelfstandige organisatie zijn. Het BBV omschrijft financieel belang en bestuurlijk belang als volgt:

- Financieel belang: “Een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt”.
- Bestuurlijk belang: “Zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht”.

In de tabel ‘Verbonden partijen’ is de informatie opgenomen zoals het BBV deze vereist. De tabel geeft inzicht in de vorm van belang, het bestuurlijk belang, de financiële bijdrage, het eigen en vreemd vermogen, het verwachte resultaat en de risico’s. Hieronder is per verbonden partij de vereiste informatie opgenomen, voor zover deze beschikbaar is (nbn = nog niet beschikbaar).

Verbonden partij	Programma	Vorm van belang 1	Bestuurlijk belang		Financiële bijdrage	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2025	Risico's
			Omschrijving bestuurlijk belang 2	Omvang belang		Werkelijke omvang per 01-01-2025	Werkelijke omvang per 31-12-2025	Werkelijke omvang per 01-01-2025	Werkelijke omvang per 31-12-2025		
Samenwerkingsverband afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost Groningen	Dorpen en wijken - Afval	GR	AB	36%	15	22	nbn	22	nbn	nbn	Laag
Veiligheidsregio Groningen	Fysieke leefomgeving - Brandweer/openbare veiligheid	GR	AB en DB	9%	4.814	9.775	nbn	31.032	nbn	nbn	Hoog*
Omgevingsdienst Groningen	Dorpen en wijken - Milieu	GR	AB	13%	2.180	685	nbn	5.674	nbn	nbn	Middel
GGD Groningen	Sociaal - Jeugd/WMO	GR	AB en DB	10%	2.106	181	nbn	6.843	nbn	nbn	Laag
Centrumregeling Jeugdregio Groningen	Sociaal - Jeugd	GR	Nvt	12%	454	960	nbn	20.493	nbn	nbn	Middel
Wedeka Bedrijven	Sociaal - Werkparticipatie	GR	AB en DB	7%	373	12.213	nbn	6.799	nbn	nbn	Laag
Publiek Vervoer Groningen Drenthe	Sociaal - Jeugd/WMO	GR	Geen zitting in bestuur	5%	71	483	nbn	189	nbn	nbn	Laag
Openbaar Lichaam Eems Dollard Regio	Dienstverlening - bestuurlijke samenwerking	OL	AB	NB	9	817	nbn	1.151	nbn	nbn	Laag
Bank Nederlandse Gemeenten	Nvt	NV	Aandeelhouder	89.973 aandelen	Nvt	4.777.000	nbn	123.164.000	nbn	nbn	Laag
Waterbedrijf Groningen	Nvt	NV	Aandeelhouder	27 aandelen	Nvt	90.582	nbn	243.330	nbn	nbn	Laag
Enexis Holding	Nvt	NV	Aandeelhouder	142.116 aandelen	Nvt	5.538.000	nbn	5.949.000	nbn	nbn	Laag
Ontwikkelingsmaatschappij de Gouden Driehoek**	Nvt	BV	Aandeelhouder	40 aandelen	Nvt	522	nbn	92	nbn	Positief	Laag

Verbonden partij	Programma	Vorm van belang 1	Bestuurlijk belang		Financiële bijdrage	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2025	Risico's
			Omschrijving bestuurlijk belang 2	Omvang belang		Werkelijke omvang per 01-01-2025	Werkelijke omvang per 31-12-2025	Werkelijke omvang per 01-01-2025	Werkelijke omvang per 31-12-2025		
Warmtecompagnie	Fysieke leefomgeving - economische ontwikkeling	BV	Aandeelhouder	80%	0	10	10	0	97	Nihil	Laag***
Vereniging Nederlandse Gemeenten	Dienstverlening - bestuurlijke samenwerking	Vereniging	Geen zitting in bestuur	NB	106	60.361	nbn	195.596	nbn	nbn	Laag
Vereniging Groninger Gemeenten	Dienstverlening - bestuurlijke samenwerking	Vereniging	AB en DB	NB	57	261	nbn	528	nbn	nbn	Laag
Regio Groningen-Assen	Fysieke leefomgeving - economische ontwikkeling	Convenant**	DB en stuurgroep	5%	416	11.500	nbn	2.426	nbn	nbn	Laag

Toelichting *:

*Toelichting risico's Veiligheidsregio Groningen: De risico's voor uitvoering van de Veiligheidsregio-taken worden conform vastgesteld beleid gemonitord in het kader van de P&C-cyclus. In de kaderbrief en de beleidsbegroting van de VRG zijn de risico's benoemd. De huisvesting nieuwbouw stedelijk gebied Groningen (Sontweg) zal tot een forse financiële opgave leiden. Vanwege de ontstane vertraging is de eerst volgende stap van de VRG het aantrekken van een investeringskrediet voor de grondverwerving. Vanaf 2026 zal dit dan ook leiden tot een uitzetting van de begroting door extra rentekosten. Later in het traject wordt het bouwkrediet aangevraagd bij het AB. In de kaderbrief worden de financiële effecten uiteengezet. De oplevering is nu voorzien in het jaar 2030. Dit betekent dat de exploitatiekosten van deze nieuwbouw vanaf 2031 volledig in de begroting van VRG zullen vallen. In de P&C stukken 2027-2030 van de VRG worden de investeringen en lasten opgenomen en vanaf 2031 worden de exploitatielasten opgenomen in de begroting. Door het verschuiven van de horizon bestaat het risico dat kosten stijgen ten opzichte van de afgegeven calculaties in juli 2023. Verder is de prognose dat de onderhoudskosten van de bestaande huisvesting, brandweerkazernes toenemen. Daarnaast zal naar verwachting de kosten voor FLO (functioneel leeftijdsontslag) toenemen (zoals cao-loonstijgingen en werkgeversbijdragen tot 2045). Dit kan leiden tot een stijging van de benodigde voorziening. Tot slot wordt de VRG geconfronteerd met dreigende kortingen op de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR). Het gaat om een budgetkorting van 10%. Dit levert met ingang van 2026 een bijgesteld tekort op van € 786.000 per jaar. Na loon- en prijsbijstelling € 398.000 structureel per jaar. Niet alle risico's zijn op dit moment te kwantificeren. Deze risico's zijn in de beleidsbegroting en de kaderbrief als PM post opgenomen. In de nota risicomanagement en weerstandsvormen is het uitgangspunt gehanteerd dat VRG zelf weerstandscapaciteit opbouwt om potentiële financiële calamiteiten op te kunnen vangen.

**Ontwikkelingsmaatschappij de Gouden Driehoek: de BV is op 26 november 2025 opgeheven.

***Warmtecompagnie: Per 31-12-2025 heeft de compagnie nog geen onomkeerbaar risico aangegaan, pas na de toezegging van de subsidie voor de onrendabele top zal de BV een aanbesteding starten voor de aanleg.

Voetnoot:

1 GR = Gemeenschappelijke regeling, NV = Naamloze vennootschap, BV = Besloten vennootschap, OL = Openbaar lichaam

2 AB = Algemeen bestuur, DB = Dagelijks bestuur

Bedragen
x €1.000

3.7 Paragraaf Grondbeleid

De paragraaf grondbeleid geeft inzicht in de realisatie van de bestuurlijke doelstellingen rondom de ontwikkelingen van grond. Het gemeentelijk grondbeleid is vastgelegd in de nota Grondbeleid 2025-2030. De basis vormt de Omgevingswet die op 1 januari 2024 in werking is getreden. De raad heeft op 2 november 2023 een omgevingsvisie vastgesteld. Inmiddels zijn enkele thematische visies vastgesteld zoals de woonvisie en de bedrijventerreinvisie. Hoewel deze door het college als formele omgevingsprogramma's zijn vastgesteld, vormen zij wel de grondslag voor de nota. Het grondbeleid gaat over de wijze waarop wij onze doelstellingen willen bereiken op het gebied van de inrichting van de fysieke leefomgeving, wonen, infrastructuur, economie, zorg, energie en milieu. Dit doen we ook door gronden te (laten) exploiteren en bouwgronden te produceren.

Meerjaren Prognose Grondexploitatie

De MPG 2026 is geactualiseerd op basis van de ontwikkelingen in 2025. De basis vormen de boekwaarden per november 2025, aangevuld met een prognose voor de resterende maanden van het jaar. De paragraaf grondbeleid gaat uit van de definitieve cijfers over 2025. Hierdoor kunnen verschillen ontstaan tussen de tabellen in de paragraaf grondbeleid en de MPG 2026. In onderstaande tabel zijn de boekwaarden van de grondexploitaties aan het begin en einde van verslagjaar 2025 weergegeven, evenals de verwachte eindresultaten op eindwaarde. Uit het overzicht blijkt dat de totale boekwaarde van de bouwgronden in exploitatie is afgenomen van € 10.364.000 naar € 6.828.000 ultimo 2025, een daling van € 3.536.000. Deze afname wordt enerzijds veroorzaakt door de afsluiting van de grondexploitaties IJsbaan, Drevenhof, Graauwedijk-Overschild en de vrijkomende locatie Waterman. Anderzijds zijn in 2025 per saldo meer kosten gemaakt dan opbrengsten gerealiseerd uit grondverkoop. Dit betreft met name de vrijkomende locaties en Vosholen deelplan 1 en 2 in verband met het bouw- en woonrijp maken. Daartegenover staan gerealiseerde grondopbrengsten op de grondexploitaties Tolweg, Verlengde Veenlaan en Rengerspark. Voor de verliesgevendende grondexploitaties is een totale verliesvoorziening getroffen van € 3.979.000. De eindwaarde van de winstgevendende grondexploitaties bedraagt nihil, doordat gedurende de looptijd reeds winstnemingen plaatsvinden. Voor Stadshart is geen winst genomen, in afwachting van de verdere ontwikkelingen.

Grondexploitaties	Saldo Boekwaarde per 1-1-2025	Uitgaven 2025	Inkomsten 2025	Winstnemingen 2025	Saldo Boekwaarde per 31-12-2025	Prognose komende uitgaven	Prognose komende inkomsten	Prognose eindresultaat
Verlieslatende grondexploitaties:								
Ijsbaan	4.358	141	4.499	0	0	0	0	0
Verlengde Veenlaan	3.411	72	472	0	3.011	141	766	2.387
Vosholen fase 2 dp2	3.261	407	0	0	3.668	5.435	8.211	891
Werkkade	49	39	0	0	89	98	71	116
Vrijkomende locaties	464	201	137	0	528	3.110	2.784	854
Subtotaal negatieve grondexploitaties	11.544	859	5.108	0	7.295	8.784	11.832	4.247
Winstgevende grondexploitaties:								
Stadshart	-1.081	352	0	0	-729	87	0	-642
Tolweg	206	40	1.161	638	-277	367	357	-266
Rengerspark	-810	15	432	-232	-1.460	2.453	5.477	-4.484
Vosholen fase 2 dp1	-623	152	0	96	-374	269	0	-106
Graauwedijk-Overschild	165	3	168	0	0	0	0	0
Drevenhof	-108	269	1	-161	0	0	0	0
Stadsentree Hz Noord	0	715	570	0	145	25.298	26.201	-759
Vrijkomende locaties	1.071	1.264	63	-43	2.229	2.654	7.758	-2.875
Subtotaal positieve grondexploitaties	-1.180	2.811	2.396	298	-467	31.128	39.793	-9.133
Totaal	10.364	3.671	7.505	298	6.828	39.912	51.625	-4.885
Voorziening verlieslatend (zie 4.4.3 voorzieningen activa)	-8.643				-3.979			
Balanswaarde	1.721				2.850			

bedragen x € 1.000

Onderstaande tabel is een financieel overzicht van resultaten van de grondexploitaties ten opzichte van de begroting. Het saldo van verliezen en winsten op basis van de MPG 2026 ten opzichte van de begroting 2025 is € 0,3 miljoen negatief. Dit bestaat uit het saldo van lagere winstnemingen van € 0,6 miljoen door voornamelijk achterblijvende verkopen op Rengerspark en een gunstige uitkomst bij de verliesvoorzieningen waarbij per saldo € 0,3 mln. aan onttrokken kon worden, vooral door onttrekkingen uit de verliesvoorzieningen Stadshart en De Vosholen deelplan 2.

Op de grondexploitaties Tolweg, Vosholen deelplan 1, Drevenhof en Vrijkomende locatie Waterman is totaal € 987.000 winst genomen, hiertegenover staat een verlaging winstneming Rengerspark met € 232.300. Eind 2025 zijn vier grondexploitaties afgesloten (Ijsbaan, Drevenhof, Vrijkomende locatie Waterman en Graauwedijk-Overschild). De boekwaarden zijn afgeboekt en verrekend met de genomen winstnemingen of getroffen verliesvoorziening. Het voordelig verschil hieruit van € 50.000 is gestort in de reserve grondexploitaties (€ 19.000 hoger dan begroot). Door de afsluiting van de grondexploitaties Drevenhof en Vrijkomende locatie Waterman is € 456.000 aan winstnemingen vrijgevallen. Per saldo betekent dit € 298.000 aan winstnemingsmutaties.

Grondexploitatie	Vorzieningen mutaties	Winstneming mutaties	Totalen
IJsbaan	93	0	-93
Tolweg	0	638	638
Verlengde Veenlaan	150	0	-150
Rengerspark	0	-232	-232
Stadshart Hoogezand	-356	0	356
Graauwedijk-Overschild	0	0	0
De Vosholen II deelplan 1	0	96	96
De Vosholen II deelplan 2	-196	0	196
Drevenhof	0	31	31
Stadsentree Hz Noord	0	0	0
Vrijkomende locaties	65	222	157
Werfkade	111	0	-111
Totalen mutaties voorz./winstnemingen	-133	755	888

Begroot 2025	173	1.314	1.141
---------------------	------------	--------------	--------------

Verschil t.o.v. begroot	-306	-559	-253
--------------------------------	-------------	-------------	-------------

Afsluiting grondexploitaties 2025

Grondexploitatie	Vrijval voorziening	Afboeking genomen winstnemingen	Afboeking boekwaarde	Resultaat
IJsbaan	4.531		-4.499	32
Drevenhof		-192	190	-2
Vrijkomende locaties Waterman Hz		-264	284	20
Graauwedijk-Overschild				0
Totaal	4.531	-456	-4.025	50
Begroot				31
Verschil t.o.v. begroot				19

Verloop bestemmingsreserve grondexploitaties

Stand per 1-1-2025	3.117
Mutaties winstnemingen	755
Mutaties verliesvoorzieningen	133
Resultaat afsluiting grondexploitaties	50
Stand per 31-12-2025	4.055

bedragen x € 1.000

Het bedrag aan te dekken verliezen voor de grondexploitaties is met € 4.664.000 afgenomen naar € 3.979.000. De afname betreft hoofdzakelijk de vrijval van verliesvoorziening IJsbaan van € 4.531.000 vanwege afsluiting en de vrijval van de verliesvoorziening Stadshart van € 363.000. Het resterende verschil betreft kleinere toevoegingen en onttrekkingen. Voor de dekking van de saneringskosten in het stadshart is een saneringsvoorziening Stadshart beschikbaar van € 361.000. Dit is het restant van de oude voorziening stadshart uit 2018 en is bedoeld om saneringskosten in het stadshart te dekken.

Mutaties verliesvoorzieningen	Saldo 1-1-2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Vrijval	Saldo 31-12-2025
IJsbaan	4.438	93	0	4.531	0
Verlengde Veenlaan	2.144	150	0	0	2.294
Grondexploitatie Stadshart Hz.	356	7	0	363	0
Vosholen fase 2 dp2	987	20	216	0	791
Werkkade	0	111	0	0	111
Vrijkomende Locaties	717	184	118	0	783
Totaal voorzieningen	8.642	565	334	4.894	3.979

bedragen x € 1.000

Risico's

De risico's hebben betrekking op de kosten en opbrengsten die specifiek binnen een grondexploitatie kunnen worden erkend. Het totaal aan risico's bedraagt € 3.245.035.

Risico's grondexploitaties	Risico omschrijving	Totaal
IJsbaan	Grondexploitatie is afgesloten	0
Tolweg	Hogere kosten woonrijpmaken (WRM)	47
Verlengde Veenlaan	Risico van minder of lagere afzet	50
Rengerspark	Hogere kosten WRM, vertraging, lagere afzet	750
Stadshart	Wijziging plannen	643
Vosholen fase 2 dp 1	Tegenvallende kosten	13
Vosholen fase 2 dp 2	Geen subsidie, lagere afzet	428
Graauwedijk-Overschield	Grondexploitatie is afgesloten	0
De Drevenhof	Grondexploitatie is afgesloten	0
Stadsentree Hoogezand	Hogere kosten BWRM en aankopen, vertraging, extra uren	621
Vrijkomende locaties	Scenario risico, fase 2 en 3 laag risico beïnvloedbaar	687
Werkkade	Tegenvallende kosten	6
Totaal		3.245

bedragen x € 1.000

3.8 Paragraaf Bestuur

Inleiding

Deze paragraaf beschrijft belangrijke ontwikkelingen in de uitvoering van het lokaal bestuur. Daarbij gaat het om het samenspel tussen samenleving, raad, college en organisatie. Hoe werken we samen aan de kwaliteit van de lokale gemeenschap, vanuit de verschillende rollen en verantwoordelijkheden?

Interactieve beleidsvorming

Raadsakkoord 2022-2026

In maart 2022 waren er gemeenteraadsverkiezingen en is er een nieuwe raad gekozen. De nieuwe raad wil zich graag sterker en meer zichtbaar laten zien richting de samenleving. Wij willen als raad meer in verbinding staan met de inwoners, om te werken aan het verbeteren van het vertrouwen van de inwoners van Midden-Groningen in onze gemeente. Daarom heeft de raad in juli 2022 het eerste raadsakkoord van Midden-Groningen vastgesteld met als titel: Raadsakkoord Middenin Midden-Groningen 2022-2026. De volgende thema's zijn gekozen:

1. Armoede, omdat de raad zich grote zorgen maakt over de groeiende groep in de samenleving die onder de armoedegrens leven.
2. Jeugdzorg, omdat de raad wil dat alle jongeren goed kunnen opgroeien in Midden-Groningen en dat ze de kans hebben om zich te ontwikkelen.
3. Energietransitie en duurzaamheid, omdat de raad wil weten in hoeverre inwoners van Midden-Groningen hierdoor worden geraakt en hierop dan actie te nemen.

4. Beschikbaarheid en betaalbaarheid van woningen, omdat de raad wil inzetten op de beschikbaarheid en de betaalbaarheid van woningen voor diverse doelgroepen als starters, jongeren, ouderen etc.

Raadswerkprogramma

De bovengenoemde thema's zijn vervolgens uitgewerkt in een meer gedetailleerd raadswerkprogramma zoals vastgesteld in de raad op 10 november 2022. Hierbij een overzicht van de huidige stand van zaken:

Wonen

In juni 2023 is de bestuursopdracht Wonen vastgesteld door de raad. Een deel van de opdracht is in september 2024 verwerkt in de nieuwe woonvisie. Verder is er een aanjager woningbouw aangesteld om belemmeringen voor woningbouw zoveel als mogelijk weg te nemen. In oktober heeft de raad een raadsbrief met de geactualiseerde monitor met peildatum 1 juli 2025 ontvangen.

Integrale aanpak

Op 30 november 2023 is de Bestuursopdracht integrale aanpak raadswerkprogramma vastgesteld. Hierin is de opdracht aan het college gegeven om bij de Voorjaarsnota 2024 te komen met een plan van aanpak op basis van de principes van de doorbraakmethode, met een pilot voor inwoners met gestapelde problematiek in Muntendam. In januari 2025 wordt hiervoor een plan van aanpak aan de raad ter vaststelling voorgelegd. In september was na een serie trainingen de officiële kick-off voor het doorbraakteam. Momenteel wordt geïnventariseerd hoe de doorbraakmethode in de praktijk kan worden toegepast.

Armoede

Op 4 april 2024 is de bestuursopdracht armoede door de raad vastgesteld. Deze opdracht viel uiteen in een korte- en langetermijnaanpak. In november 2024 is een plan van aanpak vastgesteld in de raad over de uitvoering van het minimabeleid, gebaseerd op de uitkomsten van de evaluatie minimabeleid. In maart 2026 wordt een visie aan de raad voorgelegd voor de bestrijding van armoede met een stip op de horizon in 2050, onder een aantal nader genoemde voorwaarden.

Energietransitie en duurzaamheid

Op 27 juni 2024 is de bestuursopdracht vastgesteld. Hierin ligt de focus op circulaire economie. Er wordt onder andere gevraagd om in het najaar van 2024 een langetermijnvisie voor circulariteit voor te leggen aan de raad, als aanvulling op de duurzaamheidsvisie. In afstemming met de raads werkgroep zijn er een tiental activiteiten opgepakt, die inmiddels zijn afgerond, hierover is in november 2025 met een raadsbrief gerapporteerd.

Jeugdzorg

Dit thema is niet meer opgepakt.

Passende vergadercultuur voor de raad

In 2024 is een nieuw vergaderrooster uitgerold met alle vergadermomenten op de donderdag, waarbij twee per maand een hele donderdagmiddag wordt ingeroosterd voor vergaderingen en bijeenkomsten voor de raad. Het doel is om het aantal avonden voor de raad te beperken en hiermee de raadsleden te ontlasten. In 2025 is dit geëvalueerd en hieruit bleek een breed draagvlak voor behoud van het huidige vergaderrooster.

In gesprek met de samenleving

De raad vindt het belangrijk om in contact te blijven met de samenleving. Daarom zijn er in 2024 onder andere wijkbezoeken georganiseerd om de raad kennis te laten maken met wijkinitiatieven en van de mensen te horen waar ze trots en/of minder trots op zijn in hun wijk. Ook Gast van de Raad is weer georganiseerd. Zo krijgen inwoners de kans om kennis te maken met de raadsleden en een raadsvergadering bij te wonen. Verder heeft de raad meerdere werkbezoeken en bedrijfsbezoeken afgelegd. Om het spreekrecht wat uit te breiden heeft de raad besloten in 2024 te starten met "Praat met de raad". Daar kunnen inwoners zich voor opgeven om op een informele manier met raadsleden in gesprek te gaan over zaken die ze graag met de raad willen delen. Hiervan is goed gebruik gemaakt. Uit de evaluatie hiervan bleek dat de raadsleden én de deelnemers erg tevreden zijn, ondanks dat deelnemers niet altijd krijgen wat ze willen.

Rekenkamer Midden-Groningen

De Rekenkamer van Midden-Groningen helpt de gemeenteraad om te controleren of plannen goed worden uitgevoerd. De Rekenkamer onderzoekt daarvoor of beleid van de gemeente goed werkt en of het geld op de juiste manier wordt ingezet. Hierover wordt de raad geïnformeerd, waarbij ook wordt aangegeven wat beter zou kunnen. Zo is de raad beter in staat het gemeentebestuur te controleren en nieuw beleid te bedenken. In 2025 is er onderzoek gedaan en/of opgestart naar de volgende onderwerpen:

- Verkennend onderzoek - Algoritmen
- Opvolgingsonderzoek - Ouderenbeleid
- DoeMee-onderzoek - Energiebesparingsplicht
- DoeMee-onderzoek - RES 1.0
- Onderzoek - Prestatieafspraken woonbeleid
- Onderzoek - Vergunningverlening, toezicht en handhaving
- Onderzoek - Zicht op financieel evenwicht en onderbesteding

Verder heeft de Rekenkamer twee keer een nieuwsbrief aan de raad uitgebracht waarin de raad is geïnformeerd over de voortgang van de werkzaamheden. Ook is de Rekenkamer enkele keren aangeschoven bij de Auditcommissie, die de raad ondersteunt bij zijn financiële taken en verantwoordelijkheden.

3.9 Paragraaf Wet open overheid (Woo)

De Wet Open Overheid (hierna Woo genoemd) is ingegaan per 1 mei 2022. Het doel van de Wet open overheid (Woo) is:

- een transparanter en actief openbaar makende overheid;
- het dienen van het belang van openbaarheid;
- publieke informatie openbaar maken.

Dit versterkt de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en de economische ontwikkeling.

Bij de invoering van de WOO gaat het om 3 grote veranderingen ten opzichte van de oude WOB (Wet Openbaarheid Bestuur):

1. De maximale doorlooptijd van WOO-verzoeken t.o.v. WOB-verzoeken is verkort van 4 weken met 4 weken verlenging (totaal 8 weken) naar 4 weken met 2 weken verlenging (totaal 6 weken). Dat vraagt extra aandacht om ervoor te zorgen dat de teams die de WOO-vragen moeten beantwoorden dit binnen de wettelijke termijn van maximaal 6 weken doen.
2. Het actief openbaar maken van 11 informatiecategorieën op een landelijk platform d.m.v. een verwijzindex:
 1. Bereikbaarheidsgegevens van de organisatie;
 2. Vergaderstukken raad;
 3. Convenanten;
 4. WOO-verzoeken;
 5. Bestuursstukken (college van B&W);
 6. Wet- en regelgeving;
 7. Adviezen van adviescolleges;
 8. Jaarplannen en -verslagen;
 9. Onderzoeken;
 10. Beschikkingen;
 11. Klachten.

De 11 categorieën moeten in een periode van 5 jaar actief openbaar gemaakt worden.

Sinds november 2024 maakt de gemeente de volgende bij Koninklijk Besluit verplichte informatiecategorieën actief openbaar:

- Wetten en algemeen verbindende voorschriften (artikel 3.3, eerste lid onder a, van de Woo);
- Overige besluiten van algemene strekking (artikel 3.3, eerste lid, onder b, van de Woo);
- Organisatie en werkwijze (artikel 3.3, eerste lid, onder d, van de Woo);
- Bereikbaarheidsgegevens (artikel 3.3, eerste lid, onder e, van de Woo);
- Vergaderstukken Staten-Generaal (artikel 3.3, tweede lid, onder b, van de Woo).

De nog niet verplichte informatiecategorieën Convenanten en Woo-verzoeken worden sinds begin 2025 ook gepubliceerd, omdat de voorbereiding daarvoor al afgerond was in 2024. Voor 2025 heeft de overheid een indicatieve planning afgegeven voor de verplichte realisatie van nieuwe informatiecategorieën. Dit heeft nog niet geleid tot een definitieve planning van bij Koninklijk Besluit verplicht te publiceren nieuwe informatiecategorieën. De verwachting is dat dit in 2026 zal zijn.

3. Het op orde brengen van de informatiehuishouding van het bestuursorgaan
De VNG heeft dat vertaald naar eisen voor het duurzaam toegankelijk maken van informatie.

Belangrijke onderdelen hierin zijn:

- Iedere gemeente heeft de beschikking over of is aangesloten op een e-depotvoorziening.
- Binnen iedere applicatie is de selectielijst geïmplementeerd.
- Iedere gemeente heeft beheer georganiseerd op emailarchivering.
- Iedere gemeente heeft beheer georganiseerd op tekstberichten zoals whatsapp en SMS.
- Iedere gemeente heeft een informatiebeheerplan (minimaal ingericht in werkprocessen, proceseigenaar, in welke applicaties welke data/documenten staat, hoe het beheer is geregeld).
- Iedere gemeente hanteert een kwaliteitssysteem voor het informatiebeheer, zoals vastgelegd in artikel 16 van de Archiefregeling.
- Iedere gemeente heeft een metagegevensschema vastgelegd en aan elk blijvend te bewaren informatieobject metagegevens gekoppeld.

Afhandeling Woo-verzoeken

Woo (/Who)-verzoeken	2023	2024	2025
Aantal Woo(/Who)-verzoeken ontvangen op jaarbasis*	41	50	42
De verzoeken zijn:			
- Nog niet afgedaan			5
- Informeel afgedaan	1	6	5
- Toegekend	27	21	22
- Afgewezen (geen documenten gevonden)	9	14	6
- Buiten behandeling gesteld	2	3	1
- Ingetrokken	2	3	3
Behandeld door de gemeente binnen de in de wet gestelde beslistermijn (inclusief eventuele opschortingen en verdagingen)	30	36	26
Behandeld door de gemeente buiten de in de wet gestelde beslistermijn (of in overleg buiten beslistermijn)	8	2	10
Verzoeken waarop de beslistermijn niet van toepassing is (verzoek ingetrokken/ buitenbehandeling (dubbel ingediend/informeel afgedaan)	3	10	6

* In dit overzicht zijn doorgezonden verzoeken en afgebroken onderzoeken niet opgenomen.

Project

Voor de invoering van deze nieuwe wet is in 2022 een project Woo gestart. In 2025 heeft het project de publicatie van de volgende informatiecategorieën voorbereid:

- Bestuursstukken (college van B&W): agenda's en besluitenlijsten;
- Wet- en regelgeving: ontwerpen van wetten;
- Adviezen van adviescolleges;
- Jaarplannen en -verslagen;
- Beschikkingen.

De verwachting is dat deze categorieën of een deel ervan in 2026 gepubliceerd gaan worden.

Op orde brengen Informatiehuishouding

Het op orde brengen van de informatiehuishouding is beschreven in de in 2024 door de directie vastgestelde digitale bewaarstrategie. De belangrijkste adviezen in de digitale bewaarstrategie zijn:

1. Verbeter de informatiehuishouding als uitvloeisel van de Woo, waarbij de door de VNG genoemde 7 punten worden aangepakt. Belangrijk hierin zijn vooral de archivering van informatie in applicaties en van Email- en whatsappberichten.
2. Pak de geïntariseerde knelpunten op voor zover die niet punt 1 aan bod komen. Belangrijk hierin zijn vooral de archivering van de nieuwe Microsoft365-omgeving, de oude netwerkschijven, beheermaatregelen voor aanbesteding en uitfasering van applicaties, en de invoering van hotspots.

3. Zorg dat nieuwe wet- en regelgeving op de juiste manier wordt meegenomen. Dat betreft vooral de Woo, de nieuwe archiefwet en andere nieuwe informatiewetten.

Het project Digitale bewaarstrategie heeft een planning opgesteld waarin deze punten in 2 jaar worden opgepakt. In 2025 zijn voorbereid de invoering van een edepot-voorziening en de archivering van Email- en whatsappberichten.

4. Jaarrekening 2025

4.1 Overzicht baten en lasten per programma

Omschrijving	Realisatie 2024	Primitief begroot 2025	Begroot na wijziging 2025	Realisatie 2025	Verschil 2025
Lasten					
Algemene dekkingsmiddelen					
Lokale heffingen	1.517	1.010	1.132	1.143	-10 N
Algemene uitkeringen	0	0	0	0	0
Dividend	0	0	0	0	0
Saldo financieringsfunctie	1.605	911	925	1.018	-93 N
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0
Totaal algemene dekkingsmiddelen	3.122	1.921	2.057	2.161	-103 N
Overhead	34.429	37.616	36.840	34.147	2.693 V
Heffing VPB	0	8	51	51	0
Onvoorzien	0	150	150	0	150 V
Overige lasten per programma					
Dorpen en wijken	51.340	53.142	55.449	54.677	758 V
Sociaal	164.555	158.501	168.451	168.122	329 V
Fysieke leefomgeving	28.405	41.605	39.540	29.467	10.072 V
Dienstverlening	2.939	2.871	2.905	2.968	-63 N
Gevolgen gas- en zoutwinning	15.735	25.622	27.476	19.651	7.825 V
Bestuur en bedrijfsvoering	9.008	-12	9.741	10.555	-814 N
Totaal lasten	309.534	321.422	342.659	321.798	20.847 V
Baten					
Algemene dekkingsmiddelen					
Lokale heffingen	23.808	25.168	24.801	24.959	158 V
Algemene uitkeringen	161.122	162.565	173.858	176.072	2.215 V
Dividend	229	195	353	355	2 V
Saldo financieringsfunctie	2.442	1.916	1.615	1.864	249 V
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0
Totaal algemene dekkingsmiddelen	187.601	189.844	200.627	203.250	2.624 V
Overhead	1.692	1.043	2.267	1.001	-1.266 N
Heffing VPB	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	0
Overige baten per programma					
Dorpen en wijken	21.891	20.355	23.385	23.094	-292 N
Sociaal	63.266	50.474	64.683	64.830	147 V
Fysieke leefomgeving	17.340	28.345	24.589	18.226	-6.363 N
Dienstverlening	1.287	1.301	1.321	1.416	95 V
Gevolgen gas- en zoutwinning	15.685	25.622	27.683	19.260	-8.423 N
Bestuur en bedrijfsvoering	1.249	2.586	4.017	2.108	-1.909 N
Totaal baten	310.010	319.568	348.572	333.185	-15.387 N
Saldo van baten en lasten voor bestemming	477	-1.854	5.913	11.386	5.461 V

Toelichting: N = nadelig verschil en V = voordelig verschil
bedragen x € 1.000

Omschrijving	Realisatie 2024	Primitief begroot 2025	Begroot na wijziging 2025	Realisatie 2025	Vershil 2025
Mutatie reserves					
Stortingen					
Dorpen en wijken	1.646	0	874	966	-92 N
Sociaal	1.894	252	5.435	5.435	0
Fysieke leefomgeving	1.732	2.883	2.041	2.433	-392 N
Dienstverlening	0	0	0	0	0
Gevolgen gas- en zoutwinning	0	0	469	469	0
Bestuur en bedrijfsvoering	1.334	10	3.325	3.325	0
Totaal stortingen	6.606	3.146	12.144	12.628	-484 N
Onttrekkingen					
Dorpen en wijken	1.651	365	1.111	1.583	472 V
Sociaal	5.230	718	2.176	1.793	-383 N
Fysieke leefomgeving	1.348	1.481	3.509	3.167	-342 N
Dienstverlening	0	0	0	0	0
Gevolgen gas- en zoutwinning	0	0	0	0	0
Bestuur en bedrijfsvoering	2.594	2.436	3.004	3.502	498 V
Totaal onttrekkingen	10.823	5.000	9.800	10.044	244 V
Totaal mutatie reserves	4.216	1.854	-2.345	-2.584	-239 N
Saldo van baten en lasten na bestemming	4.693	0	3.568	8.802	5.221 V

Toelichting: N = nadelig verschil en V = voordelig verschil
bedragen x € 1.000

4.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

4.2.1 Toelichting op de baten

Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving	Realisatie 2024	Primitief begroot 2025	Begroot na wijziging 2025	Realisatie 2025	Vershil 2025
Saldo lasten en baten					
Lokale heffingen	22.290	24.158	23.668	23.816	148 V
Algemene uitkeringen	161.122	162.565	173.858	176.072	2.214 V
Dividend	229	195	353	355	2 V
Saldo financieringsfunctie	837	1.005	690	846	156 V
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0
Totaal	184.478	187.923	198.569	201.089	2.520 V

Toelichting: N = nadelig verschil en V = voordelig verschil
bedragen x € 1.000

Algemene Uitkering

Omschrijving	Realisatie 2024	Primitief begroot 2025	Begroot na wijziging 2025	Realisatie 2025	Vershil 2025
Algemene uitkering					
Uitkering huidig boekjaar	161.039	162.565	173.053	173.539	486 V
Mutaties uitkeringsjaar 2022	118				0
Mutaties uitkeringsjaar 2023	-35		554	554	0
Mutaties uitkeringsjaar 2024			251	251	0
Totaal algemene uitkering	161.122	162.565	173.858	174.344	486 V

Toelichting: N = nadelig verschil en V = voordelig verschil
bedragen x € 1.000

In totaal bedraagt de Algemene Uitkering over 2025 € 176,1 miljoen. Naast de reguliere middelen ad € 174,3 miljoen, opgenomen in programma 6 Bestuur- en bedrijfsvoering, zijn er middelen ontvangen voor uitvoeringskosten Nij Begun 2024-2025 en een decentralisatie-uitkering indexatie herstelagenda. Beide zijn verwerkt via programma 5 Gevolgen gas- en zoutwinning. Het voordelig verschil betreft voornamelijk de mutaties van de decembercirculaire 2025.

Dividend

Omschrijving	Primitief begroot 2025	Begroot na wijziging 2025	Realisatie 2025	Vershil 2025
Dividend				
BNG			192	
Enexis			103	
CSV			7	
Teruggaaf dividendbelasting			53	
Totaal dividend	195	353	355	2 V

Toelichting: N = nadelig verschil en V = voordelig verschil
bedragen x € 1.000

Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is

Omschrijving	Primitief begroot 2025	Begroot na wijziging 2025	Realisatie 2025	Vershil 2025
Lokale heffingen waarvan de besteding niet is gebonden				
OZB woningen	14.269	14.553	14.558	4 V
OZB niet-woningen	10.478	9.827	9.867	40 V
Overige belastingen	375	465	590	125 V
Totaal lokale heffingen	25.123	24.846	25.015	169 V

Toelichting: N = nadelig verschil en V = voordelig verschil
bedragen x € 1.000

Saldo van de financieringsfunctie

Omschrijving	Realisatie 2024	Primitief begroot 2025	Begroot na wijziging 2025	Realisatie 2025	Vershil 2025
Saldo van de financieringsfunctie					
Baten	2.442	1.916	1.615	1.864	249 V
Lasten	1.605	911	925	1.018	-93 N
Totaal saldo van de financieringsfunctie	837	1.005	690	846	156 V

Toelichting: N = nadelig verschil en V = voordelig verschil bedragen x € 1.000

De baten zijn hoger dan begroot door een hogere rente op schatkistbankieren. De lasten zijn hoger door hogere rentelasten op langlopende leningen.

4.2.2 Toelichting op de lasten

Overhead

Omschrijving	Realisatie 2024	Primitief begroot 2025	Begroot na wijziging 2025	Realisatie 2025	Vershil 2025
Saldo lasten en baten					
Overhead	32.738	36.573	34.573	33.146	1.427 V
Totaal	32.738	36.573	34.573	33.146	1.427 V

Toelichting: N = nadelig verschil en V = voordelig verschil bedragen x € 1.000

Onvoorzien

Omschrijving	Realisatie 2024	Primitief begroot 2025	Begroot na wijziging 2025	Realisatie 2025	Vershil 2025
Saldo lasten en baten					
Onvoorzien	0	150	150	0	150 V
Totaal	0	150	150	0	150 V

Toelichting: N = nadelig verschil en V = voordelig verschil bedragen x € 1.000

Vennootschapsbelasting

Omschrijving	Realisatie 2024	Primitief begroot 2025	Begroot na wijziging 2025	Realisatie 2025	Verschil 2025
Saldo lasten en baten					
Heffing VPB	0	-8	-51	-51	0 V
Totaal	0	-8	-51	-51	0 V

Toelichting: N = nadelig verschil en V = voordelig verschil
bedragen x € 1.000

4.2.3 Structureel evenwicht

Structureel evenwicht

Structureel evenwicht	Realisatie 2024	Primaire begroting 2025	Begroot na wijziging 2025	Realisatie 2025
Lasten				
Totale lasten	316.139	324.568	354.803	334.426
Incidentele lasten	-23.481	-37.291	-37.291	-32.700
Incidentele toevoegingen reserves	-5.177	-2.686	-2.686	-12.498
Structurele lasten (a)	287.481	284.591	314.826	289.228
Baten				
Totale baten	320.833	324.568	358.372	343.230
Incidentele baten	-17.955	-36.570	-36.570	-35.290
Incidentele onttrekkingen reserves	-10.609	-3.261	-3.261	-9.876
Structurele baten (b)	292.269	284.737	318.541	298.064
Structurele saldi (c = b - a)	4.788	146	3.715	8.836

bedragen x € 1.000

Incidentele baten en lasten

Programma / Omschrijving	2025		Toelichting
	Lasten	Baten	
Programma 1: Dorpen en Wijken			
Verharding Luddeweersterweg	234	234	Herstel schade verharding aan de Luddeweersterweg waarvan de schadevergoeding onder voorbehoud is.
Programma Gebiedsgericht Werken (GGW)	226		De gemeente Midden-Groningen wil het gebiedsgericht werken verder ontwikkelen. Dit doen we in de vorm van een programma voor de periode van 2024 t/m 2027. Gebiedsgericht werken betekent dat we gaan denken vanuit de leefwereld van onze inwoners in hun buurt, wijk of dorp. Het is een werkwijze om samen met inwoners en maatschappelijke partners te werken aan opgaven in een gebied. Uiteindelijk moet dit plannen en beleid opleveren die beter aansluiten bij de behoeften van onze inwoners en die effectiever zijn.
Wijkuitvoeringsplannen	188		De middelen voor Wijkuitvoeringsplannen zijn ontvangen bij de meicirculaire 2022, voor de uitvoering van het klimaatakkoord. In 2025 is er € 188.000 besteed, dit wordt gedekt vanuit een onttrekking uit de reserve financiële ruimte 2023.
Overig programma 1	138	73	Overige totale incidentele baten en lasten. Dit betreffen baten en lasten lager dan € 100.000, deze worden niet afzonderlijk toegelicht.
Programma 2: Sociaal			
Vrijvallende huisvestingslasten nieuwbouw BWRI		133	Vrijvallende huisvestingslasten nieuwbouw BWRI.
Tijdelijke huisvestingslasten nieuwbouw BWRI	409		Lasten die betrekking hebben op de tijdelijke huisvesting BWRI aan de Vredenburgweg.
Welzijn op recept	547	486	Welzijn op Recept (WoR) is een aanpak waarbij de huisarts patiënten, met psychosociale klachten door sociaal maatschappelijke problemen, naar de welzijnscoach verwijst. De welzijnscoach gaat samen met de patiënt op zoek naar een activiteit waardoor iemand weer kleur en zin in het leven krijgt en weer sociale contacten aangaat. Hierdoor voelt iemand zich beter en hoeft hij niet meer naar de huisarts. Bijna bij iedere huisartsenpraktijk in onze gemeente is een welzijnscoach aanwezig.
Wijkcentrum Het Punt	163		Subsidie sociaal beheer en huisvesting wijkcentrum Het Punt.
Sociaal programma Hoogezand-Noord	328		Lasten die betrekking hebben op het versterken van de sociale basis van de inwoners van het Noorderpark. Dit sluit aan bij het integraal werken aan resultaten op het gebied van gezondheid, welzijn, sport en cultuur zoals beschreven in het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).
Kwartier - Business Case en regie en sturing	387		De kosten voor het opstellen van de business case naar aanleiding van het BDO-onderzoek naar Kwartier en kosten voor personele inzet voor implementatie regie en sturing zijn € 387.000.
Scholenprogramma en kindcentrum Muntendam	798	572	vanuit het scholenprogramma worden hier de eenmalige kosten voor het kindcentrum Kropswolde-Meerwijk en de sloopkosten en afboekingen van de "oude" schoolgebouwen verantwoord. De lasten worden voor € 572.000 gedekt vanuit de bijdragen die de gemeente heeft ontvangen voor het scholenprogramma. Daarnaast wordt € 302.000 van de versnelde afschrijving (afboeking) van de Nico Bulderschool gedekt uit de oude afschrijvingsreserve die voor deze school was ingesteld. Opgeteld zijn de baten dan € 75.000 te hoog, maar dat is voor de storting in de reserve Kunstwerken conform het raadsbesluit voor de nieuwbouw van kindcentrum Muntendam. Die storting staat als last hieronder bij de mutatie reserves verantwoord, per saldo hebben deze mutaties geen effect op het resultaat.
Overig programma 2	324	95	Overige totale incidentele baten en lasten. Dit betreffen baten en lasten lager dan € 100.000, deze worden niet afzonderlijk toegelicht.
Programma 3: Fysieke leefomgeving			
Grondexploitatie Ijsbaan	4.499		Betreft afboeking van de boekwaarde in verband met afsluiting
Grondexploitatie Tolweg		638	Dit betreft door de BBV verplichte tussentijdse winstneming bij winstgevende projecten. De winstnemingen zijn berekend met de Percentage of Completion (PoC) methode. De winstnemingen worden gestort in de reserve Grondexploitaties.
Grondexploitatie Rengerspark	232		Dit betreft door de BBV verplichte tussentijdse winstneming bij winstgevende projecten. De winstnemingen zijn berekend met de Percentage of Completion (PoC) methode. De winstnemingen worden gestort in de reserve Grondexploitaties.
Grondexploitatie Vosholen II deelplan 1a en 1b		96	Dit betreft door de BBV verplichte tussentijdse winstneming bij winstgevende projecten. De winstnemingen zijn berekend met de Percentage of Completion (PoC) methode. De winstnemingen worden gestort in de reserve Grondexploitaties.

Programma / Omschrijving	2025	Toelichting
Grondexploitatie Drevenhof	192 31	Dit betreft door de BBV verplichte tussentijdse winstneming bij winstgevende projecten. De winstnemingen zijn berekend met de Percentage of Completion (PoC) methode. De winstnemingen worden gestort in de reserve Grondexploitaties. I.v.m. afsluiting is de totale winstneming afgeboekt (€ 192.000)
Grondexploitatie vrijkomende locaties	264 222	Dit betreft door de BBV verplichte tussentijdse winstneming bij winstgevende projecten. De winstnemingen zijn berekend met de Percentage of Completion (PoC) methode. De winstnemingen worden gestort in de reserve Grondexploitaties. I.v.m. afsluiting is de totale winstneming afgeboekt (€ 264.000)
Mutaties verliesvoorzieningen diverse grondexploitaties	392 5.229	Stortingen en onttrekkingen verliesvoorzieningen obv de MPG 2026. Tevens is voorziening Ijsbaan € 4.531.000) vrijgevallen. De storting en onttrekkingen worden verrekend met de reserve grondexploitaties.
PAW Steendam Tjuchem	67 -758	Voor het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW) wordt in Steendam en Tjuchem verduurzaamd middels subsidies en door renteloze leningen beschikbaar te stellen. De kosten van €67.000 worden volledig gedekt met een specifieke uitkering van het Rijk. In 2025 is een deel van de reserve voor de toekomstige kosten van de renteloze leningen vrijgevallen, deze € 825.000 zit als baat bij de reservemutaties en als negatieve baat bij programma 3 en heeft per saldo geen effect op het resultaat. (De - €825.000 + € 67.000 wordt hier zichtbaar als - € 758.000.)
Volkshuisvestingsfonds	1.264 696	De gemeente Midden-Groningen heeft geld uit het Volkshuisvestingsfonds van de landelijke overheid gekregen. Met dit geld kan de gemeente woningeigenaren in een aantal buurten van Hoogezand helpen om hun huis energiezuinig te maken. Het verschil tussen de lasten en baten die hier worden getoond bedraagt € 568.000 en betreft de cofinanciering die volledig gedekt wordt vanuit de reserve die daarvoor is ingesteld.
Bestuursopdracht wonen	162	Voor de bestuursopdracht wonen is € 162.000 besteed, dit wordt gedekt vanuit een onttrekking uit de reserve financiële ruimte 2023.
Omgevingswet	426	Voor de Omgevingswet is in 2025 € 426.000 uitgegeven. Dit zijn met name kosten voor personele inzet voor de uitvoering en doorontwikkeling van de Omgevingswet. De dekking hiervan vindt plaats uit de hiervoor bestemde middelen uit de reserve financiële ruimte 2023.
Omgevingsdienst frictiekosten bouwtaken	205	De frictiekosten bestaan uit personele en materiële frictiekosten, afbouw van overhead en projectkosten. Dit naar aanleiding van het terughalen van de bouwtaken naar onze gemeente.
Omgevingsdienst VTH-systeem	278	Kosten voor de afwikkeling van het VTH-systeem van de ODG.
Dwangsom Kikkoman	240	Naar aanleiding van een overtreding van de milieuvorschriften is een last onder dwangsom opgelegd. De overtreding is niet tijdig beëindigd en daarom is een dwangsom van € 240.000 verbeurd.
SPUK Realisatiestimulans	637	Met de Realisatiestimulans krijgen gemeenten een vast bedrag van € 7.000 voor iedere betaalbare woning waarvan de bouw is gestart. Dit leidt tot een incidentele baat van € 637.000.
Programma 4: Dienstverlening		
Programma 5: Gevolgen gas- en zoutwinning en lokaal programma NPG		
Lumpsum Gevolgen Gaswinning	2.374 2.374	Vanuit een regionale meerjarige begroting zijn afspraken met het Rijk gemaakt over de vergoeding voor de organisatiekosten die samenhangen met de versterkingsopgave. Die zijn opgenomen in de kabinetsreactie Nij Begun als maatregel 18 en naar verwachting zijn daarmee deze kosten tot en met 2028 gedekt.
Knelpuntenpot	985 985	Kabinetsmaatregel 31 Nij Begun: Gemeenten krijgen extra geld om inwoners te helpen die naast de versterking van hun huis te maken hebben met sociaaleconomische-, psychosociale- of gezondheidsproblemen.
Batch 1588	6.672 6.672	Bijdrage en lasten conform inschatting verloop Batch 1588 incl de extra middelen conform maatregel 17 uit de kabinetsreactie Nij Begun.
Inpassingskosten, herstel openbare ruimte na versterking	1.936 1.936	Vanuit maatregel 15 uit het pakket "Nij Begun" binnen de versterkingsopgave worden de zogenaamde inpassingskosten gedekt. Het doel is het toepassen van tijdelijke maatregelen, herstellen van de leefbaarheid en het verbeteren van de openbare ruimte (zoals straten, groenvoorzieningen) die vaak beschadigd raakt door zwaar materieel tijdens de versterking van woningen.
Sociale en emotionele ondersteuning	404 404	Kabinetsmaatregel 23 Nij Begun: Voor het bieden van sociale en emotionele ondersteuning aan inwoners in het versterkingsgebied zijn extra middelen beschikbaar gesteld door het Rijk. De lasten worden volledig gedekt vanuit de Rijksbijdrage.
Blok B (verbeteren sociale cohesie)	636 636	Uit de Rijksbijdrage voor Blok B (verbeteren sociale cohesie) uit de bestuurlijke afspraken versterking (BAV) worden de subsidies uit de gemeentelijke regeling voor moeilijk uitlegbare verschillen (Blok B en Blok a op norm) gedekt. De SNN voert deze regeling uit voor de gemeenten en de lasten worden volledig gedekt vanuit de Rijksbijdrage.

Programma / Omschrijving	2025		Toelichting
Decentralisatie uitkering prijsstijgingen Herstelagenda		469	Bij de decembercirculaire 2025 heeft het Rijk extra middelen uitgekeerd ter compensatie van prijsstijgingen in de Herstelagenda.
NPG projecten	6.666	6.666	Voor de projecten uit het NPG programma Midden-Groningen zijn subsidies ontvangen.
Nij Begun	1.260	1.260	Voor de uitvoeringskosten van Nij Begun is een Rijksbijdrage ontvangen via een Decentralisatie Uitkering uit het Gemeentefonds. De lasten worden volledig gedekt vanuit deze Rijksbijdrage.
Overig programma 5	44	44	Overige totale incidentele baten en lasten. Dit betreffen baten en lasten lager dan € 100.000, deze worden niet afzonderlijk toegelicht.
Programma 6: Bestuur en bedrijfsvoering			
Septembercirculaire 2025		3.164	Compensatie van de incidentele tekorten 2023 en 2024 in de jeugdzorg.
Decembercirculaire 2025		2.056	Het betreft LPO Meerjarige regeling aardbevingsgebied 2024-2030, compensatie medewerkers sociaal ontwikkelbedrijven, meerkosten sociaal domein in verband met opvang Oekraïense ontheemden, aanvullende ondersteuning lokale energiehelp en implementatie plateau 2.
Totale incidentele baten en lasten van de programma's	32.700	35.290	
Mutaties reserves incidenteel			
Algemene reserve		718	De onttrekking van € 718.000 is gestort in de reserve ambitieruimte 2026 – 2030.
Reserve Inflatiebuffer		639	De onttrekking heeft betrekking op beleidsplan wegen (€ 139.257) en storting in de reserve ambitieruimte (€ 500.000).
Reserve Ambitieruimte	3.315		Storting in de reserve ambitieruimte raadsperiode 2026-2029. Deze reserve geeft de nieuwe gemeenteraad en het college in de periode 2026-2030 ruimte voor eigen ambities.
Programma Aardgasvrije Wijken (PAW) Steendam-Tjuchem		825	Onttrekking conform raadsbesluit, door lagere animo voor de leningen zijn toekomstige kosten lager en kan reserve deels vrijvallen. Deze middelen blijven op de balans beschikbaar voor de kosten van nieuwe initiatieven.
Reserve Herstelagenda	469		Bij de decembercirculaire 2025 heeft het Rijk extra middelen uitgekeerd ter compensatie van prijsstijgingen in de Herstelagenda. Het bedrag is volledig gestort in deze reserve om in de komende jaren in te zetten als blijkt dat de Rijksbijdragen voor de herstelagenda onvoldoende zijn.
Reserve Grondexploitatie	1.736	799	Onttrekking en stortingen voortkomend uit de MPG 2026.
Reserve Volkshuisvestingsfonds		568	Onttrekking ter dekking van de lasten die voortvloeien uit het Volkshuisvestingsfonds (cofinanciering).
Reserve Investeringsagenda Dorpen en Wijken	330	55	Conform besluitvorming Voorjaarsnota 2024 is er € 330.000 gestort. Conform besluitvorming Voorjaarsnota is er € 55.000 onttrokken, ter dekking van kosten voor de uitvoering van het mobiliteitsplan.
Reserve Nieuwbouw BWRI	133	404	De onttrekking is voor dekking van de tijdelijke huisvesting BWRI. De storting betreft vrijvallende huisvestingslasten.
Reserve Huis van Cultuur en Bestuur		395	De reservering van de middelen voor de afwikkeling van de mogelijke btw-claim is niet langer noodzakelijk. In de betreffende procedure zijn wij in het gelijk gesteld. Hiermee is de reserve volledig vrijgevallen.
Reserve Opvang ontheemden Oekraïne	800		De storting betreft de verschuiving vanuit de voorziening personeel Oekraïne.
Reserve Opvang Zuidbroek		81	Onttrekking ter dekking van de uitgekeerde subsidies aan diverse stichtingen en verenigingen in Noordbroek en Zuidbroek.
Reserve Sociaal plein	800		Conform besluit slotwijziging 2025 is er € 800.000 in deze reserve gestort om een vervolg te kunnen geven aan het maatschappelijk initiatief Het Sociaal Plein.
Reserve harmonisatie sportaccommodaties	378		Bij de Najaarsnota 2025 is een bedrag van € 200.000 toegevoegd aan de reserve ten behoeve van de uitwerking van de nadeelcompensatie. Voor de effectuering in 2026 van het veldhuurafhankelijk recht van opstal voor de verenigingen is ter dekking van de incidentele kosten een bedrag van € 177.931 aan de reserve toegevoegd.
Afschrijvingsreserve Uitbreiding scholen en peuterspeelzalen Hoogezand		302	Conform raadsbesluit is het restant van de afschrijvingsreserve voor de Nico Bulderschool ingezet om de afboeking (versnelde afschrijving) voor een deel te dekken.

Programma / Omschrijving	2025		Toelichting
Reserve Jeugd	3.164		Bij de najaarsnota van 2025 is een bedrag van € 3.164.000 gestort in de reserve Jeugd. Betrof middelen van de compensatie Commissie van Ark 2023 en 2024 die we ontvangen hebben van het Rijk. Hierdoor kunnen we eventuele nadelen opvangen.
Reserve IZA 2023		80	Uit de reserve IZA 2023 is € 80.000 onttrokken voor de WMO-herstelacademie.
Reserve Beeldende kunst	56	49	De storting van € 56.250 betreft een bijdrage die verband houdt met het investeringsproject kindcentrum Muntendam en de onttrekking van € 49.167 dient ter dekking van de kosten voor het realiseren van het BWRI-kunstwerk.
Reserve Onderhoud beeldende kunst	19		De storting betreft een bijdrage die verband houdt met het investeringsproject kindcentrum Muntendam.
Afwikkelen VTH-systeem ODG		376	Het bedrag van € 376.000 is onttrokken ter dekking van de kosten voor de afwikkeling van het VTH-systeem.
Reserve financiële ruimte 2023		3.991	Zie uitsplitsing opgenomen in tabel in paragraaf 4.4.3.
Reserve financiële ruimte 2024		594	Zie uitsplitsing opgenomen in tabel in paragraaf 4.4.3.
Reserve financiële ruimte 2025	1.298		Zie uitsplitsing opgenomen in tabel in paragraaf 4.4.3.
Totale mutaties reserves incidenteel	12.498	9.876	
Totale incidentele baten en lasten	45.198	45.166	

bedragen x € 1.000

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Omschrijving reserve	Primitief begroot 2025			Begroting 2025 na wijziging			Realisatie 2025		
	Storting	Onttrek.	Saldo	Storting	Onttrek.	Saldo	Storting	Onttrek.	Saldo
Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves									
Herfinanciering AJC Hoogezand	-130		-130			-130	-130		-130
Afschrijvingsreserve buiten peuterbad de Kalkwijk		4	4			4		4	4
Afschrijvingsreserve MFA Westerbroek		4	4			4		4	4
Afschrijvingsreserve stimulering kinderopvang Hoogezand		4	4			4		4	4
Afschrijvingsreserve Slochterhaven		13	13			13		13	13
Afschrijvingsreserve overkluizing Slochteren		3	3			3		3	3
Afschrijvingsreserve informatisering herindeling 2018		2	2			2		2	2
Afschrijvingsreserve automatisering herindeling 2018		16	16			16		16	16
Afschrijvingsreserve terreininrichting KC De Vosholen Hoogezand		7	7			7		7	7
Afschrijvingsreserve scholenprogramma		109	109			109		109	109
Afschrijvingsreserve Wegen		219	219			219		4	4
Afschrijvingsreserve Ford Transit BWRI								2	2
Totaal	-130	381	251	0	0	251	-130	168	38

bedragen x € 1.000

4.2.4 Wet Normering Topinkomens (WNT)

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen 2025			
Naam	M.H.M. Nieuwenhuijsen-Janssens	F.M. Bouwman	Y.H.Goedhart
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Plaatsvervangend Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2025	1/1 - 31/12	1/1 - 31/8	1/5 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in Fte)	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 153.314	€ 79.704	€ 72.362
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 23.228	€ 12.586	€ 10.126
Subtotaal	€ 176.542	€ 92.290	€ 82.488
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 246.000	€ 164.000	€ 164.000
(-/-) Onverschuldigd betaald bedrag	-	-	-
Bezoldiging	€ 176.542	€ 92.290	€ 82.488
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen 2024		
Naam	M.H.M. Nieuwenhuijsen-Janssens	F.M. Bouwman
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in Fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 148.794	€ 113.781
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 23.321	€ 18.903
Subtotaal	€ 172.115	€ 132.684
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	€ 233.000	€ 233.000
(-/-) Onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Bezoldiging	€ 172.115	€ 132.684

4.3 Balans

Activa	2025	2024
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	1.277	1.131
Bijdrage activa in eigendom van derden	3.878	4.004
	5.155	5.134
Materiële vaste activa		
Investerings met een economisch nut	130.973	126.195
Investerings met een economisch nut waarvoor een heffing kan worden geheven	22.626	22.654
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	50.451	43.362
	204.050	192.211
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	457	457
Kapitaalvertrekkingen aan overige verbonden partijen	22	22
Leningen aan woningbouwcorporaties	0	0
Leningen aan deelnemingen	475	475
Leningen aan overige verbonden partijen	44	46
Overige langlopende leningen	16.159	11.893
	17.157	12.892
Totaal vaste activa	226.362	210.238
Vlottende activa		
Voorraden		
Onderhanden werken, waaronder bouwgronden in exploitatie	2.849	1.721
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	22.583	23.361
Uitzettingen in 'Rijks schatkist met een rentetypische looptijd < 1 jaar	61.512	71.527
Overige vorderingen	5.846	6.131
	89.941	101.019
Liquide middelen		
Banksaldi	1.530	1.521
Kassaldi	35	30
	1.565	1.551
Overlopende activa		
Van overheidslichamen nog te ontvangen bijdragen:		
- Het Rijk	3.611	1.559
- Overige Nederlandse overheidslichamen	1.377	1.607
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen	21.577	16.409
	26.565	19.575
Totaal vlottende activa	120.920	123.867
Totaal activa	347.282	334.105

Bedragen x € 1.000

Passiva	2025	2024
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	15.779	14.388
Bestemmingsreserves	38.921	33.036
Gerealiseerd resultaat	8.802	4.693
	63.502	52.116
Vorzieningen		
Verplichtingen en verliesvoorzieningen	8.372	5.966
Risicovoorzieningen	361	361
Egalisatievoorzieningen	10.607	6.864
Vorzieningen toekomstige investeringen	10.031	10.976
Voorziening van derden verkregen middelen	844	724
	30.214	24.892
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	96.492	105.064
Totaal vaste passiva	190.208	182.072
Viottende passiva		
Viottende schulden		
Banksaldi	3	3
Overige schulden	11.300	17.856
	11.303	17.859
Overlopende passiva		
Van overheidslichamen vooruit ontvangen bedragen		
- Het Rijk	117.204	105.636
- Overige Nederlandse overheidslichamen	8.779	6.145
Overige vooruit ontvangen bedragen en nog te betalen bedragen	19.788	22.392
	145.771	134.174
Totaal viottende passiva	157.074	152.032
Totaal passiva	347.282	334.105

Bedragen x € 1.000

4.4 Toelichting op de balans

4.4.1 Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten. Tevens is onze Financiële verordening van toepassing. De daaruit voortvloeiende waarderingsgrondslagen voor het waarderen van bezittingen en schulden en het verantwoorden van kosten en baten staan hierin vermeld.

Algemene grondslagen voor opstellen jaarrekening

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten (overhead) en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend. In dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd. Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd. Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de boekwaarde van vorderingen (debiteuren) en voorraden (grondexploitaties) in mindering gebracht. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is verantwoord op basis van de decembercirculaire 2025.

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, onder aftrek van de ter zake ontvangen investeringsbijdragen van derden en verminderd met de waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa en worden gewaardeerd op basis van de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met de ontvangen bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief. De materiële vaste activa zijn naar de volgende categorieën in te delen:

- Investerings met een economisch nut;
- Investerings met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Financiële vaste activa

De waardering van de financiële vaste activa is in het algemeen gebaseerd op de verkrijgingsprijs. Wanneer de marktwaarde duurzaam lager is dan de verkrijgingsprijs worden ze afgewaardeerd tegen marktwaarde. De leningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid.

Vlottende activa

Vorraden

De voorraden, waaronder grond- en hulpstoffen en gereed product en handelsgoederen, worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Uitzondering hierop is wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Dan worden de voorraden gewaardeerd tegen de marktwaarde.

Voor de voorraad Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie, geldt het volgende:

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd.

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een afwaardering naar de lagere marktwaarde verantwoord/wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten (limitatief opgesomd in de kostensoortenlijst zoals opgenomen artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening), welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen.

De toegerekende rentelasten zijn, omdat er geen sprake is van projectfinanciering van de grondexploitaties, gelijk aan de ROP (omslagrente conform de notitie Rente van de commissie BBV). De rentetoerekening vindt plaats op basis van de bruto-boekwaarden van de grondexploitaties van de BIE (bouwgrond in exploitatie) per 1 januari. Ook over grondexploitaties waarbij de verantwoorde opbrengsten hoger zijn dan de kosten, waardoor de boekwaarde van een BIE negatief is, wordt rente (in dit geval een baat) toegerekend.

Voor winstnemering geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst worden genomen. Voor winstnemering moet aan de volgende voorwaarden worden voldaan:

1. De resterende looptijd van de grondexploitatie is tien (10) jaar of minder
2. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
3. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én
4. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

De verliezen op grondexploitaties worden voorzien zodra deze bekend zijn. De voorziening wordt gewaardeerd op contante waarde. De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is conform het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone (voor 2025: 2%).

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

De uitzettingen worden gewaardeerd op basis van de nominale waarde. Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid zijn in mindering gebracht op de waarde van de vordering.

Overlopende activa

De overlopende activa worden gewaardeerd op basis van de nominale waarde.

Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit bank- en kassaldi. Deze saldi worden opgenomen tegen nominale waarde.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is vermogen dat door de gemeente naar eigen inzicht kan worden besteed. Deze wordt gewaardeerd tegen de nominale waarde. Het eigen vermogen bestaat uit:

- Algemene reserve;
- Bestemmingsreserves;

- Gerealiseerd resultaat.

De algemene reserve en het gerealiseerde resultaat kunnen als buffervermogen beschouwd, hiermee kunnen verplichtingen worden nagekomen of tegenvallers worden opgevangen, waarvoor geen of onvoldoende voorzieningen zijn gevormd.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op basis van de nominale waarde. Uitzonderingen zijn de netto contante waarde voor de Verliesvoorziening grondexploitaties en actuariële waarde voor de APPA.

Voorzieningen worden gevormd indien er sprake is van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven.
- Middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar

Onder deze schulden zijn alle door de gemeente aangegane schulden opgenomen met een looptijd van één jaar of langer. De waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Vlottende passiva

Vlottende schulden

De vlottende schulden hebben een rentetypische looptijd korter dan één jaar. De vlottende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

Overlopende passiva zijn verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd met een specifiek bestemmingsdoel en de overige vooruit ontvangen bedragen. Deze overlopende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

SiSa-verantwoording Participatiewet

De jaarrekening is opgesteld op basis van het stelsel van baten en lasten, terwijl de SiSa-verantwoording op kasbasis is. Dit houdt in dat er met betrekking tot de Participatiewet geen overlopende posten zijn. Voor de overige overlopende posten hanteren we het stelsel van baten en lasten.

Methode van afschrijving en afschrijvingstermijnen

In onze financiële verordening wordt in artikel 14 verwezen naar de bijlage afschrijvingsbeleid en de daarbij horende tabel Afschrijvingstermijnen. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire afschrijvingsmethode. Door middel van een raadsbesluit kan hiervan afgeweken worden en gekozen worden voor een annuïtaire afschrijvingsvorm. Dit gebeurt alleen wanneer het van belang geacht wordt dat de lasten gedurende de looptijd gelijk blijven. We starten met afschrijven op 1 januari van het eerstvolgende jaar na het gereed komen of de aanschaf van de investering.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Er zijn geen plannen om taken of activiteiten af te stoten.

Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld volgens de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en de financiële- en controleverordening van gemeente Midden-Groningen. Daarnaast geldt het door de raad op 18 december 2025 vastgesteld normenkader als toetsingskader voor de rechtmatigheidsverantwoording. De modelverantwoording van 24 november 2022 is gehanteerd.

4.4.2 Toelichting activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2025
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	1.131	531	0	40	345	0	1.277
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	4.004	0	0	125	0	0	3.878
Totaal	5.134	531	0	165	345	0	5.156

bedragen x € 1.000

Toelichting kosten onderzoek en ontwikkeling	
De investeringen hebben betrekking op:	
Onderzoekskrediet huisvesting gemeentewerven en onderkomens	169
Vorbereidingskrediet Visie Harkstede	154
Investerings kleiner dan € 100.000	208
De bijdragen van derden hebben betrekking op:	
Vorbereidingskrediet KC Muntendam	345

bedragen x € 1.000

Materiële vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Investerings	Desinvesterings	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2025
Bedrijfsgebouwen	108.842	12.385	0	4.611	1.876	1.373	113.366
Gronden en terreinen	9.683	620	0	10	-555	904	9.944
Machines/apparaten/installaties	4.640	714	2	857	72	0	4.423
Overig	1.307	479	0	157	13	0	1.616
Vervoermiddelen	1.723	260	29	300	30	0	1.625
Woonruimten	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal Investerings met economisch nut	126.195	14.457	31	5.936	1.436	2.277	130.973
Bedrijfsgebouwen	254	0	0	12	0	0	242
Grond/weg/waterb.kundige werken	19.653	975	0	879	975	0	18.774
Machines/apparaten/installaties	61	0	0	15	0	0	46
Overig	1.570	634	0	161	0	0	2.043
Vervoermiddelen	1.116	684	0	280	0	0	1.520
Subtotaal: Invest. met economisch nut incl. heffing	22.654	2.293	0	1.346	975	0	22.626
<i>Maatschappelijk nut vóór 2017</i>							
Bedrijfsgebouwen	0	0	0	0	0	0	0
Gronden en terreinen	42	0	0	0	0	0	42
Grond/weg/waterb.kundige werken	16.572	0	0	1.658	0	0	14.914
Machines/apparaten/installaties	0	0	0	0	0	0	0
Overig	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal: Maatschappelijk nut vóór 2017	16.614	0	0	1.658	0	0	14.955
<i>Maatschappelijk nut vanaf 2017</i>							
Bedrijfsgebouwen	0	288	0	0	0	0	288
Gronden en terreinen	272	0	0	0	0	0	272
Grond/weg/waterb.kundige werken	25.057	11.531	0	660	2.498	0	33.431
Machines/apparaten/installaties	1.386	100	0	29	0	0	1.457
Overig	33	15	0	0	0	0	48
Subtotaal: Maatschappelijk nut vanaf 2017	26.748	11.934	0	689	2.498	0	35.496
Subtotaal: Investerings met maatschappelijk nut	43.362	11.934	0	2.347	2.498	0	50.451
Totaal	192.211	28.684	31	9.629	4.908	2.277	204.050

bedragen x € 1.000

Toelichting investeringen met economisch nut		Toelichting investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	
De investeringen hebben betrekking op:		De investeringen hebben betrekking op:	
Kozijnen Astronautenlaan 33		109 Gorecht-West fase 5	1.702
KC Muntendam installaties		155 Wegwerken achterstallig onderhoud wegen	112
KC Muntendam bouwkundig		465 Bodemverzakking 2023-2024	700
Aankoop pand Hereweg 198		453 Verv.plan Openb.verlichting armaturen 2024	100
Aanpassing klimaatinstallatie Mars 1		450 Slochterhaven monumentale brug	318
Verduurzamen KC Zuidbroek		139 Scheemderstraat Noordbroek	540
Dorpshuis Centrum Muntendam		289 Margrietpark fase 1 en 2	169
Vervanging sport- en spelmateriaal		103 Herinrichten recreatieweide Schildmeer	456
Renovatie glijbaan zwembad De kallwijck		212 Masten Winkelcentrum Gorecht-Oost	116
Nieuwbouw BWRI		9.276 Armaturen Winkelcentrum Gorecht-Oost	230
Financieel systeem		103 Uitvoering Schaive Klabbe	299
Aankoop grond Hereweg 198		348 Openbaar gebied Centrum Muntendam	224
Nieuwbouw BWRI terreininrichting		272 Slochterhaven loopbrug	545
Mobile devices		207 Verbeteren veiligheid fietsverbindingen	567
Werkplek hardware		106 Hoofdweg Froombosch/Kolham	987
Vervanging VTH-systeem		118 Kerspellaan Muntendam	238
Tractor Deutz		154 Hamweg Harkstede	303
Investerings kleiner dan € 100.000		1.498 Leeuwerikhoogte Siddeburen	337
De desinvesteringen hebben betrekking op:		Weereweg Tjuchem	1.033
Verkoop vervoermiddelen		29 Fiets-voetpassage Spoor Foxhol	141
Verkoop chloorregelsysteem		2 Verv.plan openbare verlichting armaturen 2025	308
Bijdragen van derden hebben betrekking op:		Renovatie en vernieuwen sportvelden	155
Voorbereiding programmaplan huisvesting onderwijs		557 Hemelwaterafvoer - leiding bluswater Schildwolde	372
Voorbereiding KC Kropswolde-Meerwijck		302 Aankoop Rembrandtlaan 72b Hoogezand	288
Dorpshuis Centrum Muntendam		384 KC Kropswolde-Meerwijck	130
KC Muntendam installaties		206 Investerings kleiner dan € 100.000	1.564
KC Muntendam bouwkundig		155 Bijdragen van derden hebben betrekking op:	
Kozijnen Astronautenlaan 33		109 Gorecht-West fase 5	424
Grondbank ontw. Stadscentrum Noordelijk deel (vooruitontvangen subsidie leefbaarheid stadshart)		-555 Slochterhaven monumentale brug	154
Bijdragen van derden kleiner dan € 100.000		279 Scheemderstraat Noordbroek	162
De afwaarderingen hebben betrekking op:		Renovatie/vernieuwing 4 sportvelden	109
Vervanging koelininstallatie de Borgstee		74 Slochterhaven loopbrug	173
Vervanging installaties kindcentrum Woldwijck		233 Verbeteren veiligheid fietsverbindingen	567
Sloop voormalige Jan Ligthartschool		312 Hemelwaterafvoer - leiding bluswater Schildwolde	372
Sloop voormalige Nico Bulderschool		754 KC Kropswolde-Meerwijck	130
Sloop deel panden voormalig Agrifirm		904 Bijdragen van derden kleiner dan € 100.000	406

Toelichting investeringen met economisch nut

Toelichting investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut

bedragen x € 1.000

bedragen x € 1.000

Toelichting investeringen met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

De investeringen hebben betrekking op:	
<i>De investeringen hebben betrekking op:</i>	
<i>DAF Bovenlader</i>	409
<i>DAF Vuilniswagen</i>	245
<i>Riolering o.b.v. risico gestuurd beheer</i>	269
<i>Ondergrondse verzamelvoorziening grondbak</i>	150
<i>Riolering Scheemderstraat</i>	123
<i>Riolering Kerspellaan-Kerkstraat</i>	191
<i>Aanleg transport riool Kerklaan Zuidbroek</i>	127
<i>Investerings kleiner dan € 100.000</i>	778
Bijdragen van derden hebben betrekking op:	
<i>Riolering o.b.v. risico gestuurd beheer</i>	269
<i>Riolering Scheemderstraat</i>	123
<i>Riolering Kerspellaan-Kerkstraat</i>	191
<i>Aanleg transport riool Kerklaan Zuidbroek</i>	127
<i>Bijdragen van derden kleiner dan € 100.000</i>	264

bedragen x € 1.000

Financiële vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Investerings	Bijdragen van derden	Afwaardering	Aflossing	Mutaties voorziening	Boekwaarde 31-12-2025
Kapitaalverstrekingen aan deelnemingen	457	0	0	0	0	0	457
Kapitaalvertrekkingen aan overige verbonden partijen	22	0	0	0	0	0	22
Leningen aan woningbouwcorporaties	0	0	0	0	0	0	0
Leningen aan deelnemingen	475	0	0	0	0	0	475
Leningen aan overige verbonden partijen	145	0	0	0	3	0	142
Voorziening lening NNTTM	-98	0	0	0	0	1	-97
Overige langlopende leningen	11.959	9.231	4.992	0	0	0	16.199
Risicovoorziening kredieten GKB	-66	0	0	0	0	26	-40
Totaal	12.892	9.231	4.992	0	3	27	17.156

bedragen x € 1.000

Toelichting financiële vaste activa**De investeringen hebben betrekking op:**

<i>GKB leningen</i>	300
<i>SVn starters- en stimuleringsleningen</i>	7.513
<i>PAW Steendam-Tjuchem</i>	30
<i>Volkshuisvesting</i>	-386
<i>Lening golfbaan Duurswold (St. EMGD)</i>	1.775

Bijdragen van derden hebben betrekking op:

<i>GKB leningen</i>	249
<i>SVn starters- en stimuleringsleningen</i>	4.439
<i>PAW Steendam-Tjuchem</i>	23
<i>TOZO bedrijfskredieten</i>	122
<i>BBZ kapitaalverstrekkingen</i>	159

De volgende (risico-)voorzieningen zijn in mindering gebracht:

<i>Lening Noord-Nederlands Trein & Tram Museum</i>	-97
<i>Gemeentelijke kredietbank :</i>	-40
<i>- m.b.t. verstrekte geldleningen (321)</i>	
<i>- gevolgen van de motie halvering schuldsanering (ca. 255)</i>	

bedragen x € 1.000

s

Vlottende activa

Vorraden

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Investerings	Opbrengsten/overige bijdragen	Extra afschrijvingen	Storting voorziening	Vermindering voorziening	Boekwaarde 31-12-2025
Onderhanden werk (incl. bouwgr in expl.)	10.364	4.425	7.961	0	0	0	6.828
Voorzieningen grondexploitatie	-8.643				-564	5.229	-3.979
Totaal	1.721	4.425	7.961	0	-564	5.229	2.849

bedragen x € 1.000

Toelichting voorraden onderhanden werken, waaronder bouwgronden in exploitatie		Toelichting voorraden onderhanden werken, waaronder bouwgronden in exploitatie	
De investeringen hebben betrekking op:		<i>Winstnemingen vrijk.loc. F1 Waterman Hz</i>	264
<i>Grondexpl. Stadscentrum Nrd deel</i>	352	<i>Stadsentree Hoogezand fase 1.1 en 1.2</i>	570
<i>Winstnemingen Tolweg</i>	638	<i>Opbrengsten en overige bijdragen kleiner dan € 100.000</i>	64
<i>BP De Vosholen II deelplan 1</i>	152	De volgende (verplichting- en verlies-) voorzieningen zijn in mindering gebracht:	
<i>Grondexploitatie Drevenhof</i>	269	<i>Grondexpl. Veenlaan Slochteren</i>	-2.294
<i>BP De Vosholen II deelplan 2</i>	407	<i>Vrijk. loc. - 2a Poststraat Sb</i>	-14
<i>Grex Vrijk. loc. Fase 1-Waterman Hz</i>	346	<i>Vrijk. loc. - 2b Singellaan Sb</i>	-13
<i>Grex Vrijk. loc. Fase 1-Mars 65 Hz</i>	251	<i>Vrijk. loc. - 3a Astronautenlaan Hz</i>	-94
<i>Grex Vrijk. loc. Fase 1-Oudeweg 74 Wb</i>	422	<i>Vrijk. loc. - 3b Zonneweg Hz</i>	-252
<i>Grex Vrijk. loc. Fase 2-Zonneweg 4-6 Hz</i>	143	<i>Vrijk. loc. - 4b Boswijkslaan Sm</i>	-258
<i>Winstnemingen vrijk.loc. F1 Waterman Hz</i>	180	<i>Vrijk. loc. - 9b Troelstralaan Hz</i>	-30
<i>Stadsentree Hoogezand fase 1.1 en 1.2</i>	715	<i>Vrijk. loc. - 10c Twee Kerspelenweg Sl</i>	-12
<i>C43 IJsbaan</i>	141	<i>Vrijk. loc. - 15a Troelstralaan Md</i>	-47
<i>Investerings kleiner dan € 100.000</i>	409	<i>De Vosholen II deelplan 2</i>	-791
De opbrengsten en overige bijdragen hebben betrekking op:		<i>Werfkade Hoogezand</i>	-111
<i>C43 IJsbaan</i>	4.499	<i>Vrijk. loc. Zuiderweg Slochteren</i>	-62
<i>Activa fys. bedrijfs. - Rengerspark</i>	432		
<i>Verl. Veenlaan Slochteren</i>	472		
<i>BP Tolweg Muntendam</i>	1.161		
<i>Grondexploitatie Overschild Graauwedijk</i>	168		
<i>Winstneming Drevenhof</i>	192		
<i>Grex Vrijk. loc. Fase 2-Zonneweg 4-6 Hz</i>	137		

bedragen x € 1.000

Grondexploitaties	Saldo Boekwaarde per 1-1-2025	Uitgaven 2025	Inkomsten 2025	Winstnemingen 2025	Saldo Boekwaarde per 31-12-2025	Prognose komende uitgaven	Prognose komende inkomsten	Prognose eindresultaat
Verlieslatende grondexploitaties:								
Ijsbaan	4.358	141	4.499	0	0	0	0	0
Verlengde Veenlaan	3.411	72	472	0	3.011	141	766	2.387
Vosholen fase 2 dp2	3.261	407	0	0	3.668	5.435	8.211	891
Werfkade	49	39	0	0	89	98	71	116
Vrijkomende locaties	464	201	137	0	528	3.110	2.784	854
Subtotaal negatieve grondexploitaties	11.544	859	5.108	0	7.295	8.784	11.832	4.247
Winstgevende grondexploitaties:								
Stadshart	-1.081	352	0	0	-729	87	0	-642
Tolweg	206	40	1.161	638	-277	367	357	-266
Rengerspark	-810	15	432	-232	-1.460	2.453	5.477	-4.484
Vosholen fase 2 dp1	-623	152	0	96	-374	269	0	-106
Graauwedijk-Overschield	165	3	168	0	0	0	0	0
Drevenhof	-108	269	1	-161	0	0	0	0
Stadsentree Hz Noord	0	715	570	0	145	25.298	26.201	-759
Vrijkomende locaties	1.071	1.264	63	-43	2.229	2.654	7.758	-2.875
Subtotaal positieve grondexploitaties	-1.180	2.811	2.396	298	-467	31.128	39.793	-9.133
Totaal	10.364	3.671	7.505	298	6.828	39.912	51.625	-4.885
Voorziening verlieslatend (zie 4.4.3 voorzieningen activa)	-8.643				-3.979			
Balanswaarde	1.721				2.850			

bedragen x € 1.000

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Boekwaarde 31-12-2025
Vorderingen openbare lichamen	23.361	22.583
Subtotaal: Vorderingen op openbare lichamen	23.361	22.583
Uitzetting Rijksschatkist	71.527	61.512
Subtotaal: uitzettingen Rijksschatkist < 1 jaar	71.527	61.512
Vorderingen Belasting	2.682	2.530
Vorderingen BWRI	3.570	3.529
Vorderingen GKB	4	2
Overige vorderingen	2.446	2.280
Voorziening dubieuze debiteuren	-2.572	-2.495
Subtotaal overige vorderingen	6.130	5.846
Totaal	101.018	89.941

Bedragen x € 1.000

Schatkistbankieren

Op 15 december 2013 is de wet verplicht schatkistbankieren van kracht geworden. Vanaf dat moment zijn alle decentrale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen in de vorm van een openbaar lichaam) verplicht om hun overtollige liquide middelen in de schatkist aan te houden. Dit betekent dat overtollige gelden niet langer bij bijvoorbeeld banken buiten de schatkist mogen worden weggezet. Wel mogen decentrale overheden overtollige middelen aan elkaar uitlenen. De schatkist biedt geen leen- of roodstand faciliteiten aan. De deelname van decentrale overheden aan het schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector, waardoor de externe financieringsbehoefte van het Rijk minder wordt. Dit vertaalt zich in een lagere staatsschuld. Per 1 juli 2021 is de verplichte drempel voor gemeenten verhoogd van 0,75% naar 2,00% van de begrotingsomvang. Voor ons houdt dit in dat er € 6,42 miljoen (2,00% x € 321 miljoen) in de gemeentekas mag blijven voordat tot schatkistbankieren moet worden overgegaan. Over het dagelijkse saldo wordt de daggeldrente vergoed.

Liquide middelen

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Boekwaarde 31-12-2025
Banksaldi	1.521	1.530
Kassaldi	30	35
Totaal	1.551	1.565

bedragen x € 1.000

Overlopende activa

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Terugbetalingen	Boekwaarde 31-12-2025
Het Rijk					
B2 Reg SPUK gem. hulp aan gedupeerden Kinderopvangproblematiek	379	379	409		409
Nij Begun ontwikkelingskosten	1.148	1.148			0
C62 Regeling Specifieke Uitkering Kwijtschelding Gemeentelijke Belastingen	20	1	4		22
Loonkosten subsidie BWRI 2020	12			12	0
MDIEU subsidie			287		287
M16 Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne		6.541	8.495		1.954
Bijdrage interventieteam			100		100
VHF bijdrage Maatregel 29			1.010	909	101
G3 Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004			109		109
J17 Realisatiestimulans			637		637
Bedragen lager dan € 100.000			31	40	-8
Totaal het Rijk	1.559	8.070	11.082	961	3.611
Overige Nederlandse overheidslichamen					
GRO8C 2023-103000 Regionaal Arrangement VO			70		70
GRO2C 2024-164776 Herinrichting Scheemderstraat Noordbroek			38		38
GRO8C 2024-077739 Handelingskosten gemeenten voor de jaren 2024 en 2025			18		18
GRO8C 2024-079705 Masterplan Regiovisie Hoogezand Sappemeer 2024			28		28
GRO8C 2017-093461 Centrumplan Muntendam	18		14		32
GRO2c 2018-052116 Verkeer en vervoer Groningen Kieldiep	28				28
GRO2c 2018-052124 Verkeer en vervoer Groningen Erasmusweg	46				46
GRO2C 2019-087132 Subsidie fietsoversteek ter hoogte Zwedenbrug	100				100
J210B 2024-129397 Woonzorgvisie			1		1
J210B 2024-131410 Flexpool vrijkomende locaties			10		10
H27B Domein-overstijgend samenwerken	47	47			0
J41B Specifieke Uitkering Regeling flexibele inzet woningbouw	10	10			0
GRO2C 202-125254 Troelstralaan Hoogezand			174		174
H39B Domein overstijgend samenwerken zonder centraal persoon			69		69
Beschermd wonen	1.140		486	1.140	486
GRO7c Nationaal Programma Groningen centrum Slochteren	76		-76		0
Nog te ontvangen bedragen lager dan € 100.000	143		136		278
Totaal overige Nederlandse overheidslichamen	1.607	57	967	1.140	1.377

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Terugbetalingen	Boekwaarde 31-12-2025
Totaal van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	3.166	8.126	12.049	2.101	4.988

bedragen x € 1.000

Overige nog te ontvangen bedragen

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Boekwaarde 31-12-2025
Overige nog te ontvangen bedragen		
OEW-beleid, rechtzaak scholen		287
Afvalstoffenheffing 2025		7.446
Leges VTH 2024		88
Toeristen- en forensenbelasting 2025		395
Afvalfonds		141
Te vorderen BTW/BCF		1.592
BTW/BCF 2018-2020 GKB procedure		259
SW-bedrijf - BWRI		863
Schadevergoeding		234
Overlopende posten 2024 - 2025 en 2025 - 2026		387
Overige bedragen lager dan € 100.000		720
Totaal overige nog te ontvangen bedragen		12.037
Vooruitbetaalde bedragen		
Subsidies		2.459
Waterzijdig inregelen Groninger Huis		185
Batch 1588		1.473
Vorbereiding projecten		360
SNN Blok B		861
Voorschot kwaliteitsimpuls		130
Overlopende post 2025 - 2026		265
Vooruitbetaalde bedragen lager dan € 100.000		256
Totaal vooruitbetaalde bedragen		4.372
Totaal overige nog te ontvangen of vooruitbetaalde bedragen		16.409

bedragen x € 1.000

4.4.3 Toelichting passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Reserves

Algemene reserve	Nut, noodzaak en bestaansrecht	Boekwaarde 1-1-2025	Storting	Onttrekking	Verminderings i.v.m. afschrijvingen op activa	Boekwaarde 31-12-2025	Toelichting
Algemene reserve (algemeen)	De algemene reserve vormt een buffer om financiële tegenvallers op te vangen en wordt in dit verband gerekend tot de zogenoemde weerstandscapaciteit van de gemeente. De algemene reserve wordt gevormd uit batige rekeningsaldi. De algemene reserve is in principe vrij aanwendbaar.	14.388	2.109	718	0	15.779	Op basis van de resultaatbestemming 2024 is € 2.109.573 toegevoegd. De onttrekking van € 718.000 is gestort in de reserve ambitieruimte 2026 – 2030. In 2026 wordt er onttrokken ten behoeve van het klimaatadaptatieplan (€ 94.000). Daarnaast wordt er de komende jaren onttrokken ter dekking van het niet sluiten van het buitenbad De kalkwijk (€ 65.000).
Totaal algemene reserve		14.388	2.109	718	0	15.779	
Overige bestemmingsreserves	Nut, noodzaak en bestaansrecht	Boekwaarde 1-1-2025	Storting	Onttrekking	Verminderings i.v.m. afschrijvingen op activa	Boekwaarde 31-12-2025	Toelichting
Herfinanciering AJC Hoogezand	Deze reserve vloeit voort uit de herfinanciering van het schoolgebouw van het Dr. Aletta Jacobscollege en is ingesteld om in 2042 de grond onder het huidige gebouw terug te kunnen kopen.	666	130	0	0	795	Door middel van de jaarlijkse toevoeging van € 130.000 wordt de gewenste omvang voor de terugkoop van de grond in 2042 bereikt.
Huis van Cultuur en Bestuur; Kielzog	Deze reserve vloeit voort uit het raadsbesluit "Project gemeentehuis+" van 16 juli 2012. Door middel van deze reserve zijn de directe kosten gedekt waarop niet mocht worden afgeschreven. Het Huis van Cultuur en Bestuur is in 2021 opgeleverd en in gebruik genomen. De resterende middelen in deze reserve betreft afdekking van een mogelijk risico op een BTW-claim van de belastingdienst.	395	0	395	0	0	De reservering van de middelen voor de afwikkeling van de mogelijke btw-claim is niet langer noodzakelijk. In de betreffende procedure zijn wij in het gelijk gesteld. Hiermee is de reserve volledig vrijgevalen.
Duurzaamheidsinvesteringen	In de Najaarsnota 2021 is deze reserve ingesteld voor het revolverend fonds. Dit fonds dient ter dekking van duurzaamheidsinvesteringen in gemeentelijk vastgoed. Het draagt bij aan de algemene doelstellingen rondom duurzaamheid en de wettelijke verplichtingen die hiermee samenhangen.	319	0	0	0	319	In 2025 zijn er geen kosten geweest die ten laste van de reserve dienden te komen. Voor de toekomst nog nodig voor duurzaamheidsinvesteringen in vastgoed.
Hart van Muntendam	Deze reserve is gevormd uit de extra dividend opbrengsten van Essent en BNG en de positieve rekening resultaten van 2006 – 2009	2.351	0	0	0	2.351	In 2025 zijn er geen kosten gemaakt die ten laste van de reserve dienen te komen.

	van de voormalige gemeente Menterwolde. Uit deze reserve worden middelen gehaald ter dekking van niet activeerbare kosten voor het Centrumplan Muntendam zoals sloopkosten en tijdelijke huisvesting van het dorps huis.						
Beeldende kunst	De gelden uit de reserve worden besteed aan de realisatie van beeldende kunst in de openbare ruimte, raadsbesluit 28-11-2019.	106	56	49	0	113	De storting betreft een bijdrage die verband houdt met het investeringsproject KC Muntendam. De onttrekking dient ter dekking van de kosten voor het BWRI-kunstwerk.
Onderhoud beeldende kunst	De gelden uit de reserve worden besteed aan onderhoud van beeldende kunst in de openbare ruimte.	52	19	0	0	70	De storting betreft een bijdrage die verband houdt met het investeringsproject KC Muntendam.
Nieuwbouw BWRI	De reserve is ingesteld ter dekking van de eenmalige niet activeerbare kosten in het kader van de nieuwbouw BWRI, vnl. de tijdelijke huisvesting aan de Vredenburgweg.	856	133	404	0	584	In 2025 is € 133.000 gestort vanuit de vrijval van de huisvestingslasten. De onttrekking van € 404.000 betreft de dekking van de eenmalige (tijdelijke) huisvestingskosten aan de Vredenburgweg.
Accommodatiefonds	De reserve is gevormd voor het op aanvraag verlenen van subsidies voor twee doeleinden: 1. Voor alle projecten op het gebied van (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding, groot en / of technisch onderhoud en technische- en functie verbeterende aanpassingen aan de eigenaren van accommodaties. 2. Voor de aanleg, onderhoud of vervanging van speel- en trainingsvelden en/of veldverlichting.	184	0	0	0	184	Er zijn in 2025 geen subsidies verstrekt.
PAW Steendam-Tjuchem	De ontvangen subsidie "Programma Aardgasvrije Wijken" wordt in een bestemmingsreserve gestort. Vanuit deze reserve kunnen de kosten van een integraal versterkingstraject in Steendam-Tjuchem worden gedekt. Dit traject zal samen met het verduurzamen en aardgasvrijmaken van panden worden uitgevoerd.	898	0	825	0	73	De onttrekking is voor de dekking van de beheer- en financieringskosten in 2025 van de regeling met renteloze leningen voor de PAW. Daarnaast is de reserve verlaagd omdat het aantal leningen lager is dan eerst verwacht, die vrijgekomen middelen zijn conform het raadsbesluit hierover en de BBV-vereisten verantwoord op de balans onder Vooruitontvangen bijdragen van het Rijk. Het restant van de reserve is voldoende om de lasten van de verstrekte leningen in de komende jaren te dekken.
Inflatiebuffer	De reserve, ingesteld bij de rekening 2022, is bedoeld om de sterk stijgende kosten te kunnen compenseren.	2.050	0	639	0	1.410	Dit betreft onttrekkingen met betrekking tot het Beleidsplan wegen (€ 139.257) en onttrekking ten behoeve van storting in de reserve ambitieruimte (€ 500.000). Er wordt voor het beleidsplan wegen nog onttrokken in 2026 (€ 139.497) en 2027 (€ 107.312)
Opvang ontheemden Oekraïne	Deze reserve is ingesteld bij de Jaarrekening 2022 voor de financiële opgaven en mogelijke risico's met betrekking tot de opvang van Oekraïners.	2.400	800	0	0	3.200	In 2025 is er € 800.000 toegevoegd aan de reserve. Dit betreft een verschuiving vanuit de voorziening personeel Oekraïne. De incidentele dekking van € 1,2 miljoen uit de Voorjaarsnota 2024 is teruggedraaid bij de Slotwijziging 2025, dit bedrag is niet onttrokken en nog beschikbaar in deze reserve voor de opgaven met betrekking tot de opvang van Oekraïners.

Grondexploitatie	Door het instellen van deze reserve is het mogelijk om de resultaten van de bestaande grondexploitatie via de reserve te muteren zonder dat de begroting- of het jaarrekeningresultaat direct wordt beïnvloed. Gezien onze ambitie om het aantal ontwikkellocaties te vermeerderen met hierdoor een toename in de omvang van grondexploitatie is dit gewenst. De reserve is ook om risico's in de grondexploitatie op te vangen.	3.117	1.736	799	0	4.055	Op basis van de uitkomst MPG 2026 is € 1.736.000 aan toegevoegd. Dit betreft € 986.600 aan winstnemingen, € 697.600 aan verlaging van een aantal verliesvoorzieningen (vooral Stadshart en Vosholen deelplan 2) en € 51.800 resultaat afsluiten grex en IJbaan en vrijkomende locatie Waterman. De onttrekking van € 799.000 betreft € 173.000 dekking van de indexatie op de verliesvoorzieningen, € 392.000 extra stortingen diverse verliesvoorziening, € 232.000 dekking verlaging winstneming Rengerspark en dekking nadelig resultaat afsluiting Drevenhof van €2.000.
Opvang Zuidbroek	Deze reserve is ingesteld bij de Jaarrekening 2022, de middelen die zijn ontvangen van het COA voor de opvang van asielzoekers in Zuidbroek zijn in deze reserve gestort. Er is € 1,1 miljoen beschikbaar voor de dorpen Zuidbroek en Noordbroek.	697	0	81	0	616	Er is € 81.000 onttrokken uit de reserve ter dekking van de uitgekeerde subsidies aan diverse stichtingen en verenigingen in Noordbroek en Zuidbroek. Het restant van de reserve is beschikbaar voor hetzelfde doel.
Volkshuisvestingsfonds	Dit fonds is bedoeld om goedkope koopwoningen in de meest kwetsbare gebieden te verduurzamen.	4.100	0	568	0	3.532	Vanuit deze reserve is de 30% co-financiering bij de regeling Herstructurering Volkshuisvesting gedekt in 2025 gedekt, het restant is voor de co-financiering van deze regeling in de komende jaren.
Investeringsagenda Dorpen en Wijken	Deze bestemmingsreserve is bedoeld om te kunnen investeren in de plannen in dorpen en wijken.	1.000	1.835	55	0	2.780	Conform besluit resultaatbestemming 2024 is € 1.505.000 in de bestemmingsreserve Investeringsagenda Dorpen en Wijken gestort. Conform besluitvorming Voorjaarsnota 2024 is er € 330.000 gestort. Conform besluitvorming Voorjaarsnota is er € 55.000 onttrokken, ter dekking van kosten voor de uitvoering van het mobiliteitsplan. Ook de komende jaren wordt er onttrokken voor de uitvoering van het mobiliteitsplan, dit loopt op tot ca. € 230.000 per jaar.
Jeugd	Opvangen kosten sterke opwaartse druk jeugdhulp.	0	3.164	0	0	3.164	Bij de najaarsnota van 2025 is een bedrag van € 3.164.000 gestort in de reserve Jeugd. Betrof middelen van de compensatie Commissie van Ark 2023 en 2024. Hierdoor kunnen we eventuele nadelen opvangen. € 137.450 wordt in 2026 ingezet voor de pilot aanvullende Jeugdhulp op het Aletta Jacobscollege. En in 2027 € 38.000.
Harmonisatie sportaccommodaties	Harmonisatie sportfaciliteiten buitensportverenigingen.	450	378	0	0	828	Bij de najaarsnota 2025 is een bedrag van € 200.000 toegevoegd aan de reserve ten behoeve van de uitwerking van de nadeelcompensatie. Voor de effectivering in 2026 van het veldhuurafhankelijk recht van opstal voor de verenigingen is ter dekking van de incidentele kosten een bedrag van € 177.931 aan de reserve toegevoegd.
Reserve financiële ruimte 2023	De reserve is ingesteld voor de overheveling van niet bestede middelen in 2023 zodat deze in 2024 en 2025 nog besteed kunnen worden.	3.991	0	3.991	0	0	De restantmiddelen zijn als volgt ingezet: - Restant energietoeslag voor kostendekking afval € 586.000

							<ul style="list-style-type: none"> - Omgevingswet € 426.142 - Energie besparende maatregelen € 329.687 - Ontwikkelbedrijf € 273.889 - Wijkuitvoeringsplannen € 188.197 - Aanjager Wonen raadswerkprogramma € 162.000 - Parkeerfonds € 60.000 - Bestuursopdracht integrale aanpak € 54.632 - Subsidie verwerper € 37.997 - Bijdrage Stationsgebied Hoogezand € 28.983 - Haalbaarheids- en locatie onderzoek sociaal plein € 10.000 - Vrijval financiële ruimte 2023 € 1.833.870
IZA-middelen	Middelen voor het Integraal Zorgakkoord (IZA). Het Integraal Zorgakkoord (IZA) heeft als doel de zorg voor de toekomst goed, toegankelijk en betaalbaar te houden.	180	0	80	0	100	In 2025 is er € 80.000 onttrokken ter dekking van de IZA 2023 herstelacademie.
Reserve financiële ruimte 2024	De reserve is ingesteld voor de overheveling van niet bestede middelen in 2024 zodat deze in 2025 en/of 2026 nog besteed kunnen worden.	2.303	702	594	0	2.412	De storting van € 702.000 zijn de overgehevelde gelden op basis van de resultaatbestemming jaarrekening 2024. Deze gelden zijn als volgt ingezet en onttrokken uit de reserve: <ul style="list-style-type: none"> - Wachtlijst Jeugdhulp € 200.000 - Werkparticipatie (ESF) € 167.250 - Sanering zoutloods Zuidbroek € 125.000 - Communicatie Kredietbank € 59.500 - POK middelen € 41.750 In 2026 worden nog middelen ingezet voor: Raadswerkprogramma aanjager wonen € 40.500 Raadswerkprogramma Jongerenwerk plus € 250.000
Reserve Afwikkelen VTH-systeem ODG	De reserve is ingesteld voor de afwikkeling van het VTH-systeem bij de Omgevingsdienst Groningen (ODG).	0	376	376	0	0	Conform besluit resultaatbestemming 2024 is € 376.000 in de bestemmingsreserve Afwikkelen VTH-systeem ODG gestort. Dit bedrag is onttrokken ter dekking van de kosten voor de afwikkeling van het VTH-systeem.
Reserve bestemming Ambitieruimte raadsperiode 2026-2030	Deze reserve geeft de nieuwe gemeenteraad en het college in de periode 2026 – 2030 ruimte voor eigen ambities.	0	3.315	0	0	3.315	Storting in de reserve ambitieruimte raadsperiode 2026-2029 (conform besluitvorming bij najaarsnota 2025 en slotwijziging 2025). Deze reserve geeft de nieuwe gemeenteraad en het college in de periode 2026-2030 ruimte voor eigen ambities.
Reserve Sociaal plein	Deze reserve is ingesteld om een vervolg te kunnen geven aan het maatschappelijk initiatief Het Sociaal plein.	0	800	0	0	800	Conform besluit slotwijziging 2025 is er € 800.000 in deze reserve gestort om een vervolg te kunnen geven aan het maatschappelijk initiatief Het Sociaal Plein.
Reserve financiële ruimte 2025	De reserve is ingesteld voor de overheveling van niet bestede middelen in 2025 zodat deze in 2026 en/of 2027 besteed kunnen worden.	0	1.298	0	0	1.298	Bij de slotwijziging van 2025 is voor een bedrag van € 1.298.000 overgeheveld.
Reserve Herstelagenda	De reserve is ingesteld om mogelijke tekorten op de uitgaven binnen de meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen 2024–2030 op te	0	469	0	0	469	Bij de decembercirculaire 2025 heeft het Rijk extra middelen uitgekeerd ter compensatie van prijsstijgingen in de Herstelagenda. Het bedrag is volledig gestort in deze reserve om in de komende

	vangen. De reserve wordt jaarlijks gevoed middels een Decentralisatie-Uitkering met het bedrag dat het Rijk aanhoudt voor de Loon- en Prijzontwikkeling (LPO).						jaren in te zetten als blijkt dat de Rijksbijdragen voor de herstelagenda onvoldoende zijn.
Totaal overige bestemmingsreserves		26.113	15.212	8.857	0	32.468	
Afschrijvingsreserves	Nut, noodzaak en bestaansrecht	Boekwaarde 1-1-2025	Storting	Onttrekking	Verminderings i.v.m. afschrijvingen op activa	Boekwaarde 31-12-2025	Toelichting
Uitbr.scholen; peuterspeelz. Hoogezand	Deze (afschrijvings-)reserve vloeit voort uit investeringen peuterspeelzalen bij scholen voor het basisonderwijs.	302	0	302	0	0	De onttrekking betreft de dekking van de afboeking van de restant boekwaarden van de voormalige Nico Bulderschool. De opstallen zijn gesloopt.
Stimulering kinderopvang Hoogezand	Deze reserve vloeit voort uit investeringen voor kinderopvang en peuterspeelzalen bij scholen voor het basisonderwijs en is bestemd ter dekking van de afschrijvingslasten.	67	0	0	4	63	De onttrekking betreft de reguliere dekking van afschrijvingslasten.
Buiten peuterbad de Kalkwijck	Deze reserve vloeit voort uit het raadsbesluit om een investeringskrediet van € 115.000 beschikbaar te stellen voor de realisatie van een buiten peuterbad bij sportcentrum de Kalkwijck (Voorjaarsnota 2007).	52	0	0	4	48	De onttrekking is conform de begroting ter dekking van de afschrijvingslasten van het buitenpeuterbad.
MFA Westerbroek	Op basis van het raadsbesluit van 27 januari 2014 (voordracht nr. 011) is besloten een restant stelpost van € 170.000 om te zetten in een bestemming reserve ter dekking van een deel van de kapitaallasten van een nieuw MFA Westerbroek.	147	0	0	4	143	De onttrekking is conform de begroting ter dekking van de afschrijvingslasten van de MFA Westerbroek.
Slochterhaven	Deze reserve is ingesteld om de toekomstige afschrijvingslasten te dekken die voortkomen uit de investering Slochterhaven.	268	0	0	13	254	De onttrekking is conform begroting ter dekking van de afschrijvingslasten van Slochterhaven.
Overkluizing Slochteren	Deze reserve is bestemd om de toekomstige afschrijvingslasten te dekken die voortkomen uit de investering overkluizing Slochteren.	55	0	0	3	52	De onttrekking is conform begroting ter dekking van de afschrijvingslasten van de overkluizing Slochteren.
Informatisering herindeling 2018	De reserve is bestemd om de afschrijvingskosten van de investeringen in nieuwe software en dergelijke als gevolg van de herindeling, gedurende de economische levensduur op te vangen.	2	0	0	2	0	Op basis van het in 2020 aangepaste onttrekkingsschema van deze is er € 2.000 onttrokken aan de reserve.
Automatisering herindeling 2018	De reserve is bestemd om gedurende de economische levensduur de afschrijvingskosten van de investeringen in nieuwe hardware etc. als gevolg van de herindeling op te vangen.	27	0	0	16	11	Onttrekking is conform begroting ter dekking van de afschrijvingslasten automatisering.
Terreininr. KC De Vosholen Hoogezand	De eenmalig beschikbare middelen 2013 (openbare verlichting) en 2015 (terreininrichting) zijn omgezet in een reserve ter dekking van de	117	0	0	7	110	Onttrekking is conform begroting ter dekking van de afschrijvingslasten.

Scholenprogramma	afschrijvingslasten van deze investeringen in het Ketelhuis. Deze in 2021 gevormde reserve dient ter dekking van een deel van de afschrijvingslasten van de investeringen die voortvloeien uit het scholenprogramma.	2.866	0	0	109	2.758	Onttrekking is conform begroting ter dekking van de afschrijvingslasten.
Huisvesting BWRI	Deze in 2023 gevormde reserve dient ter dekking van een deel van de afschrijvingslasten van de investeringen die voortvloeien uit de nieuwbouw BWRI.	1.063	0	0	0	1.063	Betreft de vorming van een afschrijvingsreserve op basis van de voorjaarnota 2023. De nieuwbouw wordt in 2025 opgeleverd. De onttrekkingen zullen starten vanaf 2026.
Gebiedsontwikkeling Slochterhaven	Deze bestemmingsreserve is bestemd om de toekomstige afschrijvingslasten te dekken die voortkomen uit de investeringen gebiedsontwikkeling Slochterhaven.	1.031	0	0	0	1.031	Geen mutaties omdat de investeringen gebiedsontwikkeling Slochterhaven nog niet gereed zijn.
Investerings Wegen	Deze bestemmingsreserve is ter dekking van de toekomstige afschrijvingslasten die voortkomen uit de investeringen wegen 2024-2031.	905	0	0	4	901	Onttrekking is ter dekking van de afschrijvingslasten van gereed gemelde investeringen wegen 2024.
Ford Transit BWRI	Deze in 2024 gevormde reserve dient ter dekking van de afschrijvingslasten van de investering Ford Transit BWRI.	21	0	0	2	19	Betreft de onttrekking van de afschrijvingsreserve.
Totaal afschrijvingsreserves		6.923	0	302	168	6.453	
Totaal bestemmingsreserves		33.036	15.212	9.158	168	38.921	
Resultaat		Boekwaarde 1-1-2025	Storting	Onttrekking	Verminderings i.v.m. afschrijvingen op activa	Boekwaarde 31-12-2025	Toelichting
Saldo rekening		4.693	8.802	4.693	0	8.802	De storting betreft het rekening resultaat 2025. De onttrekking houdt verband met de resultaatbestemming van het rekeningsaldo 2024: - toevoeging aan de algemene reserve € 2.109.573 - reserve Investeringsagenda Dorpen en Wijken € 1.505.000 - reserve Financiële ruimte 2024 € 702.427 - reserve Afwikkelen VTH-systeem ODG € 376.000
Totaal saldo rekening		4.693	8.802	4.693	0	8.802	
Totaal eigen vermogen		52.116	26.123	14.569	168	63.503	

bedragen x € 1.000

Voorzoningen

Omschrijving	Nut, noodzaak en bestaansrecht	Saldo 1-1-2025	Vrijgevallen bedragen	Toevoegingen	Aanwendingen	Saldo 31-12-2025	Toelichting
Voorzoningen - verplichtingen en verliezen							
APPA wethouders	De voorziening dient ter dekking van de pensioenlasten van voormalig wethouders. Als gevolg van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) moeten de pensioenverplichtingen van (ex)-wethouders vanaf 2028 onder zijn gebracht bij het ABP (Algemeen Bestuurlijk Pensioenfonds). De overdracht aan het ABP moet uiterlijk 31 december 2027 zijn afgerond. De opgebouwde voorziening wordt gebruikt voor de inkoop bij ABP.	4.170	0	3.368	345	7.193	De aanwending betreft via de salarisadministratie uitbetaald pensioen en een waardeoverdracht aan een andere gemeente. Er is een toevoeging in de voorziening gedaan zodat de hoogte van de voorziening aansluit bij de prognose van het benodigd vermogen op basis van inkoop Wtp bij ABP. De vrijval is het gevolg van mutaties in pensioengerechtigden.
Verlofsparen	Deze voorziening is ingesteld conform artikel 44 lid 1c BBV en dient ter dekking van het aangemerkt spaarverlof op het moment dat dit wordt opgenomen.	365	0	129	71	422	De aanwending heeft betrekking op de opgenomen verlofuren. Op basis van de opgebouwde uren verlofsparen is een toevoeging in de voorziening gedaan.
Personeel Oekraïne	Om de financiële gevolgen met betrekking tot personele kosten na afloop van de vluchtelingenopvang op te kunnen vangen is deze voorziening getroffen.	800	0	0	800	0	Conform besluitvorming Najaarsnota 2025 is er € 800.000 onttrokken, dit is vervolgens gestort in de reserve opvang ontheemden Oekraïne. Deze voorziening kan worden opgeheven.
RVU	Gemeenten zijn verplicht om vanaf 2024 een voorziening te hebben voor de financiële verplichting die zij hebben op basis van de RVU-regeling voor medewerkers die deelnemen aan de RVU, voor alle jaren tot aan de AOW-leeftijd.	383	0	330	210	503	De aanwending betreft de via de salarisadministratie uitbetaalde bedragen. Op basis van de getekende overeenkomsten en de daaruit volgende financiële verplichting is een toevoeging in de voorziening gedaan.
RVU en verlofsparen (BWRI)	Gemeenten zijn verplicht om vanaf 2024 een voorziening te hebben voor de financiële verplichting die zij hebben op basis van de RVU-regeling voor medewerkers die deelnemen aan de RVU(CAO Sociale werkvoorziening), voor alle jaren tot aan de AOW-leeftijd.	249	0	60	56	253	De aanwending betreft de via de salarisadministratie vanuit het BWRI Werkbedrijf uitbetaalde bedragen. Op basis van de getekende overeenkomsten en de daaruit volgende financiële verplichting is een toevoeging in de voorziening gedaan.
Totaal voorzieningen - verplichtingen en verliezen		5.966	0	3.887	1.482	8.372	
Risicovoorzoningen							
Stadscentrum Hoogezand	Deze voorziening is ingesteld om de kosten van saneringen te dekken die gedaan worden in het centrumgebied van Hoogezand. De gesaneerde gronden worden ingebracht in de grondexploitatie Stadshart Hoogezand.	361	0	0	0	361	Dit jaar zijn er geen saneringswerkzaamheden uitgevoerd.
totaal risicovoorzoningen		361	0	0	0	361	
Egalisatievoorzoningen							

Groot onderhoud gebouwen	Deze voorziening is in 2019 gevormd op basis van het meerjaren onderhoudsplan. Op basis van de meerjarenbegroting is bepaald hoe groot de voorziening moet zijn en hoe hoog de jaarlijkse stortingen moeten worden om het groot onderhoud van de komende tien jaar te kunnen dekken.	2.007	162	1.399	398	2.846	In 2025 is een bedrag van € 1.399.151 in de voorziening gestort en is er een vrijval geweest van € 161.696. De vrijval heeft te maken met gebouwen die zijn afgestoten of gesloopt. De aanwending is gebruikt voor het onderhoud aan de gebouwen.
Rioolheffing egalisatievoorziening*	Deze voorziening is bedoeld voor het opvangen van tekorten en hierdoor de stijging van tarieven te temperen. Voorziening is ingesteld conform Artikel 44 lid 2 BBV.	2.065	157	1.490	0	3.398	Het rekeningresultaat rioolheffing van per saldo € 1,333 miljoen is aan de voorziening toegevoegd. Dit om de stijging van de tarieven te temperen.
Afvalstoffen	Deze voorziening dient voor het opvangen van prijsschommelingen in het tarief van de afvalstoffenheffing. Voorziening is ingesteld conform Artikel 44, lid 2 BBV.	1.189	0	703	0	1.892	De toevoegingen betreffen hogere baten van € 586 duizend door een vrijval uit de reserve financiële ruimte. Dit door de inzet van de restant gelden energietoeslag voor de kostendekking afvalstoffenheffing. Genoemde heeft uw raad besloten bij het vaststellen van het voorstel "verhogen van de dekking van de afvalstoffenheffing" en € 117 duizend euro op het rekening resultaat afvalstoffenheffing 2025.
Groot onderhoud wegen**	Het doel van deze voorziening is het dekken van de jaarlijkse kosten van groot onderhoud van de verhardingen. Voorziening is ingesteld conform Artikel 44, lid 1c BBV.	1.604	0	2.845	1.977	2.471	De aanwending heeft betrekking op de gemaakte kosten groot onderhoud verhardingen in 2025. Op basis van het meerjaren onderhoudsplan is deze toevoeging noodzakelijk.
Totaal egalisatievoorzieningen		6.864	319	6.437	2.375	10.607	
Voorzieningen toekomstige verplichtingen							
Rioolheffing vervangings-investeringen*	Spaarbedragen voor toekomstige investeringen mogen in het riooltarief worden opgenomen als de eerste aanleg van uitbreidingsinvesteringen in de grondexploitatie is gedekt. Voorziening is ingesteld conform Artikel 44, lid 1d BBV.	10.926	0	0	945	9.981	Er is € 945 duizend ingezet om de vervangingsinvesteringen riolering hiermee te verlagen.
Renovatie 2 tennisbanen TCM	Het doel van deze voorziening is het dekken van de kosten van renovatie van de twee tennisbanen van TCM Muntendam.	50	0	0	0	50	De renovatie is nog niet noodzakelijk gebleken.
Totaal voorzieningen toekomstige verplichtingen		10.976	0	0	945	10.031	
Voorzieningen middelen van derden							
Afkoop onderhoud graven	Deze voorziening dient voor het reserveren van ontvangen afkoopsommen van nabestaanden. Aanwending vindt plaats ten behoeve van het onderhoud van graven. Voorziening is ingesteld conform Artikel 44, lid 2 BBV.	708	0	311	194	825	De in 2025 ontvangen afkoopsommen zijn aan de voorziening toegevoegd. De aanwending houdt verband met de dekking van de in 2025 gemaakte onderhoudskosten.
Onderhoud station Kropswolde	Betreft een voorziening waarin jaarlijks het van de huurders van dit pand ontvangen bedrag wordt gestort voor het onderhoud van het gebouw.	16	0	2	0	19	In 2025 is een bedrag van € 2.400 in de voorziening gestort.
Totaal voorzieningen middelen van derden		724	0	313	194	844	

Totaal voorzieningen	24.892	319	10.637	4.997	30.214
----------------------	--------	-----	--------	-------	--------

Bedragen x € 1.000,-

Herrubricering voorzieningen

* Herrubricering

Herrubricering voorzieningen	Betreft voorziening voor	Saldo 31-12-2024	Saldo 1-1-2025
Rioolheffing	Egalisatievoorziening	12.991	
Rioolheffing egalisatievoorziening*	Egalisatievoorziening		2.065
Rioolheffing vervangingsinvesteringen*	Toekomstige verplichtingen		10.926
Groot onderhoud wegen**	Toekomstige verplichtingen	1.604	
Groot onderhoud wegen**	Egalisatievoorziening		1.604

Voorzieningen activa

Omschrijving	Nut, noodzaak en bestaansrecht	Saldo 1-1-2025	Vrijgevallen bedragen	Toevoegingen	Aanwendungen	Saldo 31-12-2025	Toelichting
Voorzieningen - verplichtingen en verliezen							
IJsbaanlocatie Sappemeer	Deze voorziening wordt periodiek geactualiseerd op basis van de laatst vastgestelde grondexploitatie op basis van de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) en dient ter dekking van de verwachte verliezen uit deze grondexploitatie.	4.438	4.531	93	0	0	De toevoeging is de indexatie op de stand per 1-1, de vrijval van de voorziening is gevolg van afsluiten van de grondexploitatie per 31-12-2025.
Grondexpl. Veenlaan Slochteren	Deze voorziening is ingesteld ter dekking van verwachte verliezen van deze grondexploitatie. De voorziening wordt jaarlijks geactualiseerd middels de MPG.	2.144	0	150	0	2.294	De toevoeging is de indexatie op de stand per 1-1 van € 43.000 en een extra toevoeging van € 107.000 gebaseerd op de uitkomst van de MPG waarmee de stand per 31-12 overeenkomt.
Grex stadshart Hoogezand	Deze voorziening is ingesteld ter dekking van verwachte verliezen van deze grondexploitatie. De voorziening wordt jaarlijks geactualiseerd middels de MPG.	356	363	7	0	0	De toevoeging is de indexatie op de stand per 1-1, de vrijval is gebaseerd op de uitkomst van de MPG waarmee de stand per 31-12 overeenkomt.
De Vosholen II deelplan 2	Deze voorziening is ingesteld ter dekking van verwachte verliezen van deze grondexploitatie. De voorziening wordt jaarlijks geactualiseerd middels de MPG.	987	216	20	0	791	De toevoeging is de indexatie op de stand per 1-1. De vrijval is het resultaat uit de MPG waarmee de stand per 31-12 overeenkomt.

Werkkade Hoogezand	Deze voorziening is ingesteld ter dekking van verwachte verliezen van deze grondexploitatie. De voorziening wordt jaarlijks geactualiseerd middels de MPG.	0	0	111	0	111	De toevoeging is het resultaat uit de MPG waarmee de stand per 31-12 overeenkomt.
Vrijkomende locaties:	De voorzieningen zijn ingesteld ter dekking van verwachte verliezen van deze deexploitaties. Op basis van de ontwikkelingen worden deze verliesvoorzieningen jaarlijks geactualiseerd.						De toevoeging en vrijval betreft indexaties op de standen per 1-1 en de resultaten uit de MPG waarmee de standen per 31-12 overeenkomen.
2a Poststraat Siddeburen		6	0	8	0	14	
2b Singellaan Siddeburen		0	0	13	0	13	
3a Astronautenlaan Hoogezand		86	0	8	0	94	
3b Zonneweg Hoogezand		222	0	30	0	252	
4b Boswijklaan Sappemeerm		308	56	6	0	258	
7a Kerkstraat Zuidbroek		32	32	1	0	0	
9b Troelstralaan Hoogezand		58	29	1	0	30	
10c Twee Kerspelenweg Slochteren		0	0	12	0	12	
15a Troelstralaan Meeden		5	0	42	0	47	
15b Middenweg Meeden		0	0	0	0	0	
Zuiderweg Slochteren		0	0	62	0	62	
Totaal voorzieningen - verplichtingen en verliezen in mindering op de voorraden		8.643	5.229	564	0	3.979	
Risicovoorzieningen in mindering op de vorderingen							
Dubieuze debiteuren belastingen	Door middel van deze voorziening wordt het risico op oninbare vorderingen van belastingdebiteuren afgedekt.	434	0	44	111	367	De aanwending betreft oninbaar verklaarde bedragen. De toevoeging is gebaseerd op het risico van oninbaar voor openstaande vorderingen.
Dubieuze debiteuren sociale zaken	Deze voorziening is gevormd in het kader van de herwaardering van de debiteuren sociale zaken naar aanleiding van de invoering van de Wet Werk en Bijstand (WWB). Door middel van deze voorziening wordt het risico op oninbare vorderingen afgedekt.	1.957	0	178	220	1.915	De aanwending betreft oninbaar verklaarde bedragen. Op basis van gemaakt berekeningen is een storting in de voorziening nodig.

Dubieuze debiteuren Financiën	Door middel van deze voorziening wordt het risico op oninbare vorderingen van overige privaatrechtelijke debiteuren afgedekt.	180	0	34	2	213	De aanwending betreft oninbaar verklaarde bedragen. Op basis van gemaakte berekeningen is er een aanvullende toevoeging noodzakelijk.
Totaal risicovoorzieningen in mindering op de vorderingen		2.572	0	257	333	2.495	
Risicovoorzieningen in mindering op de Financiële Vaste Activa							
Lening NNTTM	Deze voorziening is gevormd ter dekking van het risico van deze verstrekte lening aan de Noord-Nederlands Trein & Tram Museum (NNTTM) te Zuidbroek.	98	1	0	0	97	Als gevolg van de jaarlijks ontvangen aflossing van de verstrekte lening kan er ieder jaar een bedrag vrijvallen.
Gemeentelijke kredietbank	Door middel van deze voorziening worden de risico's afgedekt in verband met het niet terugontvangen van verstrekte leningen door de gemeentelijke kredietbank.	66	19	15	22	40	De aanwending betreft de oninbaar verklaarde vorderingen € 8.314 en € 13.854 voor halvering schuldsanering (motie van de raad). Vrijval van de halvering schuldsanering is € 18.575. Als reguliere toevoeging betreft dat € 3.100 en in verband met de 10% risiconorm is een aanvullende toevoeging noodzakelijk van € 11.642.
Risicovoorzieningen in mindering op de Financiële Vaste Activa		164	20	15	22	137	
Totaal risicovoorzieningen		11.379	5.248	836	355	6.612	

bedragen x € 1.000

Vaste schulden

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Vermeerdering	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2025	Rentelast voor het begrotingsjaar
Onderhandse leningen van: - binnenlandse banken en overige financiële instellingen	105.064		8.572	96.492	1.515
Totaal vaste schulden	105.064	0	8.572	96.492	1.515

bedragen x € 1.000

Toelichting vaste schulden

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Boekwaarde 31-12-2025
Obligatieleningen	0	0
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	105.064	96.492
- binnenlandse bedrijven	0	0
- openbare lichamen, als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	0	0
- overige binnenlandse sectoren	0	0
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	0	0
Door derden belegde gelden	0	0
Waarborgsommen	0	0
Overige leningen met rentetypisch looptijd van één jaar of langer	0	0
Totaal vaste schulden	105.064	96.492

bedragen x € 1.000

Vlottende passiva

Schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Boekwaarde 31-12-2025
Banksaldi	3	3
Subtotaal banksaldi	3	3
Crediteuren	14.596	8.284
Leningschulden GKB	3.260	3.016
Subtotaal overige schulden	17.856	11.300
Totaal vlottende schulden	17.859	11.303

bedragen x € 1.000

Overlopende passiva

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Terugbetalingen	Boekwaarde 31-12-2025
Het Rijk					
M16 Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	68			68	0
G10 - Wet inburgering	779	902	-98		1.778
J9 Specifieke uitkering woningbouwimpuls	1.575				1.575
E115 Tijdelijke regeling specifieke uitkering duurzame en circulaire infrastructuur	338				338
J7 Eigenaren isolatie en ventilatie woningen	245	435			680
Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed (DUMAVA)	763				763
D8 Specifieke Uitkering Onderwijsachterstandenbeleid	1.811	2.531	2.139		2.202
D23 Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	424		196		228
D15 Middelen schoolgebouwen aardbevingsgebied Groningen	3.404		434		2.970
H4 Specifieke Uitkering Sport	603	673	511		765
E84 Stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	286				286
E81 Regeling specifieke uitkering OV-ambassadeurprojecten 2022	25				25
J47 Regeling Specifieke Uitkering herstructurering Volkshuisvesting	9.912		594		9.317
J45 Specifieke Uitkering Groningse Proeftuinen_ Aardgasvrije wijken	1.536	825	67		2.294
J55 aanpak energiearmoede	1.807		672		1.135
C204 D activiteiten Blok D	3.371		2.741		630
C206 Batch 1588 - 2022	385		385		0
C129 Meerjarige regeling Gaswinning	14.277	18.425	3.317		29.384
C202 Onderdeel B Verbetering van de sociale cohesie blok B	982		636		346
C203 Aardbevingsgerelateerde inzet	3.147		1.044		2.103

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Terugbetalingen	Boekwaarde 31-12-2025
C201 Onderdeel A NPG 5e tranche	26.224		4.111		22.113
C46 Vierde tranche NPG	4.689		1.887		2.802
C38 Eerste tranche NPG	883		23		860
C127 NPG tranche 9	600	8.409	286		8.722
G13 - Onderwijsroute	142	51	67	58	68
K28 Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat en energiebeleid	1.764	2.176	790		3.150
J105 Specifieke Uitkering Startbouwimpuls	413		413		0
E104 Woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	4.036				4.036
GRO8c 2024-077739 Leefbaarheid Groningen Handelingskosten	62		62		0
C128 meerjarige regeling Batch1588	12.000		6.287		5.713
J94 Specifieke uitkering lokale aanpak isolatie	7.827		0		7.827
J94 LAI25-03848370 Specifieke uitkering lokale aanpak isolatie		3.987		281	3.706
G3 Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking) gemeentedeel 2024	129	112		62	178
H30 Sport en bewegen-gezondheidsbevordering-cultuurparticipatie en sociale basis 2023-2026	354				354
H30 Sport en bewegen-gezondheidsbevordering-cultuurparticipatie en sociale basis 2023-2026		1.276	1.149		128
G4 Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) gemeentedeel 2021	489		123		365
Leefbaarheidsgelden NCG 2018	213				213
THV - NCG		113			113
D19 Ontheemden onderwijs	89			89	0
GALA 2023 Sportakkoord	37			37	0
Bedragen lager dan € 100.000	-48			-86	38
Totaal het Rijk	105.636	39.914	27.837	510	117.204
Overige Nederlandse overheidslichamen					
Lokale Investerings Beschermd Wonen (BW)	153	152		153	152
Bedragen SW-bedrijf BWRI	234				234
GRO7c 2023-SD15442-2Nationaal Programma Groningen aardgasvrije wijk	4.039		164		3.875
GRO2c 2024-164764 Verbeteren positie langzaam verkeer Abraham Kuipersingel	109				109
GRO2c 2021-041207 Eemskanaalw-Meenteweg Overschild	112				112
GRO2c 2022-125254 Troelstralaan Hoogezand	232	0	232		0
E44B Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027	115		30		85
GRO8C 2023-127113 Aanpak verduurzaming goedkope particuliere woningvoorraad Muntendam	200				200
GRO2c 2021-041825 Verkeer en vervoer Groningen Groeveweg	93				93
GRO2c 2021-041193 Verkeer en vervoer Groningen Herenlaan Scharmer	40		40		0
GRO2c 2021-041928 Fietspad Nieuweweg Kalkwijk	32				32
GRO2c 2021-041928 Verkeer en vervoer Groningen Kalkwijk	74				74
GRO2c 2024-164776 Herinrichting Scheemderstraat Noordbroek	38		38		0

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Terugbetalingen	Boekwaarde 31-12-2025
GRO8C 2023-103000 Regionaal Arrangement VO	79		79		0
GRO8C 2024-079705 Masterplan Regiovisie Hoogezand Sappemeer 2024	80		80		0
J210B 2024-129397 Woonzorgvisie	31		31		0
GRO2c 2024-178377 Slochterhaven		1.200		406	794
GRO2c 2025-070323 Regionale hoofdfietsroute		443		32	411
GRO2c 2025-195120 Verbeteren positie fietsers Eideweg Siddeburen		89			89
GRO2c 2025-195185 Verbeteren positie fietsers Ooster Zandenweg Siddeburen		20			20
J4b Masterplan regiocentra		882			882
GRO8C 2017-093348 Noordelijk deel Kerkstraat Hoogezand		555			555
Bestuurdersovereenkomst Nieuwkomersonderwijs	145			145	0
H39B Project DOS		115			115
Rigg kosten jeugdhulp		119			119
Oekraïne Zorg Go 2025		164			164
Regiodeal TvT 2025-Oldambt	79			79	0
Bedragen lager dan € 100.000	261	597	13	183	663
Totaal overige Nederlandse overheidslichamen	6.145	4.338	705	998	8.779
Totaal van Europese en Nederlands overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.	111.781	44.252	28.543	1.508	125.983

bedragen x € 1.000

Overlopende passiva overig

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2025	Boekwaarde 31-12-2025
Overige vooruitontvangen bedragen		
Vooruitontvangen overig	8.919	7.033
Loonheffing / slarissen	4.146	845
Jeugd	2.209	0
WMO	1.798	2.031
Onderwijs	1.050	161
Rente	739	651
Kwijtschelding Belastingen		418
Transacties onderweg belastingen	588	719
Subsidies	472	132
Kwijtschelding afvalstoffenheffing	427	0
Infrastructurele kosten	321	130
Sociale zaken	349	479
Nog te verrekenen inkomsten	1	0
H30 Sport en bewegen-gezondheidsbevordering-cultuurparticipatie en sociale basis 2023-2026	124	0
Overlopende posten 2024 - 2025 en 2025 -2026	851	6.395
Vooruitontvangen ESF		178
Bedragen lager dan € 100.000	398	617
Totaal overige vooruitontvangen bedragen	22.392	19.788

bedragen x € 1.000

4.4.4 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Borg- en garantstellingen

Geldleningen en borgstellingen	01/01/2025	31/12/2025
Totaal gewaarborgde geldleningen	2.455.997	2.894.807
Waarvan door de gemeente gewaarborgd	143.967	124.133

Bedragen x € 1.000

Gewaarborgde geldleningen

Het kredietrisico bij de leningen aan woningbouwcorporaties is zeer gering, doordat de corporaties zijn aangesloten bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Het WSW staat garant voor de leningen. Onderstaand is het totaal van de gewaarborgde leningen en garantstellingen gespecificeerd.

Borgstelling door:	Geldgever:	Betreft:	Oorspronkelijk bedrag	01/01/2025	Opnames	Aflossingen	31/12/2025	% garantstelling gemeente	€ garantstelling gemeente
Gem. Midden-Groningen	Staat der Nederlanden	St. Dr. Aletta Jacobs College Herfinanciering 2012	16.150	9.690		538	9.152	100%	9.152
	Staat der Nederlanden	Nieuwbouw Laan v.d. Sport 6 - Lening 2	602	502		20	482	100%	482
Gem. Midden-Groningen	BNG	Stichting Exploitatie Maatschappij Golfbaan Duurswold	1.775	1.775		1.775		100%	
Stimuleringsfonds Volkshuis- vesting Nederlandse gemeenten	SVn	Stimuleringsleningen - diverse personen	7.428	4.668	1.855	370	6.154	0%	
	SVn	Startersleningen - diverse personen	7.888	4.627	1.592	569	5.651	0%	
St. Waarborgfonds Sociale Woningbouw	Diverse geldgevers	Woonstichting Groninger Huis	111.806	111.384		7.046	104.338	0%	
	Diverse geldgevers	St. Lefier	441.288	407.140	106.579		513.719	0%	
	Ned. Waterschapsbank	St. Vestia	78	73		10	63	0%	
	Diverse geldgevers	Woonzorg Nederland	507.330	498.359	158.309		656.668	0%	
St. Waarborgfonds Eigen Woningen (Nationale Hypotheek Garantie)	Diverse geldgevers	Stichting Acantus	208.779	208.779	27.802		236.581	0%	
	Diverse geldgevers	Diverse personen tot 2011	Gegeven is niet beschikbaar	264.000		35.000	229.000	50%	114.500
	Diverse geldgevers	Diverse personen vanaf 2011	Idem	945.000	188.000		1.133.000	0%	
				2.455.997	484.138	45.327	2.894.807		124.133

Bedragen x € 1.000

Contractuele verplichtingen

De contractuele verplichtingen zijn in 2025 toegenomen ten opzichte van 2024. Deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan het afsluiten van een aantal nieuwe leverancierscontracten in 2025, waardoor voor een groter deel van de inkoop en dienstverlening meerjarige afspraken zijn vastgelegd. Als gevolg daarvan is de omvang van de vastgelegde (toekomstige) betalingsverplichtingen per jaareinde hoger dan in 2024.

Contracten aangaande	Jaarlijkse contractwaarde	Resterende contractwaarde
Advies	191	524
Afvalverwerking	2.749	4.459
Facilitair	5.595	17.362
HRM	18.475	29.929
ICT	1.351	4.574
Onderhoud openbare ruimte	11.133	16.190
Vastgoed	2.799	9.063
verzekeringen	1.196	1.872
Wijkvernieuwing	720	720
Totaal	44.208	84.692

bedragen x € 1.000

Arbeidsgerelateerde verplichtingen

Voor arbeidsgerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Deze personele lasten worden verantwoord in het jaar waarin de uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken. De niet opgenomen verlofuren 2025 vertegenwoordigen een waarde van € 3.550.000. Dit is gebaseerd op het aantal verlofuren per loonschaal vermenigvuldigd met de loonkosten per uur op 1-1-2026. Hierin zijn zowel de wettelijke als de bovenwettelijke uren opgenomen. Medewerkers mogen deze uren nog opnemen, bovenwettelijke verlof verkopen en bovenwettelijk verlof en/of IKB-gekocht verlof omzetten in spaarverlof, conform cao-verlofafspraken.

Eigen bijdrage op grond van de Wmo

Een aanvrager van een voorziening op grond van de WLZ en de Wmo (zoals hulp in de huishouding, begeleiding, hulp- en vervoersmiddelen of beschermd wonen) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

4.5 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van Burgemeester en Wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met de door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 18 december 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. De grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 6.442.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 2.705.281 bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 6.442.000. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 388.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

Begrotingscriterium		x € 1 miljoen
1A.	Overschrijding lasten programma's.	0
1B.	Overschrijding investeringsbudgetten.	0,4
2.	Ongeautoriseerde reservemutaties.	0
3.	Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld.	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden		0,4
4.	Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf gestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geëvalueerd. In de rechtmatigheidsverantwoording wordt verwezen naar dit vooraf vastgestelde beleid.	0,4
	De niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	0
Voorwaardencriterium		
5.	Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed.	2,3
M&O-criterium		
6.	Geen bevindingen	
Totaal onrechtmatigheden		2,7
Waarvan acceptabel		0,4
Waarvan niet-acceptabel		2,3

In de paragraaf bedrijfsvoering is aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie zij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

4.6 Overige gegevens (controleverklaring)

De controleverklaring en de jaarstukken worden op 11 juni door de accountant getekend en daarna opgenomen in de (digitale) vast te stellen jaarstukken bij de raadsvergadering van 25 juni 2026.

Bijlage 1: SiSa

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstreker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)	Normbedragen voor e (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle D2 Indicator: B2/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05</i>	
			15	49	Ja	Ja	Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/06</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07</i>				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/08</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/09</i>	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/10</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/11</i>	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/12</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R Indicator: B2/13</i>
			€188.628	€ 407.310				
Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

			gedupeerden (jaar T) (artikel 3)	gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	aanpak (jaar T) (artikel 3)	aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)		nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)
			Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen
			<i>Aard controle R Indicator: B2/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/15</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/16</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/17</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/18</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/19</i>
			€9.246	€71.654	€55.095	€174.724	€28.515	€69.338
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling	
			Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	Keuze normbedragen	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24</i>	
			<i>Aard controle R Indicator: B2/20</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/21</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/22</i>	<i>Aard controle R Indicator: B2/23</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24</i>	
			€127.073	€370.553			€408.557	
BZK	C38	Nationaal Programma Groningen	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) te laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
		Specifieke uitkering NPG						
		Provincie en Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C38/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C38/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: C38/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C38/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C38/05</i>	
			1 M04 Plus op Sport Gorecht en Woldwijk	€ 23.182	€ 2.221.782	Beschikking PDGB/19307702 (2e tranche)	Nee	
BZK	C46	SPUK vierde tranche Nationaal Programma Groningen	Projectnaam/ nummer	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Toelichting op eventuele niet-afgeronde projecten	
		Gemeenten						

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C46/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C46/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C46/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C46/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C46/05</i>
		1	M05 Herstructurering Hoogezand-Noord	€ 116.722	€ 2.183.779	Ja	Fase 1 uit deze tranche in 2025 afgerond.
		2	M06 Aanpak verpauperde panden	€ 532.035	€ 1.336.152	Nee	Project met fase 2 verlengd tm 2030, deze middelen worden ingezet in 2026.
		3	M07 Midden-Groningen op de kaart	€ 0	€ 128.099	Ja	Fase 1 uit deze tranche in 2023 afgerond.
		4	M08 Jongeren pitchen voor hun cultuurprojecten	€ 50.000	€ 179.553	Nee	Verwachte afronding is in 2026.
		5	M09 Bevordering van sociale veerkracht	€ 0	€ 450.585	Ja	
		6	M10 De Ijsberg	€ 0	€ 1.239.115	Ja	
		7	M11 Ervaringsdeskundigen armoede en sociale uitsluiting	€ 105.908	€ 806.576	Nee	Verwachte afronding is in 2026.
		8	M12 Jongeren met Toekomst	€ 401.819	€ 1.305.158	Nee	Verwachte afronding is in 2026.
		9	M13 Jongerenwerk+	€ 677.761	€ 2.155.681	Nee	Verwachte afronding is in 2026.
		10	M14 JIM-aanpak	€ 0	€ 263.028	Ja	
		11	M16 Hulpteam Overschild	€ 0	€ 355.168	Ja	
		12	M17 Tijd voor Toekomst (deel gemeente Midden-Groningen)	€ 0	€ 941.620	Ja	Fase 1 uit deze tranche in 2023 afgerond.
		13	M18 Moeders voor Midden-Groningen	€ 3.240	€ 3.240	Nee	
			Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C46/06</i>				
			Nee				
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

		gedupeerden door de toeslage naffaire						
			<i>Aard controle R Indicator: C62/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02</i>				
			€ 3.708	Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			<i>Aard controle R Indicator: C92/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C92/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05</i>	
			€ 61.535	€ 0	2	290	122	
BZK	C127	Activiteiten in het kader van de uitvoering van projecten en werkzaamheden ten behoeve van Nationaal Programma Groningen (onderdeel j)	Beschikingsnummer	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C127/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C127/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C127/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C127/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C127/05</i>	
			1 PDGGO-DVPG / 89571878	€ 26.875	€ 26.875	Nee		
			2 2025-0000083719	€ 0	€ 0	Nee		
			3 2025-0000083718	€ 282.383	€ 282.383	Nee		
BZK	C128	Activiteiten in het kader van het versterken van gebouwen in de batch 1.588 (onderdeel d)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting	Totaal aantal gerealiseerde woningen (jaar T)	Totaal aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T)
			<i>Aard controle R Indicator: C128/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C128/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C128/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C128/04</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: C128/05</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: C128/06</i>
			€ 6.287.313	€ 6.287.313	Nee		0	0
BZK	C129	Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied	Naam onderdeel	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
		Groningen 2024–2030 (onderdelen a t/m c en e t/m i)			van Rijksmiddelen (t/m jaar T)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C129/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: C129/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C129/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C129/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C129/05</i>	
			1 onderdeel a		€ 0		Nee	
			2 onderdeel b		€ 44.494		Nee	
			3 onderdeel c		€ 654.337		Nee	
			4 onderdeel e		€ 2.214.545		Nee	
			5 onderdeel h		€ 0		Nee	
			6 onderdeel i		€ 403.767	€ 453.115	Nee	Voor 2024 is een correctie van 49.348 opgenomen in de cumulatieve besteding.
BZK	C201	Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel A Nationaal Programma Groningen	Betreft tranche	Projectnaam/nummer	Beschikkingnummer/ naam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per project	Toelichting
		Vanaf tranche 5	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C201/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C201/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: C201/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: C201/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: C201/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C201/06</i>
			1 5e Tranche	M01 4% Organisatielasten Lokaal Programma	2021-0000079096	€ 0	€ 0	
			2 5e Tranche	M15 Ontwikkelbedrijf	2021-0000079096	€ 303.251	€ 992.079	
			3 5e Tranche	M18 Moeders van Midden-Groningen	2021-0000079096	€ 99.829	€ 680.000	
			4 5e Tranche	M19 Toekomstbestendig Cultureel erfgoed	2021-0000079096	€ 116.737	€ 366.262	
			5 5e Tranche	M20 Verbeteren Veiligheid 1	2021-0000079096	€ 242.748	€ 786.585	cumulatieve bestedingen incl. 2024 van € 128.556

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

BZK	C202	Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel B Verbetering van de sociale cohesie	Betreft tranche	Beschikkingnaam/nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting	
			6	6e Tranche	M21 Dorps- en wijkplannen in Midden-Groningen	PDGGO-DVPG / 22510048	€ 389.504	€ 1.332.353	Doorlooptijd tot en met 2031
			7	7e Tranche	M24 Verbeteren Veiligheid 2	PDGGO-DVPG / 35044627	€ 47.397	€ 221.022	Doorlooptijd tot en met 2031
			8	8e Tranche	M17 Tijd voor Toekomst 2	PDGGO-DVPG / 38355900	€ 1.590.555	€ 3.451.546	Loopt in 2029 af
			9	8e Tranche	M22 Herstructurering Hoogezand-Noord 2	PDGGO-DVPG / 38355900	€ 1.320.638	€ 1.979.002	Doorlooptijd tot en met 2029
				Kopie projectnaam	Project afgerond (Ja/Nee)				
				<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C201/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C201/08</i>				
			1	M01 4% Organisatielasten Lokaal Programma	Nee				
			2	M15 Ontwikkelbedrijf	Ja				
			3	M18 Moeders van Midden-Groningen	Ja				
			4	M19 Toekomstbestendig Cultureel erfgoed	Ja				
			5	M20 Verbeteren Veiligheid 1	Ja				
			6	M21 Dorps- en wijkplannen in Midden-Groningen	Nee				
			7	M24 Verbeteren Veiligheid 2	Nee				
			8	M17 Tijd voor Toekomst 2	Nee				
			9	M22 Herstructurering Hoogezand-Noord 2	Nee				

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
			Aard controle n.v.t. Indicator: C202/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C202/02	Aard controle R Indicator: C202/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C202/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C202/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C202/06
			1 Tweede tranche	PDGGO-DVPG/22508081	€ 636.220	€ 2.173.995	Nee	
BZK	C203	Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel C Aardbevingsgerelateerde inzet	Beschikingsnaam / nummer	Betreft tranche	Besteding (jaar T)	Totale cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: C203/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C203/02	Aard controle R Indicator: C203/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C203/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C203/05	
			1 PDGGO-DVPG/22504926	derde tranche	€ 0	€ 2.429.414	Nee	
			2 PDGGO-DVPG/38358186	vierde tranche	€ 1.044.346	€ 3.165.351	Nee	
BZK	C204	Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel D activiteiten BLOK D	Beschikingsnummer	Totale besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting	
			Aard controle n.v.t. Indicator: C204/01	Aard controle R Indicator: C204/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C204/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C204/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C204/05	
			1 PDGGO-DVPG/35047971	€ 15.931	€ 2.040.000	Ja		
			2 PDGGO-DVPG/38355075	€ 2.725.000	€ 2.725.000	Nee		
BZK	C206	Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel F Batch 1.588 Convenant Batch 1588 Gemeenten	Totaal beschikt bedrag (jaar T)	Totaal aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T)				
			Aard controle R Indicator: C206/01	Aard controle R Indicator: C206/02				
			€ 0	35				
			Beschikingsnummer/naam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totaal gerealiseerde woningen (jaar T)	Totale besteding (t/m jaar T-1) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen
				Eigen uitvoering	Eigen uitvoering	Eigen uitvoering	Uitvoering door derde	Uitvoering door derde

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C206/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: C206/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: C206/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: C206/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: C206/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: C206/08</i>	
		1 PDGGO-DVPG / 22509302	€ 0	€ 683.662	0	€ 18.931.257	€ 19.316.338	
		Kopie beschikingsnummer/naam	Totaal gerealiseerde woningen (jaar T-1) Uitvoering door derden	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting			
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C206/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: C206/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C206/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C206/12</i>			
		1 PDGGO-DVPG / 22509302	15	Ja	tm jaar T Eigen uitvoering is inclusief correctie kosten van voorgaande jaren die niet of juist wel verhaald konden worden en tlv deze spuk zijn gebracht.			
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)
			<i>Aard controle R Indicator: D8/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/06</i>
			€ 1.140.487	€ 876.187	€ 122.477	€ 0	€ 1.810.500	€ 2.202.477
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinf	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstande nbeleid			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

				Bedrag	ormatie voor die gemeente invullen	Bedrag		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/10</i>		
		1						
OCW	D15	Middelen schoolgebouwen aardbevingsgebied Groningen	Totale vordering aan OCW dekking Scholenprogramma die op de balans geactiveerd	In welk jaar is de vordering aan OCW of het materieel vast activum geactiveerd?	Afboeking (jaar T) van de vordering of de vermindering van de boekwaarde van het vast activum, met de jaarlijks te ontvangen specifieke uitkering	Cumulatieve afboeking (t/m jaar T) van de ordering of de vermindering van de boekwaarde van het vast activum, met de jaarlijks te ontvangen specifieke uitkering		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D15/01</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: D15/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D15/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D15/04</i>		
			€ 12.847.767	2022	€ 896.924	€ 4.484.620		
			Adres schoolgebouw	Bruto investering in het Scholenprogramma, onderbouwd met een bedrag per schoolgebouw (t/m jaar T)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D15/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: D15/06</i>				
		1	Volgt in 2026					
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D15/07</i>					
			Nee					
OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Beschikingsnummer/referen tienummer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)	Besteding (jaar T)	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2025 naar 2026.	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/02	Aard controle R Indicator: D23/03	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/05	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/06	
		1	SB240045	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 0	€ 205.200	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 0	
		2	SB240194	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 196.211	€ 22.405	b) De verruiming van bemande openingstijden	€ 196.211	
		Eindverantwoording (Ja/Nee)							
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/07						
		1	Nee						
		2	Nee						
lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06	
		1	030001 Provincie Groningen	ENW/BSK-2023/60084/2023-079800	€ 0	€ 64.463	€ 32.327	€ 549.349	
		2	030001 Provincie Groningen	ENW/BSK-2023/60084/2023-079800	€ 4.537	€ 180.091	€ 9.075	€ 360.183	
		3	030001 Provincie Groningen	ENW/BSK-2023/60084/2023-079800	€ 158	€ 158	€ 316	€ 316	
		4	030001 Provincie Groningen	ENW/BSK-2023/60084/2023-079800	€ 4.078	€ 4.078	€ 8.155	€ 8.155	
		5	030001 Provincie Groningen	ENW/BSK-2023/60084/2023-079800	€ 344	€ 94.215	€ 122.496	€ 310.238	
		6	030001 Provincie Groningen	ENW/BSK-2023/60084/2023-079800	€ 20.110	€ 20.110	€ 65.755	€ 65.755	
		7	030001 Provincie Groningen	IENW/BSK-2024/93923-2024-071154	€ 0	€ 16.529	€ 0	€ 186.926	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

			8	030001 Provincie Groningen	IENW/BSK-2024/93923-20 24-071154	€ 786	€ 17.906	€ 190.685	€ 224.141
			9	030001 Provincie Groningen	IENW/BSK-2024/93923-20 24-071154	€ 0	€ 17.700	€ 0	€ 108.664
				Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09</i>			
			1	030001 Provincie Groningen	ENW/BSK-2023/60084/202 3-079800	Nee			
			2	030001 Provincie Groningen	ENW/BSK-2023/60084/202 3-079800	Nee			
			3	030001 Provincie Groningen	ENW/BSK-2023/60084/202 3-079800	Nee			
			4	030001 Provincie Groningen	ENW/BSK-2023/60084/202 3-079800	Nee			
			5	030001 Provincie Groningen	ENW/BSK-2023/60084/202 3-079800	Nee			
			6	030001 Provincie Groningen	ENW/BSK-2023/60084/202 3-079800	Nee			
			7	030001 Provincie Groningen	IENW/BSK-2024/93923-20 24-071154	Nee			
			8	030001 Provincie Groningen	IENW/BSK-2024/93923-20 24-071154	Nee			
			9	030001 Provincie Groningen	IENW/BSK-2024/93923-20 24-071154	Nee			
				Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13</i>		
			1	030001 Provincie Groningen	ENW/BSK-2023/60084/202 3-079800	Vervangen riolering en herinrichting Loeg te Muntendam	Ja		
			2	030001 Provincie Groningen	ENW/BSK-2023/60084/202 3-079800	Vervangen riolering en herinrichten omgeving rondom Popke Bielstraat te	Ja		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

					Hoogezand-Sappemeer			
			3	030001 Provincie Groningen	ENW/BSK-2023/60084/2023-079800	Aanleg regenwaterrioolleiding en herinrichting K. Nieboerweg e.o. te Foxhol	Nee	
			4	030001 Provincie Groningen	ENW/BSK-2023/60084/2023-079800	Aanleg WADI en afvoer regenwaterrioolleiding Barthomeus van Meistraat te Hoogezand - Sappemeer,	Nee	
			5	030001 Provincie Groningen	ENW/BSK-2023/60084/2023-079800	Vervangen riolering en herinrichting Scheemderstraat te Noordbroek	Ja	
			6	030001 Provincie Groningen	ENW/BSK-2023/60084/2023-079800	Aanleg regenwaterrioolleiding en herinrichting Tjallingstraat te Foxhol	Nee	
			7	030001 Provincie Groningen	IENW/BSK-2024/93923-2024-071154	Aanpassen vuilwater stelsel - toevoeging gemaal en overstort plus gedeelte aanleg RWA leiding Herenstraat, Hoogezand-Sappemeer	Ja	
			8	030001 Provincie Groningen	IENW/BSK-2024/93923-2024-071154	Vervangen riolering en herinrichten omgeving Kerspelpad en vergroten capaciteit waterberging buitengebied, Muntendam	Ja	
			9	030001 Provincie Groningen	IENW/BSK-2024/93923-2024-071154	Aanleg regenwaterrioolleiding Jacob van Ruydaelstraat	Ja	
lenW	E81	Regeling specifieke uitkering OV-ambassadeurprojecten 2022		Besteding (jaar T-1)	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E81/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E81/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E81/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E81/04</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
lenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E84/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E84/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/04</i>	
			€ 33.683	€ 406.475	€ 288.234	Nee	
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/08</i>	
			1	321 Aanleg van een vrijliggend fietspad of vrijliggend fiets-/bromfietspad (op 50-, 60- en 80 km/h wegen) aantal in Meters	Nee		
			2	324 Aanleg ongelijkvloerse kruising (brug) aantal in Stuks	Nee		
			3	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h aantal in Stuks	Nee		
4	331 Drempel aantal in Stuks	Nee					
5	332 Wegversmalling aantal in Stuks	Nee					
6	334 Aanleg van een uitritconstructie van zijstraten GOW naar 30 km/uur-zone aantal in Stuks	Nee					

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

lenW	E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	Beschikingsnummer	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) <i>Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024</i>	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E104/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: E104/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E104/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E104/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E104/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E104/06</i>
			7 344 Het volwaardig afwaarderen van een GOW 50 km/h naar een ETW 30 km/h aantal in meters	Ja	500	Totaal hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen is 500 meter. In 2024 is 380 meter opgeleverd. In 2025 is 120 meter opgeleverd.		
			8 361 Aanleg van verticale elementen voor korte rechtstanden (rekening houdend met landbouwverkeer) aantal in Stuks	Nee				
			9 362 Aanleg van één rijloper met fiets(suggestie)stroken en berm aantal in Meters	Nee				
			1 IENW/BSK-2023/379118	€ 0	€ 0	€ 0	0	0
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E104/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E104/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E104/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E104/10</i>		
			1 IENW/BSK-2023/379118	0	0	Nee		
			Naam infrastructurale voorziening	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) per infrastructurale voorziening <i>Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024</i>	Totale besteding (jaar T) per infrastructurale voorziening	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) per infrastructurale voorziening	Infrastructurale voorziening afgerond? (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
			Indicator: E104/11	Indicator: E104/12	Indicator: E104/13	Indicator: E104/14	Indicator: E104/15	
			1	nvt	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
lenW	E115	Tijdelijke regeling specifieke uitkering duurzame en circulaire infrastructuur	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Beschikking kenmerk		
			<i>Aard controle R Indicator: E115/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E115/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E115/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E115/04</i>		
			1	€ 0	€ 0	Nee	Zaaknummer 31205175 en bestelnummer 4500420717, positie 10	
lenW	E120	Regeling specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030	Totale besteding (Jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) t/m Jaar T?(ja/nee)		
			<i>Aard controle R Indicator: E120/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E120/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E120/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E120/04</i>		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond t/m (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheidsmaatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, indien noodzakelijk		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E120/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E120/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E120/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E120/08</i>		
			1	437 Aanleg van een fietsstraat op een 30 km/h weg	Nee	0		
			2	436 Inrichten van schoolzone met snelheidsverlagende maatregelen	Nee	0		
			3	444 Veilig inrichten van 30 km/uur wegen	Nee	0		
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2025	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle R Indicator: G2/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/06</i>
			€ 28.595.450	€ 609.789	€ 852.632	€ 4.699	€ 150.786	€ 100
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
			Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente Participatiewet (PW)
			<i>Aard controle R Indicator: G2/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/12</i>
		€ 146.405	€ 2.680	€ 0	€ 4.335.453	€ 0	€ 0	
		Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)					
		<i>Aard controle D2 Indicator: G2/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14</i>					
		€ 0	Ja					
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020	Baten vanwege vóór 1 januari 2020	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

		<p>kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025</p> <p>Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004</p> <p>Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.</p>	Gemeente	<p>verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)</p> <p>Gemeente</p> <p><i>Aard controle R Indicator: G3/01</i></p>	<p>verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)</p> <p>Gemeente</p> <p><i>Aard controle R Indicator: G3/02</i></p>	<p>verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)</p> <p>Gemeente</p> <p><i>Aard controle R Indicator: G3/03</i></p>	<p>Gemeente</p> <p><i>Aard controle R Indicator: G3/04</i></p>	<p>Gemeente</p> <p><i>Aard controle R Indicator: G3/05</i></p>	<p>artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)</p> <p>Gemeente</p> <p><i>Aard controle R Indicator: G3/06</i></p>	
			€ 83.544	€ 22.892	€ 65.558	€ 0	€ 0	€ 0		
		<p>BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)</p> <p>Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire</p>	<p>BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)</p> <p>Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire</p>	<p>BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekking en (BOB)</p> <p>Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekking en BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire</p>	<p>BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking</p> <p>Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire</p>	<p>Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)</p>				
		Gemeente	<i>Aard controle R Indicator: G3/07</i>	Gemeente	<i>Aard controle R Indicator: G3/08</i>	Gemeente	<i>Aard controle R Indicator: G3/09</i>	Gemeente	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/10</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G4	<p>Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025</p> <p>Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de</p>	Welke regeling betreft het?	<p>Besteding (jaar T) levensonderhoud</p> <p>Gemeente</p>	<p>Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking</p> <p>Gemeente</p>	<p>Baten (jaar T) levensonderhoud</p> <p>Gemeente</p>	<p>Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)</p> <p>Gemeente</p>	<p>Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)</p> <p>Gemeente</p>		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr

	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 773	€ 98.112	€ 7.107	
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 6.019	€ 352	
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 3.679	€ 8.898	€ 619	
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 12.900	€ 817	
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 2.684	€ 551	€ 98	
6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 7.136	€ 126.480	€ 8.993	
Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
	Gemeente	Gemeente	Gemeente			
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>		
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja			
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja			
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja			
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja			
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja			
6 Totaal	0	0	N.v.t.			
Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)		
	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

			Indicator: G4/11	Indicator: G4/12	Indicator: G4/13	Indicator: G4/14	Indicator: G4/15
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: G4/18</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/19</i>	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	
			6 Totaal	0	0	0	
SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2025	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T) (exclusief Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
			Gemeente	Gemeente	Gemeente		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

		Alle gemeenten verantwoordden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr						
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G10/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G10/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G10/03</i>			
			€ 97.797	€ 0	Ja			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2025	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente			
		Alle gemeenten verantwoordden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G12/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G12/03</i>			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2025	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
		Alle gemeenten verantwoordden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G13/05</i>	
			€ 66.594	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende uitkering				
		Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/02</i>				
			€ 672.746	€ 478.769				
		Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/03</i>	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/04</i>	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/05</i>	
			€ 166.382	€ 130.194	€ 182.193			
VWS	H27B	Regeling specifieke uitkering domein-overstijgend samenwerken_met centraal persoon	Hieronder per regel één (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Projectnummer	Heeft u meegewerkt aan de verplichte monitoring van de resultaten door middel van een door de Minister vastgesteld format? (Ja/Nee/Nvt) – aard controle	Toelichting (Verplicht indien bij H27B/03 "Nee" is ingevuld)	Gerealiseerd aantal cliënten in (jaar T)	Cumulatief aantal cliënten (t/m jaar T)
		SiSa tussen medeoverheden	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H27B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H27B/02</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: H27B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H27B/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H27B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H27B/06</i>
		1	061969 Gemeente Westerkwartier	1045572	Ja		0	41
			Eindverantwoording? (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H27B/07</i>					
			Ja					

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Totaalbedrag (jaar T) toegekend	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Toelichting
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: H30/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H30/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H30/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06</i>
			€ 1.276.387	€ 127.511	€ 1.148.876	€ 3.289.870	Ja	
			Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08</i>				
			Ja	Nee				
VWS	H39B	Regeling specifieke uitkering domein-overstijgend samenwerken_zonder centraal persoon_2025	Hieronder per regel één (code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Projectnummer	Experiment gerealiseerd (jaar T)? (Ja/Nee)	Heeft u meegewerkt aan de verplichte monitoring van de resultaten door middel van een door de Minister vastgesteld format? (Ja/Nee/Nvt) – aard controle	Toelichting (Verplicht indien bij H39B/03 of H39B/04 "Nee" is ingevuld)	
		SiSa tussen medeoverheden	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H39B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H39B/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H39B/03</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: H39B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H39B/05</i>	
		1 061969 Gemeente Westerkwartier		90002812	Ja	Ja		
		Kopie Projectnummer	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H39B/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: H39B/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: H39B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H39B/09</i>		
		1 90002812		€ 86.293	€ 17.259	€ 86.293		
		Eindverantwoording? (Ja/Nee)						

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026							
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H39B/10</i>				
			Nee				
VRO	J4B	Regiodeals 5e tranche	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/ beschikingsnummer	Naam actielijn/ programmaliijn/ pijler	Besteding van de Rijksbijdrage per actielijn/ programmaliijn/ pijler (jaar T)	Besteding regionale financiering (jaar T) per actielijn/ programmaliijn/ pijler.
		SiSa tussen medeoverheden	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J4B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J4B/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J4B/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J4B/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J4B/05</i>
		1	030001 Provincie Groningen	2025-212264	Uitvoering Masterplan Regiocentra provincie Groningen	€ 0	€ 0
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C96B/01	Totale cumulatieve besteding van de Rijksbijdrage per actielijn/ programmaliijn/ pijler (t/m jaar T)	Totale cumulatieve besteding regionale financiering (t/m jaar T) per actielijn/ programmaliijn/ pijler.	Toelichting	
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen				
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J4B/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J4B/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J4B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J4B/09</i>	
		1	030001 Provincie Groningen	€ 0	€ 0		
			Totale compensabele BTW (t/m jaar T) deel rijksbijdrage	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J4B/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J4B/11</i>			
			€ 0	Nee			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

VRO	J7	Regeling ontzorgingsprogramma eigenaren isolatie en ventilatie woningen van de gemeenten in de provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo	Besteding (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: J7/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J7/02				
			€ 0	Nee				
VRO	J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls Tranche 1 t/m 7 Gemeenten	Projectnaam/nummer	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee)	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J9/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/02	Aard controle D1 Indicator: J9/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/06
			1 2024-0000031901	Nee	Ja	0	0	0
			Kopie projectnaam/nummer	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Opbrengsten (jaar T)	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J9/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/08	Aard controle R Indicator: J9/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/10	Aard controle R Indicator: J9/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/12
1 2024-0000031901	Nee	€ 451.807	€ 1.958.707	€ 0	€ 54.526			
		Kopie projectnaam/nummer	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Toelichting afwijking(en)	Eindverantwoording/project afgerond (ja/nee)			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/15</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/16</i>		
			1 2024-0000031901	Ja	Vertraging Stadshart i.v.m. onderzoek treinstation	Nee		
VRO	J17	Realisatiestimulans	Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Geprognostiseerde aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.			
			<i>Aard controle D1 Indicator: J17/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J17/02</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J17/03</i>			
			91	155	0			
			Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplanse openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling.	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J17/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J17/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: J17/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: J17/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: J17/08</i>	
			1					
VRO	J45	Specifieke uitkering Groningse proeftuinen aardgasvrije wijken	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij gemaakte bestaande woningen en	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij-ready gemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aanvraag is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee)	Eventuele toelichting

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

		Gemeenten	Aard controle R Indicator: J45/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J45/02	andere gebouwen in de wijk Aard controle D2 Indicator: J45/03	Aard controle D2 Indicator: J45/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J45/05	Aard controle R Indicator: J45/06
			€ 67.158	€ 1.575.835	43	20	Nee	De besteding in voorgaande jaren is € 825.000 lager, doordat de animo voor duurzaamheidsleningen achterblijft is de storting in de reserve voor de toekomstige lasten deels teruggedraaid. Voor de inzet van de Rijksbijdragen worden andere initiatieven uitgewerkt.
		Eindverantwoording (Ja/Nee)						
		Aard controle n.v.t. Indicator: J45/07						
		Nee						
VRO	J47	Volkshuisvesting	Deelplannaam	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T)	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is (t/m jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen (inclusief labelstappen) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) - per deelplan	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf sisa 2022
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: J47/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J47/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J47/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J47/04	Aard controle R Indicator: J47/05	Aard controle R Indicator: J47/06
		1	Hoogezand-Sappemeer	99	158	39	€ 594.178	€ 1.710.926
			Kopie deelplannaam	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per deelplan				

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

		Aard controle n.v.t. Indicator: J47/07		Aard controle R Indicator: J47/08				
		1 Hoogezand-Sappemeer	€ 733.254					
		Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
		Aard controle n.v.t. Indicator: J47/09		Aard controle n.v.t. Indicator: J47/10				
		Ja	Nee					
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoide kosten
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01	Aard controle R Indicator: J55/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04	Aard controle R Indicator: J55/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06
			462	€ 284.324	€ 807.207	609	€ 243.883	€ 575.412
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoide kosten			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07	Aard controle R Indicator: J55/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09			
			605	€ 143.526	€ 312.213			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o.	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o.	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging	Het aantal overige energierekening

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

		(w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	maatregelen (w.o. LED-lampen)	dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	energieverbruik/energie rekening tot gevolg.	verlagende maatregelen	
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J55/15</i>	
		531	531	13	0	0	0	
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T), in J94/06 t/m J94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, tweede lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel b
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J94/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J94/02</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: J94/03</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: J94/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J94/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J94/06</i>	
		1 LAI23-03495741	€ 95	50	2	€ 0	€ 0	
		2 LAI24-03761265	€ 0	0	0	€ 0	€ 0	
		3 LAI25-03848370	€ 0	0	0	€ 0	€ 0	
		Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)				
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J94/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J94/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J94/09</i>				
		1	€ 0	€ 95	Nee			
		2	€ 0	€ 0	Nee			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

		3	€ 0	€ 0	Nee			
VRO	J97	Regeling huisvesting grote gezinnen vergunninghouders 2023	Beschikingsnummer	Besteding per project (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulative besteding per project (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Project is volgens aanvraag, artikel 2, lid 1 uitgevoerd (Ja/Nee) Indicator 05 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld	Eventuele toelichting op niet volgens aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 04 'Nee' is ingevuld	Plaatsingenheidsnummer van het grote gezin dat in het object is gehuisvest
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J97/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J97/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J97/03</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: J97/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J97/05</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: J97/06</i>
			1 HGGV25-03865571	€ 35.000	€ 35.000	Ja		200375520
			Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J97/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J97/08</i>						
	1 HGGV25-03865571	Ja						
VRO	J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Projectnaam	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J105/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J105/02</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: J105/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J105/04</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: J105/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J105/06</i>
			1 2023-0000096237	33	Ja	33	Ja	€ 412.500
			Kopie projectnummer	Cumulative besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)
	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J105/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J105/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J105/09</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J105/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J105/11</i>	<i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: J105/12</i>		
	1 2023-0000096237	€ 412.500	Ja		33	Ja		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

		Kopie projectnummer		Eindverantwoording (Ja/Nee)					
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/13</i>		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/14</i>					
		1	2023-0000096237	Ja					
VRO	J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen Sisa tussen medeoverheden	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat in (jaar T) is geholpen met middelen	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: J210B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: J210B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J210B/06</i>	
		1	030001 Provincie Groningen	€ 41.352	€ 0	0	0	Ja	
		2	030001 Provincie Groningen	€ 50.000	€ 22.561	7	74	Ja	
KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	
			<i>Aard controle R Indicator: K28/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: K28/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: K28/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: K28/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06</i>	
			€ 561.734	€ 186.693	€ 15.044	€ 1.444.408	€ 26.721	€ 33.066	
			Eindverantwoording (Ja/Nee)						
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07</i>						
			Nee						
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) -	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
		Gemeenten		uitzonderingsbepaling (GOO)	uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: M16/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: M16/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: M16/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: M16/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: M16/05</i>	
			€ 5.845.840	€ 2.044.767		€ 108.731	€ 0	
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Periode vanaf wanneer de eigen bijdrage is ingevoerd	Periode vanaf wanneer de verhoging eigen bijdrage is ingevoerd	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: M16/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: M16/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: M16/09</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: M16/10</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: M16/11</i>	
			€ 0	€ 6.192	€ 274.001	1-dec-24	01-Oct-25	
			Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)				
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: M16/12</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: M16/13</i>				
			€ 8.192.511	€ 34.598.239				
GRO	GRO2C	Verkeer en vervoer Groningen	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen			De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/01	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/02	Aard controle R Indicator: GRO2C/03	Aard controle R Indicator: GRO2C/04	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/05	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/06
1	2018-052116	Fietspad langs Kieldiep	€ 0	€ 0	€ 43.369	
2	2018-052124	Fietspad langs Erasmusweg	€ 0	€ 0	€ 70.225	
3	2019-087131	Fietsoversteek kruising Kerkstraat-Barentszstraat Hoogezand	€ 13.767	€ 0	€ 13.767	
4	2021-041193	Fietspad Herenlaan Scharmer	€ 180.122	€ 0	€ 180.122	
5	2021-041207	Fietspad Eemskanaal Kanaalweg-Meenteweg Overschild	€ 11.726	€ 0	€ 11.726	
6	2021-041825	Schildmeer Groeveweg - ontbrekende voorziening Rondje Schildmeer	€ 0	€ 0	€ 0	
7	2021-041928	Fietspad Nieuweweg-Kalkwijk Hoogezand	€ 0	€ 0	€ 0	
8	2022-125254	Verlening subsidie Troelstralaan Hoogezand	€ 810.750	€ 0	€ 810.750	
9	2023-137042	Fietsvoorzieningen bij gemeentelijke bushaltes	€ 0	€ 0	€ 0	
10	2024-164764	Verbeteren positie langzaam verkeer Abraham Kuypersingel omgeving Andomeda in Hoogezand	€ 0	€ 0	€ 0	
11	2024-164765	Upgraden voet- en fietspad Kalkwijk Hoogezand	€ 0	€ 0	€ 0	
12	2024-164776	Herinrichting Scheemderstraat Noordbroek	€ 540.229	€ 0	€ 540.229	
13	2024-178377	Slochterhaven	€ 890.025	€ 401.277	€ 1.291.302	
14	2025-070323	Regionale hoofdfietsroute	€ 43.230	€ 0	€ 43.230	
15	2025-195120	Verbeteren positie fietsers Eideweg Siddeburen	€ 0	€ 0	€ 0	
16	2025-195185	Verbeteren positie fietsers Ooster Zandenweg Siddeburen	€ 0	€ 0	€ 0	
	Kopie beschikkingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

				Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van alleen provinciale middelen	Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: GRO2C/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: GRO2C/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: GRO2C/11</i>		
			1	2018-052116	€ 0	€ 0	€ 28.190	Ja	
			2	2018-052124	€ 0	€ 0	€ 45.646	Ja	
			3	2019-087131	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			4	2021-041193	€ 39.646	€ 0	€ 39.646	Ja	
			5	2021-041207	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			6	2021-041825	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			7	2021-041928	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			8	2022-125254	€ 405.375	€ 0	€ 405.375	Nee	
			9	2023-137042	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			10	2024-164764	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			11	2024-164765	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			12	2024-164776	€ 75.189	€ 0	€ 75.189	Ja	
			13	2024-178377	€ 279.791	€ 126.147	€ 405.938	Nee	
			14	2025-070323	€ 32.422	€ 0	€ 32.422	Nee	
			15	2025-195120	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			16	2025-195185	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
GRO	GRO7C	Nationaal Programma Groningen		Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het (taakveld waarop van toepassing zelf invullen)	Totale besteding in jaar T De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026								
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: GRO7C/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: GRO7C/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: GRO7C/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: GRO7C/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: GRO7C/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: GRO7C/06</i>
			1 SD15442-2	NPG 2018 Gasloos Gorecht	€ 163.522		€ 2.124.925	
			2 2025-081376	Nationaal Programma Groningen 2018 - Welzijn op recept	€ 544.352	€ 0	€ 544.352	
			3 2025-184321	NPG 2025 - Tijd voor Toekomst	€ 0		€ 0	
			Kopie beschikkingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	
				<i>Aard controle n.v.t. Indicator: GRO7C/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: GRO7C/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: GRO7C/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: GRO7C/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: GRO7C/11</i>
			1 SD15442-2		€ 163.522		€ 2.124.925	Nee
			2 2025-081376		€ 237.383		€ 237.383	Nee
			3 2025-184321		€ 0		€ 0	Nee
GRO	GRO8C	Leefbaarheid Groningen	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen						

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/01	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/02	Aard controle R Indicator: GRO8C/03	Aard controle R Indicator: GRO8C/04	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/05	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/06
1	2017-093348	Leefbaarheid Groningen	€ 0	€ 0	€ 490.000	
2	2017-093461	Leefbaarheid Groningen	€ 513.394	€ 0	€ 1.197.825	
3	2023-103000	Leefbaarheid Groningen	€ 149.166	€ 0	€ 469.994	
4	2023-127113	Aanpak verduurzaming goedkope particuliere woningvoorraad Muntendam	€ 0	€ 0	€ 0	
5	2024-077739	Subsidie voor Handelingskosten 2024-2025	€ 87.916	€ 0	€ 97.678	
6	2024-079705	Subsidie Masterplan Regiovisie Hoogezand-Sappemeer 2024	€ 115.334	€ 0	€ 147.359	
	Kopie beschikkingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
		Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van alleen provinciale middelen	Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	
	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/07	Aard controle R Indicator: GRO8C/08	Aard controle R Indicator: GRO8C/09	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/10	Aard controle n.v.t. Indicator: GRO8C/11	
1	2017-093348	€ 0	€ 0	€ 245.000	Nee	
2	2017-093461	€ 13.502	€ 0	€ 31.513	Nee	
3	2023-103000	€ 149.166	€ 0	€ 469.994	Nee	
4	2023-127113	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
5	2024-077739	€ 80.238	€ 0	€ 90.000	Ja	
6	2024-079705	€ 107.975	€ 0	€ 140.000	Ja	

Bijlage 2: Overzicht baten en lasten per taakveld

Taakveld		Primitief begroot 2025			Begroot na wijziging 2025			Realisatie 2025		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.1	Bestuur	3.953	0	-3.953	5.832	0	-5.832	7.111	0	-7.111
0.2	Burgerzaken	1.790	1.277	-513	1.800	1.297	-504	1.770	1.391	-379
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	798	155	-643	821	418	-403	805	456	-349
0.4	Overhead	37.616	1.043	-36.573	36.840	2.267	-34.573	34.147	1.001	-33.146
0.5	Treasury	911	2.111	1.200	925	1.968	1.043	1.018	2.219	1.201
0.61	OZB woningen	527	14.295	13.768	665	14.579	13.915	514	14.577	14.062
0.62	OZB niet-woningen	483	10.497	10.014	468	9.846	9.379	628	9.883	9.255
0.64	Belastingen overig	0	0	0	0	0	0	6	0	-6
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	162.565	162.565	0	173.858	173.858	0	176.072	176.072
0.8	Overige baten en lasten	-4.215	2.431	6.645	3.637	3.599	-38	3.172	1.652	-1.521
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	8	0	-8	51	0	-51	51	0	-51
0.10	Mutaties reserves	3.146	5.000	1.854	12.144	9.800	-2.345	12.628	10.044	-2.584
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0	19.415	15.848	-3.568	8.802	0	-8.802
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	5.076	237	-4.839	5.174	237	-4.937	5.148	246	-4.902
1.2	Openbare orde en veiligheid	21.779	19.759	-2.020	21.672	20.103	-1.569	14.105	12.538	-1.566
2.1	Verkeer en vervoer	12.608	444	-12.164	13.081	1.178	-11.903	12.669	1.222	-11.447
2.2	Parkeren	0	27	27	0	27	27	0	27	27
2.3	Recreatieve havens	40	7	-33	50	7	-43	46	6	-40
2.4	Economische havens en waterwegen	1.681	0	-1.681	436	0	-436	375	8	-367
2.5	Openbaar vervoer	28	0	-28	28	0	-28	23	0	-23
3.1	Economische ontwikkeling	714	0	-714	880	0	-880	640	0	-640
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.077	4.276	1.199	1.265	1.726	461	455	227	-228
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	100	31	-69	99	31	-68	83	19	-64
3.4	Economische promotie	607	375	-232	560	492	-68	290	625	335
4.2	Onderwijshuisvesting	5.145	641	-4.504	6.443	1.626	-4.817	6.742	1.710	-5.032
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	7.530	5.080	-2.449	7.825	5.271	-2.554	7.025	4.958	-2.068
5.1	Sportbeleid en activering	517	301	-216	528	316	-212	532	321	-211
5.2	Sportaccommodaties	4.963	982	-3.981	5.578	1.535	-4.043	5.524	1.643	-3.880
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.676	481	-3.194	3.699	425	-3.274	3.492	413	-3.079
5.4	Musea	323	3	-320	314	51	-263	306	56	-250
5.5	Cultureel erfgoed	406	0	-406	618	207	-411	544	206	-338
5.6	Media	1.923	300	-1.623	2.421	724	-1.697	2.177	496	-1.681
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	7.921	141	-7.780	8.402	378	-8.025	8.186	271	-7.916
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	11.880	4.417	-7.464	19.237	12.349	-6.889	18.163	11.502	-6.661
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	3.973	270	-3.703	3.741	393	-3.349	3.380	411	-2.969
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	4.350	0	-4.350	4.453	0	-4.453	4.255	0	-4.255
6.3	Inkomensregelingen	43.145	34.076	-9.070	44.074	38.253	-5.821	44.257	38.148	-6.110
6.4	Begeleide participatie	16.954	2.447	-14.507	17.789	2.621	-15.168	18.488	3.176	-15.312
6.5	Arbeidsparticipatie	4.487	472	-4.015	4.696	494	-4.202	4.569	448	-4.120
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	3.786	140	-3.646	3.902	140	-3.762	4.048	135	-3.913
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	8.376	625	-7.751	8.214	625	-7.589	8.025	636	-7.389
6.712	Begeleiding (WMO)	4.745	0	-4.745	3.723	0	-3.723	3.828	0	-3.828
6.713	Dagbesteding (WMO)	2.198	0	-2.198	1.687	0	-1.687	1.332	0	-1.332
6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	648	0	-648	868	140	-728	841	120	-721
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	2.031	0	-2.031	2.621	0	-2.621	2.557	0	-2.557
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	19.009	0	-19.009	19.894	0	-19.894	19.532	0	-19.532
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	15	0	-15	14	0	-14	85	0	-85
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	1.404	0	-1.404	1.357	0	-1.357	2.824	0	-2.824
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	9.274	0	-9.274	8.663	0	-8.663	8.342	0	-8.342
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	224	0	-224	217	0	-217	189	0	-189
6.791	PGB WMO	1.057	0	-1.057	756	0	-756	724	0	-724
6.792	PGB Jeugd	184	0	-184	120	0	-120	111	0	-111

6.811	Beschermd wonen (WMO)	5.544	6.138	594	5.248	6.183	935	5.703	6.417	714
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	378	0	-378	416	0	-416	415	0	-415
6.821	Jeugdbescherming	1.996	0	-1.996	1.928	0	-1.928	1.698	0	-1.698
6.822	Jeugdreclassering	237	0	-237	229	0	-229	406	0	-406
6.91	Coördinatie en beleid WMO	1.295	0	-1.295	1.283	0	-1.283	1.211	0	-1.211
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	628	0	-628	622	0	-622	582	5	-577
7.1	Volksgesondheid	4.740	1.910	-2.831	4.253	1.429	-2.823	4.189	1.639	-2.550
7.2	Riolering	4.537	6.594	2.057	5.152	6.480	1.328	5.487	6.449	962
7.3	Afval	8.456	9.632	1.176	8.377	9.754	1.377	9.392	10.237	845
7.4	Milieubeheer	4.560	1.206	-3.354	5.389	2.083	-3.306	4.804	1.520	-3.284
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	787	318	-469	739	420	-320	658	415	-242
8.1	Ruimtelijke ordening	2.738	242	-2.496	3.290	353	-2.937	3.147	429	-2.718
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	16.698	17.800	1.102	16.151	16.807	656	12.131	13.003	872
8.3	Wonen en bouwen	11.101	5.824	-5.277	13.445	7.884	-5.561	8.844	6.252	-2.592
Totaal		324.568	324.568	0	374.219	374.219	0	343.229	343.229	0

bedragen x € 1.000

Bijlage 3: Overzicht investeringen

In deze bijlage is een specificatie van de doorlopende en gereed gemelde investeringskredieten opgenomen (bedragen x € 1.000).

Doorlopende investeringskredieten

Afvalinzameling en rioolbeheer							
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo		
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk	
2024 Invoering pasjessysteem (automatisering)	100	0	4	0	100	4	
2024 PMD haken voor alle huishoudens	50	0	38	0	50	38	
2025 VVI onder- en bovengrondse verzamelcontainers	149	0	27	0	149	27	
2025 VVI Rolcontainers-klein materiaal huish.afval	70	0	19	0	70	19	
2024 Materiaal bedrijfsafval - containers	51	0	26	0	51	26	
2025 Ondergrondse afvalcontainers	39	0	34	0	39	34	
2025 Betonnen buitenbak ondergrondse afvalcontainers	39	0	0	0	39	0	

Automatisering							
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo		
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk	
2024 Netwerkkomponenten	30	0	24	0	30	24	
2025 Cardaces Toegangsbeheer	20	0	6	0	20	6	
2025 Datacenter Hardware	200	0	90	0	200	90	
2025 Werkplek hardware	200	0	106	0	200	106	

Beheer openbare ruimte							
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo		
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk	
Investering bodemverzakking 2023-2024	1.000	0	965	0	1.000	965	
Inv.2022 Riolering o.b.v. risico gestuurd beheer	988	-988	680	-680	0	0	
Inv.2023 Riolering - ris.gest.beh.+ klimaatadapt.	1.131	-1.131	269	-269	0	0	
Inv.2023 Riolering - verbetering van het systeem	110	-110	13	-13	0	0	
2022 Dekrenovatie bruggen Harkstede	328	0	215	0	328	215	
2022 Slochterenhaven monumentale brug	700	-242	492	-154	458	337	
2022 Geluidsscherm Kielsterachterweg	50	0	0	0	50	0	
2022 Beschoeiingen haven Zuidbroek	300	0	38	0	300	38	
2022 Overige beschoeiingen	150	0	95	0	150	95	

2022 Verkeersproject bij Knijpsbrug	500	-200	143	0	300	143
2023 K. Nieboerweg en Krulweg	351	0	42	0	351	42
2023 Margrietpark (P. Bielstraat, D. Bakkerstraat)	517	0	497	0	517	497
2023 Scheemderstraat Noordbroek	867	-162	855	-162	705	693
2023 Talingstraat	224	0	109	0	224	109
2023 Dr. W. Dreeslaan	70	0	15	0	70	15
2023 Talingstraat	50	0	29	0	50	29
2023 Dr. W. Dreeslaan	26	0	0	0	26	0
2023 Scheemderstraat Noordbroek	86	0	80	0	86	80
2023 Margrietpark fase 1 en 2	260	0	233	0	260	233
2023 K. Nieboerweg en Krulweg te Foxhol	23	0	0	0	23	0
2023 Slochterhaven beschoeiing	385	-133	7	-2	252	5
2023 Beschoeiing Margrietpark (vijver)	70	0	33	0	70	33
2023 Baggeren Margrietpark (vijver)	80	0	41	0	80	41
2023 Riolering K. Nieboerweg en Krulweg	208	-208	0	0	0	0
2023 Riolering Margrietpark (fase 1)	587	-587	581	-581	0	0
2023 Riolering Het Loeg	659	-659	662	-662	0	0
2023 Riolering Scheemderstraat	424	-424	422	-422	0	0
2023 Riolering Talingstraat	123	-123	86	-86	0	0
2023 Kst. Onderz.&Ontw. restauratie Schaive Klabbe	332	0	333	0	332	333
2023 Voorbereidingskr wegdek bruggen Harkstede	42	0	4	0	42	4
2023 Herinrichten recreatieweide Schildmeer	530	0	523	0	530	523
2024 Armaturen Winkelcentrum Gorecht-Oost	383	0	230	0	383	230
2024 Verv. houten dekken 5 bruggen Harkstede	355	0	306	0	355	306
2024 Uitvoering Schaive Klabbe	1.668	0	920	0	1.668	920
2024 Wegen Bartholomeus v.d. Helststraat e.o.	665	0	69	0	665	69
2024 Riolering Bartholomeus v.d. Helststraat e.o.	413	-413	12	-12	0	0
2024 Groen Bartholomeus v.d. Helststraat e.o.	90	0	5	0	90	5
2024 Gorechtpark - Fietspaden beton	1.265	0	0	0	1.265	0
2024 Gorechtpark - Parkeerplaats	14	0	0	0	14	0
2024 Gorechtpark - Rijbaan	22	0	0	0	22	0
2024 Gorechtpark - Onvoorzien, VAT, kunstregeling	410	0	0	0	410	0
2024 Gorechtpark - Baggeren, beschoeiing en oevers	500	0	0	0	500	0
2024 Gorechtpark - Groen	156	0	1	0	156	1
2024 Gorechtpark - Openb.verl. - masten	11	0	0	0	11	0
2024 Gorechtpark - Openb.verl. - armaturen	12	0	0	0	12	0
2024 Groen Kerspellaan-Kerkstraat	33	0	28	0	33	28
2024 Gebiedsontwikkeling Slochterhaven	1.275	-440	150	-47	835	103
2024 Slochterhaven kademuur	265	-92	2	-1	173	1
2024 Slochterhaven havengebouw incl sanitair	543	-188	62	-19	356	42
2024 Slochterhaven openbaar gebied SBB	476	-164	29	-9	312	20
2024 Slochterhaven loopbrug	700	-242	550	-173	458	377
2024 Hoofdfietsroute Muntendam-Veendam	739	-554	43	-32	185	11
2024 Pionier Hoogezand verharding wegen	260	0	0	0	260	0
2024 Fietsbrug Oudeweg Munnikesloot	45	0	38	0	45	38
2024 Speeltuin Zuidbroek (ondergrond)	70	0	1	0	70	1
2025 Herinr. Infrastruct. tracé warmtenet Gorecht	1.092	0	0	0	1.092	0
2025 Ronde kruising Andromeda/A. Kuypersingel	1.375	-218	0	0	1.157	0
2025 Abraham Kuypersingel Asfaltreconstructie	145	0	0	0	145	0
2025 Eideweg Siddeburen Wegonderh. groene Hfdstr.	2.200	0	3	0	2.200	3
2025 Hoofdstraat Noordbroek Verharding	750	0	25	0	750	25
2025 Hoofdstraat Noordbroek Riool	936	-936	6	-6	0	0
2025 Hoofdweg 7-34 SL vervanging rijweg en voetpad	740	0	22	0	740	22
2025 Hoofdweg 7-34 Slochteren riool/persleiding	448	-448	0	0	0	0
2025 Kalkwijk Hoogezand Fietsoversteek en fietspad	78	-32	0	0	46	0
2025 Leeuwerikhoogte Siddeburen verharding	375	0	337	0	375	337
2025 Leeuwerikhoogte Siddeburen groen	35	0	16	0	35	16
2025 Noordbroeksterstr. Sappemeer rijbaan/voetpad	1.200	0	23	0	1.200	23
2025 Noordbroeksterstr. Sappemeer groen	360	0	28	0	360	28

2025 Noordbroeksterstr. Sappemeer Riool	936	-936	36	-36	0	0
2025 Schimmelpennincklaan Hoogezand rijbaan/Riool	95	0	0	0	95	0
2025 Schimmelpennincklaan Hoogezand groen.	82	0	0	0	82	0
2025 Sportterreinstraat H'zand Rijbaan en voetpad	210	0	0	0	210	0
2025 Thialflaan Hoogezand Rijbaan en voetpad	95	0	10	0	95	10
2025 Vijverstraat Hoogezand Herstraten	800	0	0	0	800	0
2025 Weereweg Tjuchem Onderhoud weg	2.750	0	1.033	0	2.750	1.033
2025 Fiets-voetpassage Spoor Foxhol	300	0	141	0	300	141
2025 Afwateringskanaal 2 Tjuchem aanleg weg	350	0	3	0	350	3
2025 Oosterpark Hoogezand Plantvakken/groen	250	0	34	0	250	34
2025 Riolering Hoogezand Oosterpark MJOP riool	551	-551	0	0	0	0
2025 Nieuwe bomen groot onderh./herplantplicht	300	0	36	0	300	36
2025 Thialflaan Hoogezand groen	25	0	0	0	25	0
2025 Verv.plan Openbare verlichting armaturen	306	0	308	0	306	308
2025 Verv.plan Openbare verlichting masten	68	0	64	0	68	64
2025 Investeringsplan beleidsplan Kunstwerken	600	0	2	0	600	2
2025 Riolering Brederolaan HZ - kop.kans Warmtenet	150	-150	0	0	0	0
2025 Riolering Reviusstraat HZ-kop.kans Warmtenet	100	-100	0	0	0	0
2025 Riolering Vondelstraat HZ-kop.kans Warmtenet	200	-200	0	0	0	0
2025 Riolering Troelstralaan HZ-kop.kans Warmtenet	260	-260	0	0	0	0
2025 Renoveren rioolgemalen electrisch/mechanisch	200	-200	54	-54	0	0
2025 Water en Oevers - waterbodem	323	0	25	0	323	25
2025 Water en Oevers - oevers stalen damwand	604	0	8	0	604	8
2025 Water en Oevers - duikers	50	0	0	0	50	0
2025 Wegen Aak Kropswolde	255	0	3	0	255	3
2025 Wegen Achterdiep Sappemeer	1.100	-250	4	0	850	4
2025 Wegen Graauwedijk Overschild	800	0	0	0	800	0
2025 Wegen voorber.kred. Ruiten-weg-laan-dwarsstr. Fb	50	0	0	0	50	0
2025 Wegen voorbereidingskrediet Kern Hellum	50	0	0	0	50	0
2025 Wegen voorbereidingskrediet Boswijk Hoogezand	50	0	0	0	50	0
2025 Retrofit-units Openbare verlichting	14	0	14	0	14	14

BWRI						
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk
Invest. BWRI 00300 Installaties	12	-16	24	-8	-4	16
Invest. BWRI 00400 Inventaris	331	-56	89	-68	275	21
Invest. BWRI 00500 Wagenpark	375	-149	241	-171	226	70
Invest. BWRI 00600 Machines	352	-274	596	-325	79	270
Invest. BWRI 00800 Software	15	-12	13	-12	3	2
Invest. BWRI Schaftwagens	60	0	154	-19	60	136

Gebouwenbeheer						
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk
2018 Duurzaamheidsmaatregelen scholen	107	0	22	0	107	22
2023 HvCB lekkage en toegangsbeveiliging	112	0	54	0	112	54
2024 Inrichting/inventaris projectkamer Kalkwijk	28	0	18	0	28	18
2024 Verduurzamen Duurswoldhal	713	0	41	0	713	41
2024 Verduurzamen Kalkwijk	500	0	5	0	500	5
2024 Interne verbouwing MFC de Borgstee	789	0	18	0	789	18
2024 LED verlichting HSC	21	0	0	0	21	0
2024 Vosholen 101a Veldkast elektra Groenafvalb	15	0	0	0	15	0
2024 Toiletten IJsbaangeb. Zuidbroek asbest saneren	25	0	0	0	25	0
2025 Installatie interne verb. De Borgstee	267	-175	0	0	92	0
2025 Installaties Dorpshuisweg 36 Harkstede (borgstee)	11	0	21	0	11	21
2025 Installaties Haydnlaan 2 Hoogezand (BWRI)	34	0	0	0	34	0
2025 Installaties Hoofdweg 10a Slochteren	12	0	0	0	12	0

2025 Installaties Rembrandtlaan 8 Hoogezand	48	0	0	0	48	0
2025 Installaties Slochterveldweg 1 Slochteren	31	0	0	0	31	0
2025 Installaties Gorecht Oost 157 Hoogezand	26	0	0	0	26	0
2025 Noodverlichting De Kalkwijk	40	0	0	0	40	0
2025 Aanpassing installaties vergaderruimte Kalkwijk	26	0	0	0	26	0
2025 Aanpassing bouwkundig vergaderruimte Kalkwijk	25	0	21	0	25	21
2025 Installaties Zwembad Meeden	130	0	0	0	130	0

Gevolgen gas - en zoutwinning						
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk
2023 Herinrichting Overschild inpassingskosten	2.966	-2.966	65	-65	0	0
2023 Wegen Overschild-Lageland-Luddeweer inpas.kn	2.242	-2.242	182	-182	0	0
2023 Fietsverbinding Eemskanaal ZZ inpassingskn	219	-219	1	-1	0	0
2023 Toegangsweg Tjuchem inpassingskn	374	-374	97	-97	0	0
2024 Verbeteren veiligh. recr. fietsverbindingen	2.475	-2.475	567	-567	0	0
2025 Hemelwaterafv.-brandleid Schildwolde inpaskn	655	-655	372	-372	0	0
2025 Hemelw.-brandl. Froombosch-Slochteren inpaskn	570	-570	0	0	0	0
2025 Hemelwaterafv en brandleid Overschild inpaskn	298	-298	27	-27	0	0
2025 Herinrichting Overschild inpassingskn	590	-590	0	0	0	0

HRM						
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk
2021 AED's 60 stuks	176	0	125	0	176	125

Informatisering						
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk
2021 Software koppeling zaakstelsysteem	55	0	40	0	55	40
2022 BBI burgerzaken systeem	22	0	21	0	22	21
2022 VVI Systeem Sociaal Domein (W&I-WMO-Regie)	300	0	236	0	300	236
2022 E-dienstverlen./website doorontwikkeling	80	0	64	0	80	64
2022 DIV-ontwikkelingen	75	0	20	0	75	20
2023 Software implementatie wet open overheid	20	0	13	0	20	13
2023 Datawarehouse	40	0	34	0	40	34
2023 Fin.admin. werkbedrijf implementeren Key2	50	0	33	0	50	33
2023 Wijz. sjablonen - Wet digit. toegankelijkheid	50	0	4	0	50	4
2023 Financieel systeem	165	0	103	0	165	103
2023 Intranet	30	0	10	0	30	10
2024 Informatie-wetgeving	50	0	4	0	50	4
2024 Communicatie app BWRI Werkbedrijf	15	0	0	0	15	0
2024 Gegevensmakelaar in de cloud	60	0	25	0	60	25
2024 Vervanging webshop BWRI	80	0	0	0	80	0
2025 Koppelingen zaakstelsysteem	30	0	0	0	30	0
2025 Vervanging Geo-viewer	50	0	15	0	50	15
2025 Fase 2 vervanging VTH-systeem	75	0	0	0	75	0

Projecten en grondzaken						
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk
Gerecht-West fase 5	5.010	-1.460	4.425	-1.358	3.550	3.067
Grondbank ontw. Stadscentrum Noordelijk deel	1.695	-440	1.703	-602	1.255	1.101
2019 Gymzaal Mars 65 sloop-nieuwbouw	1.604	-1.103	16	-16	501	0
2019 Gymzaal Mars 65 installatie	0	0	0	0	0	0
2019 Gymzaal Mars 65 gymmaterialen	67	-67	0	0	0	0
2021 Voorbereidingskrediet vrijkomende locaties	1.339	-1.089	1.329	-1.089	250	240

2021 Nieuwbouw BWRI	15.245	0	14.554	0	15.245	14.554
2022 Nieuwbouw BWRI installaties	3.738	0	53	0	3.738	53
2022 Nieuwbouw BWRI inrichting	424	0	38	0	424	38
2022 Nieuwbouw BWRI terreininrichting	709	0	333	0	709	333
2024 Zeeheldenbuurt West Hoogezand (VJN 23)	5.775	0	132	0	5.775	132
2024 Dorpshuis Centrum Muntendam (VJN 23)	6.649	-600	523	-394	6.049	129
2024 Openbaar gebied Centrum Muntendam (VJN 23)	3.804	0	382	-8	3.804	375
2024 Onderz.kred. huisv. gem. werven/onderkomens	420	0	175	0	420	175
2025 Voorbereidingskrediet Visie Harkstede	450	0	154	0	450	154
2025 KC Muntendam - Bouwkundig	9.038	-206	465	-206	8.832	260
2025 KC Muntendam - installaties	3.113	-3.113	155	-155	0	0
2025 KC Muntendam openb. ruimte en infrastruct	1.450	-1.450	9	-9	0	0
2025 KC Kropswolde-Meerwijck - bouwkundig	3.009	-623	66	-66	2.386	0
2025 KC Kropswolde-Meerwijck - installaties	1.630	-1.630	36	-36	0	0
2025 KC Kropswolde-Meerwijck - inpassingskosten	1.060	-1.060	130	-130	0	0
2025 Installaties dorpsplan Centrumplan Muntendam	2.795	0	0	0	2.795	0
2025 Voorb. krediet centrale huisv. BOR	2.195	0	0	0	2.195	0
2025 Voorb. kred centrale huisv. BOR - infrastruct	555	0	0	0	555	0

Ruimtelijke en economische ontwikkeling						
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk
2024 Recr & Tourisme meubilair aan routes	40	0	3	0	40	3
2024 Recr & Tourisme eenheid bebording	30	0	0	0	30	0
2025 Recr & Tourisme meubilair aan routes	0	0	0	0	0	0
2025 Recr & Tourisme eenheid bebording	0	0	0	0	0	0
2024 Voorber. Uitvoe. havensvisie/ligplaatsenbeleid	59	0	0	0	59	0
2024 Onderzoek - ontwikkeling Beleefpark Meerwijck	50	0	0	0	50	0
2024 Voorbereidingskrediet voorz. Haven Zuidbroek	50	0	0	0	50	0
2024 Vervolgacties uitkomsten onderzoek stranden	150	0	30	0	150	30

Sport en bewegen						
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk
2025 Renovatie en vernieuwen sportvelden	155	0	155	0	155	155
2025 Vervanging sport- spelmateriaal onderwijs	77	0	0	0	77	0
2025 Vervanging sport- spelmateriaal sport	55	0	2	0	55	2
2025 Achterstallig onderhoud hekwerken sportvelden	0	0	0	0	0	0

Stafbureau leefomgeving						
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk
2022 IBOR M 90 Daf XD 370 FAN BB-975-F	415	-20	409	0	395	409
VVI 2023 Zijlader Mercedes 62-BHR-9	265	0	245	0	265	245
2024 Mobile kraan Terex SL TJV-22-G	200	0	0	0	200	0
2024 Strooier haakarm SL	55	0	0	0	55	0
2024 Zijlader Daf 29-BKX-7 -Kst.Onderz.	40	0	20	0	40	20
2024 Mobile kraan Terex SL TJV-22-G - Kst.onderz.	10	0	0	0	10	0
2024 Zijlader Daf 29-BKX-7	360	0	0	0	360	0
2024 Zijlader Daf 78-BLP-5	360	0	0	0	360	0
2024 Laadinfrastructuur 11 KW	45	0	43	0	45	43
2024 Laadinfrastructuur 50 KW	59	0	0	0	59	0
2024 Tractie: Aanbouwd. Armmaaier/heggen BIB 47	44	0	0	0	44	0
2025 Tractie Smalspoor Canter	225	0	0	0	225	0
2025 Tractie Shovel JCB	100	0	0	0	100	0
2025 Tractie Shovel JCB-Kst.Onderz.&ontw.	10	0	2	0	10	2
2025 Tractie Mobile kraan Atlas	250	0	0	0	250	0
2025 Tractie Mobile kraan Atlas-Kst.Onderz.&ontw.	10	0	5	0	10	5

2025 Tractie Opzet-haakarm zoutstrooier BIB30/13	130	0	0	0	130	0
2025 Tractie Opzetstrooier-Kst.Onderz.&ontw.	10	0	10	0	10	10
2025 Tractie Tractoren BIB 69 - GP138 - SLV1	170	0	154	0	170	154
2025 Tractie Cirkelmaaier	130	0	0	0	130	0
2025 Tractie Kipper Vlastuin	18	0	0	0	18	0
2025 Tractie Laadpalen verduurz.wagenpark 11 KW	16	0	9	0	16	9
2025 Tractie Laadpalen verduurz.wagenpark 50 KW	86	0	0	0	86	0
2025 Bebording	70	0	57	0	70	57

Gereed gemelde investeringen

Afvalinzameling en rioolbeheer						
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk
2021 Vervang./vernieuwing GFT inzameling hoogbouw	319	0	228	0	319	228
2021 Ondergrondse glas-papiercontainers grondbak	100	0	100	0	100	100
2021 Vervang ondergrondse verzamelvoorz. grondbak	75	0	75	0	75	75
2021 Plaatsen ondergr. verzamel voorz. grondbak	10	0	10	0	10	10
2022 Vervang ondergrondse verzamelvoorz. grondbak	75	0	75	0	75	75
2024 Vervang ondergrondse verzamelvoorz. grondbak	150	0	150	0	150	150
2024 Materiaal huish.afval - (rol)containers	65	0	65	0	65	65
2025 VVI grondbakken ondergrondse verz. containers	79	0	78	0	79	78

Automatisering						
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk
2022 Project redundantie	80	0	75	0	80	75
2023 Appliances (vervanging Aruba Networks)	40	0	40	0	40	40
2023 Telefooncentrale	250	0	87	0	250	87
2023 Vaste lijnen telefonie	150	0	120	0	150	120
2023 Security	75	0	70	0	75	70
2024 Vervanging en aanschaf laptops	340	0	340	0	340	340
2024 Vervanging serves en storage	175	0	174	0	175	174
2024 Vervanging mobiele telefoons	113	0	113	0	113	113
2024 Mobiele devices	15	0	11	0	15	11
2025 Mobiele devices	200	0	207	0	200	207

Beheer openbare ruimte						
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk
Inv.2020 Wegwerken achterstallig onderhoud wegen	1.036	-118	1.036	-118	918	918
Rehabilitatie verhardingen 2021	627	0	627	0	627	627
Inv.2024 Verv.plan Openb.verlichting masten	108	0	108	0	108	108
Inv.2024 Verv.plan Openb.verlichting armaturen	611	0	611	0	611	611
2023 Paden Noorderpark	92	0	92	0	92	92
2023 Parkeren/verkeersveiligheid Houtmanstraat	25	0	25	0	25	25
2024 Masten Winkelcentrum Gorecht-Oost	116	0	116	0	116	116
2024 Wegen Jacob v. Ruysdaelstraat	195	0	166	0	195	166
2024 Riolering Jacob v. Ruysdaelstraat	126	-126	126	-126	0	0
2024 Riolering Kerspellaan-Kerkstraat	243	-243	243	-243	0	0
2024 Hoofdw. Froombosch/Kolham Verv Deklaag/goten	1.105	0	1.016	0	1.105	1.016
2024 Wegen Kerspellaan Muntendam	240	0	241	0	240	241
2024 Hamweg Harkstede Vervang best. Asfaltconstr	1.088	0	702	0	1.088	702
2025 Aanleg transport riool Kerklaan Zuidbroek	127	-127	127	-127	0	0

2025 Riolering JH. Dunantstr.Schildwolderdijk SW	0	0	0	0	0	0
--	---	---	---	---	---	---

Gebouwenbeheer						
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk
2021 Vloerbedekking	30	0	2	0	30	2
2022 Carillon computer	45	0	38	0	45	38
2024 Verduurzamen Kindcentrum Zuidbroek	220	0	156	-2	220	154
2024 Renovatie zwembad de Kolck	235	0	247	0	235	247
2024 Aanpassingen van Neckstraat 3	130	0	123	0	130	123
2024 Verl. Veenlaan 1 Buis camera schuifpoort	30	0	3	0	30	3
2024 Vervangen camerasysteem MFC de Borgstee	25	0	40	-1	25	39
2025 Aankoop Rembrandtlaan 72b Hoogezand	295	0	288	0	295	288
2025 Aanpassing Klimaatinstallatie Mars 1	505	0	450	0	505	450
2025 Vervang. akoestische panelen zwembad Kalkwijk	45	0	54	0	45	54
2025 Herstel gebreken gevelbekleding KC Zuidbroek	90	0	95	0	90	95
2025 Vervang. Verlichting gymzaal Thorbeckelaan	14	0	16	0	14	16
2025 Vervangen verlichting Sporthal De Borgstee	60	0	60	0	60	60
2025 (Zwem. De Kolck) Sloop erfscheid.muur hekwerk	17	0	17	0	17	17
2025 Schilderen buit.kozijnen dorps huis Broeckhof	27	0	15	0	27	15

Gevolgen gas - en zoutwinning						
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk
2021 Weg kadeproject Steendam-Tjuchem	4.023	-1.500	3.841	-1.261	2.523	2.580
2023 Weginrichting Weerterij inpassingskn	229	-229	229	-229	0	0
2024 Herstel voorzieningen Tjuchem	34	-34	34	0	0	34
2025 Wegtracé Eemskanaal zuidzijde inpassingskn	0	0	0	0	0	0
2025 Hemelwaterafvoer en brandleid Hellum inpaskn	0	0	0	0	0	0
2025 Versterking strand Schildmeer inpassingskn	0	0	0	0	0	0
2025 Herstel Schildmeer Oost Inpassingskn	150	-150	35	-35	0	0

Informatisering						
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk
2024 Implementatie MS365/Teams sharepoint	200	0	203	0	200	203
2024 Vervanging regiesysteem sociale teams	80	0	73	0	80	73
2025 Integraal zoeksysteem	0	0	0	0	0	0
2025 VTH-systeem vervanging	120	0	118	0	120	118

Projecten en grondzaken						
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk
Vorbereiding programmaplan huisvesting onderwijs	434	-626	434	-626	-191	-191
2022 Vorbereiding kc Kropswolde-Meerwijck	302	-301	302	-302	1	0
Vorb. inpassingskosten kc Kropswolde-Meerwijck	52	-51	52	-52	2	0
2023 Vorbereidingskrediet KC Muntendam	0	0	345	-345	0	0
2024 Ontwikkeling en Onderzoek Visie harkstede	175	0	213	0	175	213
2025 Aankoop pand Hereweg 198 Meeden	450	0	453	0	450	453
2025 Aankoop grond Hereweg 198 Meeden	358	0	348	0	358	348

Ruimtelijke en economische ontwikkeling						
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk
2023 Recr & Tourisme meubilair aan routes	40	0	26	0	40	26
2023 Recr & Tourisme eenheid bebording	30	0	18	0	30	18

Sport en bewegen						
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk
VVI 2020 Sport Verv.materiaal zwembadtechniek	236	-17	256	-29	219	227
2023 Vervanging sport en spelmateriaal (sport)	87	0	72	-2	87	69
2024 Renovatie/vernieuwing 4 sportvelden	230	0	279	-109	230	170
2024 Renovatie glijbaan zwembad De Kalkwijk	250	0	273	-11	250	262
2024 Vervanging sport- en spelmateriaal sport	85	0	115	-11	85	105
2024 Vervanging sport- en spelmateriaal onderwijs	122	0	122	0	122	122

Stafbureau leefomgeving						
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk
VVI 2021 Tractie IBOR Bladzuiger HS	30	0	0	0	30	0
2023 BIB 263 Pick-up VW crafter 72-BZK-2	68	0	68	0	68	68
2024 BIB 261 Heftruck Bobcat T-73-GLD	60	0	50	0	60	50
2024 BIB 264 Daele Forestmaster Bosklepel	27	0	26	0	27	26
2025 Tractie Smalspoor Canter-Kst.Onderz.&ontw.	10	0	5	0	10	5
2025 Tractie Perroncontainer 2x	30	0	29	0	30	29
2025 BIB 286 bladveeg Schouten LRV-75-D	57	0	55	0	57	55

Vluchtelingenopvang						
Omschrijving	Begroot		Werkelijk		Saldo	
	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Begroot	Werkelijk
2025 Kozijnen Astronautenlaan 33 Hoogezand(K)	109	-109	109	-109	0	0

Bijlage 4: Incidentele subsidies 2025

In deze bijlage is een overzicht van de incidentele subsidies 2025 weergegeven.

Overzicht incidentele subsidies voor jaarrekening 2025

Aanvrager	Gesubsidieerde activiteit	Verleende subsidie	Verleend voorschot	Vastgestelde subsidies
4 mei comitees MG / St Veteranen MG	Vrijheidsconcert	16.125	16.125	9.727
Aletta Jacobs College, Dr.	Tijd voor Toekomst, verrijkte schooldag	425.000	123.958	
Bestuur Dorpshuis De Klabbe	Beheer Dorpshuis De Klabbe in 2025	20.000	20.000	
Coöperatieve vereniging Steendam U.A.	Thuisbatterijen	25.980	25.980	
Dig050 Kolham	Project Kolham	48.000	8.000	
DIG050 Kolham	Algemene voorziening in Kolham, locatie 't Mainschoar	35.000	26.250	
Effect B.V.	Projectplan INTER-PSY Begeleidt	87.035	43.518	
Hanze University of Applied Sciences	Innovatiewerkplaats (IWP) Midden-Groningen Hellum voor 2025	52.500	52.500	
Het Nederlandse Rode Kruis	Kind & Ontbijt Midden-Groningen 2024	25.318	12.659	
InBegrepen Coöperatie U.A.	Herstelacademie Midden-Groningen	125.000	104.167	
Kielzog	Zingen & Digidingen Midden-Groningen	10.000	10.000	10.000
OBS Menterhorn - OPRON	Aanschaf geluidsdempende materialen	894	407	
Personal Care For You	Collectieve begeleiding aanbieden aan specifieke doelgroepen	7.520	7.520	7.520
Stichting Biblionet Groningen	Realiseren van een toekomstgerichte bibliotheekvoorziening in Harkstede	205.200	205.200	
Stichting Biblionet Groningen	Realiseren van een toekomstgerichte bibliotheekvoorziening in Zuidbroek	218.616	218.616	
Stichting Chiyo Thai	Chiyo Thai	45.000	15.000	
Stichting JSB Record	Alle psalmen project	1.500	1.500	1.500
Stichting Kielzog	Pitchen voor Cultuurprojecten 2023 tot en met 2026	170.000	42.500	
Stichting Kwartier Zorg & Welzijn	Projectmedewerker voor het project Meedoen met Dementie	39.109	15.174	
Stichting Kwartier Zorg & Welzijn	Opbouwwerk Overschild	107.117	53.559	
Stichting Kwartier Zorg & Welzijn	Opbouwwerk gebiedsteam Noord en Overschild	190.055	120.035	
Stichting Kwartier Zorg & Welzijn	Voorzieningswijzer	77.707	77.707	
Stichting Kwartier Zorg & Welzijn	Ouderen en eenzaamheid 2025	67.153	67.153	
Stichting Kwartier Zorg & Welzijn	Project jonge mantelzorgers	8.000	8.000	
Stichting Kwartier Zorg & Welzijn	Opbouwwerk en cultureel werk Noorderpark	90.000	90.000	
Stichting Kwartier Zorg & Welzijn	Coördinator netwerk dementie Midden-Groningen	14.693	14.693	
Stichting Kwartier Zorg & Welzijn	Welzijncoaches en Grip en Glans	591.608	591.608	
Stichting Kwartier Zorg & Welzijn	Implementatie mantelzorgtest	8.000	8.000	8.000
Stichting Kwartier Zorg & Welzijn	Mensen met dementie	9.719	9.719	9.719
Stichting Kwartier Zorg & Welzijn	Deel-projectplan coördinerend coach sociaal beheer	109.789	54.895	
Stichting Kwartier Zorg & Welzijn	NPG-project ervaringsdeskundigheid / sociale uitsluiting	222.347	133.408	
Stichting Kwartier Zorg & Welzijn	Ouderenregisseur voor de periode 15 mei t/m 31 december 2025	18.366	18.366	
Stichting Kwartier Zorg & Welzijn	NPG-project jongerenwerk +	524.282	262.141	
Stichting Lefier	Het dekken van de onrendabele top bij de inponing Tasmanstraat 13	50.000	50.000	

Aanvrager	Gesubsidieerde activiteit	Verleende subsidie	Verleend voorschot	Vastgestelde subsidies
Stichting Opstap Bus Oost Groningen	Opstap Bus Midden-Groningen	15.000	7.500	
Stichting Platform Tegenwind N33	Exploitatiekosten voor 2025 tot en met 2034	5.000	500	5.000
Stichting Ultiem	Taalschool Midden-Groningen maatwerkarrangement	55.000	27.500	
Stichting Ultiem	Taalschool Midden-Groningen schakelarrangement	48.000	24.000	
Stichting Verslavingszorg Noord Nederland	Activiteiten verslavingspreventie in 2025	1.066	1.066	
Stichting Vrijwilligersvervoer Midden-Groningen	Vrijwilligersvervoer	3.000	3.000	3.000
Vereniging Ontdek Midden-Groningen	NPG-project Midden-Groningen op de kaart	92.500	23.125	
Vereniging Ontdek Midden-Groningen	Beleefbare verhalen DNA Midden-Groningen	15.000	2.400	
Werkpro	Menterne Muntendam	104.700	8.054	
Woningstichting Groninger Huis	Aankoop en realisatie van 33 appartementen -betaling van 300.000 na afloop	712.500	412.500	
Totaal incidentele subsidies		4.698.399	3.018.002	54.466

Bedragen in €